

Doğru ve güncel bilginin tek adresi: CHIP

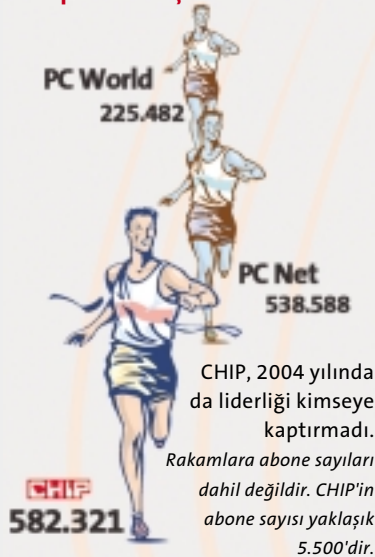
Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

BU AYIN TAVSİYESİ

CHIP okurlarına özel ücretsiz web hosting

Hostim, CHIP okurlarına 2 farklı paket dahilinde ücretsiz hosting hizmeti veriyor. Hizmetten yararlanmak için Hostim web hosting'in <http://www.hostim.com.tr/chip.html> sayfasına bağlanıp size verilmiş olan kullanıcı adını ve şifreyi girmeniz yeterli. Temel Paket 90 günlük, profesyonel paket 45 günlük hosting sağlıyor. Hizmetle ilgili ayrıntılı bilgileri **12**'de bulabilirsiniz.

2004 yılı Bilgisayar Dergileri Toplam Satış Rakamları*

PCI Express şu anda donanım üreticilerinin üzerinde en çok durduğu teknoloji. Her ne kadar son kullanıcılar arasında yeterince yaygınlaşmış olmasa da, piyasada PCI Express ekran kartları ve bu kartları destekleyen anakartlar satılmaya başladı. Yeni arabirime sahip en yeni tüm ekran kartları CHIP International test merkezinde sıkı bir testten geçirildi. PCI Express'le ilgili merak ettiğiniz tüm sorulara da cevap verdiğimiz ve ekran kartlarıyla ilgili pratik ipuçlarının yer aldığı kapak konumuzu, **40**'tan itibaren okuyabilirsiniz.

Bu ayın diğer bir donanım testinde ise fiyatları son zamanlarda oldukça düşen DVD yazıcıları, ülkemizde maalesef henüz bulunmadığı için yurtdışından özel olarak getirttiğimiz 16x DVD medyalarla test ettik. Bu medyalar sayesinde en doğru sonuçları aldığımız DVD yazıcı testimiz kafanızdaki satın alma sorularına cevap verecek (**104**).

2006 model PC'ler şimdiden donanım üreticilerinin araştırma ve geliştirme merkezlerinde tasarlanıp hayat buluyor. CHIP, geleceğin PC'lerinin ne gibi özelliklere ve teknolojilere sahip olacağını ve neler vaat ettiğini araştırdı (**100**).

Overclock fanatiklerinin yeni gözdesi, Winchester çekirdekli 0,09 mikron AMD Athlon 64 işlemciler ve AMD'nin gelecek planlarına yer verdiğimiz yazımız (**120**), AMD tabanlı bir sisteme sahip olmayı planlayan okurlarımızın ilgisini çekecek.

Ekran kartı, işlemci ve anakart gibi temel PC bileşenleriyle ilgili satın alma rehberlerine, pratik ipuçlarına ve inceleme yazılarına önümüzdeki aylarda da geniş bir şekilde yer vermeye devam edeceğiz.

Yazılım ve internet dünyasındaki yenilikleri de bu ay sizlerle sayfa sayımız el verdiği ölçüde paylaşmaya çalıştık: Müzikseverlerin vazgeçemediği Winamp'ı daha verimli şekilde kullanmak için araçlar ve ipuçları, Windows Media Player alternatifleri, DivX araçları, Skype ile internette ücretsiz telefonlaşma, çok kısa bir zamanda milyonlarca kullanıcının favorisi olan Firefox'a 150 yeni fonksiyon kazandıran araçlar ve ipuçları bunlardan bazıları.

Ayrıca **206**'daki "Google Hacking" yazımız sıradan bir arama motoruyla internette ne gibi gizli bilgilere ve belgelere ulaşılabilirliğini göstermesi açısından oldukça çarpıcı.

Dergimizle ilgili her türlü istek, eleştiri ve önerilerinizi www.chip.com.tr/forum adresinde bizlerle ve diğer tüm okurlarımızla paylaşabilirsiniz.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

Mükemmel Kurtarma

Service Pack 2 Troubleshooting yazınızdaki ipuçları sayesinde daha önce çalışmayan Bluetooth dongle'im artık sorunsuz bir şekilde çalışıyor.

Teşekkürler CHIP!

Bilge Açıkgöz

gulumasiyla ilgili calismalarimiz devam ediyor ve yakinda sonuclanacak. eCHIP'te gordugunuz hatalari korcan@chip.com.tr adresine bildirebilirsiniz. Eksik program varsa bir sonraki ayin CD'sinde bu program verilecektir. Sadece televizyonlara yonelik olan uydu alicilariyla ilgili bir yaziyaicerigimize uygun olmadigi icin yer vermeyi dusunmuyoruz.

Ekran kartları hakkında

Merhaba,
Derginizi uzun zamandır beğenerek takip ediyorum. Türkiye'deki yeriniz tartışılmaz, öyle ki bir arkadaşşımla olan muhabbetimde bir ya da iki bilgisayar dergisi takip ettiğimi söylediğimde ilk tepkisi "CHIP ve hangisi" oldu. Tabii ki gururlandım. Şubat sayınızda Okuyorum kısmında genellikle eleştirilere yer vermeniz, eleştirilere ne kadar önem verdiğinizi gösteriyor. Umarım reklamlar, içerik ve sayfa sayısı konusunda gerekenleri yapacaksınız. Testlerde de çeşit sayısını arttırmamızın iyi olacağını düşünüyorum, örnek olarak da 200 \$ altı ekran kartı testinde 5 tane 9600 XT, 5 tane fx 5700 işlemcili ekran kartlarını verebilirim. Bilgisayar sitelerini forumları takip ettiğimde en çok sorunun ekran kartları ve özellikle mx 4000, fx5200, fx5500, fx5600, ATI 9250, 9550, 9550GE, 9600pro vb. modeller hakkında olduğunu görüyorum. Düşük gelirli kısmı göz önünde bulundurarak bu soruların tümüne birden en güzel cevabı CHIP dergisinin verebileceğine inanıyorum. Birçok arkadaşın dergi içinde verilen CD zarflarına yönelik bir çözüm bulunmasını istemesi üzerine, sorunu zarf vermemeye başlayarak çözmemeliydiniz. Her şeye rağmen kredinizi kolay kolay kaybetmeyeceğinize eminim. Kredi tüketmek yerine kredi kazanmaya çalışacağınızı umar, yayın hayatınızda başarılar dilerim.

Kadir Sevinç

Forumlara ilgi

Ben 4 yıldır derginizi aralıksız alıyorum ve bir iki konuya değinmek istiyorum. Son zamanlarda herkesin de dediği gibi, dergide incelmeye oldu, eskiden daha kalındı. Daha fazla yazı vardı ama artık reklamlar daha fazla. Reklam olmadan olmaz, biliyorum ama bu kadar reklam birazcık fazla. Bir de web sayfanızda forum sayfası açtınız, iyi güzel ama oraya arada bir de olsa baksanız fena olmaz. Forum sayfası açıp hiç ilgilenmiyorsunuz. Oysa orada herkes tarafından size söylenen öneriler, istekler vs. var. Bir diğer konu da benim bir isteğim: Portlar hakkında bilgilendirici bir yazı. Portların nasıl açılıp kapandığına, hangi portun ne işe yaradığına dair (Ben Windows 98 kullanıyorum). Bu yazımı dikkate alırsanız çok sevinirim. Çalışmalarınızda başarılar. Teşekkürler...

Derya Üpçin

CHIP: Forum sayfalarımızdaki okur eleştirilerini ve isteklerini takip edip dikkate alıyoruz. Dergi editörlerimiz de en kısa zamanda forumlara daha etkin bir şekilde katılacaklar. Portlar hakkındaki yazılara daha önce yer vermiştik.

Macromedia yardımı

Merhaba CHIP, ben Özgür. Sizin sıkı bir takipçinizim. Tam olarak 5 sene boyunca çıkarmış olduğunuz hiçbir sayıyı kaçırmadım. Benim sizden bir isteğim olacak: Macromedia ürünlerinin nasıl kullanılacağını anlatan bir yazı yazmanızı veya Türkçe yazılmış bir pdf dosyasını gelecek sayılarınızdan birinin içine koymanızı rica ediyorum. Bu isteğimi dikkate

alacağınızı umuyorum. Sizlere şimdiden teşekkür ederim.

Özdemir Özgür

CHIP: Flash ve Dreamweaver gibi Macromedia ürünlerinin pratik kullanımını anlatan yazılara dergide ve Workshop ekimizde sıkça yer verdik. Daha ayrıntılı bilgilere ihtiyaç duyuyorsanız bu ürünlerle ilgili yazılmış kitapları okumanızı öneriyoruz.

CHIP'ten istekler

Merhabalar,

Derginizi yaklaşık 3 yıldır kesintisiz takip ediyorum. İçerik olarak doyurucu bir dergi; fakat bazı eleştirilerim olacak.

1. Derginin kağıt ve baskı kalitesi 90'lı yıllardaki baskılarla karşılaştığımızda bariz bir şekilde düşmüş (Tam tersini beklerdim).

2. Onca isteğe rağmen CHIP'in PDF sürümünü CD'de vermemekte direniyorsunuzuz (Bu hizmet çoğu okuyucuya bir sorunla karşılaştığı zaman büyük bir kolaylık sağlıyordu).

3. CHIP'in Şubat 2005 sayısının Yazılım/Ayın Shareware'leri bölümünde, CD'de olduğu belirtilen Powerbullet Presenter 1.44 programı yoktu.

Bu gibi şeylere rağmen derginin tasarımı oldukça iyi. Bence PDF sorunu da hallolursa dergi çekiciliğini daha da arttıracaktır (televizyonlara yönelik olan uydu alıcıları ile ilgili bir yazı yazmayı düşünmüyor musunuz?).

Serdar Onur

CHIP: Kağıt ve baskı kalitesi sorununu ilgili arkadaşlarımız çözmeye çalışıyorlar, bu konuda yakın zamanda bir değişiklik olabilir. PDF uy-

CHIP: 200 dolar altı ekran kartı testimizde
*saydığınız modellerin çoğu yer almıştı. Karşı-
laştırma yapabilmek için testteki değerlerden
faydalanabilirsiniz. Ekran kartı, işlemci ve
anakart gibi temel donanım bileşenleriyle ilgi-
li ipuçlarına ve soruların cevaplarına bu ay-
dan başlayarak (bakınız sayfa 52) dergide da-
ha fazla yer vereceğiz.*

Biriken dergiler

Selam CHIP ailesinin değerli çalışanları. Ben Elazığ'dan Gökhan Çakmak. Derginizi yaklaşıklık bir senedir takip ediyorum. Size söyleyeceğim iki söz var: İlki, aldığım dergiler kitaplığımda duvar gibi birikiyor. Bu konu ile ilgili →

olarak eski sayıları bir CD içinde verirsiniz iyi olur. İkincisi ise verdiğiniz alışveriş ekleri ve ürün katalogları çok işime yaradı. Bir de son olarak Excel ve Word öğretim CD'si verirsiniz beni mutlu edersiniz. Sizin iyi değil mükemmel olmanızı istiyorum. Selamlar

Gökhan Çakmak

Program isteži

İyi günler CHIP çalışanları, öncelikle sizleri bu dergiyi hazırladığınız için tebrik ediyorum. Dergide programlama ile ilgili yazılar olursa çok sevinirim. Bunlar bence temel konular ve öğrenilmesi gerekiyor. Son olarak dergide verilen masaüstü oyunları biraz daha güzel ve eğlenceli olamaz mı? Mesela liero diye bir oyun vardı, çok eğlenceli bir oyundu. Tekrar çalışmalarınızda başarılar diliyor ve başarılar diliyorum.

CHIP: eCHIP'te yer almasını istediğiniz programları korcan@chip.com.tr veya sinan@chip.com.tr adresine bildirebilirsiniz.

Eleştiriye eleştiri

Sayın CHIP dergisi yöneticileri. Dergi olarak Türkiye insanına kattığınız farklı ufuklar için çok teşekkürler. Fakat sizin bir adım daha atarak bilişim TV şeklinde, içinde bilgisayar, elektronik, yazılım konuları ve başka konular olacak bir TV kanalına imza atmanızı temenni ediyoruz. Böyle bir adımın Türkiye’de daha çok insana kucak açacağı umudundayız. Ocak 2004 tarihinde Sertan Sevgi’nin Aralık 2004’te çıkan mektubuma verdiği yanıt için şunu demek istiyorum: Buraya istekte bulunan herkes kendini, kendi konumunu ve gereksinimlerini tartabilecek durumdadır eminim. Başkasının çok çabuk bulabileceği şeyleri bir başkası büyük çabalar sarf ederek ve de zamanından tasarrufta bulunarak bulabilir. Kendisi için önemli olmayacak zaman konusu, belki bir başkası için çok kıstıtlı ve o bir kadar da değerlidir.

Dergi çalışmalarınızda başarı dolu günler diliyorum.

Linux'u ihmal etmeyin

Merhaba CHIP ailesi,
Derginiz tartışmasız en iyi fakat zayıf kalan bölümleri de var. Birincisi, Windows işletim sistemi üzerine bu kadar odaklanmış bir içerik hazırlamanız. Birçok okuyucu mektubunda okuduğum kadarıyla, Linux ve diğer Unix türevi işletim sistemleri üzerine de eğilmeniz isteniyor fakat bu sadece sözde kalıyor galiba. Örneğin dergi 200 sayfa ise içinde bilemediniz 2, en fazla 5 sayfa diğer işletim sis-

temlerine ayrılıyor. Ben bir Linux Sever (penguen diyorlar galiba) olarak Linux Özel sayınızı aldım ama aradan çok uzun zaman geçti galiba 2 sene kadar olmalı. Sizden isteğim, bizler için radikal kampanyalar düzenlemeniz. Mesela SUSE, Mandrake veya Fedora platformunu barındıran yeni bir Linux Özel sayısı çıkartabilirsiniz. Bir de sizden (biraz komik olacak ama) kitap ve CD yayınlamanızı istiyorum. Nasıl mı? Dergi ile özel bir kupon veya hologramlı sertifika bastırıp (kopya edilmesi güç olmalı) yayınlamanız. Örneğin derginizle 10 sertifika ile Fedora Linux CD Seti ya da sözgelimi çeşitli bilgisayar kitapları ya da 50\$'a satılan bir ürünü 20\$'a elde etme imkanı verilebilir. Biraz külfetli olabilir ama zaten tanıdığım herkes derginizi aksatmadan alıyor. Bir de Linux programlarına ağırlık vermenizi istiyorum. Bir de Digi-türk'te CHIP yazarları program yapıyordu galiba. Neden şifresiz ve popüler bir kanalda program hazırlamıyorsunuz? Televizyonda birçok teknoloji programı yayınlandı ya da hala devam ediyor. Bence sizi de dergi olarak yayında görmek çok güzel olur. Şimdiden hayal edebiliyorum;CHIP TV :)

Sevgi, saygı, paylaşmak ve Linux

Tayfun Şahin

CHiP: Şifresiz ve popüler bir kanalda TV programı hazırlamakla ilgili çalışmalarımız devam ediyor ve en kısa zamanda sonuçlanacağını umuyoruz. Diğer istekleriniz ve önerileriniz için teşekkür ederiz, bunları kısa vadede olmasa bile uzun vadede değerlendirmeye çalışacağız.

İpuçları ek olsun

Merhabalar,

Ben 5 yılı aşkın süredir CHIP dergilerini her ay alırım ve evimde muhtelif yerlerde ve bü-

CHIP'E ULAŖIN

Okur mektupları

CHIP Yazı İŖleri
Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe
İŖ Merkezi B Blok No: 6 34349
Gayrettepe / İstanbül
yorum@chip.com.tr

Teknik sorular

yardım@chip.com.tr

Dergi ve CD ile ilgili sorular

dergi@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı sipariŖi ve Özel Sayılar

Tel: (212) 217 93 71
Faks: (212) 217 94 23
abone@vogel.com.tr
<http://abone.vogel.com.tr>

Diğeri gerekli tüm adres bilgilerini Künye'de bulabilirsiniz: ☎ 247.

romda vs. dergileriniz ve CD'leriniz arşiv gibi yığılı. Atsam atamıyorum, bir işe de yaramadıklarını söyleyebilirim. Benim için kalıcı olan, belli programların kullanımını anlatan yerleri ve programlar ile registry ve sistem ayarları ile ilgili ipuçları oluyor. Diğer haberler, fiyatlar testler zaten bir sonraki ay geçerliliğini yitiriyor. Bazı okuyucuların tüm sayıların toplu CD'sini vermeniz gibi önerilerine de tabii ki sizin ticari kurum olmanız nedeniyle (belki abonelerinize olabilir) katılmıyordum da, her zaman kullanılabilecek işletim sistemi ve programların tanıtımı ve sizin dilinizle tip & trick'leri (programlama dilleri konularında olduğu gibi) dergiden ayrı ya da koparıp biriktirilebilir şekilde verseniz ve örneğin "imaj nasıl alınıyordu?" diyen biri 3 - 5 yıllık dergilerin hepsi yerine o CD'leri karıştırırsa nasıl olurdu? İlginize peşinen teşekkürler

Ethem Karabulut

İnternet üzerinden hakaret hukukçuların başını ağrıtıyor

Nette özgürlük nereye kadar?

Sezen Aksu'nun Kenan Erçetingöz'e, bir internet sitesindeki yazısı nedeniyle hakaret davası açmasıyla, medyanın dikkati internete yöneldi. İnternet hakaretlere izin verebilecek kadar özgür olabilir mi?

■ İnternetin, özgürlük kavramıyla özleşen bir isim haline geldiğini biliyoruz. Toplumun sıkı baskı altında tutulduğu ülkelerde, söz gelimi Çin'de bile özgürlük kavramı internet ile ifade ediliyor; hatta internette korkan yönetimler on binlerce internet kafeyi kapatıp, halkın internete ulaşmasını engelleyerek rejimlerini sürdürmeye çalışıyorlar. Ancak modern toplumlar şu sıralar internetin ne kadar özgür olması gerektiğini tartışıyorlar. Çünkü, kimlik tespitinin çok zor olduğu bu mecrada, insanlar kimliklerinin saklı kalacağını bilerek, gerçek isimler hakkında hakaretler sıralayabiliyor veya gizli kalması gereken özel sırları açıklayabiliyorlar. Saklandıkları rumuzların arkasından, insanların yaşamlarını olumsuz etkileyebilecek, geri dönüşü olmayan zararlar yol açabilecek iftiralar atabiliyor, asılsız açıklamalar yapabiliyorlar.

Şubat ayında bir fotoğraf sanatçısının eski sevgilisi tarafından öldürülmesi olayında medyanın altına basarak defalarca vurguladığı gibi, kalbi kırık bir aşık eski sevgilisi ile çektiği özel gö-

rüntüleri web üzerinde yayınlarak intikam almaya çalışırken hem kendine hem karşısındakine dönüşü olmayan zararlar verebiliyor. Üstelik artık çocukların elinde bile görebildiğimiz kameralı telefonlarla çekilen görüntüler sayesinde, in-

İftira davası: Sezen Aksu'nun davası önemli bir internet sorununu gündeme taşıdı.

sanların özel yaşamları onların haberleri olmaksızın dakika dakika internete aktarılabilir.

İnternet üzerinde gerçekleşen hakaret, iftira, yanlış haber ve özel yaşamın gizliliğine saygı göstermemek gibi suçlar, dünya çapında hukukçuların ve toplumun eli kolunu bağlıyor; zira suçlu büyük bir hata yapıp da kimliğini ele verecek bir ipucu bırakmadığı sürece, ceza vermek mümkün olmayabiliyor. Söz konusu web sitelerinin ancak önlem kararıyla kapatılması sağlanabiliyor ki eğer sitenin sunucuları başka bir ülkenin sınırlarında bulunuyorsa çoğu zaman bu önlem bile alınamıyor.

Gerçi, Türkiye mahkemeleri dünyada ilk defa İnternet üzerinden gerçekleştirilen bir hakaret olayını sonuca bağlayarak örnek oluşturan kararlar almalarıyla tanınıyor. 1997’de bir forum alanında polise hakaret ettiği öne sürülen 1979 doğumlu bir genç bıraktığı izlerden bulunarak mahkemeye çıkartılmış ve suçunu kabul ederek genç 10 ay hapse mahkum olmuştu. Bu dava ise dünyada bir ilk oluşturmuş ve İnternet hukuku konusunda literatüre geçmişti.

Magazin konusu olan internet davası

Son dönemin gündeminde de İnternet üzerindeki hakaret olayları yer alıyor. Sezen Aksu’nun bir İnternet sitesinde hakkında yer alan yazı nedeniyle Kenan Erçetingöz’e dava açması elbette bu konuyu magazin sayfalarına taşıyor ama sorun aslında son derece ciddi. Özgürlüğün sınırının, başka insanların özgürlük alanlarının sınırlarıyla çizildiği söyleminden habersiz kullanıcıların, çoğunlukla da henüz cezai ehliyete sahip olmayan gençlerin, doğru tanımını bile bilmedikleri “ifade özgürlüğü” kavramına sığarak forum alanlarını, web sitelerini başka insanlar hakkında rahatsız edici, rencide edici ifadelerle doldurmaları, çözümünü çok zor bir sorun oluşturuyor. İçerikleri kullanıcıların katılımlarıyla oluşan popüler web sitelerinin yöneticileri hakaret ve iftira sorunuyla başa çıkabilmek için bütün mesajlarını harcıyorlar. İtiraf.com gibi sitelerde yazılan itirafların gerçek isimlere hakaret veya iftira içermemesi için site yöneticilerinin her gün yüzlerce sayfa itirafı okuyup elemek zorunda kaldığını biliyoruz. Son dönemde ortaokul ve lise gençliğinin ilgisini çekerek popülerlik kazanan Ekşi Sözlük’te yaklaşık otuz bin kullanıcının okuldan dönüp derste sinirlendiği hocasına küfürler yağdırması, sözlüde kendisine zayıf veren öğretmenine hakaret etmesi, televizyonda seyrettiği progra-

mı beğenmeyip programın sunucusu hakkında ağza alınmayacak sözler yazması nedeniyle site moderatörleri milyonlarca metin arasından hakaret içerenleri silmeye vakit ayırmak için Şubat ayında uzun süre kullanıcıların büyük bölümüne sınırlı hizmet vermek zorunda kaldı. Sitenin okuyucuları ve yazarları yeni yazılan konuları göremediler, sadece eski konular arasında araştırma yapabildiler.

Elbette, soğuk iş makineleri sandıkları bilgisayarlarla birkaç yıl önce promosyon kuponuyla bilgisayar veren gazeteler sayesinde tanışan ve ucuz ADSL hamlesi ile rekabetin kızıştığı İnternet servisi pazarında bilinçli tüketiciler haline gelmesi beklenemez ve dünyada hiç bir toplumun henüz sınırlarını koymadığı bir alanda hataların, ihlallerin yaşanmayacağı söylenemez. Ancak bunun ötesinde, İnternet ve hakaret sorununda sadece bize özel olan, bizim renklerimizde, alaturka bir detay da göze çarpıyor: Tartışma ve eleştiri kültürü gelişmemiş bir toplum olarak kelimelerimizi doğru seçmeyi bilmiyoruz.

Tartışma kültürü İnternetle yerleşiyor

İnternetteki kontrol edilemez hakaret ve iftira furiasının analizini yaparken, forum alanlarını, web sitelerini, e-posta gruplarını bu suçları işlemek için kullanan insanların profillerini doğru analiz etmek gerekiyor. Karşı karşıya olduğumuz grup, televizyonlarında bütün gün birbiriyle kavga eden insanları seyredip bu dedikodu, iftira ve kavga programlarına %70 gibi dünyada örneği görülmemiş bir izlenme payı kazandıran bir kalabalığın parçası. O nedenle, bu kalabalığın İnternete erişip hiçbir kimlik bilgisi ibraz etmeden rumuzla sınırsızca yazı yazma fırsatı bulduklarında, bilinçaltlarına pompalanan kavga ve iftira kültürünün etkisinden kurtulup, insanları iftira ve hakaretle mağdur etmeyeceklerini düşünmek fazlaca iyimser bir beklenti olacaktır.

Sezen Aksu’dan sonra, yakın gelecekte başka popüler isimlerin de İnterneti gündeme taşıyacağını ve konu popülerleştikçe yasa koyuculardan İnternet kullanımıyla ilgili yasaklar içeren kurallar geliştirmesini isteyenlerin çıkacağını tahmin etmek zor değil. Elbette insanların hakarete uğramaları kabul edilemez ve “Minik Serçe”nin tepkisi de yanlış değildir. Ama sorunun çözümü totaliter rejimlerde olduğu gibi İnternete erişimi sıkı kontrol altında tutmak, yasaklamak veya cahilliği yıkıcı yaptırımlarla cezalandırarak topluma korku salmak olmamalıdır. Böyle bir şey teklif bile edilmemelidir. İnterneti kötülemek, karalamak yerine bu karmaşanın aslında tartışma, fikir beyan etme alışkanlığının, eleştirme kültürünün toplumumuza yerleştiği bir eğitim süreci, İnternetin de bu eğitimde bir sınav alanı olduğu unutulmamalıdır.

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Yazılarınızı tüm dünya okusun

Ne demek istersiniz?

■ İnternette dikkat çeken kaliteli e-dergilerden biri olan Derki.com, geniş editör kadrosuyla her ay, belirlenen kapak konusu dışında da, edebiyattan sinemaya,

müzikten, siyasete, mizahtan kişisel gelişime kadar çok geniş bir yelpazede onlarca makaleye, araştırmaya, röportaja, denemeye ve hikayeye ev sahipliği yapıyor.

Yaklaşık bir yıldır yayında olan online dergide basından, şov dünyasından, televizyondan tanınmış isimler de yazı yazıyor. Derki, ayrıca eski sayılarını İngilizceye çevirip yayınlamaya başladığı için artık yurtdışından da okuyucuların ilgisini çekerek, yurtdışına yönelik bu tür bir kültür yayını yapan ilk yayınlardan biri olma özelliğini taşıyor.

Bilgi: www.derki.com

CHIP okurlarına özel

Ücretsiz hosting

■ Hostim, CHIP okurlarına ücretsiz hosting hizmeti veriyor. Hostim web hosting'in sayfasına bağlanıp size verilmiş olan kullanıcı adı ve şifreyi girmeniz yeterli. 90 günlük temel Paket (tp1) veya 45 günlük profesyonel paket (pr1). Temel pakette sadece statik html sayfalarınızı yayınlatabileceksiniz. Frontpage veya Dreamweaver ile hazırladığınız sayfaları yayınlamak için kullanabilirsiniz. Profesyonel pakette ise dinamik sayfalarınızı yayınlatabilirsiniz, php, perl veya cgi kullanarak hazırlamış olduğunuz sayfaları bu paket ile kullanabilirsiniz.

Bilgi için: www.hostim.com.tr/chip.html

Kullanıcı adı : chip

Şifre : hosting

READ.ME

MAHMET KARSLIOĞLU
Yayın Koordinatörü
mkars@chip.com.tr

» Standardı yakalamak

Bilişim dünyasında, teknolojinin çok hızla gelişiyor olmasına bağlı olsa gerek, konular ne kadar dikkat çekici olurlarsa olsunlar genellikle uzun bir süre gündemde kalmayı başaramıyorlar. Öyle ki birçok konuda farklı görüşlerin açtığı tartışmaların çoğu da henüz bir sonuca bile ulaşmadan, kısa sürede yerini yeni gündem konularına bırakıyor. Ancak son birkaç aydır gündemde olan ve geçtiğimiz ayın başında Microsoft'un patronu Bill Gates'in Türkiye ziyareti ile doruk noktasına çıkan bir konu var ki bir zamanlar Telekom'un yakaladığı gündemde kalma rekoru bile bu sefer aşılabilecek gibi duruyor.

Belki birçoğunuz biliyorsunuzdur. Uzun bir süredir Milli Eğitim Bakanlığı ve Intel, öğretmenlerin eğitime yönelik bir proje üzerinde çalışıyordu ve hatta bunun için bir vakıf projesi bile vardı. Şimdi ise Eylül 2003'te faaliyete geçirdikleri ve Partners in Learning olarak adlandırılan ve 60'tan fazla ülkede uygulanan, 250 milyon dolar bütçeli uluslararası programı ile devreye Microsoft girdi. Bu üçüncü ortak, bütçesi ile vakıf projesinin bir anda pabucunun dama atılmasıyla yanı sıra, pek çok da değişikliğe neden oldu. Bunlardan biri de eğitim seferberliğinin bilişim gündemindeki yeriydi.

Şimdiye kadar, "bilişim Türkiye'nin önünü açacak", "Türkiye ikinci bir Hindistan olabilecek mi?" gibi olumlu düşüncelerle gündemde olan projeye bakışlar bir anda değişti. Maalesef artık konuşulan tek şey Microsoft'un patronunu Türkiye'ye kadar getiren ve 79 ülkeyi kapsayacak şekilde İstanbul'da kurulacak olan silikon vadisine yatırım yapma sözünü verdiren bu girişimin arkasında neler yattığı. Evet, maalesef diyorum, ama amacım Microsoft'un avukatlığını yapmak değil. Her zaman düşüncelerimi tarafsız olarak söyleyen biri olarak bu konuda da aynısını yapacağım.

Üniversite hayatımın üzerinden çok fazla geçmedi. Yani anlatacaklarım çok eski değil. O dönemde evde hobi olarak Visual Basic ve amatörce C programlama dilleri ile uğraşırken, okulda bilgisayar programcılığı bölümünde okuyan arkadaşlarımdan çoktan tarih olmuş Fortran ve Cobol dillerinin eğitimini aldıklarına tanık olmuştum. Mezun olduklarında sudan çıkmış balığa dönecekleri kesindi. Ama artık her şey hızla düzeliyor. Artık okullarda gerçek hayatta ne kullanılıyorsa, ne standart olmuştur o öğretiliyor ve doğrusu da bu. Bu noktada, eğitimi verilen yazılımın tekel olup olmadığı bence söz konusu bile olmamalı.

Evet, belki Microsoft, tüm dünya üzerinde başlattığı bu proje ile kendisi için ileriye dönük çok güzel bir adım atıyor. Gençliğin eğitiminde tek söz sahibi olan öğretmenlerin eğitimini üstleniyor ve bir nevi yeni neslin Microsoft nesli olmasını garanti altına almak istiyor. Kar amacı güden ticari bir şirket olarak bu onun en doğal hakkı. Ama bu noktada onların ne kazanacağına değil, bizim ne kazanacağımıza bakmamız gerekiyor. Şunu unutmayın ki hangi sistemin eğitimini almış olursa olsun bilişim konusunda iyi eğitim almış biri ilerde eğer daha iyi bir sistem varsa zaten kolayca ve otomatik olarak ona geçecektir.

Şu anda önemli olan, eğitime katkıda bulunacak ve bunun için bütçe ayırmış firmalar varken bu fırsatı kaçırmamak olmalı. Bence Türkiye'nin bilişim konusunda gelişimine bu iş için yatırım yapanlar değil, şimdiye kadar kılını kıpırdatmayıp da rakipleri bir atakta bulunduğu zaman balta vurmaya çalışanlar daha fazla engel teşkil ediyor. Varsın yeni nesil tekel bir yazılımı kullansın. En azından mezun olduktan sonra enerjilerini yeni bir sistemi öğrenmekle geçirmek yerine bu ülkeye faydalı olmak ve dünya çapında geçerliliği olacak başarılı projeler üretmek için harcasınlar.

Dijital film kopyalama

Macrovision Ripguard

■ Macrovision, DVD üreticilerine oynatılan medyalar için yeni bir kopya koruma mekanizması sunuyor. RipGuard DVD, normal DVD kopyalama koruması CSS'in (Content Scrambling System) şifresinin çözülmesini bir yazılım yardımıyla engelleyebiliyor. Üreticilerden yapılan açıklamaya göre, RipGuard DVD'nin entegrasyonu için oynatıcı donanımlarında herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek yok. Teknoloji, şu ana kadar sunulan tüm oynatıcı cihazlar ile uyumlu olacak. Geliştiricilere göre optik saklama medyalarının söz konusu kopya koruması ile donatılması sonucunda DVD içeriği, şu anda piyasada bulunan kırma programlarının yüzde 97'sine karşı korunabilecek. Macrovision'a göre, şu anda tüm dünyada altı milyondan fazla kullanıcı, CSS kopya korumasını aşabilen yazılımlar kullanıyor.

Bilgi için: www.macrovision.com/

Dijital eğlence cepte

Creative DiVi-CAM 316

■ Creative, DiVi-CAM 316 ile dijital müzik, resim ve videoyu tek bir üründe bir araya getiriyor. Oldukça ufak ve ergonomik olan DiVi-CAM 316'yla dilediğiniz her yerde fotoğraf çekip, sesli video kaydı yapabileceğiniz gibi, MP3 çalar özelliği sayesinde müzik dinleyerek uzun yolculukları eğlenceli hale getirebilirsiniz. Dahili 16 MB kapasiteye sahip olan, 512 MB'a kadar SD kart desteği sağlayan ürünün 3.1 Megapiksel

CMOS algılayıcısı mevcut. Ancak dilerseniz fotoğraf çözünürlüğünü enterpolasyon ile 6.6 megapiksele kadar yükseltebilirsiniz. Öte yandan flaş sayesinde geceleri de fotoğraf çekebiliyorsunuz. VGA çözünürlüğünde MPEG-4 video kaydı da yapmanızı sağlayan DiVi-CAM 316'nın LCD ekranının hareketli olması büyük bir avantaj. MP3 çalar özelliği bulunan ürünün A/V çıkışı, fotoğraf, video, MP3 ve ses kayıtlarınızın TV üzerinden rahatlıkla görüntülenip oynatılmasına imkan veriyor.

4 adet AAA ince kalem pil ile çalışan DiVi-CAM'in, tüm bu özelliklerine ek olarak taşınabilir bellek olarak da kullanılabilmesi, ürünün komple bir dijital eğlence çözümü olmasını sağlıyor.

Bilgi için: tr.creative.com

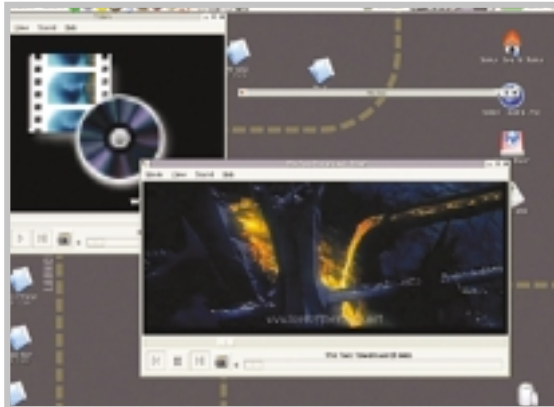

Dijital videolara kayıpsız sıkıştırma

Daha az yer, daha yüksek kalite

■ Rus araştırma laboratuvarı MSU, videoları üç katmana göre kayıpsız sıkıştıran bir video codec geliştirdi. Yazılım, kişisel kullanım için ücretsiz olarak sunuluyor. JPEG2000 codec'te olduğu gibi MSU, tamamen kayıpsız ve ayrıca görsel olarak kaybı olmayan bir sıkıştırma sunuyor. Codec asıl sık kullanılan kayıpsız sıkıştırma codec'i HuffYUV üzerinde etkisini gösteriyor. Bu sayede MSU, sıkıştırılmamış videoları eski büyüklüğünün beşte birine kadar sıkıştırabiliyor. Codec, zaten dönüştürülmüş olan videolar için

de After DVD or DivX seçeneğine sahip. Bu, ek görüntü kalitesi için yardımcı oluyor. Co-

dec yazılımı kendisini otomatik olarak Windows klasörüne kuruyor ve VirtualDub gibi programlar ile haberleşebiliyor. Toplam beş farklı sıkıştırma seçeneği mevcut: Tamamen kayıpsız RGB sıkıştırması için low (Sıkıştırma çarpanı: 3). Azaltılmış YUV2 renk aralığında çalışan ve ayrıca "görsel kayıpsız" sıkıştırma yöntemini sunan, 3,5 sıkıştırma çarpanlı Medium; Görüntü kalitesinde sıkıştırmayı iyileştiren Denoising filtresini de sunan ve sıkıştırma çarpanı 4,8 olan seçenek. High: Kuvvetli bir Denoising ile yüksek görüntü sıkıştırması sunuyor. Sıkıştırma çarpanı: 5.5. Custom: Denoising parametresi serbest bir şekilde ayarlanabiliyor.

Bilgi için: www.msu.ru/en

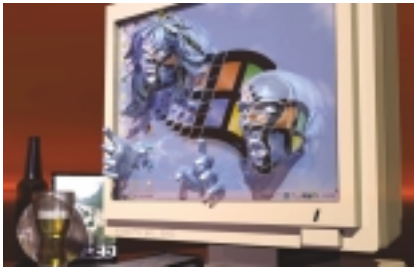
AYIN FIRSATI

7+1 Home Theater + DVD / Divx Player

■ Minton'un 7+1 parçadan oluşan HTS 802 modeli DVD ve DivX özelliği ile birlikte paket halinde satışa sunuluyor. DivX3.11, DivX4.x, divX5.x, Xvid formatlarıyla tam uyum gösteren cihaz, hem ev hem de PC ortamında kullanılabilir. DVD/VCD/CD/CD-R/CD-RW/DVD-R/DVD+R/DVD-RW/-DVD+RW/MP3 formatlarını destekleyen Minton HTS 802'nin 60 kanal programlanabilir hafızalı (FM/AM) dijital radyosu bulunuyor. Dahili Dolby digital AC-3/Dolby Digital EX çözücüyü sahip cihazın bağ-

lantı terminalinde kompozit video çıkışı, S-video çıkışı ve SCART gibi bağlantılar mevcut. Toplam 105 W çıkış gücüne sahip sistemde her biri 15 W gücünde 7 adet hoparlör ile 40 W gücünde subwoofer yer alıyor. Yüksek ses kalitesi ile evde sinema keyfi yaşayabileceğiniz Minton HTS 802'nin tam özellikli uzaktan kumandasının yanında karaoke özelliği bulunuyor. Ürünün piyasa fiyatı vergilerle yaklaşık 235 dolar tutuyor ancak CHIP dergisi, abone olmak isteyen okuyucularına ürünü bir yıllık abonelik bedeli ve vergiler dahil 235 dolara veriyor.

Bilgi: abone.vogel.com.tr

Microsoft'tan sürpriz

12 virüse ölüm

Bu ay Yazılım Haber sayfalarımızda detaylıca incelediğimiz üzere, Microsoft, anti-virüs yazılımları üretmek konusunda ısınma turları atıyor ve yakında bu piyasada tüm ağırlığını hissettirmesi bekleniyor. Ancak Microsoft şimdiye kadar, Kötü Amaçlı Yazılımları Temizleme Aracı'nın geliştirilmiş bir sürümünü yayınladı. Program, 8 yerine artık 12 virüs ve solucanı Windows PC'lerinden temizleyebiliyor. Üretici, bunun haricinde www.microsoft.com/malwareremove/default.aspx adresindeki web üzerinden denetleme rutinini de yeniledi. Artık yazılım tanınmış internet zararlılarını tanımlayabiliyor ve temizleyebiliyor.

Bilgi için: www.microsoft.com/downloads

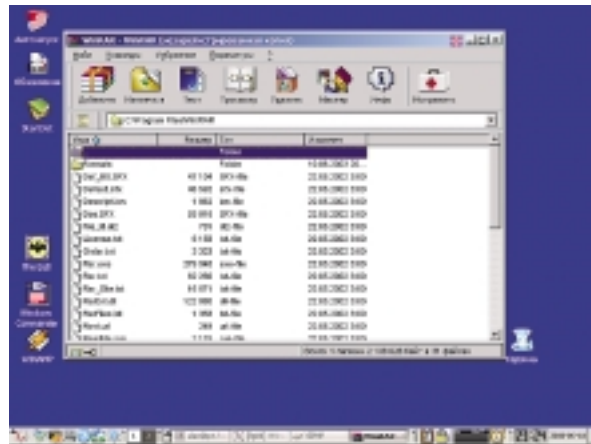
Linux'a taze kan

IBM'den 100 milyon \$

IBM, Linux'a masaüstü uygulamalarının geliştirilmesi için 100 milyon dolar yatırım yapacağını açıkladı. Önümüzdeki üç yıl içine yayılacak yatırım programında IBM Linux tabanlı masaüstü uygulamalarını Workplace yazılımı ile entegre etmeyi hedefliyor. Söz konusu paranın bağımsız yazılım geliştiricilerine, iş ortaklarına ve yazılım geliştiren Ar-Ge birimlerine dağıtılacağı ifade edildi. IBM, gün geçtikçe daha çok kullanıcı dostu haline gelen ve eksiksiz bir işletim sistemi olan Linux'a yatırım kararının, piyasanın Linux'a son yıllarda gösterdiği ilgiden kaynaklandığını savundu. Açıklamada, Linux tabanlı uygulamalara olan ilginin hiç görülmemiş oranda arttığı vurgulandı. Şirket Linux tabanlı uygulamaların daha düşük maliyetli ve bu nedenle de yüksek derecede rekabetçi olacağını düşünüyor. Linux tabanlı masaüs-

tü uygulamaları Microsoft'un Office yazılımları ile yarışacağı için, yazılım dünyasında Microsoft'un hegemonyasına karşı en önemli silah olarak da görülüyor. Microsoft da geçtiğimiz yıllarda yaptığı resmi açıklamalarda Linux'u ve Linux uygulamalarını şirketin geleceğine yönelik en ciddi tehdit olarak ifade etmişti.

Bilgi için: www.ibm.com

Motorola'nın Bluetooth araç kiti hayat kurtarıyor

Türkiye bunu sevecek!

Trafik kazalarında zarar gören aracın içinde kalan şoföre ilk yardımın ulaşmasını sağlayan kablosuz Bluetooth cihazı uluslararası fuarlarda büyük ilgi görüyor. e-Call girişiminin ürünü bu küçük cihazın trafik kazalarından çok çeken Türk kullanıcıları arasında da ilgi görmesi bekleniyor.

■ Motorola, Fransa'da yapılan 3GSM Dünya Kongresi'nde kesintisiz iletişim vizyonu kapsamında geliştirilen yeni ürün ve hizmetlerini tanıttı. Trafik kazalarında kurtarma çalışmalarına destek olan araç içi kablosuz Bluetooth çözümleri, büyük ilgi gördü.

Tüm yapılanmasını kesintisiz iletişim vizyonu üzerine kuran ve çalışmalarını bu doğrultuda sürdüren Motorola, Fransa Cannes'da düzenlenen 3GSM Dünya Kongresi'nde yeni ürün ve hizmetlerini tanıttı. Kongrede, Motorola'nın araç içinde kullanılmak üzere geliştirdiği kablosuz Bluetooth çözümleri de tanıtıldı. Avrupa'da sürücü güvenliğini sağlamak amacıyla gündeme getirilen acil çağrı sistemi e-Call girişiminin önde gelen destekleyicilerinden olan Motorola, yeni araç kitiyle bu amaca hizmet etmeyi hedefliyor. Kaza anında acil durum merkezine sinyal gönderen kit, polisi ve kurtarma görevlilerini harekete geçiriyor.

Ayrıca kazayla ilgili mevkii, saat gibi önemli verileri de ses bağlantısına paralel olarak görevlilere iletiyor, yaralı kişinin doğ-

rudan kurtarma ekipleri ile bağlantıya geçmesini sağlıyor. Motorola Otomotiv İş Birimi Genel Müdürü Marios Zenios, yeni geliştirilen teknolojiyle ilgili şunları söyledi: "Avrupa Komisyonu ve destekçileri gibi, Motorola da e-Call girişiminin son derece önemli olduğu-

bilir, birçok yaşamı kurtarabiliriz." Kablosuz Bluetooth teknolojisi Telematik Kontrol Birimi'ne (TCU) entegre edilerek otomobile fabrikada monte edilirse, sistemin çalınma, kaza anında acil yardım gibi özelliklerinden yararlanılabilecek.

Motorola, geliştirdiği araç içi Bluetooth kitini otomobillere henüz fabrikadan çıkmadan yerleştirmek için büyük otomotiv üreticileriyle görüşmelerini sürdürüyor.

Yakında Türkiye'de de piyasaya sunulması planlanan yeni araç içi Bluetooth kiti, Avrupa ve Amerika'da satışa çıkan birçok 2005 model otomobile uyumlu olarak tasarlandı. Kablosuz Bluetooth kiti ile araç kullanıcıları ayrıca direksiyon kontrol ve ses tanıma teknolojilerinden yararlanabiliyor,

araç içine verilen sesle en yüksek ses kalitesinde, ellerini meşgul etmeden telefonla konuşabiliyorlar.

Bilgi: www.motorola.com.tr

na inanıyor. Avrupa'da her yıl trafik kazalarına bağlı 40 bin ölüm, 3,3 milyon yaralanma olayı oluyor ve bunun maliyeti 180 milyar Euro'yu buluyor. E-Call ile bu sayıları azalt-

ATI'nin ekran kartlarına ince ayar

Catalyst'in yeni sürümü

ATI, Radeon tabanlı ekran kartları ve anakart grafik çözümleri IGP için yeni sürücü yazılımını yayınladı. Catalyst paketi içerisinde bulunan Control Center, artık Windows'un görev çubuğuna ekleniyor. Bu sayede kullanıcılar, Control Center'in kendisini yüklemeyen 3B ayarları gibi performans seçeneklerine doğrudan ulaşabiliyorlar. Daha yüksek performans alınmasını sağlayacak efektif Vertex hesaplamasını ise sürücünün kendisi yapıyor. ATI'den yapılan açıklamaya göre, Ra-

deon X700 ve daha yüksek işlemciye sahip olan ekran kartı kullanıcıları, Far Cry oyununda daha iyi bir görüntü ve genel olarak da daha yüksek grafik performansı elde edebilecekler. Bunun haricinde ATI geliştiricileri ekran kartı sürücülerinin de PC oyunları ile daha uyumlu hale getirilmesini sağlamışlar. Buna göre "4x4 Evolution 2", Serious Sam" ve "Sims 2" için optimizasyon seçenekleri mevcut.

Bilgi için: www.ati.com

Nero yeni sürümünde devrim yapıyor

Diskin ön yüzü öksüz mü?

CD ve DVD'lerin ön yüzlerine etiket yapıştırmak veya not almak için kalem arama derdi Nero'nun yeni sürümüyle son buluyor.

■ CD/DVD yazma programı Nero, Mart ayındaki yeni güncellemesi ile "LightScribe Direct Disc" tanımlama yöntemini de destekleyecek. Bu teknoloji, yazıcı lazerinin yardımıyla diskın ön yüzüne resimleri, seri numaraları ve isimleri "resmedebiliyor".

Bu sayede yapıştırıcıya ve özel yazıcıların kullanımına gerek kalmıyor. Nero sözcüsü

Jenny Menhart'a göre, Nero Cover Designer aracına LightScribe işlevinin kullanımı için özel bir çizim aracı eklenecek.

Yazmak için verilerin yazım işlemine göre kolayca döndürülebilen, LightScribe destekli özel bir disk gerekiyor. LightScribe, klasik isimlendirme ve yazma yöntemlerinin kalitesinden memnun olmayan bir HP mühendisi tarafından geliştirilmişti.

Nero'nun bu yeni teknolojiyi desteklemesiyle CD yüzeyleri üzerine etiket basmanın çok kolaylaşması ve boş CD'lerin üst yüzeyine yakılan görsel materyalle, kullanıcıların CD/DV yazma alışkanlıklarında önemli bir değişiklik meydana gelmesi bekleniyor.

Bilgi için: www.nero.com

Microsoft ve Pfizer, Viagra savaşında beraber

Sürü postalar bezdirdi

■ Microsoft, istenmeyen reklam iletileri gönderenlere karşı, Viagra ilacını geliştiren ilaç devi Pfizer ile beraber savaşacak. Firmalardan yapılan açıklamalara göre ABD'de internet eczanelerine ve online pazarlamacılar karşı davalar açılması planlanıyor. Pfizer, markasının ve Viagra'nın telif haklarının çiğnendiğini düşünüyor.

CanadianPharmacy ve E-Pharmacy Direct, Viagra içeren kuvvetlendiricilerini internet üzerinden satışa sunacak, ancak söz konusu firmalar Pfizer'den alınmış herhangi bir lisansa sahip değiller. Ayrıca ilaç devi, müşterilerin ilgisini çekmek için web sayfalarında Viagra ismini kullanan on web sayfası sahibini de bu konuda uyardı.

Microsoft, sürü iletisi (SPAM) gönderenlere açacağı üç dava ile MSN Hotmail hizmetinin kullanıcılarını ilaçlar ile ilgili tanıtım ile-

tilerine karşı koruyacak. Yedi aylık bir araştırma sonucunda, e-posta ile ilaç tanıtımlarının yoğun bir şekilde yayılmasına neden sürü posta göndericileri tespit edilecek.

Sony'den P2P'ye çözüm

Download için komisyon

■ Sony, kontrol altında tutulamayan P2P yazılımları ve bu ağlarda yasadışı indirilen dosyalar konusuna çözüm getirebilmek için araştırma yaptığını açıkladı. İnternette insanların birbirleriyle müzikleri ve diğer içerikleri paylaşımlarını yasaklamanın mümkün ve mantıklı olmadığını belirten Sony, bu paylaşımı yasaklamanın değil bunu faturalandırmamanın yolunu aradığını bildirdi. Sony'nin patronu Nobuyuki İdei, "Herhangi birinin elindeki şarkıyı bir başkasına vermesini yasaklamak gerekmez. Bu değiş tokuş aslında doğal sayılmalı" derken "Ama bu paylaşımdan para kazanmanın yolunu bulmalıyız," diye de ekledi.

Bilgi için: www.sony.com

iTunes 250 milyonu gördü

Sebil gibi müzik

Apple'ın, internet üzerinden müzik indirme konusunda devrim yapan ücretli müzik indirme sitesi iTunes 250 milyonuncu şarkıyı sattığını duyurdu. Henüz ikinci yılını dolduran site gün geçtikçe daha çok müşteri toplarken, Apple'ın bu adımı sektörde örnek olmuş, pek çok müzik ve teknoloji şirketi ortaklıklar kurarak, online müzik satış siteleri açmaya girişmişti.

Apple'ın iTunes sitesinde tanesi 99 sentten günde 1,25 milyon şarkı satılıyor ve kullanıcılar satın aldıkları şarkıları hemen bilgisayarlarına indirebiliyorlar. Site, Apple'ın 10 milyon adet satan diğer popüler MP3 çalıcısı iPod ile uyumlu çalıştığı için kolayca müşteri bulabiliyor. Apple, birkaç yıl önce ticari açıdan zor bir süreçten geçerken iPod ve iTunes ile karını katlamayı başarmıştı.

Bilgi için: www.itunes.com

Microsoft baklayı ağzından çıkardı

MSN Search artık yayında

Geçtiğimiz aylarda konu hakkında kendilerine yöneltilen soruları özellikle cevapsız bırakan veya açıklama yapmaktan çekinen Microsoft, kendi geliştirdiği arama motorunu sonunda kullanıma açarak Google ile savaşı resmen başlatmış oldu.

Microsoft'un Google'ın hızlı büyümesinden rahatsız olduğu ve bu markayı rakip olarak gördüğü biliniyordu. Google da, Microsoft sistemlerini kullanmak yerine kendine has işletim sistemleri ve yazılımlar geliştirmeye çalışmasıyla sık sık gündeme geliyordu.

MSN arama motorunun geliştirilmesi yaklaşık iki buçuk yıl aldı ve 100 milyon dolara mal oldu. Bill Gates arama motoru pazarının henüz gelişmekte olduğunu ve gerçekleştirilebilecek birçok proje olduğunu da savunuyor. Microsoft, yeni arama motorunun pro-

mosyonu için dev bir reklam kampanyasına hazırlanıyor. Şu anda arama motorları arasında Google lider durumda bulunuyor. Ancak, Google'ın pazara girdiğinde lider olan Altavista'yı

pazardan silmesi gibi, Microsoft'un da saldırgan bir pazarlama ve tanıtım kampanyası ile Google'ın pazar payını eritmesi uzak bir ihtimal değil. Aralık 2004 istatistiklerine göre, Google internetteki aramaların üçte birini gerçekleştiriyor.

Ancak Google'ın payı 2003'te daha yüksekken, 2004'te % 0,3 düşmüş görünüyor. Yahoo arama motoru ise bu süreçte yüzde 27'den 31,9'a yükseldi. Microsoft şu anda pazarın %16'sını elinde tutuyor ancak yeni motoruyla bu oranı artırması bekleniyor. Microsoft'un arama motorundaki özelliklerden biri "search near me" işlevi.

Kullanıcı bu seçenek ile kendi bulunduğu bölgedeki işletmeleri, restoranları, postaneleri, marketleri bulabiliyor. Ancak bu özellik şimdilik yerleştirilmedi. Arama motoru ayrıca RSS olanağı da tanıyor.

Bilgi için: <http://search.msn.com/>

Kablo TV üzerinden internet

Özel İSS'lere yol açıldı

Kablo TV yayınlarını tekeline bulunduran Türk Telekom'un, özel internet servis sağlayıcılarının Kablo TV üzerinden internet erişim hizmeti vermesini engellemesi, Rekabet Kurulu tarafından rekabete aykırı bir tutum olarak değerlendirildi. Böylece, internet servis sağlayıcıların kablo TV üzerinden

müşterilerine ulaşmasının yolu açıldı. Rekabet kurulu Türk Telekom'a ceza vermezken, hizmetin diğer servis sağlayıcılarına açılmasını istedi. Karar uyarınca, "Kablo TV şebekesi üzerinden internet hizmetini diğer İnternet Servis Sağlayıcılarına (İSS) açarak, yaptığı ihlale son vermesi gerektiği" Türk Telekomünikasyon A.Ş.'ye bildirilecek.

Rekabet Kurulu, internet servis sağlayıcılarının başvurusu üzerine, "Rekabete açık bir alan olan Kablo TV şebekesi üzerinden internet erişim hizmetlerini tekelleştirmek ve pazarlama faaliyetlerini tüketicinin aleyhine kısıtlamak" iddiasıyla Türk Telekom aleyhinde soruşturma açmıştı.

Telsim denizlerde çekiyor

Açık denizde cep

Telsim, Norveç merkezli GSM operatörü MCP Norway firmasıyla anlaşma yaparak kıtalar arası deniz yolculuklarında da hizmet vereceğini açıkladı. Anlaşma, tüm Telsim faturalı hat sahiplerinin, MCP'nin hizmet verdiği Avrupa ve Uzak Doğu suları ile Pasifik Okyanusu'nda GSM ses ve SMS hizmetlerinden yararlanabilmelerini sağlıyor. Büyük yolcu gemileri, vapur ve feribotlarda, denizcilik uydu servis sağlayıcıları aracılığıyla kablosuz iletişim hizmeti sunan MCP Norway firmasıyla yapılan anlaşma ile birlikte uluslararası iletişim hizmeti 163 ülkede 375 operatöre ulaşacak.

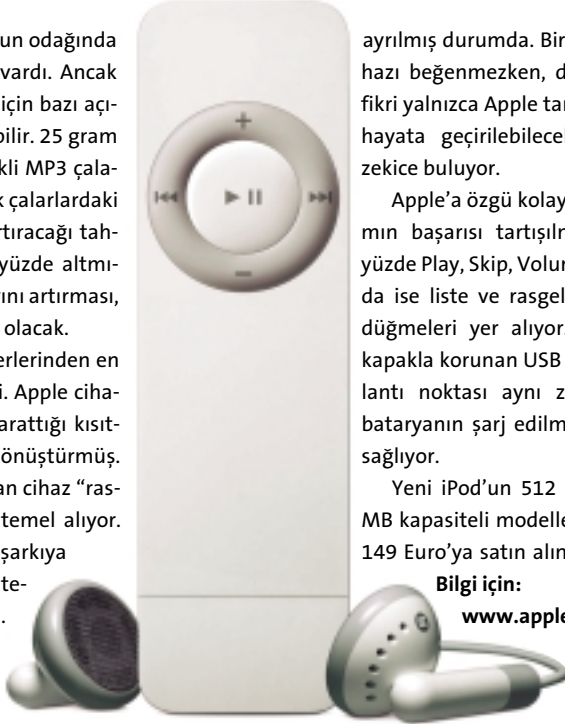
Bilgi için: www.telsim.com.tr

Apple'ın yeni oyuncağı ekransız bir iPod

iPOD'un Shuffle'ı

Steve Jobs'un sunumunun odağında hiç şüphesiz Mac Mini vardı. Ancak yeni iPod shuffle Apple için bazı açılardan daha önemli olabilir. 25 gram ağırlığındaki flash bellekli MP3 çalarının Apple'ın mobil müzik çalarlardaki pazar payını daha da artıracığı tahmin ediliyor. Firmanın yüzde altmışın üzerindeki pazar payını artırması, aslında büyük bir başarı olacak.

iPod shuffle'ın benzerlerinden en büyük farkı, adında gizli. Apple cihazın küçük boyutunun yarattığı kısıtlamaları bir avantaja dönüştürmüş. Ekran kullanılmadığından cihaz "rasgele çalma"yı (shuffle) temel alıyor. Bu durum, herhangi bir şarkıya özel olarak ulaşmak isteyenler için problemlidir. Apple kullanıcıları ikiye

ayrılmış durumda. Bir grup cihazı beğenmezken, diğeri bu fikri yalnızca Apple tarafından hayata geçirilebilecek kadar zekice buluyor.

Apple'a özgü kolay kullanımın başarısı tartışılmaz. Ön yüzde Play, Skip, Volume arkadaş ise liste ve rasgele çalma düğmeleri yer alıyor. Plastik kapakla korunan USB 2.0 bağlantı noktası aynı zamanda bataryanın şarj edilmesini de sağlıyor.

Yeni iPod'un 512 ve 1024 MB kapasiteli modelleri 99 ve 149 Euro'ya satın alınabiliyor.

Bilgi için:

www.apple.com

Cep telefonuyla konser

Cebe şarkı

Logizmo, tam şarkı uzunluğunda ve yüksek ses kalitesindeki Süpermelodileri Türkiye'deki cep telefonu kullanıcılarının beğenisine sundu.

Şarkıların 20-30 saniyelik kısa versiyonlarından oluşan polimelodilerden sonra bir üst aşamaya geçen Logizmo, tam şarkı uzunluğunda olan ve daha üstün ses kalitesi sunan Süpermelodileri cep telefonu kullanıcılarıyla buluşturdu.

Süpermelodilerin hem 4 kanal hem de 8 kanal polifonik versiyonları bulunuyor. Logizmo'nun süpermelodileri, www.logizmo.com.tr adresinden ya da gazete ve dergilerde yayımlanan kod numaralarıyla birlikte Turkcell 3131'e kısa mesaj atılarak yüklenebiliyor.

Bilgi için: www.logizmo.com.tr

Panda'nın virüs raporu

Ocak ayı belaları

Panda Software, ocak ayındaki virüs aktivitesi hakkında raporunu yayınladı. Downloader.GK yine Top Ten listesinde, Panda ActiveScan'ın çevrimiçi tarayıcısı tarafından en çok tespit edilen virüs oldu. Bagle.BL solucanının geçen ay ortaya çıkmasına ve çok sayıda bilgisayarı etkilemiş olmasına rağmen, Ocak ayı virüs aktivitesi açısından sakin bir ay olarak kabul edildi. Ancak, özellikle casus programlar (spyware) ve truva atları internette sıkça görüldü. Aşağıda Ocak ayı küresel Top Ten Virüs Listesi yer alıyor:

Bilgi için: www.pandasoftware.com

Virüs rastlama sıklığı	%
Trj/Downloader.GK	8.49%
W32/Sdbot.ftp	5.66%
Exploit/Mhtredir.gen	5.24%
W32/Netsky.P.worm	4.10%
Trj/Shinwow.E	3.70%
Trj/HideProc.B	3.39%
Trj/WmvDownloader.A	2.46%
Trj/Qhost.gen	2.45%
W32/Gaobot.gen.worm	2.44%
W32/Sasser.ftp	2.37%

MSN Messenger üzerinden yayılan solucan

Messenger zararlısı

Anti virüs yazılımı üreticileri, kullanıcıları uyarılma kanalı olarak MSN Messenger'ı kullanan yeni bir internet solucanına karşı uyarıda bulunuyorlar. "Bropia", Messenger programının aktarım işlevi kullanılarak dosya biçiminde gönderiliyor. Ancak zararlıının etkin hale gelebilmesi için söz konusu dosyanın alıcı tarafından çalıştırılması gerekiyor. Anti virüs uzmanlarının açıklamalarına göre, virüslü dosyanın ismi değişiyor. Kullanıcı, MSN Messenger üzerinden aldığı dosyaya çift tıkladığı zaman dosya, kendisini kök dizine (C:\) ve Windows klasörüne dört farklı isim altında kopyalıyor. Bu dosyalar birinde ise "Cz.EXE" isminin arkasına gizlenmiş olan bir tür "Spybot" virüsü bulunuyor. Bropia, ilk olarak Windows Kayıt Defteri'den uygun değişiklikleri yaparak her sistem açılışında otomatik olarak yüklenmesini sağlıyor. Virüsün bulaştığına dair en açık belirti ise bu dosya türü için kullanılan standart uygulama ile "Sexy.jpg" dosyasının otomatik olarak açılması. Symantec, solucanın bulaştığı bilgisayar

lardan temizlenmesi için bir temizleme aracı geliştirdi. Ayrıca H+BEDV firması da yazılımları için yeni virüs imzalarını yayınladı. Bilgi için: www.symantec.com

Kodak'tan Wi-Fi Desteği

Kablosuz kameralar

Çektiğiniz fotoğrafları arkadaşlarınıza, yazıcılara, bilgisayara gönderip paylaşabilirsiniz. Üstelikte kablosuz iletişim olanağı ile. Kodak'ın yeni dijital makinası Wi-Fi özelliğine sahip.

■ CKodak'ın Wi-Fi uyumlu yeni dijital ürünleri sektöre tanıtıldı. Kendi alanında ilk Wi-Fi dijital fotoğraf makinesi olarak gösterilen Kodak EasyShare-One, tüketicilere 1.500 adede kadar dijital fotoğrafı, yanlarında taşıma ve anında paylaşma imkanı veriyor. EasyShare-One ürününe kablosuz yetenekler kazandıran Kodak Wi-Fi kartı, EasyShare Printer Dock Plus ile birlikte de kullanılabilir. Bu sayede, Printer Dock Plus'ın, evdeki kablosuz ağa bağlı bilgisayarla haberleşmek için aynı odada bulunması gerekmiyor. Yeni kartla, bilgisayardaki fotoğraflar anında basılabiliyor ya da fotoğraflar, Printer Dock üzerinde bulunan fotoğraf makinesinden bilgisayarın sabit diskine hızla aktarılabilir. Öte yandan, dünya çapında 15 milyon bilgisayarda kurulu olan Kodak EasyShare yazılımı da daha çok sayıda bağımsız fotoğraf aktarımı ve senkronizasyonu sağlamak amacıyla Wi-Fi uyumlu hale getiriliyor. Kodak, fotoğrafları kordonsuz, kablosuz ve hatta bilgisayarsız izleme, paylaşma ve basmayı kolaylaştırmak için, Bluetooth teknolojisi, kızılötesi, Wi-Fi ve hücre ağları gibi kablosuz standartlardan yararlanıyor. Kodak, fotoğrafların çekilmesi kadar paylaşılmasına da verdiği önemi, Wi-Fi teknolojisine sahip ürünleriyle kanıtlıyor. EasyShare-One, dijital fotoğraf

çekimi, akıllı düzenleme, kablosuz özgürlük ve gelişmiş fotoğraf paylaşımını tek bir makinede buluşturuyor. Dolayısıyla Kodak, pazara yeni bir makine sürmenin ötesine geçerek kullanıcılara fotoğraflarını, gerek hemen yanlarında, gerekse dünyanın öte ucunda bulunan insanlarla anında, kolayca ve kaliteli bir biçimde paylaşma imkanı sağlıyor. EasyShare-One, kullanıcılara, çektikleri fotoğrafları anında kablosuz bağlantıyla basma ya da e-posta olarak gönderme imkanı veriyor. Ürün, fotoğrafların dokunmatik LCD ekranda, online ya da basılı olarak, nasıl ve ne zaman paylaşılacağı konusunda kullanıcılara geniş seçenekler sunuyor. Ayrıca, yüksek kaliteli fotoğraflar ve video çekme imkanı da veriyor. Tüm EasyShare dijital fotoğraf makineleri gibi EasyShare-One da Imagelink baskı sistemiyle uyumlu. Makine, EasyShare Printer Dock ya da Imagelink sistemini içeren başka bir fotoğraf yazıcısına yerleştirilerek 90 saniye gibi kısa bir sürede baskı alınabiliyor. EasyShare-One, bu yılın başında ABD'de düzenlenen Tüketici Elektronik Ürünleri Fuarı'nda iki ödül birden aldı. Tüketicilere odaklı Web sitesi CNET.com, Kodak'ın yeni ürününü "Sıradaki Büyük Ürün" ödülüne layık görürken; interaktif teknolojileri ele alan kablo ve uydu ağı G4Tech TV, ürüne "Fuarın En İyisi" ödülünü verdi.

Digital Medya Player + Televizyon

Vestel'den DMP'li TV

■ Vestel, Türkiye'nin ilk 'Digital Media Player- DMP' özelliğine sahip TV'lerini üretti. Merkezi Vestel City'de geliştirilen Vestel Zeta 87 DMO 100 Hz PIP televizyon farklı hafıza kart standartlarını destekleyen dünyanın ilk DMP'li TV'si. Türkiye'de üretilen DMP özelliğine sahip ilk televizyon modeli olan Vestel Zeta 87 DMP TV tüketicilerin beğenisine sunuldu. Dijital hafıza kartına kaydedilmiş resim, video ve ses dosyalarını izlettirip, çalabilen DMP'li Vestel Zeta 87 TV aynı zamanda farklı hafıza kart standartlarını destekleyen dünyadaki ilk TV modeli. Dijital video kameralarda, dijital fotoğraf makinelerinde, ses kayıt cihazlarında ve bilgisayarlarda kullanılan dijital hafıza kartları; ses, video ve resim-

leri dijital ortamda saklamak için kullanılıyor. Son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan ve 1 GB'a kadar veri depolanabilen farklı modellerin olduğu dijital hafıza kartları, değişik üreticiler tarafından çeşitli standartlarda üretiliyor. Dijital hafıza kartı kullanan dijital video kamera, dijital fotoğraf makinesi veya ses kayıt cihazları, kaydettikleri görüntü ve sesleri doğrudan bu kart üzerine yazıyor. Dünyada ilk kez Vestel'in ürettiği televizyon modelleri, farklı dijital hafıza kart standartlarını destekliyor. Bu sayede, dijital hafıza kartı standardı ne olursa olsun, içerdiği görüntü veya ses dosyalarını Vestel televizyonlardan izlemek ve dinlemek mümkün.

Bilgi için: www.vestel.com.tr

Güvenlik raporu

Bluetooth Hacking

Cep telefonlarına yeni saldırılar

■ Geldi, gelecek denen cep telefonu virüsleri şimdilerde hızla yayılıyor. Saldırı, telefonlardaki Bluetooth teknolojisini hedef alıyor.

1. Tehlike: Yeni cep telefonu solu-
lucanı Lasco.A kendini dosyalara
ekleyerek Symbian işletim sis-
temli cep telefonlarında
Bluetooth üzerinden
kendini kopyalıyor. An-
cak tıpkı yapılabirliği
kanıtlamayı amaçlayan
(proof-of-concept) Cabir vi-
rüsünde olduğu gibi, bu vi-
rüste de kurulum onayı ya da
virüslü dosyaların kopyalan-
ması gerekiyor. Bir süredir Ca-
bir'in zarara yol açan bir türevi
de gündemde. CHIP teorik
amaçlı olarak nitelenen bu solu-

canı geçen sene duyurmuştu.
2. Tehlike: Chaos Communica-
tion Congress (3C) adlı hacker
toplantısında bir güvenlik uz-
manı olan Martin Herfurt, Blo-
oover adlı bir araç tanıttı. Bu
araç hacker'lar tarafından cep
telefonlarına kurulabili-
yor. Telefonun aynı za-
manda Java destekle-
mesi gerekiyor. Blo-
oover, kullanıcı
farkına varma-
dan Bluetooth
destekli bir di-
ğer cep telefo-

Hacker'ların silahı: Blooover adlı
araç sayesinde saldırganlar diğer
mobil telefonlara saldırabiliyor.

nuna bağlanabiliyor, telefon
rehberini okuyup değiştirebili-
yor, SMS'leri görüntüleyebiliyor
ve hatta yabancı telefon num-
ralarını arayabiliyor.

CHIP'in testinde de cep tele-
fonunu hack etmenin son dere-
ce kolay olduğunu kanıtladık.
Hacker yazılımını bir Nokia
7610'a aktardık ve erişim ala-
nındaki ilk cep telefonunu (bir
Nokia 6310) hemen bulduk. Bu
cihazın telefon rehberini okuya-
bildik ve rehberde yeni numara-
lar kaydettik. Bluetooth telefon-
larının tamamına yakını bu teh-
likeyle karşı karşıya. Siemens'in
modelleri istisna oluşturuyor.

Bilgi için:
[http://trifinite.org/trifinite_](http://trifinite.org/trifinite_stuff_blooover.html)
[stuff_blooover.html](http://trifinite.org/trifinite_stuff_blooover.html)

KISA...KISA...

► **Kaspersky Anti-Virus 5.0 için terfi**
Maintenance Pack 2,
Kaspersky Anti-Virus Personal
kullanıcılarını hedef alıyor.
Pakette birçok küçük
iyileştirme ve bir de güvenlik
duvarı bulunuyor.
Güncelleme, web sitesi
üzerinden ücretsiz.
Bilgi için:
www.kaspersky.com

► **SP2'nin popup engelleyicisi delindi**
Windows XP için Service Pack
2, reklam pencerelerini
güvenilir bir biçimde
engelliyordu, ancak hacker'lar
bu sistemi atlatmayı
başarmış. Aşağıda bunun için
bir de demo mevcut.
Bilgi için:
[www.malware.com/flopup.](http://www.malware.com/flopup.html)
[html](http://www.malware.com/flopup.html)

Know-how: Güvenlik duvarını DNS ile aşmak

Her yerde ücretsiz sörf

■ Intranette, dışarıdaki DNS
sunucularına istekleri sırayla
gönderen merkezi bir DNS su-
nucusu bulunuyor. Burada
önemli olan şu: Bu görev, kulla-
nıcı HTML verilerini dışarıdan
alma hakkına sahip olsun ya da
olmasın yerine getiriliyor. Yani
bu, hacker'lar için ücret ödeme-
den elde edilen bir bilet. Hac-
ker'lara gerekenlerden biri ken-
di ev DNS sunucunuz (ki bunun
için ücretsiz OzymanDNS 0.1'in
çalıştırılabileceği herhangi bir
standart bilgisayar yeterli).

Dizüstü bilgisayar üzerinde
ayrıca Ozyman Client'ı kurmak
gerekli. Hacker intranete eri-
şiyor ve web tarayıcıdan
"www.chip.com.tr" adresini gi-
riyor. Ozyman-Client bunu
"www_chip_com_tr.ev.com"
şekline getiriyor. Havaalanının
DNS'i hacker'ın kendi sunucu-
suna rastlayana dek dışarıdaki
DNS sunucularını sorgulamayı
sürdürüyor. URL'nin ilk kısmı
yani "www_chip_com_tr" ta-
nınıyor ve "www.chip.com.tr"
adresine çağrılıyor. Yanıt olarak
HTML verileri havaalanındaki
dizüstüne aktarılıyor. Conta-
iner olarak DNS protokolünün
bir parçası "TXT Record" kulla-
nılıyor. Dizüstü bilgisayar üze-
rindeki Ozyman Client şifreyi
çözüyor ve sayfanın normal bir
web tarayıcı penceresinde gö-
rüntülenmesini sağlıyor. Gü-
venlik duvarı bu yolla aldatıl-
mış oluyor.

YENİ GÜVENLİK AÇIKLARI

Windows

Fare imleci: Hareketli işaretçiler (ANI uzantılı dosyalar)
bilgisayara zararlı kodlar aktarabilir ve bunları çalıştırabilir.
Internet Explorer'a erişen tüm Windows programları ve hatta
Word ile Outlook da bu açıktan etkileniyor.

→ Microsoft bu amaçla bir yama hazırlamış. Service Pack 2
yüklemiş Windows XP kullanıcıları bu tehlikeden otomatik
olarak korunuyor.

Bilgi için: www.microsoft.com/

Linux

mpg123: Hacker'lar değiştirilmiş MP3 dosyaları sayesinde
medya oynatıcı üzerinden, saldırılan PC'de herhangi bir kodu
çalıştırabiliyor.

→ Debian ve Gentoo için düzeltilmiş sürümler söz konusu.
Bilgi için: www.mpg123.com

Mac

iTunes: Hacker'lar özel olarak programlanmış PLS- ya da m3u-
çalma listeleri ile teorik olarak tampon bellek taşması sayesin-
de herhangi bir yabancı kodu o bilgisayar üzerinde çalıştırma
imkanına sahip.

→ iTunes'in en yeni sürümü 4.71'e geçmek yeterli.

Bilgi için:
www.apple.com/support/downloads/itunes471.html

PC FİYAT DANIŞMANI

03/2005

Güncel PC sistemleri

CHIP Test Merkezi her ay üç adet PC sistemi oluşturup bu sayfalardan sizlere duyuruyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

yaklaşık 650 \$

Ofis PC

Kasa: 300 Watt güç kaynaklı standart ATX kasa

Anakart: Intel 865G yonga seti/ K8T800 ve Lan, Sound, USB 2,0

İşlemci: Intel Celeron D 335(2,8 GHz) / AMD Sempron 3100+ (socket 754)

Bellek: 512 MByte DDR400

Ekrankartı: GeForce FX 5700LT / Radeon 9600 128 MByte

Sabit Disk: 80 veya 120 GB 7200 RPM

Optik Sürücü: 16X DVD-ROM

Klavye+Fare: Kablolu klavye ve kablolu scroll fare

Yazılım: Microsoft Windows XP Home

yaklaşık 1300 \$

Multimedya PC

Kasa: 350 Watt güç kaynaklı Midi-Tower ATX kasa

Anakart: Intel i915P yonga seti/ nForce4 ve Gbit Lan, 7,1 Sound, USB 2,0

İşlemci: Intel Pentium 4 550 (3,4 GHz) / Athlon 64 3200+

Bellek: 1 GByte DDR400 (2 * 512 MByte DDR400)

Ekrankartı: GeForce 6600GT / Radeon X800 128 MByte

Sabit Disk: 200 GB 7200 RPM

Optik Sürücü: 16X DVD Yazıcı (Çift katman)

Klavye+Fare: Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare

Yazılım: Microsoft Windows XP Home

yaklaşık 2.000 \$

Profesyonel PC

Kasa: 420 Watt güç kaynaklı Big-Tower ATX kasa

Anakart: Intel i925X yonga seti/ nForce4 SLI ve Gbit Lan, 7,1 Sound, USB 2,0, Fireware ve S-ATA Raid

İşlemci: Intel Pentium 4 550 (3,4 GHz) / Athlon 64 4000+

Bellek: 2 GByte DDR400 (4 * 512 MByte DDR400)

Ekrankartı: GeForce 6600GT-SLI / Radeon X800XL 256 MByte

Sabit Disk: S-ATA 250 veya 400 GB 7200 RPM

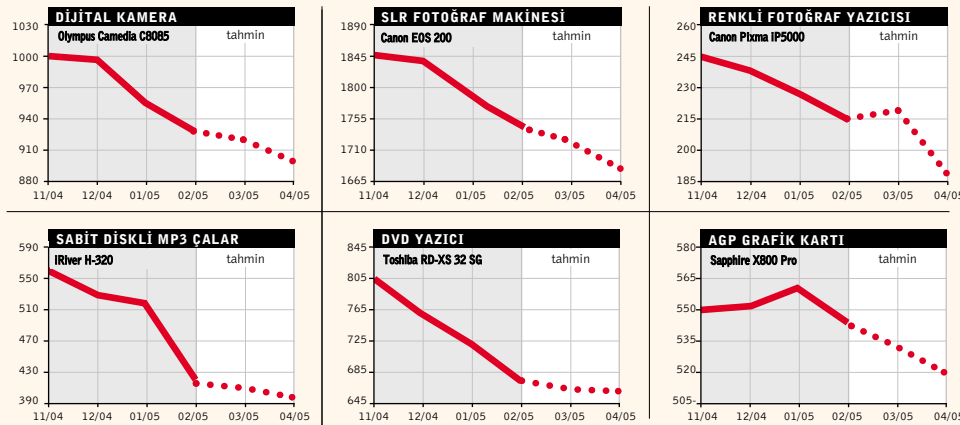
Optik Sürücü: 16X DVD Yazıcı (Çift katman)

Klavye+Fare: Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare

Yazılım: Microsoft Windows XP Professional

BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

» Önümüzdeki iki ay için CHIP'in fiyat tahminleri

Diyagramlardaki fiyatlar ortalama fiyatları esas alır

Kaynak: CHIP

Aygıtlar ne kadar süredir piyasada olursa olsun, fiyatları düşüyor. Buna en iyi örnekler, Olympus'un ve Canon'un fotoğraf makineleri. Talep fazlası ve arz darboğazı fiyatları bir anda yükseltebiliyor, tıpkı Canon fotoğraf yazıcısında ve Sapphire Radeon ekran kartında olduğu gibi. Ama, yükseliş uzun sürmüyor. Toshiba'nın DVD kaydedicisinin ve iRiver MP3 çaların fiyatlarının fazla hareket alanı kalmadı.

e-CHIP içeriği

Mart 2005

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taşan eCHIP'lerin içeriklerini ve bu CD'lerde yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

YADIO!

Radyom yok diye üzülme

Hep aynı müziği dinlemekten sıkıldıysanız ve yurdumuzdaki radyo kanalları size yetmiyorsa şansınızı internet üzerinden deneyebilirsiniz. Onlarca radyo kanalına erişebilen YADIO hızlı ve yüksek ses kalitesinde bir internet radyo yazılımı.

Kayıt işlemi: Programı kullanmadan önce Yadio.com adresindeki "SIGN UP" bölümüne giderek kişisel bilgilerinizi doldurmalısınız. Program başlatılırken e-posta ve şifrenizi girmeniz gerekiyor ve daha sonra da programa hep bu bilgilerle girmeniz bekleniyor.

Seçenekler: Basit bir arayüze sahip olan YADIO'da müzik tarzı,

radyonun bulunduğu şehir ve oradaki radyo istasyonlarının listesi bulunuyor. Müzik tarzlarında 80'ler, Jazz, Rock, Country, Techno, Top40, Nostalji, Hip Hop gibi onlarca tarz bulunmaktadır. Bu tarzlardan birini seçtikten sonra dinlemek istediğiniz radyoyu seçebiliyorsunuz.

10 kanaldan oluşan bir hafıza bölümü de bulunuyor. Buralara sevdiğiniz radyo kanallarını kaydedip daha sonra kolayca ulaşabilirsiniz.

ADSL bağlantısının git gide yaygınlaştığını düşünürsek. 256K bir bağlantı ile kesintisiz

radyo dinlemek mümkün. MP3'lerinizden sıkıldıysanız YADIO tam size göre.

Skin desteği: Programın kendi arayüzünü beğenmediyseniz indirmeniz için değişik tarzlarda skin'ler mevcut.

E-CHIP'TEN TOP 10

1. Mozilla Firefox 1.0
2. MSN Messenger 7.0.0425
3. Macromedia Flex 1.5
4. Google Desktop Search 1.0
5. Live 4.1
6. SWiSHmax 1.0
7. SiteGrinder 1.02
8. Ad-Aware SE
9. PowerPoint2DVD 2.0.1.92
10. NetStat Live 2.11

DİKKAT!

Çizik, kırık veya başka nedenlerden dolayı çalışmayan CD'lerinizi değiştiriyoruz. Bunun için yardim@chip.com.tr adresine adres ve telefon bilgilerinizi içeren bir e-posta gönderebilirsiniz.

Bağımlılık yapan oyunlar

Oyun teknolojisi her geçen gün daha da ilerliyor. Bir ay önce çıkmış bir oyun eski oyun sayılıyor. 3B karakterler, efektler, silahlar, kanlar... CD'lere sığmayan oyunlardan siz de mi sıkıldınız? Yoksa siz de mi eski günlerdeki o eğlenceli, minik oyunları mı özleyorsunuz? Evet, evet duyar gibi

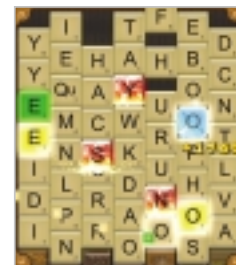
oluyoruz yanıtınızı.

Ufak bir kaçamak mı?

Masaüstünde oynanabilecek, basit fakat zekaya dayalı oyunları eCHIP içinde size sunduk. Renkli taşları üst üste getirip kırmaya çalışacağınız Bejeweled, antik uygarlıklardaki renkli ge-

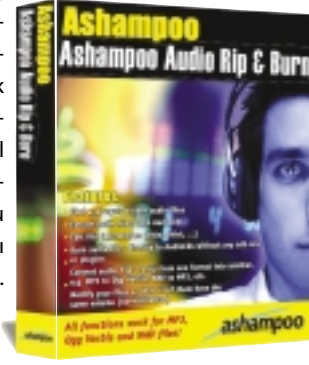
çitlerde hayatınızı kurtarmaya çalışacağınız Zuma, kitap kurdu-nuzla kelime bulma oyunu, roketler, minik uçaklar ve daha fazlası bu oyunlarda...

Bejeweled ve Zuma gibi oyunlardan başınızı kaldıracabilirsiniz diğer oyunlara da bakmanızı tavsiye ederiz.

TAM SÜRÜM**Ashampoo Audio Rip & Burn**

Ashampoo Audio Rip & Burn, MP3'leri ve diğer ses dosyalarını CD'lerden aktarmak, yazmak, dönüştürmek, düzeltmek ve tamir etmek için kullanılabileceğiniz bir kişisel kontrol merkezi. Ashampoo yazılım geleneğine uygun bir şekilde, bu multimedya ve CD yazma aracı da son derece kolay kullanımlı. Tüm işlevlerini MP3, Ogg Vorbis, FLAC ve WAV dosyaları üzerinde de kullanabilirsiniz!

Programı kurduktan sonra Programın *Internet* menüsünden *Get Free Full Version Key* butonuna basarak internet sayfasına bağlanabilirsiniz. Daha sonra forma e-posta adresinizi yazdığınızda gerekli web sayfası hesabınıza gelecektir.

Serif PhotoPlus 6

Yazılıma, uzun süreden beri kullanan müşterilerin yorumlarının bir sonucu olarak birçok yeni özellik eklenmiş. Bu geliştirmeler masaüstü yayıncılığı daha sezgisel, üretken ve eğlenceli bir hale dönüştürüyor. PagePlus, bir yandan da grafik bakımından zengin yayıncılığa yeni boyutlara taşıyor. Etkileyici, şaşırtıcı belgeler yaratmak hiç olmadığı kadar kolay.

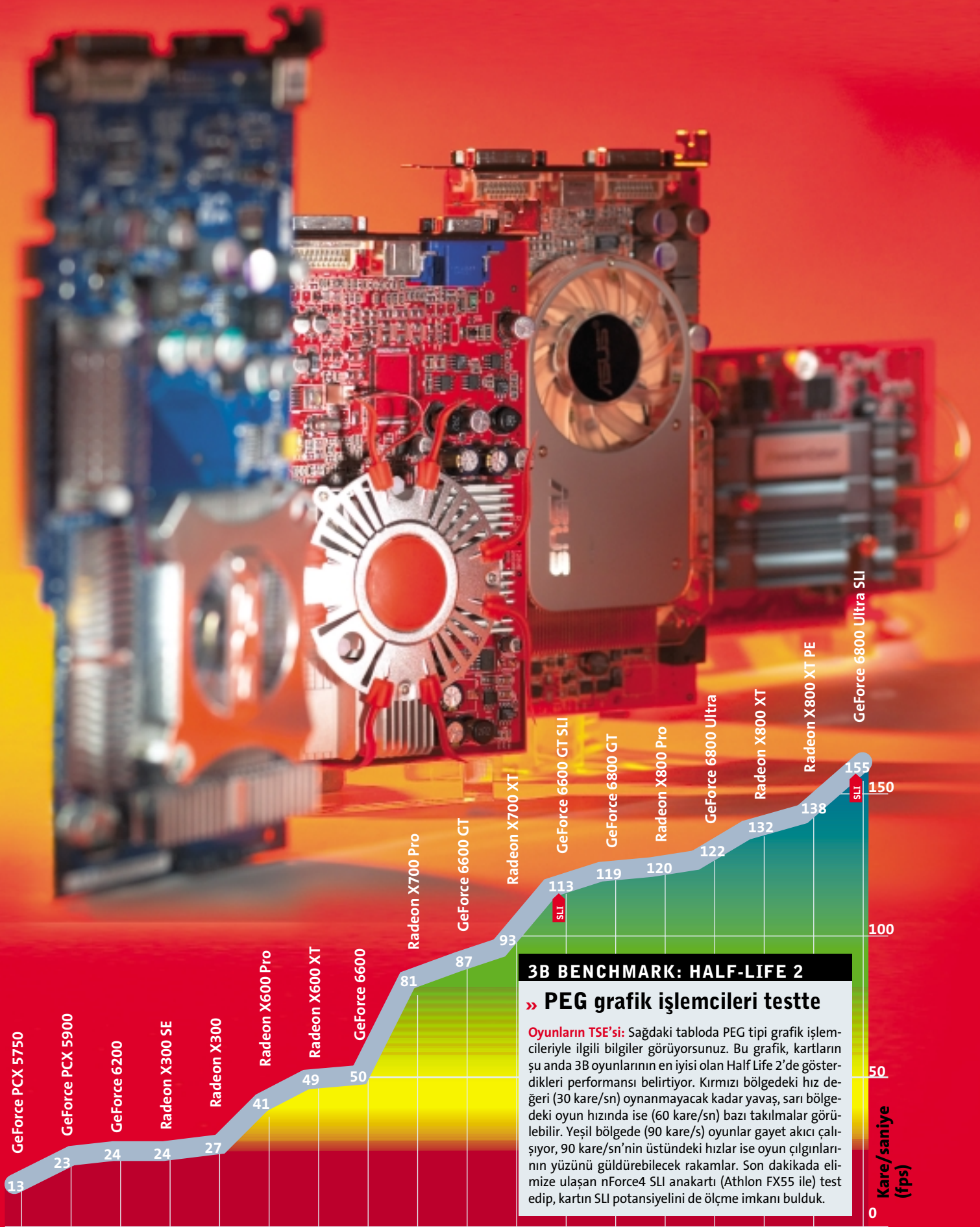
Programı kurduktan sonra *Help* menüsünden *Registration Wizard*'a girip e-posta adresinizi vermeniz gerekiyor. Gereken şifre e-posta adresinize gelecektir. Bu şifreyi girdikten sonra programı tam sürüm olarak kullanabilirsiniz.

Serif Web Plus

Eğer küçük işletmenizi, kulübünüzü ya da derneğinizi tanıtmak için harika bir web sitesi fikriniz varsa, muhteşem bir tatilden döndüyseniz ve fotoğraflarınızı sergileyeceğiniz bir site istiyorsanız, gereken bilgiye ve resimlere sahip olduğunuz halde karmakarışık web tasarımı terimleri gözünüzü korkutuyorsa, bunlarla cebelleşecek vaktiniz de yoksa, çözüm karşınızda: Webplus!

Programı diğer Serif yazılımı gibi *Registration Wizard*'a girerek tam sürüm olarak kullanabiliyorsunuz.

Benchmark için Half Life 2 oyunu 1.024x768x32 bit çözünürlük ve renk derinliğinde, 4x Anti-Aliasing ve 8x anisotropik filtreleme uyguladığımız bir demo kullanıyor.

Yepyeni PCI Express ekran kartları

Half Life 2 ya da Doom 3 gibi oyunlar, ekran kartlarının yeni özelliklerini sonuna kadar kullanan bilgisayar katili yazılımlar. En yeni 3B ekran kartları artık PCI Express yuvasını kullanıyor. Siz de PEG destekli yeni bir ekran kartı almaya niyetliyseniz bu testi sakın kaçırmayın.

AGP 8x daha ölmedi, ancak uzun yılların ardından yaşlandı ve emeklilik vakti geldi çatı. Bunu ekran kartlarının daha çok performansa ihtiyaç duymasına bağlayamayız fakat Intel'in PCI Express teknolojisi yavaş yavaş rayına oturmaya başlıyor ve şurası kesin ki, eski veriyollarını devreden çıkartıyor. Intel, 2004 yılının Haziran ayında i915/925 yonga setleriyle beraber PCI Express'i piyasaya sürdü. Athlon64 işlemciler içinse nVidia'nın nForce4, VIA'nın KT890 ve ATI'nın Xpress 200 modelleriyle beraber PCI Express yonga setleri de piyasaya çıkıyor. PEG (PCI Express for Graphics) işlemcili ekran kartları artık tahtları sallamaya başlıyor. Bu testimizde, en son üretilen 3B kartları, başlangıç modelleri olan 75 dolardan 800 dolarlık piksel canavarlarına kadar geniş bir yelpazede inceliyoruz. Bu yüzden bütün adayları en başarılı 3B oyunlarla, adeta ateşle imtihan ediyoruz.

Bu oyunları şöyle bir sayalım: Half Life 2, Doom3, Far Cry ve UT2004. Bunlara ek olarak kulaklarımızı dört açık ekran kartlarının gürültüsünü de dinliyor, ofis ve televizyon konularındaki performanslarını ölçmeyi ihmal etmiyoruz. Daha fazla bilgiyi ₺50'de bulabilirsiniz.

Teste başlamadan önce, heyecan verici PCI Express teknolojisine daha yakından bir bakalım.

PCI Express'in içyüzü ve öncüllerinden üstün yönleri

PCI-Express, sadece AGP yuvasının sonunu getirmekle kalmıyor, aynı zamanda bütün veriyolu sistemine yeni bir boyut kazandıran bir devrim niteliği de taşıyor. PCI Express'in sıradaki kurbanı PCI olacak, ama insanların yeni teknolojiye alışması için şimdilik sabırla bekliyor. Hoş, gerçi PCI yuvasının arkasından kimse göz yaşı dökmeyecek; zira eski PCI sistemi,

PCI kartları ve RAID ya da Gigabit LAN gibi anakartın üzerindeki aygıtları teorik olarak 133 MB/s'lik bir veriyolu ile çalıştırıyor. Bunun da tek şeritli bir yolda Formula 1 yarışı düzenlemekten aşağı kalır yanı yok. PCI Express'in farkıysa, yonga setine göre değişen ve sayısı 20'ye kadar varan veriyollarına sahip olması. Her bir veriyolu, her bir bağlantı yuvasıyla yonga setinin kuzey köprüsü, yani anakart yönetimi arasındaki bağlantıyı ifade ediyor. Her veriyolu iki yönlü, yani aynı anda hem veri gönderip hem almak mümkün (Full Duplex) ve her veriyolu için gerçek 250 MB/s emrinize amade! PCI Express'in püf noktası, söz konusu veriyollarının bir araya gelip çok güçlü veriyolları oluşturabilmesi. Sözgelimi PEG yuvası için durum bu: 16 adet veriyolu bir araya gelerek 4 GB/s'lik muhteşem bir veri aktarım hızı sunuyor. Hatırlayacağınız gibi, AGP 8x yuvası sadece 2,1 GB/sn'lik bir hızla ulaşabiliyor ki bu da sadece tek yönde gerçekleşiyor (Half Duplex). 3B teknolojinin bugünkü durumuna bakılırsa, sisteminizi terfi ettirseniz bile pek fazla performans artışı beklemeysin. Bu kuralın tek istisnasıysa SLI, yani ekran kartları için bir tür RAID sistemi (daha fazla bilgi için ₺46'ya bakın).

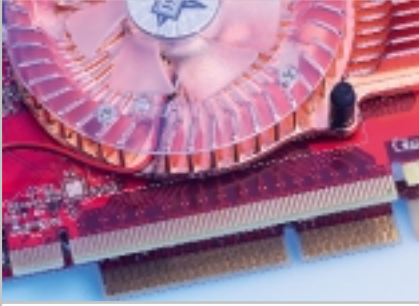
PCI Express'in yenilikleri ve miras aldığı sorunlar

PEG ekran kartlarının geliştirilmesine öncelik verilince, bilgisayar kullanıcılarının büyük bir kısmı da PCI Express'e terfi etmek zorunda kaldı. PEG yuvasının üreticiler için bir avantajı daha var: Bu veriyolu bağlantısıyla ekran kartlarına 75 Watt'a kadar güç aktarılabilir. AGP'nin piksel canavarlarına sunduğu 25 Watt yü-

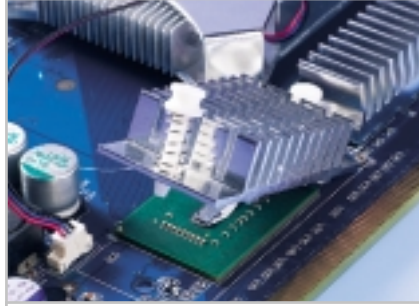
GENEL BAKIŞ: PCI EXPRESS İÇİN GÜNCEL 3B İŞLEMÇİLERİ

Grafik işlemci	İşlemci/İşlemci hızı	Vertex-Pipelines/ Pixel-Pipelines x doku	Bellek Çeşidi/Boyutu/ Veriyolu Genişliği ünitesi
SLI 2 x GeForce 6800 Ultra	400 / 550 MHz	6 / 16x1	GDDR3 / 256 MByte / 256 Bit
Radeon X800 XT PE	520 / 560 MHz	6 / 16x1	GDDR3 / 256 MByte / 256 Bit
Radeon X800 XT	500 / 500 MHz	6 / 16x1	GDDR3 / 256 MByte / 256 Bit
GeForce 6800 Ultra	400 / 550 MHz	6 / 16x1	GDDR3 / 256 MByte / 256 Bit
Radeon X800 Pro	475 / 450 MHz	6 / 12x1	GDDR3 / 256 MByte / 256 Bit
GeForce 6800 GT	350 / 500 MHz	6 / 16x1	GDDR3 / 256 MByte / 256 Bit
SLI 2 x GeForce 6600 GT	500 / 500 MHz	3 / 8x1	GDDR3 / 128 MByte / 128 Bit
Radeon X700 XT	475 / 525 MHz	6 / 8x1	GDDR3 / 256 MByte / 128 Bit
GeForce 6600 GT	500 / 500 MHz	3 / 8x1	GDDR3 / 128 MByte / 128 Bit
Radeon X700 Pro	425 / 430 MHz	6 / 8x1	GDDR3 / 128 oder 256 MByte / 128 Bit
GeForce 6600	300 / 250 MHz	3 / 8x1	DDR / 128 oder 256 MByte / 128 Bit
Radeon X600 XT	500 / 370 MHz	2 / 4x1	DDR / 128 oder 256 MByte / 128 Bit
Radeon X600 Pro	400 / 300 MHz	2 / 4x1	DDR / 128 oder 256 MByte / 128 Bit
Radeon X300	325 / 200 MHz	2 / 4x1	DDR / 128 MByte / 128 Bit
Radeon X300 SE	325 / 200 MHz	2 / 4x1	DDR / 128 MByte / 64 Bit
GeForce 6200	300 / 200 MHz	3 / 4x1	DDR / 128 oder 256 MByte / 128 Bit
GeForce PCX 5900	375 / 350 MHz	2 / 4x2	DDR / 128 oder 256 MByte / 256 Bit
GeForce PCX 5750	425 / 275 MHz	2 / 2x2	DDR / 128 MByte / 128 Bit

Kırmızı yazı: Nvidia grafik işlemcisi / Yeşil yazı: ATI grafik işlemcisi

Pin bolluğu: 3 boyutlu PEG ekran kartları 164 pin ile (üstte) çalışırken, AGP 8x kartlar 108 pinle çalışıyor. (altta)

Tercüman: Nvidia'nın HIS yongası, buradaki GeForce PCX 5900'de olduğu gibi AGP kartları PCI Express'e uyarlıyor.

zünden, son zamanlarda üretilen ekran kartlarına dışarıdan güç bağlantısı gerekliyordu. AGP'nin aksine artık GeForce6600 gibi sıkça kullanılan ekran kartlarına artık dışarıdan güç takviyesine gerek yok. ATI'nın Radeon X800'ü ya da nVidia'nın GeForce6800'ü gibi üst uç ekran kartları için 75 Watt bile az geliyor. Bu kartlar dışarıdan alınan elektrige göbeklerinden bağlılar, yine de AGP olsaydı bunun gibi iki tane güç bağlantısı gerekirdi. Yeni 3B özellikleri açısından nVidia'nın 6 serisinin kanıtlamak istediği bazı şeyler var. Daha da iyileştirilmiş DirectX 9 desteği ile önceki FX serisini Pixel Shader 3.0 ile alt

etmeyi başarıyor. Bu 3B tekniğinin en yeni sürümü, savaş alanlarındaki ışıklandırma ve yüzey efektlerini daha da gerçekçi hale getiriyor ama ne yazık ki bu özelliği kullanan şimdilik tek oyun Far Cry. Nvidia'nın yine öncelikle Far Cry oyununda sergilediği ikinci yeniliği ise HDR. Açılımı "High Dynamic Range" (Yüksek Dinamik Menzil) olan bu teknik, George Lucas'ın Hollywood'a özel efekt sağlayan Industrial Light and Magic adlı şirketi tarafından yaratılmış ve oyunlardaki zorlu ışık ve gölge kombinasyonlarını daha da gerçekçi hale getirmeye yarıyor. Fakat bu teknoloji, izlediğimiz bazı Hollywood filmle-

rinde de gözümüze çarpan dengesiz renklendirmelere yol açabiliyor; bunu yaparken oyunun hızını üçte bir civarında düşürmesi de cabası. Anlayacağınız, HDR konusu keyfinize kalmış.

ATI'nın kart filosunun en öne çıkan özelliği, 2B ve 3B uygulamaları birbirinden ayıran ve hızını buna göre ayarlayan, böylece ofis ve internet uygulamalarında sessizlik, oyunlarda ise performans sağlayan akıllı bir havalandırma sistemi. Daha- sı ATI, X800 serisi ile Nvidia'nın aksine piyasaya yepyeni bir üst uç model sunuyor. Nvidia da buna karşılık 6800 modelinin PEG sürümü üzerinde çalışıyor, buna rağmen şu ana kadar hiçbir üreticide böyle bir kartın seri üretimine rastlamadık.

Ama test merkezimize ulaşan kartlardan en ilginizi çekecek 20 tanesini grafik işlemcilerine göre düzenleyip en ucuzundan tanıtmaya başlayacağız.

Radeon X300:

ATI'nın giriş sınıfı ekran kartı

ATI'nın Radeon X300 kartları genellikle pasif soğutmaya sahip ve işlemcisi diğer işlemcilerin yarısı yüksekliğinde üretiliyor, fiyatları da gayet düşük. Seri, gün- →

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT: 425 dolar

BİLGİ: www.msi.com.tw

MSI RX800XT-VTD256

Piksel farkıyla birinci

■ 3B performansı konusunda ikinci sırada ama test sonuçlarında birinci olan bir kart mı? Hayır, hiçbir yanlışlık yok. MSI'nın amiral gemisi oyun testlerinde mükemmel bir performans ve 2B uygulamalarda ATI kartlar için sıra dışı sayılabilecek bir görüntü kalitesi sundu. Üstelik tüm bunları 3,2 sone ses düzeyi ile sessizce başardı. Diğer MSI ürünlerinden alışık olduğumuz gibi bu ürünün kutusu da tıka basa dolu geliyor. Bir düzineden fazla oyun (bunlara Prince of Persia da dahil), MSI Media Center ve DVD oynatıcı gibi araçlardan tutun da, TV In-Out için kompozit ara bağlantıya kadar. Özetle, soğuk kış günlerini en ateşli oyunlarla ısıtabilecek bir ekran kartı. MSI'a başarılarının devamını dileriz.

» FİYAT/PERFORMANS BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT: 223 dolar

BİLGİ: www.msi.com.tw

MSI NX6600GT-TD128E

Hızlı ve sessiz

■ İnanılması zor ama MSI bu karşılaştırmalı testimizdeki fiyat/performans tahtını da ele geçiriyor. Hakkı da var! Üretici, NX6600GT-TD128E modeli ile en dengeli ürünü ortaya çıkarmış.

Kabul edilebilir ses düzeyi, ofis ve televizyon için çok iyi görüntü kalitesi, ayrıca S-Video üzerinden TV çıkışı ve kompozit çıkış, DVD oynatıcı yazılım, MSI Media Center, bir sürü oyun ve araç ile donatılmış zengin bir paket. Üstelik tüm bunlar 200 Euro'dan da ucuz. 6600 GT serisinin bir temsilcisi olan bu kart, performanstan ödün vermemiş. Bunu Gainward ekran kartından anlayabilirsiniz, sadece biraz daha hızlı ama çok daha gürültülü.

demde kalmasını buna borçlu. Ne yazık ki testimize katılan kartlardan yeterince iyi soğutulmayanlar, 2B performansında düşüşler yaşıyor. Ne olursa olsun ATI kartlar, Nvidia'ların ofis ve televizyon konusundaki görüntü kalitesine hiçbir zaman ulaşmıyorlar.

Bellek hızı 200 MHz, işlemci hızı ise 325 MHz. Testimize katılan Sapphire Radeon X300SE kartı, 64 bit ile oluşturulmuş 128 bitlik bellek veriyolu ile gerçekten kötü bir performans gösterdi, bu yüzden puanlamadaki 3B sıralamasının sonuncusu oldu. X300 için anakart ile tümleşik çözümleri de göz önünde bulundurmak gerek.

Radeon X600: Yaşlanan orta sınıf

Altyapılarındaki benzerlik ortaya koyuyor ki, ATI'nin 600 serisi de X300 kartlar ile aynı teknolojiye sahip. 3 boyutlu nesnelerin geometrik hesaplamaları için iki adet Vertex Pipeline, bu modelin üzerine gelecek olan dokular için de 4 tane Pixel Pipeline kullanılıyor. 128 MB ve X300'den farklı olarak 256 MB'lık bellekler, 128 bitlik bir işlemci ile yönetiliyor. X600, X300 ile arasındaki farkı daha hızlı bir GPU ve bellek ile ortaya koyuyor. Normal bir Radeon X600'ün işlemcisi 400 MHz, belleği ise 300 MHz hızında çalışıyor. Testimizde kullandığımız Powercolor GameFX X600XT modeli ise 500 MHz hızında bir işlemciye ve 370 MHz hızında belleğe sahipti. X300 modelinin neredeyse iki katı hızda çalışıyordu ama ne yazık ki bugünün oyunlarında bu bile yeterli değil.

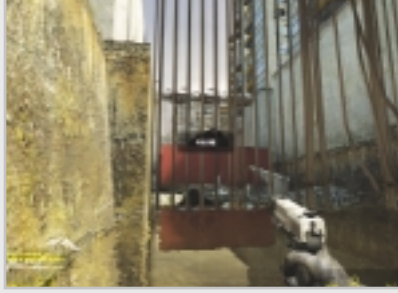
GeForce 6200:

Nvidia'nın her bütçeye uygun kartı

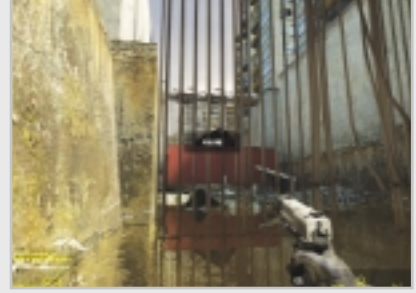
Nvidia, ürettiği kısıtlandırılmış ekran kartlarını daha önceleri "MX" kısaltması ile piyasaya sürerdi, şimdilerde ise bunu belirtmek için model numaralarından birkaç yüz eksiltmeyi tercih ediyor. Aslında GeForce 6200 modelinin temelinde GeForce 6600 modeli yatıyor. Bu yüzden ucuz olan modelde Pixel Pipeline sayısı 8'den 4'e indirilmiş. İşlemci hızı da düşürülmüş. 300 MHz'lik işlemci hızı ve 200 MHz'lik bellek hızı ile 6200 modeli, ATI'nin X300 modelinden daha rahat çalışıyor. Testimize katılan Aelous 6200 DV256 modeli, eklenen Vertex Pipeline sayesinde bazı oyunlarda burun farkıyla ATI'nin 300SE modelini geçiyor. Aopen'ın Aelous modelindeki pazarlama

YENİ 3B ÖZELLİKLERİ

» Directx 9 ve HDR tekniklerinin getirdikleri

Half Life 2 ve DirectX 8.1: Suya baktığınızda sadece kırmızı konteynerin yansıması görülebiliyor, kafes parmaklığı ise görülemiyor.

Half Life 2 & DirectX 9.0: Her türlü ince detayın sudaki yansımaları görülebiliyor, kafes parmaklığı da buna dahil.

HDR'siz Far Cry: Tavandaki açıklıktan düşen ışık o kadar zayıf ki, odayı aydınlatmaya yetmiyor.

HDR'li Far Cry: Işık gözünüzü kamaştıracak kadar parlak, böylelikle aydınlıktan karanlığa geçiş daha gerçekçi.

taktığı ise 256MB'lık bellek, çünkü bu performansı gösteren bir ekran kartıyla 1024x768 çözünürlüğünden daha yüksek bir çözünürlüğe çıkamazsınız, ki bu büyüklükte bir bellek ancak daha yüksek çözünürlükler için tasarlanmıştır. Ürünün takdir ettiğimiz bir özelliği ise görüntü kalitesi. Yalnız ofis ve multimedya bilgisayarları için 4,6 sone ses düzeyi biraz fazla.

GeForce PCX 5900:

Tahtını yitirmiş bir kral

Daha dün kadar AGP yuvasının başını çeken bu kart, artık tahtını uzaktan seyretnmekle yetiniyor. Bu kartı anlatmamızı isterseniz şöyle diyebiliriz, bugüne kadar ki performansını göz önünde bulundurabilirsiniz, ama bundan sonra daha fazla performans beklemek yanlış olur. En güncel DirectX 9 oyunları bu kartı çabucak zorlayabiliyor. Ayrıca elimizdeki test kartı olan Asus Extreme N5900'ün 375 MHz'lik işlemci hızı ve 350 MHz'lik bellek hızı artık orta sınıf ekran kartlarında bile kalmadı. Ürünün etiketi, fiyat/perfor-

mans birincisi seçtiğimiz kartınkiyle neredeyse aynı ama PCX 5900 performans açısından onun fersah fersah geriden geliyor.

GeForce 6600: Orta sınıf kartımız

Daha yavaş bir hızla (işlemci ve bellek: 300/250 ve üstü) fakat daha modern bir yapıya (3 tane Vertex Pipeline, 8 tane Pixel Pipeline) sahip olan 6600 serisi kartların, diğer modellere temel teşkil eden bu sürümü, kendinden önceki 5900'ü geride bırakıyor. Buna rağmen, testimize katılan Gigabyte GV-NX66128D ve MSI NX6600-TD256E modelleri oyun meraklılarının ağızını sulandıracak bir performansla da sahip değil. Testlerimizde, oyunları akıcı bir şekilde oynayabilmek için gereken 50 kare/s hızının altında kalıyorlar. Bu yüzden iki kart da 2B uygulamalardaki tazeleme hızlarıyla arayışa kapmaya çalışıyor. MSI ayrıca sessizliğiyle ön plana çıkıyor. Görüntü kenarlarındaki düzeltmeler ve çözünürlük puanlarına bakıyorsanız, burada tanıttığımız 6600 → serisi kartların ofis ve multimedya konu-

sunda bir hayli başarılı olduğunu göreceksiniz.

Radeon X700 Pro: ATI'nın forveti

ATI X700 kartlar, Nvidia'nın orta sınıf kartlarıyla karşılaştırıldığında GeForce 6600'dekinin iki katı sayıda, yani 6 tane Vertex Pipeline kullanıyor.

Ayrıca GeForce 6600 serisi kartların işlemci hızı 300 MHz iken, ATI'nın Pro eklentili kartları 425 MHz hızda çalışıyor; bu büyük bir fark. Testimize katılan GeForce GC-RX700ProG, Asus Extreme AX 700Pro ve Sapphire Hybrid Radeon X700 Pro gibi kartlar için en büyük ödül, en zorlu oyunlarda diğer kartlardan neredeyse %30 daha yüksek 3B performansı

göstermeleri. Ne var ki daha fazlasını beklemeyin, çünkü Doom 3'te ciddi zayıflıklar gösteriyorlar.

Radeon X700 XT:

ATI'nın iki numaralı forveti

Modifiye edilmiş bir X700 işlemciye sahip olan PowerColor SCS X700 XT, ATI'nın orta sınıf kartlarını temsil ediyor. İşlemci hızı Pro sürümüne kıyasla 50 MHz artırılarak 475 MHz'e, bellek hızı ise 100 MHz artırılarak 525 MHz'e çıkarılmış. Nvidia'nın 6600 GT serisiyle aynı ligde oynayan bu kartın Doom 3'te yaşadığı sıkıntı, bu hız artışıyla bile giderilemiyor. PowerColor marka bu kart pasif soğutma ile soğutulduğu için, zorlanmaya başladığı za-

man çökmelere değil, 5 sonelik ses yayan bir fanın sistemi eski dengesine kavuşturmak için çalışmasına yol açıyor.

GeForce6600 GT:

Nvidia'nın orta sınıf kartı

Aynı sayıda Pipeline'a sahip olmasından anlayabildiğiniz gibi GT, normal GeForce6600'e göre daha hızlı bir yapıya sahip. Bellek olarak ATI'nın orta sınıf kartlarında kullanılan ve 500 MHz hızında çalışan GDDR3 RAM'ler kullanılıyor. Grafik işlemcisi de bellekten geri kalmayıp 500 MHz hızında çalışıyor. Testimize katılan

TEST: İLK NFORCE4 SLI ANAKARTLAR

» Çift ekran kartıyla %90 hız artışı

Nvidia'nın nForce4 yonga seti sayesinde Athlon 64 sistemlerde PCI-Express veriyolu kullanabiliyoruz. Bu yonga setinin üç çeşidi var: Normal sürüm, Ultra sürümü ve SLI sürümü. Grafik uzmanı Nvidia, SLI ("Scalable Link Interface", daha fazla bilgi için 01/2005 sayısındaki CHIP Teknik Terimler Sözlüğüne bakabilirsiniz) ile işi bir adım ileriye götürerek iki adet PEG yuvasını birleştirmiş. SLI uyumlu 3B ekran kartlarından iki tanesi (şimdilik GeForce 6600 GT, 6800 Ultra) aynı anda çalışarak hesaplama yükünü bölüşüyorlar, bu da sonuç olarak performansı yaklaşık iki kat artırıyor. CHIP olarak, piyasaya ilk çıkan Asus (A8N Deluxe SLI) ve Gigabyte (KN8XP SLI) nForce4 SLI anakartları test merkezimize getirmeyi görev bildik ve oyun çılgınlarının hayallerini ne kadar gerçekleştirebildiklerini test ettik.

► Benchmark'lar: Salt teoriden günümüze yansıyanlar

Karşılaştırma sonuçlarını en basit yoldan elde etmek için, yapay bir DirectX 9 testi olan 3Dmark2005 benchmark uyguladık ve sonuçta SLI tekniğiyle bağladığımız iki tane GeForce6800 Ultra ekran kartıyla 9498 3B puanına ulaşarak, yüzde 90'a varan bir hız artışına şahit olduk (sayfanın sağına bakın). 3B oyunların acımasız dünyasında ise performans artışı o kadar yüksek değil: Doom 3 ile yaptığımız testlerde ise yüzde 32, Half Life 2 ile yaptığımız testlerde ise yüzde 27'lik hız artışı gördük.

► SLI potansiyeli hızlı işlemcilerle ihtiyaç

duyuyor

Pratikte bir SLI sisteminden istediğiniz performansı alabilmeniz için 1024x768 çözünürlüğünden başlayarak Anti-Aliasing ve anisotropik filtreleri kapatmanız gerekiyor, ancak bunları yaptıktan sonra tek başına çalışan bir ekran kartı ile performans karşılaştırması yapmak mümkün. SLI'nin potansiyelinden en yüksek seviyede yararlanabilmek için hızlı bir işlemci gerekiyor, aksi takdirde SLI ikilisinin veri aktarımı yavaşlamaya başlıyor. Benchmark değerleri (sağda), Athlon FX55 test sistemine ait. Aynı test platformunda, fakat Athlon 64 3000+ ile yapılan testlerde performans kazanımı Doom 3 oyununda yüzde 32'den yüzde 13'e, Half Life 2'de ise sıfıra düşüyor.

► Güç gereksinimi: En az 450 Watt gerekli

SLI bağlantılı sistemler, inanılmaz bir 3B performansının yanında güce duyduğu ihtiyaç ile de rekorlara imza atıyor. Rakamlara göre SLI bağlantılı Athlon FX55 test sistemimizde 427 Watt'lık bir güç ihtiyacı tespit ettik. Endişe duyulacak bir durum yok çünkü üreticinin tavsiyesine bakılırsa iki adet 6800 Ultra ekran kartıyla yapacağınız SLI bağlantı için kesintisiz 450 Watt güç sağlayabilen bir güç kaynağına ihtiyacınız olacak.

► Karar anı: SLI özellikli bir sistem kimin için?

SLI, yüksek performans isteyen ve bu per-

SLI için

ideal sistem:

iki adet

GeForce6800 Ultra ve Athlon FX55 ile donatılmış SLI destekli Gigabyte GA-K8NXP anakart. Daha iyisi mümkün değil.

SLI-Benchmark: 2 x GeForce 6800 Ultra

(nForce 4 SLI, Athlon FX55 işlemci, 1.024 x 768 x 32 Bit, 4x AA ve 8x AF)

3DMark05 (Default, 3DMarks) 5.210 : 9.498 + yüzde 90

84 : 111 + yüzde 32

Doom 3 (fps)

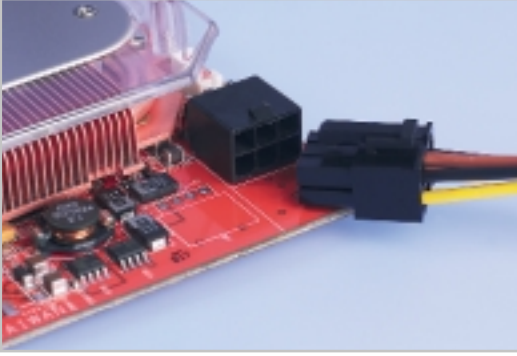
122 : 155 + yüzde 27

Half-Life 2 (fps)

Yüksek performans: SLI, 3DMark05'te 10.000 puan sınırını zorluyor, oyunlarda ise yaklaşık yüzde 30 hız artışı sağlıyor.

formans için gerekli parayı ödeyebilen kullanıcıların işine yarayacak gibi gözüküyor. Diğer yandan SLI, gelecekte sistemini terfi edecek olan kullanıcıların, kullandıkları ekran kartından bir tane daha takarak performans artışı sağlamasına yarıyor. Böylece sisteminizi uygun bir fiyata, gelecek yeni oyunlara hazırlayabilirsiniz. Tabii bunun için öncelikle SLI destekli bir anakart almanız şart.

Güç: Üst uç PEG tipi ekran kartları yuvarının sağladığı 75 Watt'lık güce rağmen güç kaynağını sonuna kadar zorluyor.

6600 GT kartlar MSI (NX6600GT-TD128E), Leadtek (WinFast PX6600 GT TDH), Aopen (Aeolus 6600 GT-DV128), Gigabyte (GV-NX66T128D), Gainward (PP Ultra/1960 PCX XP GS) ve Albatron (Trinity GeForce 6600 GT). Sonuncu kart, test sonuçlarına yansımayan fazladan 5MHz hıza sahip. 540 MHz işlemci ve 575 MHz bellek hızıyla Gainward, en hızlı GT ekran kartı ve aynı zamanda 5,1 sone ses çıkaran soğutucu fanıyla, Albatron'un ardından en gürültülü ikinci ekran kartı. 6600 GT'ye sahip kartlarla ilgili sevindirici haberler var. SLI bağlantılı olarak da çalışıyorlar (46). HDR ya da Pixel Shader 3.0 gibi özellikler de ilk bakışta insanı etkiliyor. Görüntü kalitesi gayet iyi ve PCI Express sayesinde ek güç kaynağına da gerek kalmıyor. Bütün bunları 200 Euro'ya yapabilmeleri ise onları bütçe dostu yapıyor.

Radeon X800 XT: ATI'nin en üst sınıfı
Radeon X800 XT'nin performansı, en tecrübeli oyun tutkunlarının bile gözlerini kamaştırıp onları zevkten uçuracak nitelikte, ancak bu arada kulaklarını da pekala sağır edebilir. Yüksek 3B performansı gerektiğinde 7 ila 9 sone arasında ses çıkartan kart, bulunduğunuz ortamdaki sessizliği bozabiliyor. X800'ler arasındaki en ucuz model olan Gigabyte (GV-RX80T256V), 500 Euro civarında bir fiyatla satılıyor.

PowerColor GameFX X800XT, MSI RX800XT-VTD256E ve Asus Extreme AX 800 XT Platinum da aynı seriden üretiliyor. Hepsinin işlemcileri ve bellekleri 500 MHz hızında çalışıyor, sadece Asus'un Platinum modeli testimizi çok performanslı bir şekilde bitirmesini sağlayan 520/560 MHz işlemci/bellek hızlarına sahip. Grafik işlemcinin içinde verilerin sorunsuzca ve hızlı hesaplanmalarını sağlayan 6 Vertex Pipeline ve 16 Pixel Pipeline

bulunuyor. Kendisinden beklendiği gibi, en yorucu oyunlarda bile son derece iyi bir performans gösteriyor. Şunu söylemeliyiz ki X800 kartlar, Pixel Pipeline'ları ikiye katlanmış, çalışma hızıysa üçte bir oranında artırılmış Radeon 9800'den başka bir şey değil. Bu yüzden, ATI satın alırken Nvidia'nın sunduğu HDR ya da Pixel Shader 3.0 gibi yeniliklerden vazgeçmeniz gerekiyor.

Bu yüzden, Nvidia 6800 serisinin üretimine geçtiği sıralarda, ATI'da yeni teknolojileri kutluyordu.

Testimizin son günlerine doğru ATI'dan gelen yeni Radeon X850 XT PE referans kartı elimize geçti. Yapılan ilk testler gösteriyor ki bu yeni model ATI'nın en yüksek modelinden yüzde 5 daha fazla performans vaat ediyor.

GeForce 6800 GT/Ultra: Rakipsiz

AGP dünyasında Nvidia'nın GeForce 6800 Ultra modeli öne çıkıyor, ama şu ana kadar herhangi bir üreticiden PEG destekli model gelmedi. Her şeye rağmen Eylül ayından beri elimizde bulunan GeForce 6800 Ultra referans kartı ile en azından nasıl bir performans alabileceğimizi görmek istedik. Aynı sayıdaki Pixel Pipeline bir yana, kart, rakibi ATI'a nispeten daha düşük işlemci hızına sahip.

Bu değerler GT için 350 MHz, Ultra için 400 MHz. Gösterdiği performans sırasında kullandığı teknikler açısından ATI X800 serisinin bayrak gemisini geriden takip ediyor, çünkü her oyun için ayrı konularda birincilikler ortaya çıkabiliyor. Doom 3'te Nvidia egemenliği hüküm sürüyor, öbür yandan Half Life 2, ATI kartlarla daha iyi çalışıyor.

Nvidia, önceki sayfalarda bahsettiğimiz HDR ve Pixel Shader 3.0 özelliklerinin yanında SLI yeteneğini de konuşturuyor, bununla ilgili daha fazla bilgiyi 46'da bulabilirsiniz.

NASIL TEST ETTİK?

■ Testimizin temelini, Asus P5AD2 Premium (i925X yonga setli) anakart üzerinde çalışan Pentium 4 560 işlemci (3,6 GHz) ve Corsair firmasının ürettiği 2 adet 512 MB DDR2-533 bellek oluşturuyor. Test için bütün güncellemeleri yapılmış bir Windows XP (SP2) işletim sistemi ve ATI ile Nvidia'nın resmi sürücülerinin en güncel sürümlerini kullandık.

3B performansı (% 50)

Test için Half Life 2, Doom 3, Unreal Tournament 2004 ve Far Cry gibi en popüler 3B oyunlara ek olarak, yapay bir test uygulayabilen 3DMark2005'i kullanıyoruz. Bütün DirectX 9 destekleyen PCI Express ekran kartları, 1600x1200 ve 1024x768 çözünürlüklerinde 32 Bit renk derinliği ile test ediliyor. 1024x768 çözünürlükte, kenarları düzeltmeye yarayan Anti Aliasing (4x) ve daha fazla derinlik sağlayan anizotropik filtreler (8x) gibi görüntüyü daha güzel hale getiren her türlü 3B özelliği devreye sokuyoruz.

Gürültü (% 20)

Teste katılan bütün ekran kartlarını teker teker ses kutusuna koyarak, ürettiği ses miktarını ölçüyoruz. İlk testimizde, 2B uygulamalardaki ses düzeyini, daha sonra da 3B uygulamalarda tam performans ile çalışırken çıkardığı sesi ölçüyoruz.

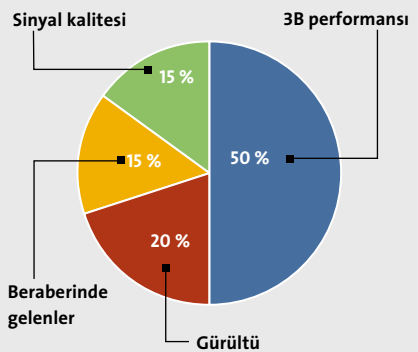
Beraberinde gelenler (% 15)

Ekran kartına katma değer kazandıran ek girişler, oyunlar ve çeşitli yazılımları bu başlık altında değerlendiriyoruz. Yüksek overclocking potansiyeline sahip kartlar ise ekstradan puan topluyor.

Sinyal kalitesi (% 15)

Test sürecinin bu aşamasında ekran kartlarının 2B uygulamalardaki VGA görüntü kalitesini ölçüyoruz. Osiloskoplara bakarak, keskin bir görüntü oluşturmak için gerekli olan göstergeleri ve sinyallerdeki sapmaları inceliyoruz.

AĞIRLIKLILIKLI TEST KRİTERLERİ

TEST BİRİNCİSİ
CHIP
03/2005

1

2

3

ÖZETLE

■ 2004 senesi, donanım meraklıları için çok iyi bir yıldı. Çünkü benchmark değerlerindeki patlamayı görüp de ekran kartlarına büyük paralar yatırmadan önce Far Cry, Doom 3 ve Half Life 2 gibi iyi oyunlar aracılığıyla, yeni teknolojiyi test etme imkanı bulduk. Diğer testlerden farklı olarak, bu testimizdeki şampiyonluk kürsüsüne ATI'nın işlemcileri çıkıyor. Bunun sebebi ise, PEG yuvasındaki Nvidia'nın işlemcisinin henüz yeterince iyi olmaması. ATI şimdilik keyif sürüyor. 3B performansında bir pikselin bile hakkını yemek istemeyenler, hiç kuşkusuz Asus Extreme AX 800 XT Platinum'u tercih edecektir. Gigabyte ve Powercolour gibi diğer X800 XT işlemcili kartlarla beraber, hız konusunda geride kalmayan fakat daha iyi bir görüntü kalitesi ile öne çıkan MSI ise test birincimiz oluyor. Geriye, kararı vermenizdeki etkili olacak iki konu kalıyor, onlar da fiyat ve kutudan çıkan çeşitli hediyeler.

Bizim tavsiyemiz SLI anakart üzerinde sessizce çalışan ve iyi bir görüntü kalitesine sahip GeForce 6600 GT'den yana, mesela fiyat/performance birincimiz MSI NX6600GT-TD128 ya da Leadtek WinFast PX6600 GT THD'de olduğu gibi. Böyle bir sistem sayesinde, 3B uygulamaların performansına duyduğu açlığı aynı tip ikinci bir ekran kartı ile giderebilir ve sistemin tamamını terfi ettireceğiniz zamanı epeyce geciktirebilirsiniz. Yalnız baharda piyasaya çıkacak olan Nvidia'nın GeForce 6800 LE ve ATI'nın Radeon X800 XL yeni orta sınıf kartları ile, masadaki bütün desteler yeniden karıştırılacak ve oyun yeniden başlayacak gibi gözüküyor.

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda yapılan karşılaştırmalı testlerin ve donanım incelemelerin bir kısmını www.chip.com.tr'de bulabilirsiniz. Ayrıca TOP 10 listeleri de CHIP Online'da.

Üretici	MSI RX800XT-VTD256E	Asus Extreme AX 800 XT Platinum	Gigabyte GV-RX80T256V
İşlemci tipi			
Fiyat (\$+KDV)	425	754	600
İnternet (www.)	msi.com.tw	asus.com	gigabyte.com.tw
Toplam puan	90	89	87
3B performansı(% 50)	97	100	97
Gürültü (% 20)	59	58	55
Beraberinde gelenler (% 15)	100	96	95
Sinyal kalitesi (% 15)	96	84	90
Fiyat/performans	iyi	orta	orta
Teknik veriler			
Grafik işlemci	Radeon X800 XT	Radeon X800 XT PE	Radeon X800 XT
İşlemci/Bellek çalışma hızı	500/500 MHz	520/560 MHz	500/500 MHz
Bellek: Boyut/Tip/Veriyolu	256 MB/GDDR3/256 Bit	256 MB/GDDR3/256 Bit	256 MB/GDDR3/256 Bit
Vertex/Pixel-Pipeline x doku	6/16 x 1	6/16 x 1	6/16 x 1
DVI/Çift ekran/TV-In/TV-Out	●/●/●/●	●/●/●/●	●/●/●/●
Gürültü 2B/3B	3,2/8,4 Sone	4,2/6,9 Sone	3,7/8,7 Sone
3B Benchmark'ları*			
Doom 3	61,7 fps	65,4 fps	61,7 fps
Unreal Tournament 2004	89,4 fps	88,8 fps	89,4 fps
Half-Life 2	92,6 fps	95,1 fps	92,8 fps
Far Cry	64,2 fps	65,3 fps	64,1 fps
3DMark05 (Default)	5.524 3DMarks	5.836 3DMarks	5.512 3DMarks

11

12

13

Üretici	Albatron Trinity GeForce 6600 GT	PowerColor SCS X700 XT	MSI NX6600-TD256E
İşlemci tipi			
Fiyat (\$+KDV)	240	250	165
İnternet (www.)	albatron.com.tw	powercolor.com.tw	msi.com.tw
Toplam puan	70	70	66
3B performansı(% 50)	69	63	39
Gürültü (% 20)	55	78	84
Beraberinde gelenler (% 15)	70	84	96
Sinyal kalitesi (% 15)	95	67	100
Fiyat/performans	iyi	iyi	çok iyi
Teknik veriler			
Grafik işlemci	GeForce 6600 GT	Radeon X700 XT	GeForce 6600
İşlemci/Bellek çalışma hızı	505/505 MHz	475/525 MHz	300/250 MHz
Bellek: Boyut/Tip/Veriyolu	128 MB/GDDR3/128 Bit	128 MB/GDDR3/128 Bit	256 MB/DDR/128 Bit
Vertex/Pixel-Pipeline x doku	3/8 x 1	6/8 x 1	3/8 x 1
DVI/Çift ekran/TV-In/TV-Out	●/●/●/●	●/●/●/●	●/●/●/●
Gürültü 2B/3B	5,4/5,4 Sone	1,5/5,0 Sone	1,9/1,9 Sone
3B Benchmark'ları*			
Doom 3	39,8 fps	33,1 fps	21,6 fps
Unreal Tournament 2004	65,8 fps	81,8 fps	36,7 fps
Half-Life 2	74,6 fps	82,2 fps	44,0 fps
Far Cry	42,0 fps	36,2 fps	24,0 fps
3DMark05 (Default)	3.282 3DMarks	3.055 3DMarks	1.823 3DMarks

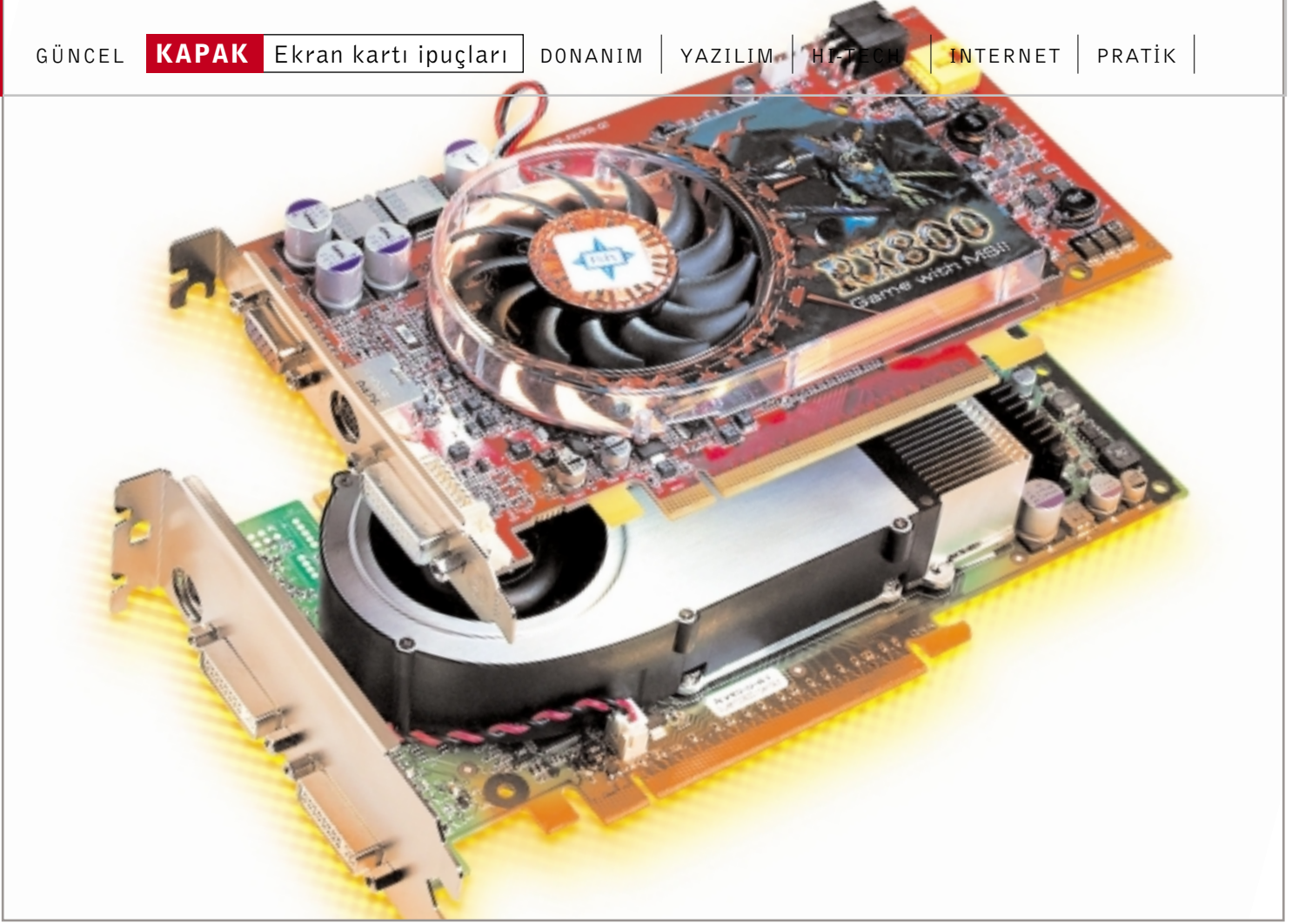
● = var — = yok

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirmedeki kutucuklar, CHIP'in buradaki puanlama anahtarına göre belirleniyor. 100-90 Puan = 5 Kutucuk, 89-75 = 4 Kutucuk, 74-60 = 3 Kutucuk, 59-45 = 2 Kutucuk, 44-20 = 1 Kutucuk, 19-0 = 0 Kutucuk.

4	5	6	7	8	9	10
						
PowerColor GameFX X800XT	MSI NX6600GT-TD128E	Leadtek WinFast PX6600 GT TDH	Aopen Aeolus 6600 GT-DV128	Gainward PP Ultra /1960 PCX XP GS	Gigabyte GV-NX66T128D	Sapphire Hybrid Radeon X700 Pro
650	223	250	260	215	220	220
powercolor.com.tw	msi-computer.com.tw	leadtek.com	aopen.com	gainward.com	gigabyte.de	sapphiretech.de
87 	79 	76 	73 	73 	72 	71
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
97	69	69	69	74	69	60
56	76	78	68	58	68	70
91	98	80	71	80	62	89
92	98	93	93	84	98	88
orta	çok iyi	çok iyi	iyi	çok iyi	çok iyi	iyi
Radeon X800 XT	GeForce 6600 GT	GeForce 6600 GT	GeForce 6600 GT	GeForce 6600 GT	GeForce 6600 GT	Radeon X700 Pro
500/500 MHz	500/500 MHz	500/500 MHz	500/500 MHz	540/575 MHz	500/500 MHz	425/430 MHz
256 MB/DDR3/256 Bit	128 MB/GDDR3/128 Bit	128 MB/GDDR3/128 Bit	128 MB/GDDR3/128 Bit	128 MB/GDDR3/128 Bit	128 MB/GDDR3/128 Bit	256 MB/GDDR3/128 Bit
6/16 x 1	3/8 x 1	3/8 x 1	3/8 x 1	3/8 x 1	3/8 x 1	6/8 x 1
●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●
3,7/8,5 Sone	2,9/2,9 Sone	2,7/2,7 Sone	3,9/3,9 Sone	5,1/5,1 Sone	3,8/3,8 Sone	3,6/3,6 Sone
61,8 fps	39,6 fps	39,6 fps	39,6 fps	43,8 fps	39,6 fps	28,3 fps
89,3 fps	65,4 fps	65,4 fps	65,5 fps	71,7 fps	65,5 fps	71,3 fps
92,8 fps	74,5 fps	75,2 fps	74,9 fps	77,8 fps	74,7 fps	76,8 fps
64,7 fps	42,0 fps	41,9 fps	42,0 fps	45,2 fps	42,1 fps	39,9 fps
5.549 3DMarks	3.263 3DMarks	3.261 3DMarks	3.261 3DMarks	3.589 3DMarks	3.255 3DMarks	3.031 3DMarks

14	15	16	17	18	19	20
						
Asus Extreme AX 700Pro	GeCube GC-RX700ProG	Gigabyte GV-NX66128D	Asus Extreme N5900	Aopen Aeolus 6200 DV256	PowerColor GameFX X600XT	Sapphire Radeon X300 SE
275	220	145	220	150	160	75
asus.com	gecube.com.tw	gigabyte.com.tw	asus.com	aopen.com	powercolor.com.tw	sapphiretech.com
66 	64 	60 	51 	45 	44 	43
Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
60	59	41	29	20	35	16
72	66	64	76	62	38	100
66	68	82	64	50	66	29
78	74	96	79	99	60	74
orta	orta	çok iyi	orta	orta	orta	çok iyi
Radeon X700 Pro	Radeon X700 Pro	GeForce 6600	GeForce PCX 5900	GeForce 6200	Radeon X600 XT	Radeon X300 SE
425/430 MHz	425/470 MHz	300/275 MHz	375/350 MHz	300/166 MHz	500/370 MHz	325/200 MHz
256 MB/GDDR3/128 Bit	128 MB/GDDR3/128 Bit	128 MB/DDR/128 Bit	128 MB/DDR/256 Bit	256 MB/DDR/128 Bit	128 MB/DDR/128 Bit	128 MB/DDR/64 Bit
6/8 x 1	6/8 x 1	3/8 x 1	2/4 x 2	3/4 x 1	2/4 x 1	2/4 x 1
●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●	●/●/●
2,3/5,3 Sone	4,1/4,1 Sone	4,3/4,3 Sone	2,4/4,0 Sone	4,6/4,6 Sone	7,4/7,4 Sone	0,0/0,0 Sone
28,4 fps	31,7 fps	22,9 fps	16,8 fps	11,2 fps	15,2 fps	6,6 fps
71,2 fps	77,8 fps	38,5 fps	52,2 fps	14,1 fps	46,0 fps	19,8 fps
76,7 fps	79,4 fps	45,4 fps	21,8 fps	18,4 fps	48,3 fps	25,1 fps
40,1 fps	34,3 fps	25,2 fps	21,9 fps	12,1 fps	22,1 fps	10,6 fps
3.045 3DMarks	2.778 3DMarks	1.879 3DMarks	990 3DMarks	1.121 3DMarks	1.570 3DMarks	817 3DMarks

* Tüm oyunlarda 1024 x 768 x 32 Bit (4x AA ve 8x AF) çözünürlükte Benchmark yapılmıştır.

Daha fazla görüntü kalitesi mi, yoksa daha yüksek performans mı?

Grafik canavarları için ipuçları

Doğru araç ve sürücülerle ekran kartınızdan daha yüksek performans elde edebilirsiniz.

Grafik canavarı ekran kartları ile ilgili en sık sorulan soruların yanıtlarını da bu yazıda bulacaksınız.

Öncelikle Atı ekran kartı sürücülerinden Catalyst üzerinde yapılabilecek değişiklikleri sıralayalım. Catalyst A.I. aslında yeni Catalyst Control Center için tasarlandı. Ancak A.I'yi klasik Control Panel'le birlikte kullanmak mümkün.

ATI, Catalyst A.I ile görüntü kalitesini düşürmeden oyunları hızlandıracak optimizasyonları kullanıcılara sunuyor. Ayrıca firmanın açıklamasına göre ilk kez Catalyst A.I ile sürücü üzerinden ve tuning araçları olmadan tüm optimizasyonları

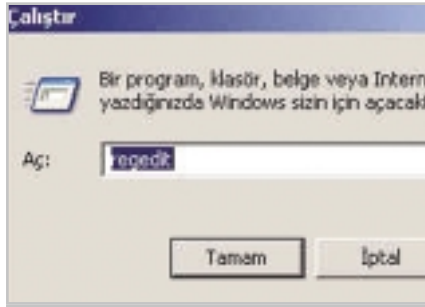
devre dışı bırakabileceksiniz. Yani mümkün olan en yüksek resim kalitesini isteyenler bu ince ayar ipucunu dikkate almalı. Ayrıca ATI Catalyst A.I üzerinden, oyunlardaki görüntü hatası gibi problemleri ortadan kaldırabilirsiniz.

► Catalyst A.I.'yi eski Control Panel'le birlikte kullanmak.

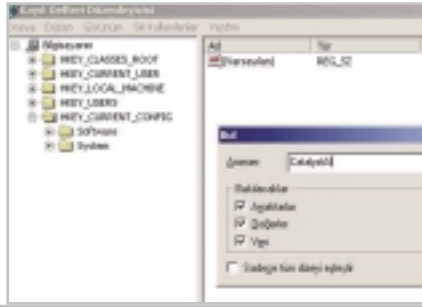
ATI artık yalnızca Catalyst Control Center adı verilen yeni kullanıcı arayüzü için özellikler geliştiriyor. Ancak performansı göz önüne alan birçok kullanıcı klasik

Control Panel'i Catalyst Control Panel'e tercih ediyor. Kayıt Defteri'ndeki değişikliklerle Catalyst A.I'yi Direct3D uygulamaları için istediğiniz şekilde değiştirebilirsiniz. Doom 3 gibi OpenGL oyunlarındaysa Catalyst A.I'yi şimdilik yalnızca Catalyst Control Center'dan açıp kapatabilirsiniz.

Başlat / Çalıştır menülerine tıklayın ve "regedit" komutunu çalıştırın. "CatalystAI" harf dizisini arayın. Control Panel'de Direct3D'den AF ayarını değiştirin ve değişikliğe geçerlilik kazandırmak için Kayıt →

Registry: Başlat / Çalıştır / "regedit" ile Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın. [CTRL]+[F] ile "CatalystAI"yi bulun.

Defteri Düzenleyicisi'nden [F5]'e tıklayın. "AnisoDegree"deki değer önceden Control Panel'de belirlenen AF seviyesini değiştiriyorsa doğru yolu buldunuz demektir. Sağ fare tuşuyla öğenin üzerine tıklayın ve *Değiştir*'i seçin. Değer "0" olarak belirlendiğinde herhangi bir optimizasyon gerçekleştirilmeyecektir. "1" değerinde optimizasyonlar çok kısıtlı olarak gerçekleşir. "2"de ise performans bazı oyunlarda hissedilir düzeyde artar.

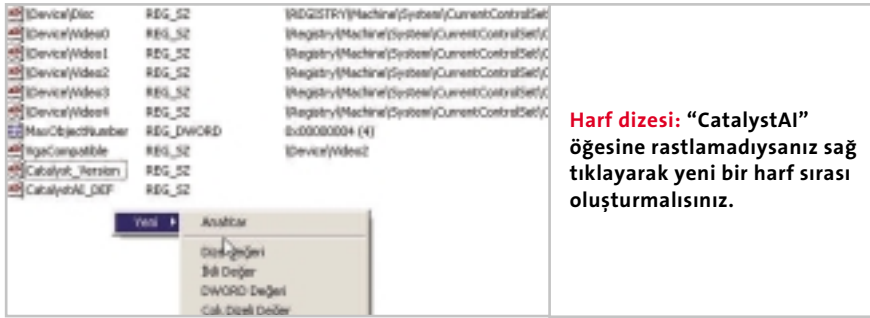
X800 Pro ekran kartı, testimizde Ca-

ve ilginç özelliklerle birlikte geliyor. En önemli yazılımlar şunlar:

► Güncelleştirilmiş VGA Araçları

ATI Tray Tools'un güncel sürümünde Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nde değişiklik yapmadan da eski Control Panel'le Catalyst A.I.'yi kullanmak mümkün. Ancak bu durumda da Catalyst A.I. yalnızca Direct3D uygulamaları için uyarlanabiliyor.

ATI Tray Tools'u başlattığınızda bu aracın simgesi görev çubuğundaki yerini

Harf dizesi: "CatalystAI" ögesine rastlamadıysanız sağ tıklayarak yeni bir harf sırası oluşturmalsınız.

talyst A.I ile Half-Life 2'de yüzde 11'e varan fps artışı sağladı. Ekran görüntülerindeki kalite farkını hissetmek neredeyse imkânsız.

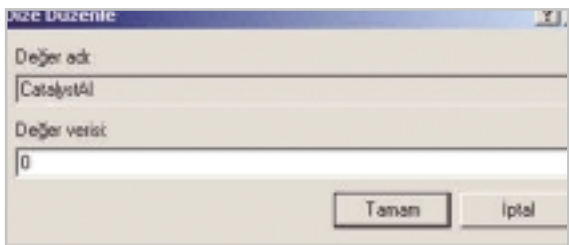
VGA ince ayar: Ekran kartından optimum performansı elde etmek

Güncel yazılımlarla ekran kartından daha fazla performans elde etmenin yollarını ve 256 MB belleğin avantaj sağlayıp sağlamadığını sorusunun yanıtını aşağıdaki satırlarda bulabilirsiniz. Yazılımlar çoğu kez sık güncellemelerin beraberinde yeni

alır. Sağ fare tuşuyla simgeye tıklayın ve *Tweaks / A.P1* seçin. Artık Catalyst A.I.'de değişiklik yapabilirsiniz.

Rtools'un güncel sürümü büyük değişikliklerle birlikte gelmiyor. Ancak yeni sürümde ATI'nın güncel grafik yongaları destekleniyor.

Radlinker programının bu sürümü www28.brinkster.com/chrisww1942/download.htm adresinden indirilebilir. Bu sürümle birlikte ufak tefek uyum sorunları da büyük ölçüde ortadan kaldırılmış oluyor.

A.I. Level: "0" ile Direct3D uygulamalarında A.I. devre dışı kalır. "2" değeri ise yüksek bir optimizasyon seviyesi sağlar.

► Yazılım üzerinden fan kontrolü

Expertool ile ekran kartı soğutucusunun gürültü düzeyini düşürmek mümkün. Tek önkoşul Hardware Monitor'la donatılmış bir Geforce ekran kartına sahip olmak. Ekran kartınız bu donanıma sahipse Forceware menülerinde sıcaklık ayarlarını içeren özel bir sekme yer alır. Söz konusu uzman aracını www.gainward.com adresinden indirebilirsiniz.

Programı başlattığınızda görev çubuğu üzerinde yeni bir simge belirecektir. Sağ fare tuşuyla simgenin üzerine tıklayın ve *Performance* menüsünü seçin. Ekranı gelen pencereden *Fan Speed Control* e tıklayarak fan hızının kontrol edildiği menüye ulaşabilirsiniz. Fan hızını *Fixed Speed* i etkinleştirerek 2B ve 3B modları için sabitleyebilirsiniz.

► Overdrive, overclock araçlarını engelliyor mu?

Overdrive, sıcaklık algılayıcıya sahip tüm Radeon ekran kartlarıyla birlikte kullanılabiliyor. Overdrive ile ekran kartı saat hızı dinamik olarak ayarlanabiliyor. Bu dinamik overclock seçeneğinin aşırı ısınma önlemi nedeniyle manuel yollarla ulaşabilecek overclock performansını sınırlayıp sınırlamadığını sorusu akıllara gelebilir. Ancak testlerimiz, Overdrive'in Powerstrip gibi overclock programlarını engellemediğini ortaya koydu. Powerstrip, Overdrive ayarlarını değiştirme yetkisine sahip. Yani kullanıcı tarafından tanımlanan saat hızı her zaman için öncelikli.

► 256 MB bellek avantaj sağlıyor mu?

Günümüzün üst uç fiyat grubundaki ekran kartları artık 256 MB bellekle donatılıyor. Buna karşın geniş kesimlere hitap →

ATI Tray Tools: Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nde değişiklik yapmaktan hoşlanmayan kullanıcılar için.

eden kartlarda genellikle 128 MB RAM'e rastlanıyor. Yine de bazı üreticiler bu kartlarda da 256 MB bellek kullanıyor. Bu, üreticilerin bir pazarlama taktiği mi, yoksa daha fazla bellek güncel oyunlarda avantaj sağlıyor mu? Doom3 ve Need for Speed Underground 2 testleri, aynı özelliklere sahip ve 256 MB bellekle donatılmış Radeon 9800 Pro veya Geforce 6600 kartlarda en ufak bir avantaj sağlamıyor. Ancak yalnızca 64 MB bellekle donatılmış ekran kartlarında durum biraz daha farklı. 128 MB bellekli Geforce4 Ti 4200, 64 MB bellekli sürümüne kıyasla Doom3'te yüzde 22, NFS Underground 2'de yüzde 28 daha hızlı. (1.280x960, AA/AF kapalı).

Oyun performansı: ATI ve Nvidia ekran kartları testte

ATI ve Nvidia ekran kartlarının görüntü kalitesini test etmek için altı popüler PC oyunundan yararlandık: Sims 2, Flatout, Vampire: Bloodlines, Lord of the Rings, Chronicles of Riddick ve Settlers'da hangi ekran kartı ve hangi sürücülerin sorun çıkarttığını bu satırlarda bulabilirsiniz.

► Flatout

Flatout'da AA/AF ayarları ATI ekran kartı sürücülerini üzerinden etkinleştirilemiyor. Bu nedenle Radeon sahiplerinin AA/AF'yi Flatout'un kendi kurulum menüsünden etkin hale getirilmesi gerekiyor.

► Sims 2

ATI ve Nvidia'nın ekran kartları Sims'te aynı kalitede görüntü elde edilmesini sağ-

Radlinker/Rtool: Radlinker'in güncel sürümünde hataların temizlenmesine öncelik verilmiş. Rtool artık güncel ATI ekran kartı yongalarını doğrudan tanıyabiliyor.

lıyor. Ancak Anti-Aliasing ve anizotropik filtreleme gibi özellikler etkinleştirilmek istendiğinde bazı sorunlar ortaya çıkıyor. AF, Radeon ve Geforce ekran kartlarında çalışmıyor. Anti-Aliasing'i ise yalnızca Geforce ekran kartı sahipleri etkinleştirebiliyor. ATI hızlandırıcılarda FSAA seçeneği oyunun görüntü kalitesi üzerinde herhangi bir değişikliğe yol açmıyor.

► Vampire: Bloodlines Vampire

Bloodlines, tıpkı Half-Life 2 gibi Source Engine'den yararlanıyor. Ancak oyun menülerinde AA/AF seçenekleri yer almıyor. Radeon kartlarda Anti-Aliasing ve anizotropik filtrelemeyi sürücü üzerinden et-

kinleştirdiğinizde AA/AF Catalyst 4.11 ile birlikte çalışmıyor. Catalyst 4.12'yi kullanarak bu sorunu aşabilirsiniz. Nvidia kartlarda AA/AF sürücüler üzerinden problemsiz etkinleştirilebiliyor.

► Lord of The Rings: The Battle for Middle Earth

Oyundaki sınırlamalardan biri, framerate değerinin 30 fps sınırını aşmasını engelliyor. ATI ve Nvidia ekran kartlarında standart moddaki görüntü kaliteleri arasında farklılıklar söz konusu. ATI Radeon kartlarda AF etkinleştirilmemiş olsa bile zemin dokuları ekrana anizotropik filtreli olarak yansıyor.

► Chronicles of Riddick

Geforce kartlarda oyunda Pixel Shader 2.0++'ı etkinleştirmek mümkün. Soft Shadows etkinleştirilerek gölgelerin kalitesini artırdık. Pentium 4 3,6 GHz işlemci ve Geforce 6800 GT ekran kartına sahip PCI Express sistemimizde framerate değeri 19 Fps'de kaldı (1.280x960, AA/AF kapalı). Pixel Shader 2.0, Soft Shadows devre dışı bırakıldığında ortalama 67 fps değerine ulaştı. ATI kartlar sadece PS-2.0-modunda çalıştı ve X800 XT 56 Fps değerine ulaştı.

► Settlers: Heritage of Kings

Görüntü kalitesi konusunda Settlers'da herhangi bir fark oluşmadı. Testlerimizde 1.280x960 çözünürlükte 2x AA/4:1 AF ile 6800 GT ile 78 Fps ve X800 XT ile 67 Fps → ölçtük. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

KARŞILAŞTIRMALI TEST: OYUN PERFORMANSLARI

Doom 3		
Çözünürlük, AA/AF	1.280x960, AA/AF kapalı	1.280x960, 4x AA/8:1 AF
Radeon 9800 Pro/256 MB*	34 Fps	19 Fps
Radeon 9800 Pro/128 MB*	34 Fps	19 Fps
Geforce 6600/256 MB**	39 Fps	17 Fps
Geforce 6600/128 MB**	39 Fps	17 Fps
Geforce4 Ti-4200/128 MB***	23 Fps (1.024x768)	5 Fps
Geforce4 Ti-4200/64 MB***	19 Fps (1.024x768)	4 Fps
NFS Underground 2 Demo		
Çözünürlük, AA/AF	1.280x960, AA/AF kapalı	1.280x960, 4x AA/8:1 AF
Radeon 9800 Pro/256 MB*	40 Fps	29 Fps
Radeon 9800 Pro/128 MB*	40 Fps	29 Fps
Geforce 6600/256 MB**	30 Fps	21 Fps
Geforce 6600/128 MB**	30 Fps	21 Fps
Geforce4 Ti-4200/128 MB***	33 Fps (1.024x768)	10 Fps
Geforce4 Ti-4200/64 MB***	26 Fps (1.024x768)	9 Fps

* Sistem Özellikleri: AMD Athlon 3200, Asus A7N8X (Nforce2), Catalyst 4.12

** Sistem Özellikleri: Intel Pentium 4 3,8 GHz, Gigabyte BA-BGPXP Duo (915), Forceware 66.93

*** Sistem Özellikleri: AMD Athlon 64 4000, MSI K8T Neo (Nforce3), Forceware 66.81

ATI nVidia'ya karşı: 256 MB RAM neredeyse hiç avantaj sağlamıyor.

SATIN ALMA DANIŞMANI

» Dikkat edilmesi gerekenler ve en önemli sorular

► *PCI Express'in bant genişliği konusunda sahip olduğu avantaj oyunlarda hissedilir performans artışı yaratıyor mu? Bir başka deyişle, AGP ekran kartları eşdeğer PCI Express modellerden daha mı yavaş?*

Günümüz oyunları henüz PCI Express'in sunduğu yüksek bant genişliğinden (4 GB/s) yararlanmıyor. (AGP 8X'de maks. 2,1 GB/s) PCI Express ve AGP ekran kartlarına sahip sistemler karşılaştırmalı testlerde virgülden sonrasına varana dek birbirine yakın değerler üretiyor. Ancak Unreal Engine 3 gibi yeni grafik motorlarıyla birlikte bu durumun değişmesi bekleniyor. Söz konusu grafik motorunun geliştiricileri 512 MB bellekle donatılmış ekran kartlarına gereksincek kodlar üzerinde çalışıyor.

► *PCI-Express'e geçiş için doğru zaman geldi mi?*

Yeni bir anakart satın alacak kullanıcılara PCI Express'i seçmelerini öneriyoruz. Bu seçim gelecekteki olası uyum sorunlarını aşmayı sağlayacak. Yeni ekran kartı modellerinin birçoğu öncelikle PCI Express uyumlu olarak tasarlanmakta. Ayrıca önceleri nispeten yüksek olan PCI Express ekran kartı ve anakartlarının fiyatlarının düşüş trendine girdiği de göz ardı edilmemeli. Örneğin Gigabayt'ın GA-8I915G modelini yaklaşık 120 dolara temin etmek mümkün.

► *PCI Express'e geçiş aşamasında ekran kartının yanı sıra hangi bileşenleri yenilemek gerekiyor?*

Çoğu sistemde anakartın değiştirilmesi tek başına yeterli. Soket 775 (Pentium 4) ya da Soket 939 (Athlon 64) uyumlu değilse bir de işlemci satın almanız gerekecek. SLI teknolojisinden yararlanmak isteyenler muhtemelen yeni bir güç kaynağına gerek duyacak.

► *AGP mimarisindeki 6600-GT kartlar neden PCI Express olanlardan daha pahalı?*

Geforce 6600 GT PCI-E ekran kartlarıyla 6600 GT AGP'lerin arasında 40 dolara varan fiyat farkları var. AGP kartlara olan yoğun ilgi ve bu sürümde köprü görevinde ek bir yonga kullanılması, fiyatların yükselmesine neden oluyor.

► *6600 GT'nin AGP sürümleri SLI teknolojisini destekliyor mu?*

Nvidia SLI teknolojisi yalnızca iki x16 yuvası olan PCI Express ana kartlar üzerinde çalışacak şekilde tasarladı. Bu nedenle AGP

destekli anakartlarda SLI teknolojisinin kullanımı şu an için mümkün değil.

► *SLI teknolojisiyle iki Nvidia ekran kartının ortak kullanımı hangi avantajları yaratıyor?*

SLI teknolojisi, çok işlemci gücü gerektiren oyunlarda performans artışı sağlamak bir yana, ekran kartları arasında eşgüdüm sağlamak amacıyla işlemciye daha fazla yükleneceğinden performansta düşüşe dahi neden olabiliyor. Bu teknolojinin kullanımı özellikle yüksek çözünürlüklerde ve FSAA/AF açıkken oyun oynandığında avantaj sağlayacaktır. SLI ile yüzde 30 ile 80 arasında performans artışı elde edilebilir.

► *SLI benzeri bir teknolojiyi birden fazla ATI kartıyla kullanmak mümkün mü?*

Aslında ATI da şu sıralar kendi SLI teknolojisi üzerinde çalışmakta. ATI'nın çok işlemcili çözümü büyük ihtimalle AMR adını alacak. Ancak şimdilik daha detaylı bilgilere ulaşmak mümkün değil. Doğrulanmamış söylentilere göre günümüz üst uç modelleri zaten AMR'ı destekliyor.

► *AGP-4X'den AGP-8X destekli bir anakarta geçmek ne gibi avantajlar sağlar?*

Oyun ya da uygulamanın kalite ayarlarına bağlı olarak yüzde beşlik performans artışı sağlanabilir. Ancak anakart dışında ekran kartınızın da AGP-8X uyumlu olması gerekiyor.

► *Forceware, ekran kartı bellek hızları konusunda diğer araçlardan iki kat daha fazla değerler verebiliyor. Hangi kaynağa güvenmeliyim?*

Forceware gibi araçlarda etkin bellek hızı gösterilir. Bu değer, gerçek saat hızının ikiyle çarpılmasıyla elde edilir. (DDR, Double Data Rate). Bazı kaynaklara göre gerçek saat hızını yani 800 MHz yerine 400 MHz DDR'ı vermeyi tercih eder.

► *Catalyst Control Center'ı çalıştırmak istediğimde bir hata mesajıyla karşılaşıyorum. Sebep ne olabilir?*

Catalyst Control Center için Microsoft .NET'in yüklü olması gerekiyor. Söz konusu programı Microsoft'un web sayfasından (www.microsoft.com) indirebilirsiniz. Macromedia Flash Player'ı da kurmanız yerinde olacaktır.

► *ATI Radeon ekran kartımda Catalyst, Overdrive ve sıcaklık sekmelerine sahip değil. Kart sorunlu olabilir mi?*

Tüm Radeon ekran kartları Overdrive'ı desteklemiyor. ATI'nın grafik işlemcilerini kullanan bazı üreticiler tasarruf amacıyla ekran kartına LM63 yongasını lehimlemiyorlar. Catalyst sürücüsünde Overdrive'dan yararlanılabilmesi için bu yonga gerekli. Asus gibi bazı üreticiler ise kendi yongalarını kullandığından sıcaklık değerleri yalnızca söz konusu firmanın kendi aracıyla okunabiliyor.

► *Detonator kurulumu ile Nvidia kartımı Forceware üzerinden overclock ettiğimde hata uyarısı alıyorum. Ne yapmalıyım?*

Bu hata uyarısıyla grafik işlemci ya da bellek aşırı derecede overclock edildiğinde karşılaşılır. Aslında genelde ekran kartının overclock potansiyeli Forceware'in izin verdiğinden daha fazladır. Bu durumda Powerstrip gibi araçlardan yararlanabilirsiniz.

► *Riva Tuner kullanarak, devre dışı bırakılmış pipeline'ları etkinleştirdiğimde kartım hasar görür mü?*

Bu yolla pipeline'lar etkinleştirildiğinde zaman zaman piksel hatalarıyla karşılaşmakta. Ancak şu ana dek kartın kalıcı hasar gördüğü bir durumla karşılaşmadık. Herhangi bir sorunla karşılaştığınızda Windows'u güvenli kipte başlatıp değişiklikleri geri alabilirsiniz.

► *FX ekran kartımın Half-Life 2'de yalnızca DirectX-8.1 özelliklerinden yararlanmasının sebebi nedir?*

Half-Life 2, FX serisi ekran kartlarını, hız artışı sağlamak amacıyla DX 8.1 destekli kartlar grubuna sokuyor. Bunu değiştirmek için Steam'in oyun başlatıcısına sağ tuşla tıklayın, başlangıç seçenekleri kısmına "-dxlevel 9" parametresini ekleyin. Ancak bu durumda su yüzeylerinde bozulmalar oluşabilir.

► *Her ekran kartı her Mini PC'de kullanılabilir mi?*

Yüksek soğutucuya sahip ekran kartları normal Mini PC'lerle uyumsuzdur. Kartın arka yüzünde soğutucu bulunuyorsa bir de PCI yuvası devre dışı kalacaktır.

► *Yeni Samsung 959NF monitörümde beyaz resimlerde iki adet yatay çizgi oluşuyor. Cihaz bozuk mu?*

Hayır, bu monitörlerde stripe mask kullanılıyor. Görüntüleri stabilize etmek için, sadece çok parlak resimlerde farkına varılabilen iki adet ince parça bulunuyor.

İÇİNDEKİLER

72

Medya adaptörü
Kablosuz film ve müzik keyfi

76

Donanım inceleme
Yeni donanımlar testte

98

Bataryanızın ömrünü uzatın
Dizüstü PC'lere doping

100

Yeni süper PC'ler
Önümüzdeki senenin PC'leri

104

Test: DVD yazıcılar
18 DVD yazıcı yarışıyor

120

AMD'nin yeni işlemcisi
Winchester görücüye çıktı

124

Donanım günlüğü
Donanım dünyasında bu ay

126

CHIP TOP 10
En iyi donanımlar

Intel'den Centrino'nun takipçisi "Sonoma"

Yeni Centrino Teknolojisi

Intel, Centrino'yu "Sonoma" kod adıyla güncelleyerek daha düşük enerji tüketiminde daha fazla performans vaat ediyor.

■ Birinci nesil Centrino, hak ettiği emekliliği kazanmak üzere. Centrino adı Intel tarafından Sonoma ile birlikte kullanılmaya devam edecek. 533 MHz hızında veriyolu hızına (bu değer şimdiye dek 400 MHz'di) sahip platform, Pentium M işlemci ve XD-Bit'den (eXecution Disable Bit) oluşuyor. Bu platforma 802.11-b/g-W-LAN-bağdaştırıcısı ve i915M (Alviso) yonga seti eklenmiş. Söz konusu yonga setinin özellikleri arasında çift kanal destekli DDR2-400 ve DDR2-533 RAM, PCIExpress x16 grafik kartı, S-ATA sabit diskler (P-ATA desteği sürdürülüyor), High Definition Audio (7.1-Ses) ve PCMCIA'nın takipçisi olan ExpressCard da yer alıyor.

Sonoma'nın potansiyeli tümüyle kullanılmamış

CHIP olarak, Pentium M 750 işlemci (FSB 533/1,86 GHz), 512 MB RAM (DDR2-400) ve ATI Mobility Radeon X600 grafik işlemcisine sahip örnek bir dizüstü sistemi olan Samsung X50'yi inceleme fırsatı bulduk. Cihaz tek bir DDR2-400 modülü barındırıyor. Dolayısıyla çift kanal bellek kullanımının sağlayabileceği avantajdan ilk aşamada yararlanılmıyor. ExpressCard yuvası gibi, SATA disk ve Intel High Definition Audio da henüz kullanılmıyor. Buna rağmen X50 örneğinin performansını benzer

donanım özelliklerine sahip Centrino işlemcili Sony VGNS2XP (Pentium M 745/512 MB DDR 333 RAM, ATI Mobility Radeon 9700) ile karşılaştırarak yeni teknolojinin getirileri hakkında fikir edinmeye çalıştık.

En dikkat çekici değerler veri aktarım oranlarında ortaya çıktı: 583 MB/s gibi çok iyi sayılabilecek bir değer, X50'nin açık farkla VGN-S2XP'nin (463 MB/s) önüne geçmesini sağlıyor. Çift kanal desteği ve DDR2-533 bellek modülleriyle X50'den daha fazla performans almak mümkün. PCMark04 testi de 3.802 puanla Samsung'u ön plana çıkarıyor (Sony: 3.466 Puan). Intel, Sonoma teknolojisiyle güç tasarruf teknolojilerini yeniden gündeme getirmeyi amaçlamış. X50'de bunu tam anlamıyla hissetmek mümkün değil. Ofis kullanımında 273 dakikalık batarya ömrü, Sony VGN-S2XP'nin (268 dakika) çok az farkla önünde.

Sonuçta Sonoma, Centrino gibi büyük bir atılım değil ama önceki teknolojinin geliştirilmesi anlamına geliyor. Yine de Sonoma'nın kendi potansiyelini gerçek anlamda ortaya koyması DDR2 modüllerin, 2,5 inç SATA sabit disklerin ve ExpressCard donanımlarının geniş ölçüde kullanımıyla birlikte gerçekleşecek.

Bilgi için: www.samsung.com, www.intel.com

donanım

ADSL kullanıcılarına rahatlık ADSL'in Türkçesi

GEEKADSL PROMAX Q serisi modemler kullanıcıların karşısına çıktı. Kullanıcılar, Türkçe Kolay Kurulum Yazılımı yardımı ile sadece kullanıcı adı ve şifre girerek internete bağlanabilecek ve bu sayede kurulum ücreti ödemeyecekler. Ayrıca Promax Q serisinin sahip olduğu ilk ve tek Türkçe firmware sayesinde, kullanıcılar İngilizce menülerde boğulmuyor. Herhangi bir noktada başvurulabilen Türkçe yardım menüsü kullanımda büyük kolaylık sağlı-

yor. Gelişmiş SPI güvenlik duvarı ve paket filtrelemesi sayesinde internette güvenli gezinti yapılabiliyor. Dynamic DNS özelliği ile kullanıcılar artık sabit bir IP adresine ihtiyaç duymuyor, SNMP ile ağ yönetimi ve görüntüleme yapabiliyor, UPnP ile de çoklu ortam aygıtlarını port açmaksızın bilgisayarlarına takıp kullanabiliyorlar. Splitter cihazının yanında, paralel telefon kullanımına olanak veren Line Filter cihazı, ilk defa bir ADSL modem ile birlikte kutu içeriğine dahil edilmiş. Türk Telekom onayına da sahip olan Q serisi ile birlikte, tüm bu donanım ve yazılım özelliklerine ilaveten piyasa fiyatı 39 Euro olan dünyadaki tek DSL hızlandırma yazılımı CFosSpeed de tam sürüm olarak kullanıcılara hediye ediliyor.

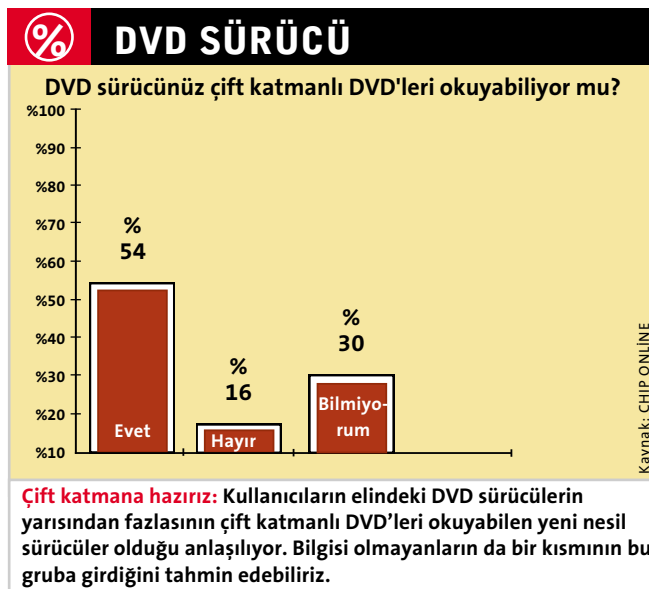
Bilgi için: www.geek.com

Hem Blu-Ray hem de HD-DVD disk DVD'den sonrası

DVD'nin yerini alacak format olabilmek savaşında Verbatim rakiplerinden biraz daha esnek davranıyor: Bu disk üreticisi hem Blu-Ray (25 ve 50 GB) hem de HD-DVD medyalarını (15 GB) üreteceğini açıkladı. Firma sözcüsü se-

bep olarak Verbatim'in bu savaşta geleceğin DVD formatı konusunda kesin bir birinci belirleyememesini gösterdi. İlk disklerin ne zaman piyasaya çıkacağı ise henüz netleşmiş değil.

Bilgi için: www.verbatim.com

KISA... KISA...

► Taşınabilir video oynatıcılar için komple çözüm

AMD Alchemy Au1200 ile kişisel medya oynatıcılara yönelik yonga ve yazılım seti sunuyor. Alchemy tabanlı ilk ürün Asyalı FIC firması tarafından tasarlandı. "Vas-silis" yüksek çözünürlüklü 3,6 inçlik bir ekran, 20 GB sabit disk ve yaklaşık dört saatlik batarya ömrüne sahip. AMD ya da FIC'den fiyat konusunda bilgi almak mümkün olmadı.

Bilgi için: www.amd.com

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Cam Şancı,
Haber Müdürü

Depolayın

Önemli verileri taşımak istediğinizde hızlı bir kayıt çözümü sunan floppy diskler küçük gelebilir, CD'ye yazmaksa zaman alabilir. Yeni çağda dijital verilerinizi işlemek için mutlaka portatif, küçük, kullanışlı bir veri depolama çözümüne ihtiyacınız olacaktır. Yaptığınız işe göre belki bir USB sabit disk, belki bir USB stick veya bir hafıza modülü... Eninde sonunda edinmek zorunda kalacağınız bu cihazlar hayatınızı kolaylaştıracaktır, ancak seçim yaparken veri aktarım hızının yüksek olduğundan emin olmanızı tavsiye ederim. Örneğin USB 1.0 arayüzü üzerinden transfer yapan eski bir model veya USB 2.0 kullanan taşınabilir bir disk USB 1.0 üzerinden bilgisayara bağlamaya çalışmak size onlarca dakika kaybettirebilir.

Filmler ve müzikler evin her yerine ulaşsın

Kablosuz Player

D-Link, kablosuz multimedia çalıcısı üzerinden ev içerisinde her yere multimedia içeriği ulaştırabilen, eğlence merkezini ev ağı ile birleştiren yeni ürünü DSM-320 Kablosuz Media Player'ı piyasaya sürdü.

■ DSM-320 favori filmlere ve dijital fotoğraflara, müzik parçalarına (MP3'ler dahil) küçük bir bilgisayar ekranı üzerinde değil de geniş ekran TV ya da Hi-Fi müzik sisteminde, kablolar olmaksızın ve ev içinde istenilen her yerde ulaşılabilmesini; binlerce şarkının, videonun ve resmin ekranda sınıflarına veya türlerine göre sıralanabilmesini, gözden geçirilebilmesini ve uzaktan kumanda ile tekrar çalınabilmesini sağlıyor. DSM-320 Kablosuz Media Player, PC'lerde bulunan hemen hemen tüm ses, video ve görüntü formatlarını destekliyor. MP3, WMA ve WAV ses dosyaları desteği sayesinde, kullanıcılar stereo sistemlerinde M3U ve PLS gibi müzik listelerini dinleyebiliyorlar. Video format uyumluluğu

kullanıcılara MPEG1/2/4, AVI, ya da Xvid formatındaki videoları televizyonda izleme, ve JPEG, JPEG2000, TIFF, GIF, BMP veya PNG formatındaki favori fotoğrafların keyfini sürme imkanı veriyor.

Uzaktan kumanda ve TV arayüzü kullanarak,

802.11g yüksek-hız kablosuz bağlantı ya da standart

Ethernet kablolarıyla ev

ağına kolayca bağlanılabili-

yor. D-Link Kablosuz Media Player

IEEE uyumlu ve

cihazın derhal ağ

tanımı için Uluslararası Tak Çalıştır (UPnP) standardını destekliyor ve kablosuz bağlantı (WEP)

64/128-bit şifreleme ile korunuyor.

Bilgi için: www.dlink.com.tr

Çift katman DVD yazıcı dizüstü

Sony Vaio FS 100

■ ÖZEL Bilgi İşlem, Sony Vaio'nun Intel Pentium M 730 Centrino 1,60 GHz işlemcili yeni FS115B modelini piyasaya sürdü. Microsoft Windows XP Home Edition işletim sistemine sahip Sony Vaio FS115B, 512 MB DDR2-SD Ram ve 1 GB'lık sabit disk yanına 15,4 inç WXGA (1.280x800) LCD ekranı ve Intel GMA 900 128 MB RAM ekran kartı ile maksimum performans

sergiliyor.

Üzerinde ayrıca dahili çift katman DVD+/-RW optik sürücü olan Sony Vaio FS115B modeli, Ethernet kartı, faks modem ve WLAN 802.11 b/g özellikleri ile tüm bağlantı alternatiflerini sağlıyor ve 364 mm x 25,4 – 35,9 mm x 264,5 mm boyutları ve 2,9 Kg. ağırlığı ile taşınabilir bilgisayardan beklentilerinizin tümüne cevap veriyor.

Sony Vaio FS115B modelinin ekranında yeni X-Black teknolojisi kullanıldığından yansıma önlenmiş. Ekran kartı belleği de 128 MB bellek içerisinden gerektirdiği kadar kullanıp gereksiz makine yorulmasını engelleyerek bu alanda bir yenilik getirmiş.

Bilgi için www.ozel.com

İşlemci üretmeyecek

Transmeta

pazardan çekiliyor

■ Amerikalı üretici Transmeta yonga üretiminden çekiliyor. Transmeta'nın genel direktörlerinden Matthew Perry bu seçimi "Stratejik yeniden yapılanma planlarımızdaki değişiklikler yoluyla finans araçlarına olan gereksinimimizi azaltmak istiyoruz" şeklinde açıklıyor. Perry kendi teknolojilerinin lisans haklarının devredilmesini firma için bir şans olarak görüyor.

Transmeta zaten 2004 yılı içerisinde güç tasarrufu özelliklerine sahip mobil işlemciler için geliştirdiği LongRun teknolojisi-ni NEC ve Fujitsu'ya lisanslamıştı. Diğer teknolojilerin de elden çıkarılacağı tahmin ediliyor. Transmeta'nın açıklamalarına göre komple işlemci tasarımları da satış listesinde.

Bilgi için: www.transmeta.com

Brother MFC 410CN**Brother MFC 410CN**

■ Brother'ın yeni çok işlevli ürünü MFC 410CN, Altındağ tarafından Türkiye pazarına sunuldu. Ofis ve ev kullanıcıları, Brother MFC 410CN'de ihtiyaçları olan

faks, ağ yazıcısı, fotokopi, tarayıcı, PC faks işlevlerinin yanı sıra fotoğraf baskılarını yapabilecekleri bir fotoğraf merkezine de sahip olma avantajını yakalıyorlar. Yeni Brother MFC 410CN 'de hepsi bir arada ürünlerde bulu-

nan gelişmiş faks, flatbed kapaklı fotokopi, yazıcı ve tarayıcı fonksiyonlarının yanı sıra "Fotoğraf Baskı Merkezi" işlevi de yer alıyor. Özellikle küçük ofisler için ağ ortamına hazır olan bu cihaz, 4 kartuşlu renkli inkjet sistemi ile çok düşük baskı maliyeti sunmakta. Kullanıcılar MFC 410CN ile PC'den bağımsız, bütün dijital hafıza kartlarından, fotoğraf kalitesinde doğrudan baskı alabilme imkanına sahip. Brother MFC410CN'nin diğer özellikleri arasında, PC'den bağımsız fotoğraf kalitesinde renkli kopyalama dışında, flatbed kapaklı fotokopi, PC faks özelliği, 6000X1200 dpi çözünürlük, dakikada 20 sayfa siyah-beyaz ve dakikada 15 sayfa renkli baskı hızı, ağ bağlantısı, 16 MB dahili bellek, 100 sayfalık kağıt tepsisi sayılabilir.

Bilgi için: www.brother.com.tr

AMD'den yeni yıla hızlı giriş**Kişiselleştirilmiş mobil performans**

■ AMD yeni çıkacak işlemcisini hem bugün hem de gelecekte uzun pil ömrü, olağanüstü kablosuz uyumluluk, zengin grafikler ve gelişmiş güvenliğe sahip yüksek performanslı PC'ler talep eden, sık seyahat eden profesyonel yöneticiler ve kullanıcılar için tasarlamış. AMD başkan yardımcısı ve Mikroişlemciler Bölümü genel müdürü Marty Seyer şöyle diyor: "AMD Turion 64 mobil teknolojisi özgürlük ve kişiselleştirilmiş mobil performansı tem-

sil etmektedir. Bizler bu yeni işlemci ailesinin, tıpkı AMD Opteron işlemcilerin sunucu kesiminde yaptığı gibi, mobil PC'ler için de bir emsal teşkil edeceğine inanıyoruz." AMD Turion 64 mobil teknolojisi hakkında daha ayrıntılı bilgi, yakında PC sistemlerinin satışa sunulması ile elde edilebilecek.

İş kullanıcıları ve tüketiciler AMD Turion işlemci tabanlı PC'leri de 2005 yılının ilk yarısında lider sistem üreticilerinden bekliyor olacaklar.

Mobil Athlon 64 işlemciler ise eşsiz performans gerektiren uygulamalar, geleceğin 64-bit uygulamalarına hazır olma, Windows XP Service Pack 2 ile beraber çalışan Geliştirilmiş Virüs Koruması (EVP) gibi sıra dışı performans bekleyen dizüstü bilgisayar kullanıcıları için pazara sunulmaya devam edecek.

Bilgi için: www.amd.com.tr

KISA... KISA...

► Sony Ericsson K600

Sony Ericsson, 3G UMTS telefonu K600'ü duyurdu. Mevcut 2G telefonlarla benzer boyutlar ve ağırlıkta olan K600, 1,3 megapiksel kamerasının yanı sıra 3G şebekelerin sağladığı video çağrı ve mobil içeriğe erişim benzeri olanaklar sunuyor. K600'ün tam fonksiyonlu 1,3 megapiksel kamerasının lens kapağı, hem ekstra koruma hem de kolay etkinleştirme sağlıyor. Video çağrı düğmesi, birkaç tıklamayla kullanıcıların işini kolaylaştırıyor.

Bilgi için: www.sonyericsson.com.tr

► Samsung'dan yeni bellek

Samsung, yeni nesil bilgisayar sistemlerinde kullanılması planlanan, hızlı ve az enerji tüketen yeni bir belleğin tanıtımını yaptı. 512-Megabit DDR3 (double data rate 3) adlı DRAM bellek saniyede 1066 megabit veri işleme kapasitesine sahip. Bu miktarın 8 bin gazete sayfasına ve güncel DDR2 DRAM tipi belleklerin ikisine denk olduğu açıklandı. Samsung ayrıca DDR3'ün enerji tüketimindeki etkinliği nedeniyle ilk aşamada dizüstü bilgisayarlarda ve sunucularda kullanılacağını ancak üretimin 2006 içinde başlayacağını açıkladı.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

► Dünya cepleniyor

Pazar araştırma şirketi IDC, 2004 yılında cep telefonu satışlarının hızla arttığını açıkladı. IDC istatistiklerine göre, 2003 yılında 513,8 milyon adet olan cep telefonu satışı, 2004'te 664,5 milyon adede çıktı. Cep telefonu satışları önceki yıldan 2004'e yüzde 29'luk bir artış gösterdi.

Yüksek pil performansı
Ekonomik telefon

■ Motorola üstün pil performanslı yeni modeli C115'i Genpa mağazalarında satışa sundu. 99 YTL olarak belirlenen fiyatı pazarda büyük ilgi gören yeni Motorola C115 fiyatı dışında küçük ve ergonomik tasarımı ile de beğeni topluyor. Motorola yetkilileri C115 modelini cep telefonunda temel fonksiyonları tercih eden kullanıcılar için piyasaya sunduklarını belirterek modeldeki farklılaşmanın 400 saate yakın bekleme ve 500 dakikaya kadar konuşma süresinden geldiğinin altını çiziyorlar. C115 özellikle konuşma fonksiyonuna yoğunlaşan kullanıcılar için fiyat ve performans anlamında büyük bir avantaj sunuyor. 80 gr ağırlığında yeni C115 gece mavisi ışıklı ekranı ve tuş takımıyla benzer boyutlardaki telefonlardan ayrılıyor.

Bilgi için: www.motorola.com.tr

Eğlence tutkunları için cep telefonu
Siemens CFX65

■ Siemens Mobile yeni kapaklı modeli CFX65, kullanımı kolay multimedia özellikleri, entegre LED flaşı, VGA kamerası ve cep feneriyle yoğun bir sosyal hayatı olan ve eğlenmeyi seven kullanıcılar için tasarlanmıştır. CFX65 entegre VGA kamerası ile fotoğraf- la ilgili pek çok özelliği kullanıcıya sunmakta. LED flaşı sayesinde gece de çekim yapma imkanı sunan CFX65, kullanıcıların hiçbir zaman yanlarından ayırmak istemeyecekleri tam bir mobil arkadaş niteliğinde. CFX65'in dışında geniş renkli yüksek çözünürlüklü 65K ekran, içeride ise siyah-beyaz (96x64 piksel) ikinci bir ekran bulunmaktadır. MMS, EMS ve e-posta özellikleriyle iletişiminizi güçlendiren telefon, GPRS Class-10 sayesinde polifonik zil tonlarını, logo-

ları ve arka plan görüntülerini daha hızlı ve kolay bir şekilde yüklemenizi sağlıyor. Çok sayıda Java uygulaması ve önceden yüklenmiş oyunlar ise size her an eğlence imkanı sunuyor. 97x48x23 mm'lik boyutu ve 88 gr ağırlığıyla her parti çantasına sığabilen CFX65 eğlence düşkünlüklerinin ihtiyaçlarını karşılayabilecek özelliklere sahip. Telefon, 200 saate varan bekleme süresi ve üç buçuk saate varan konuşma süresine sahip.

Satış fiyatı: 220 Euro (KDV dahil)

Bilgi için: www.siemens.com.tr

Ses kalitenizi artırın

Creative Audigy 4 Pro

■ Audigy 4 Pro, tıpkı Audigy 2 ZS serisinde olduğu gibi 7.1 ses sistemlerini destekliyor. İlk bakışta ürünler benzer görünüyor olsalar da Audigy 4 Pro'nun özellikleri ayrıntılarda yatıyor. EAX 4.0 Advanced HD için 24-bit 192 kHz DAC destekli olan ses kartının Ses-Gürültü oranı (SNR) 113 dB. Harici I/O hub'a müzik klavyesi, Midi aygıtlar v.b. cihazları bağlayarak yüksek kaliteli kayıtlar yapmak mümkün. ASIO 2.0 desteği, 24-bit 96 kHz ses kalitesi sayesinde 6 kanallı ses kaydı yapabilmeye imkân sağlıyor. Smart Recorder özelliği ile kayıtlarınızda oluşabilecek istenmeyen gürültüleri de

engellerebiliyor veya silebiliyorsunuz. 5.1 seslerde 24-bit / 96 kHz ile DVD ses desteği bulunan ses kartının beraberinde özgürce kullanım keyfini sürebilmeniz için kızılotesi bir uzaktan kumanda da geliyor. DTS-ES, Dolby Digital EX ve sinematik THX ses formatlarını destekleyen Audigy 4 Pro, bilgisayarında amatör ve yarı profesyonel kayıt yapmak isteyen kullanıcılar için biçilmiş kaftan.

Bilgi için: tr.creative.com

İster eve ister ofise

Samsung'dan yeni lazer yazıcı

■ Samsung sade ve kompakt tasarıma sahip ML-1610 modeli lazer yazıcısını Türkiye pazarına sundu. Samsung Electronics'in ödül kazanmış gelişmiş lazer teknolojisine sahip yeni lazer yazıcısı küçük ve orta boy ofislerin yanında ev kullanıcılarının da ihtiyaçlarına cevap veriyor. Samsung'un yeni lazer yazıcısı ML-1610, dakikada 16 sayfa baskı yapabilme özelliği ile standartların üzerinde yer alıyor. Standart toner ile 2.000 sayfa basabilen ve 150 kağıt kapasitesine sahip olan ML-1610, bir ofiste kullanılabilecek zarftan etikete kadar farklı boydaki çeşitli kağıtlara da uyumlu.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

Evinizde bir fotoğraf stüdyosu**Epson Stylus Photo RX620**

■ Yüksek çözünürlüklü baskı ve taramayı vurgulayan Epson Stylus Photo RX620 hepsi bir arada, hem dijital, hem de analog fotoğraf makineleri ve cihazlarıyla çalışan meraklı fotoğraf kullanıcıları için eksiksiz bir çözüm sunuyor.

Eski ve yeni görüntüleri taramak, bastırmak ve saklamak isteyen fotoğraf meraklılarının ihtiyaçlarını karşılamak üzere tasarlanan Epson Stylus Photo RX620, aynı zamanda esnek ve kullanımı kolay hepsi bir arada fotoğraf yazıcısı olma özelliği taşıyor.

Epson Stylus Photo RX620, tüm fotoğraf arşivlerinizden istediğiniz fotoğrafları kolaylıkla çıkarmanızı sağlıyor. 2400X 4800 dpi'lık MatrixCCD tarayıcıyı kullanarak fotoğrafların yüksek kaliteli kopyalarını alabilir, doğrudan baskı işlevi sayesinde eski film kaynaklarından doğrudan yüksek kaliteli fotoğraflar üretebilirsiniz.

Bu hepsi bir arada cihaz, bilgisayar kullanmayı bilmeyen fotoğrafçılar için bile kendi kendine öğrenilebilen ve kullanımı kolay bir fotoğraf stüdyosu. Yüksek çözünürlüklü 6,35 cm'lik önizleme ekranı ile fotoğraf-

ları bilgisayara gerek olmadan önceden izleyebilir, düzenleyebilir, kesebilir ve restore edebilirsiniz. Bu ekran ayrıca kullanıcı arabirimi olarak da görev yaparken, entegre bellek kartı okuyucu DSC kameralı telefonlardan ve PictBridge, USB Direct Print ve Bluetooth yazılımlarını destekleyen PDA'lardan doğrudan baskı yapmanızı sağlıyor. Eski fotoğrafları ve filmleri arşivlemek için Epson Stylus Photo RX620, datayı doğrudan bellek kartlarına ya da harici CD-R ya da Zip sürücülere yedeklemenize izin veriyor.

Epson Avrupa Tüketim Ürünleri Ürün Pazarlama Müdürü Mark Pini, "Epson Stylus Photo RX620 analog fotoğraf işlemlerini bırakmak istemeyen kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılayarak Epson'ın etkileyici fotoğraf geçmişinin üzerine inşa eder, bu ürün film esaslı görüntü portföyü olan tüm kullanıcılara cazip gelecek. Bu görüntüler sadece dijitalleştirilmek ve üretilmekle kalmayıp, Epson Stylus Photo RX620 sayesinde, kaybolmuş olan netlik ve renkler de benzersiz bir şekilde eski haline getirilebilir." dedi.

Bilgi için: www.epson.com.tr

KISA KISA...

► HVD

Holographic Versatile Disc (HVD) Alliance adlı konsorsiyumun çalışmalarını yaptığı yeni disk formatı olan HVD'ler, 200'den fazla DVD içeriğini bir diske sığdırabilecek. HVD gelecekte, henüz piyasaya çıkmamış olan Blu-ray veya HD DVD'nin yerini alacak. İlk örnekleri şu sıralar fuarlarda kendini gösteren Blu-ray diskler 50 GB'ye kadar veri depolayabilirken, piyasadaki DVD'ler 4.7 GB veri alıyor. HVD cephesinde ilk etapta daha 100 ve 200 GB'lık depolama kapasitesine sahip diskler üretilecek.

► Nintendo DS Türkiye'de

Nintendo'nun Türkiye iş ortağı olan Avaturk, dünyanın en popüler yeni nesil mobil oyun konsolu olan Nintendo DS'i, 11 Mart tarihinden itibaren Türkiye'de oyun severlerle buluşturacak. Türkçe Kullanım kılavuzuna sahip, iki yıl garantili, özel hediye kuponlu ve üzerinde "Orijinal Nintendo ürünüdür" etiketi bulunan konsolun Türkiye'deki tek dağıtıcısı Avaturk olacak. Konsolun, resmi perakende satış fiyatını 349 YTL olarak belirleyen Avaturk; tüketicilerin piyasada sınırlı da olsa sunulmakta olan sahte ve kaçak ürünlere karşı dikkatli olmalarını öneriyor.

Bilgi için: www.avaturk.com

► Inf Nvidia kartları

Infronic, USB bellek ve MP3 çalarlardan sonra inf markalı VGA ekran kartlarını da pazara sundu. Şu anda 128MB MX4000, 128MB FX5200, 128MB FX5700LE, 256MB FX5700LE ve 128MB PCI Express FX6600 olmak üzere beş model inf ekran kartı satışa sunuldu.

Bilgi için: www.infronic.com

Philips'in yeni cep telefonu tek şarj ile haftalarca dayanıyor

Philips Xenium 650 mükemmele yakın

Philips tüketicilere farklı ve gelişmiş cep telefonu modelleri sunmaya devam ediyor. Philips özellikle uzun ömürlü pile ihtiyaç duyan ve sık seyahat eden cep telefonu kullanıcıları için yeni modeli Xenium 650'yi geliştirdi.

Renkli ekrana ve aktif bir kapağa sahip olan Xenium 650'nin, kullanım sıklığına ve şebekenin özelliklerine bağlı olarak 2 haftadan 4 haftaya kadar stand-by süresi bulunuyor. Xenium 650 bu özellikleriyle tüketicilerin favorisi olmaya aday. Philips'in bir önceki modeli Xenium 9@9'un devamı olan Xenium 650'nin, multimedya işlevleri açısından olağanüstü bir performansı bulunuyor.

Xenium 650, 65000 renkli ekranı, JAVA uygulamaları, 32 tonda polifonik melodileri, MMS/SMS /EMS, WAP /GPRS/E-posta erişimleri ve daha birçok üstün özelliğiyle farklılık yaratıyor. Xenium 650'nin pratik özellikleri günlük yaşamı kolaylaştırıyor. Alarmı 3 değişik zaman için kurulabilen telefonun otomatik olarak açılması ve kapanması için zamanlar da önceden belirlenebiliyor. Xenium 650'yle her biri 1 dakikaya kadar 15 ayrı ses kaydedilebiliyor ve her isme 5 numara atanarak 1.000 isme kadar kayıt yapılabilir.

Bilgi için:

www.philips.com.tr

Kodak EasyShare Z

Kodak'tan yeni standartlar

Kodak, yeni bir EasyShare dijital fotoğraf makinesi kategorisi ve Printer Dock baskı ünitesi geliştirdi. Kodak EasyShare Z serisi, her gün fotoğraf çekenele çeşitli zum lensleriyle daha başarılı ve yaratıcı fotoğraflar çekme imkanı veriyor. Z serisi, yeni EasyShare Printer Dock Seri 3 ile birlikte satışa sunuluyor. Yeni seri, Türkiye'de mart ayında piyasaya çıkacak. Kodak EasyShare Z740 (10X optik zum, 5 megapiksel) ve Z700 (5X optik zum, 4 megapiksel) dijital fotoğraf makineleri, esneklik ve uygun fiyat avantajının yanı sıra artırılmış optik zum menzilleriyle daha kontrollü çekim olanağı sağlıyor. Her iki makineyle de 10x15 cm'lik fotoğraflar 90 saniyede ve kenarsız basılabilir. EasyShare Z serisinin genişletilmiş zum yetenekleri, daha geniş bir kitleye, bugüne kadar üst kesim dijital makinelere özgü olarak bilinen harika portre-

ler çekme ve ayrıntıları uzaktan yakalama gibi özellikler sağlıyor. Printer Dock 3 ile birleşince de, fotoğraf severlere tek tuşa dokunarak yüksek kaliteli ve yakın plan fotoğrafların çekilmesi, basılması ve paylaşılması için gerekli tüm yetenekleri sunmuş oluyor. Bütün ürünler, Imagelink baskı sistemi ve PictBridge teknolojisiyle uyumlu çalışıyor.

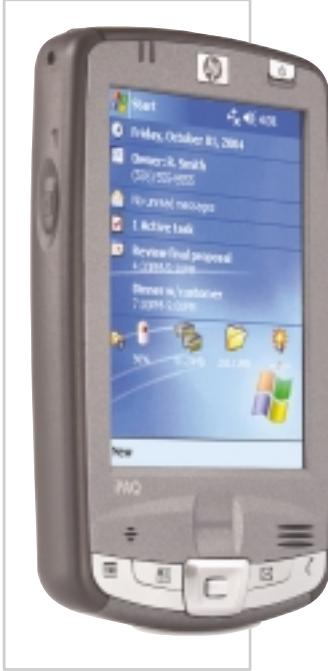
Printer Dock Seri 3, Kodak'ın geliştirdiği ve Imagelink baskı sistemini destekleyen ilk model.

Evde fotoğraf basmayı kolaylaştırmak üzere tasarlanan Imagelink, dünyanın önde gelen dijital fotoğraf makinesi üreticileri tarafından oluşturulmuş bir sistem. Imagelink baskı sistemini içeren yazıcılardan, Kodak, Konica Minolta, Nikon, Olympus, Pentax, Ricoh ve Sanyo marka fotoğraf makineleriyle tek bir tuşa dokunularak baskı alınabiliyor.

Bilgi için:

www.kodak.com.tr

Cebin içinde ofis**HP iPAQ'ler her işi yapıyor**

■ Yeni HP iPAQ cep bilgisayarlarıyla, kesintisiz internet erişimi, kablosuz radyo ve kızıltötesi ile kolay veri alışverişi gibi hayatı kolaylaştıran her şey avuçiçine sığıyor. Çok yönlü HP iPAQ hx2000 serisi cep bilgisayarı, iş ve kişisel gereksinimleri karşılamak üzere en gelişmiş performans, bağlantı, genişleme olanakları ve güçlü güvenlik konfigürasyonları sunuyor. Konfigürasyon seçenekleri, kolay yöne-

tim, ortak aksesuarlar ve uzatılmış ürün ömürleri, iş ortamları için daha iyi bir toplam sahip olma maliyeti sağlıyor. Gelişmiş işlemci, kablosuz radyo ve güvenlik çözümlerine sahip HP iPAQ hx2750, hx2410 ve hx2110, kullanıcıların gereksinimleri doğrultusunda bütçelerine en uygun modeli seçebilmelerine olanak tanıyor. Yeni HP iPAQ hx2410 ve hx2750 cep bilgisayarı modelleri, tümleşik Wi-Fi (802.11b), internet, e-posta ve şirket veri çözümlerine hızlı ve kablosuz bağlantı sağlıyor. iPAQ'ler, ofiste, evde veya Wi-Fi altyapısına sahip kafe, havaalanı, otel gibi mekanlarda bağlantı kurulabilmesine imkan veriyor. Ayrıca, diğer Bluetooth ürünleriyle kablosuz iletişim için tümleşik Bluetooth kablosuz teknolojisi sunan yeni iPAQ'ler, kızıltötesi özelliği olan ürünler arasında veri alışverişine de olanak sağlıyor. HP iPAQ hx2750 modellerinde mevcut olan biyometrik parmak izi okuyucusu, kullanıcıların benzersiz parmak izini, ya da PIN şifresi ve/veya parmak izi birleşimini kullanarak, kimliklerin kolayca doğrulanmasını sağlıyor ve verilerin güvenliğini garantiyor.

Bilgi için: www.hp.com.tr

Intel, silikon lazeri geliştirdi**Silikonun sırları çözülüyor**

■ Intel silikon üzerinde yaptığı çalışmalar sonucunda, silikon ile lazer ışını üretebildiğini açıkladı. Silikon lazeri, bant genişliğini yükselterek bilgisayarlar arasında veya bilgisayarın içindeki parçalar arasında lazer tabanlı iletişimin önünü açıyor. Normal sili-

kon aslında lazeri yaymak yerine emiyor. Bu nedenle, silikonun lazerde kullanılması mümkün değildi.

Ancak silikon üzerindeki araştırmaları henüz bitmemiş olsa da Intel araştırmacıları silikon lazerin gelecekte mikro işlemcilerle aynı seri bantlarında üretileceğini vurguladı. Silikon lazeri tam olarak kullanıma hazır olduğunda bilgisayarın içindeki parçalar arasında veri iletimi için kullanılacak.

Bilgi için: www.intel.com

KISA KISA...

► Çift katmanlı yazıcı

NEC DVD yazıcı, maksimum performans sunarak, DVD-RW disklerle 6x ve DVD+RW disklerle 8x hızında kayıt yapabiliyor. ND-3520A hem +, hem de - medyaya 8,5 GB'a kadar yazabiliyor; ürün daha önce sadece DVD+R'u desteklerken, şimdi DVD-R DL olarak da çalışabiliyor. DVD R, DVD RW veya DVD R DL medyaların tümüne birden uyumlu, tek sürücüde 10 optik depolama fonksiyonu sunan cihaz, 1 saatlik DVD video filmini 6 dakikadan daha az bir sürede kaydedebiliyor.

Bilgi için: www.nec.com.tr

► PSP 24 Mart'ta çıkıyor

Sony üçüncü kuşak Playstation cihazı PSP'yi Amerika'da 24 Mart tarihinde piyasaya sürüyor. 250 dolar fiyatla satılacak ürün yakın da Avrupa'da da satılacak. Multimedya uygulamalarına ağırlık veren avuçlu oyun cihazı PSP, dijital müzik çalabiliyor, 11 cm'lik dijital ekranında film ve fotoğraf izlemeye olanak veriyor.

Bilgi için: www.sony.com

► Geniş ekranlı dizüstü

15,4 inç ekran boyutu ile ön plana çıkan iki yeni model Acer TravelMate 4002WLMi ve TravelMate 4502WLMi taşınabilir bilgisayarda Infronic peşin fiyatına 12 ay TL taksit olanağı sunuyor. İki yeni Acer taşınabilir modeli de Intel Pentium M (Centrino) 1.6 GHz işlemciye sahip. 15,4 inç (Wide XGA TFT LCD) ekranı bulunan ürünlerin bellek kapasitesi ise 512MB. 60GB sabit diske, yüksek performanslı 64MB ATI Radeon 9700 ekran kartına sahip olan dizüstü PC'ler, standart olarak DVR-RW dual (+/-) yazıcı ile geliyor. Bilgisayarlar 5 saatlik ömre sahip Li-Ion pil ile donatılmış.

Bilgi için: www.infronic.com

Casio Exilim EX-P505:

Fotoğraf makinesi ve video kamera

Artık hem fotoğraf makinesini hem video kamerayı ayrı ayrı taşımaya gerek kalmayacak. Casio Exilim EX-P505 iki cihazı birleştiriyor.

■ CASIO'nun yeni Exilim EX-P505 modeli dijital fotoğraf ve video dünyasında yeni bir dönemin öncüsü. CASIO Exilim EX-P505, hem 5 megapiksel çözünürlükte dijital fotoğraf çekebilen üstün bir dijital fotoğraf makinesi, hem de 640x480 ebadında saniyede 30 kare dijital video çekimi yapabilen bir dijital video kamera! Yani, artık tatile ya da iş gezisine giderken, video ve fotoğraf çekimleriniz için iki farklı cihaza ihtiyacınız yok. CASIO Exilim EX-P505 bu iki farklı dünyayı bir araya getiriyor. CASIO Exilim EX-P505, Hızlı Sistem ile Mart sonunda tüketiciye ulaşacak. CASIO Exilim EX-P505, yüksek görüntü kalitesi, düşük güç tüketimi, çok hızlı işlem ve şık, zarif tasarım özelliklerini son derece kompakt tasarımlarda bir araya getiren Exilim serisinin yeni üyesi. Profesyonel görünümü ve SLR-tarzı yapısıyla ilgi çeken CASIO Exilim EX-P505, 5 megapiksel CCD, 5x optik zoom lens ve istediğiniz yöne dönebilen 2,0-inç (5,8 cm) LCD ekranı ile öne çıkıyor. Exilim EX-P505'te

dijital fotoğraf çekiminde en iyi sonuç için kullanıcıya rehberlik yapan 22 farklı "Best Shot" kılavuzu mevcut. Usta fotoğrafçılar ise, CASIO Exilim EX-P505 ile bütün çekim kontrollerini kendileri yapıyorlar. Exilim EX P505'teki "EX Finder" özelliği, çekimle ilgili tüm detay bilgileri bir arada, anlık olarak grafiklerle kullanıcıya gösteriyor. Exilim EX-P505, kapasite artırımı için SD/MMC bellek kartı kullanıyor. Video modundaki benzersiz yenilikler kullanıcılara benzersiz kolaylıklar sunuyor. Bunlardan biri, "Past Movie" özelliği. Bu sayede, ön bellekten bellek kartına video kayıtlarını işlemi deklanşöre basılmasının 5 saniye öncesinden başlatılabiliyor. Bu teknik sayesinde çekim yaparken tam istediğiniz anı kaçırmaktan endişe etmeyeceksiniz. "Motion Print" özelliği ise, çekilen video görüntüsünden istenen bir karenin kolayca çıkartılıp dijital fotoğraf formatına aktarılmasını ve baskı alınmasını sağlıyor.

Bilgi için: www.hizlisistem.com.tr

LG, ilk DVR donanımlı DVD kaydediciyi üretti

160 saatlik TV kaydı

■ Dijital teknoloji geliştirme konusunda dünyanın önde gelen firmalarından olan LG Electronics, dünya yazılım devi Microsoft ile ortak bir çalışma yürüterek dünyanın ilk DVR donanımlı DVD kaydedicisini üretti. Microsoft'un dijital video kaydedebilen yazılımını kullanarak üretilen yeni ürün, DVD endüstrisinde bir çok önemli yeniliği de beraberinde getirdi. LG LRM-519 ismi verilen dünyanın ilk DVR (Digital Video Recorder) donanımlı DVD'si, 160 GB'lık sabit diski sayesinde 160 saate

kadar TV programını kaydedebiliyor ve PC bağlantılı ürünleri bir noktada birleştirebiliyor.

LG Electronics Güney Avrupa ve Ortadoğu Başkanı K.H.Kim konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada "Microsoft ve LG teknolojilerinin mükemmel birleşimi, ev sineması

teknolojisine yeni bir anlam kazandırdı. Kablolu-kablosuz akıllı ev sistemleri ve PC bağlantı desteği ile LG LRM-519, gerçek bir dijital bütünlük sağlayacak. LG Electronics ile Microsoft arasındaki stratejik ortaklık sonucu üretilen bu ürün, LG Electronics'i pazarda daha da üst noktalara taşıyacaktır. LRM-519, Windows XP tabanlı ve Windows XP Media Center Edition 2005 kullanan bilgisayarlarla kolay iletişim imkanı da sağlamaktadır." dedi.

Bilgi için: www.lge.com

Satın alma danışmanı: Medya adaptörü

Evde kablosuz film ve müzik keyfi

Oturma odanızda bilgisayar görmeye tahammülünüz yok mu? Dijital müzik ve video keyfinden de ödün vermek istemiyorsunuz. Öyleyse çözüm ortada: Bir medya adaptörüyle hem ses hem de video dosyalarına dilediğiniz yerden ulaşabilirsiniz.

Evinize misafirliğe gelen yakın bir akrabanıza hoşça vakit geçirmek istiyorsanız tatil videolarınızı izletmek gibisi yoktur. Bu görüntüleri henüz CD'ye ya da DVD'ye aktarmadıysanız bir medya adaptörü işinizi pekala görebilir.

Medya adaptörü, aslında yeni bir donanım kategorisi. Önceleri birbirinden tamamen farklı iki dünya olarak düşünülen eğlence elektroniği (TV, müzik seti, video) ile bilgisayarı bu cihazlarla birbirine bağlamak mümkün. Müzik ve video verilerinin bilgisayardan medya adaptörüne gönderilmesi için Wireless LAN adlı kab-

losuz iletişim teknolojisinden yararlanılıyor. Cihaz, bilgisayardan gelen sinyalleri televizyon ve müzik seti ile uyumlu hale getiriyor. Sistemin en büyük avantajı, CD/DVD yazma ya da kablo döşeme gibi zahmetlere girmeksizin MP3'lerinizi müzik seti üzerinden dinleyebilmeyi ve tatil videolarınızı oturma odasında da izleyebilmeyi sağlaması. CHIP, konuyla ilgili merak ettiğiniz her şeyi bu yazıda açıkladı.

Medya adaptörü nedir?

Medya adaptörleri yardımıyla mü-

zik ve video dosyalarınızı PC'den evinizin herhangi bir noktasına ulaştırmanız mümkün.

Küçük ama hatalı: Sıkıştırma esnasında veri kayıpları kaçınılmaz.

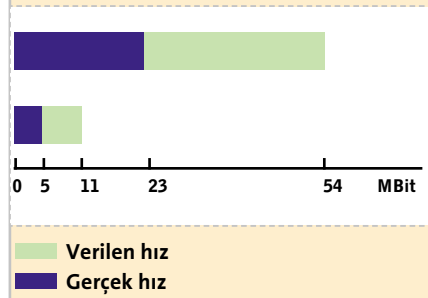
Uygun format

Resim, müzik ve video dosyaları, boyutlarını azaltmak amacıyla sıkıştırılır. Bu kodlama işleminin medya adaptörü tarafından anlaşılması ve bir sonraki aşamada gösterimi yapacak cihaz ile uyumlu bir sinyale dönüştürülmesi gerekir. Resim ve video kodlama konusunda birçok format söz konusu.

Başlıca çoklu ortam formatları

- **Resim:** JPG, GIF, PNG
- **Video formatları:** DivX, Xvid, MPEG (1/2/4), Windows Media, Real Media, Quicktime
- **Ses formatları:** MP3, OGG, WMA.

Her medya adaptörü, tüm formatları desteklemiyor; aslında bu çok gerekli de değil. Cihazı satın alma aşamasında, sadece ihtiyaç duyacağınız formatlarla uyumluluğu gözetmeniz yeterli.

HIZ KARŞILAŞTIRMASI**Wireless-LAN standartları**

W-LAN standartları: Filmleri kablosuz olarak iyi kalitede aktarmak istiyorsanız 802.11a ya da g'yi seçmelisiniz.

W-LAN standartları destekleniyor.

Birçok medya adaptörü tümleşik W-LAN bağdaştırıcısı ile birlikte geliyor. Bu cihazlarda desteklenen standartlar 802.11b ya da g. Ancak günümüz medya adaptörlerinde yer alan dahili W-LAN bağdaştırıcıları WPA şifrelemesini desteklemiyor. Cihazlardan bazılarındaysa Ethernet bağlantısına rastlamak mümkün, bu durumda ise sisteminizi W-LAN Bridge ile donatmanız gerekiyor. Bu yöntemin en önemli avantajı dilediğiniz kablosuz iletişim standardını seçebilmeniz, dezavantajı ise ekstra masraf gerektirmesi. Videoları kablosuz olarak aktarabilmek için 54 MBit/s hızındaki W-LAN 802.11g'den yararlanmanız şart. 802.11b'nin yaklaşık 3 MBit/s'lik hızı yüksek kalitede aktarım için yeterli olmuyor; ancak bu hız müzik ve fotoğraf aktarımı için yeterli.

Medya adaptörü, henüz çiçeği burnunda bir donanım kategorisi. Bu yüzden üreticiler tasarımlarında kendi fikirlerini hayata geçiriyor. Bazı cihazlar yalnızca müzik aktarabiliyor, ancak düşük fiyatlarıyla rakiplerinden daha avantajlı olmayı başarıyor. Daha pahalı olanlarsa farklı formatlarda sıkıştırılmış filmleri de görüntüleyebiliyor. Cihazların kod çözme için yüksek performanslı işlemcilere ihtiyaç duyması, elbette fiyatlarına olumsuz olarak yansıyor.

Kurulum ve kullanım

Medya adaptörlerinin kurulumu hızlı ve kolay. Ancak öncesinde bazı koşulları yerine getirilmeniz şart. CHIP, size neler yapmanız gerektiğini gösteriyor.

Kablosuz özgürlük: Bir kablosuz medya adaptörü sayesinde, salonunuzda ek kablolarla uğraşmaktan kurtulabilirsiniz.

Hazırlık

Medya adaptörünü kullanabilmek için W-LAN erişim noktasına (Access Point) ve ağına bağlı bir bilgisayara sahip olmalısınız. Çoklu ortam dosyalarının yer aldığı klasörleri doğrudan paylaşma açabilir ya da medya adaptörle birlikte gelen sunucu yazılımından yararlanabilirsiniz. medya adaptörünün kablosuz ağ üzerinden sunucu bilgisayara erişmesi gerekiyor. Elbette cihazı müzik setinize, uygunsa televizyonunuza ya da ses sisteminize bağlamanız da şart.

Kurulum

Çoğu medya adaptörü bilgisayara kurularak sunucu görevini üstlenecek yazılımlarla birlikte geliyor. Bu sunucu üzerinden cihaza aktarılmasını istediğiniz müzik ve video dosyalarını paylaşma açabilirsiniz.

Söz konusu yazılımların kurulumuysa adeta çocuk oyuncağı. Birtakım medya adaptörleri ise ek yazılım gerektirmeksizin, doğrudan Windows üzerinden paylaşma açılan dosyalardan yararlanabiliyorlar.

Kolay kullanım: Tıpkı televizyonlar gibi çoğu medya adaptörünü de uzaktan kumandayla kontrol edebilirsiniz.

Kullanım

medya adaptörleri genellikle televizyon ya da müzik setleri gibi, birlikte gelen kumanda ile yönetilebilir. Daha gelişmiş özelliklere sahip cihazlarda bilgisayardaki sunucu yazılımı vasıtasıyla çalma listeleri bile hazırlanabiliyor.

Ekonomik ses çözümleri

Bu medya adaptörlerle MP3 koleksiyonuza evinizin dilediğiniz bir köşesinden erişebilirsiniz. Video aktarımı yapamayan cihazların fiyatları daha makul düzeylerde.

Apple Airport Express

Apple firmasının özgün müzik adaptörü Airport Express, aslında gelişmiş bir WLAN baz istasyonu. Apple bu cihaza bir medya sunucusu entegre etmeyi ihmal etmemiş. Airport Express'in sunduğu stereo çıkışı ile müzik seti ya da hoparlörlerle bağlantı kurulabiliyor. Cihazın medya sunucusu bilgisayarınızdaki iTunes yazılımı üzerinden müzik dosyalarıyla besleniyor. Airport Express'e yalnızca bilgisayar üzerinden uzaktan erişim mümkün. Yani kızılötesi uzaktan kumanda mevcut değil. →

Fiyatı: yaklaşık 245 YTL

Apple Airport Express: Hem müzik hem veri iletimini sağlıyor.

Netgear MP101

Netgear MP101 müzik adaptörü, 11 MBit/s hızında bir 802.11b-WLAN bağdaştırıcısıyla donatılmış. Bu, standart müzik dosyalarının kablosuz aktarımı için yeterli. MP101 uzaktan kumanda ile kontrol ediliyor. Cihazın üzerindeki büyük ekran sayesinde uzak mesafeden şarkılar arasında gezinmek mümkün. MP101'in yazılımı kolayca kurulu ve müziklerin paylaşılmasını sağlamakla yetinmiyor, aynı zamanda PC üzerinde doğrudan çalma listesi hazırlamaya da olanak tanıyor. Bu müzik adaptörüyle internet üzerinden yayın yapan radyoları da dinleyebilirsiniz.

Fiyat: Yaklaşık 150 Euro

Netgear MP101: Basit uzaktan kumandaya sahip müzik adaptörü.

Linksys WMA11B

WMA11B, müzik dosyası ve fotoğraflarınızı da oturma odanıza taşımak için son derece elverişli. WMA11B'yi uzaktan kumanda ile doğrudan televizyon ekranından yönetebilirsiniz. Müzikle zenginleştirilmiş dia gösterileri hazırlamayı sağlaması cihazın ilginç bir özelliği. WMA11B, internet radyolarını desteklemiyor. Ağ üzerindeki bilgisayarlardan birine kuracağınız sunucu yazılımı, yalnızca klasörlerin paylaşımına açılmasına izin veriyor; yani çalma listeleri oluşturmak mümkün değil. Medya adaptörü, doğrudan bilgisayar üzerinden uzaktan denetlenemiyor.

Fiyat: Yaklaşık 110 Euro

Linksys WMA11B: Müziğin yanı sıra resimleri de televizyona aktarmanızı sağlıyor.

Terratec NOXON Audio

Terratec'in küçük ürünü Noxon, uzaktan kumanda ile konforlu bir şekilde kontrolü sağlayan büyük bir ekrana sahip. Cihaz üzerinden müzik aktarımı için ek bir yazılım kurmak gerekmiyor. Yani sabit disk üzerindeki klasörleri paylaşma açmanız yeterli. Noxon çalma listelerinden de yararlanabiliyor, ancak bunun için onları önceden Winamp gibi ayrı bir programda oluşturmalısınız. Müzik adaptörü, internet radyolarının çalınmasına da olanak tanıyor.

Fiyat: Yaklaşık 100 Euro

Terratec NOXON Audio: Kendi küçük, ekranı büyük.

Video, ses ve daha fazlası için en iyi çözümler

Film tutkunları için çok daha fazlası gerekiyor: Bu kullanıcıların yalnızca müzikleri değil, bilgisayardaki videoları da televizyona aktaracak bir medya adaptörüne ihtiyacı var.

D-Link DSM-320

DSM-320; video, müzik ve resim dosyalarını televizyona ya da müzik setine aktarabiliyor. Cihaz 54 MBit/s hızında 802.11g WLAN bağdaştırıcısı entegre edilmiş. D-Link'in kurulum ve kullanımı beraberinde gelen uzaktan kumanda vasıtasıyla televizyon üzerinden gerçekleştiriliyor. Paket içerisindeki medya sunucusu yazılımı sade bir tasarıma sahip. Bu yazılım yalnızca klasörlerin paylaşımına izin verdiğinden çalma listesi hazırlamak için farklı bir programa başvurmalısınız. DSM-320 videoların yanı sıra MP3'lerle de uyumlu.

Fiyat: Yaklaşık 200 Euro

Pinnacle Showcenter Wireless G

D-Link DSM-320: MP3 ve filmler için

Pinnacle firmasının 300g öncülü olarak nitelendirilebilecek diğer modeli, cihazın hem yazılımsal hem de donanımsal ola-

Pinnacle Showcenter Wireless G: Medya adaptörlerdeki en iyi yazılım.

rak olgunlaşmasını sağlamış. Showcenter müzik, resim ve videoları televizyona aktarabiliyor. Kurulum, bir bilgisayara yüklenen medya sunucusu yazılımı üzerinden gerçekleştiriliyor. Cihaz bu aşamada kurulumun tamamlanabilmesi için ağ kablosuyla bilgisayara bağlanmalı, yoksa şifreli WLAN üzerinden 300g'ye erişim sağlamanız mümkün olmuyor. WLAN adaptörü pakete dahil edilmediğinden ayrıca satın almak durumundasınız.

Fiyat: Yaklaşık 230 Euro

Hauppauge MediaMVP

Hauppauge'nin bu küçük medya adaptörü incelediğimiz en sade üründü. Üzerinde sadece Ethernet ve SCART bağlantı noktaları mevcut. Buna karşın MVP arayla en düşük fiyatlı cihaz. Kontrol ve kurulum cihazla birlikte gelen uzaktan kumanda ile sağlanıyor. Yazılımı son derece sade ve MediaMVP'nin uzaktan kontrolüne izin vermiyor. Medya sunucusu, yalnızca MPEG1 ve 2 formatındaki filmleri oynatabiliyor. Ancak bu videolar da takılma yaşanmıyor ve film içerisinde gezinmek de mümkün. MediaMVP, çalma listelerini de oynatabiliyor, ancak listeleri farklı bir yazılımda oluşturmalısınız.

Fiyat: Yaklaşık 80 Euro

Hauppauge MediaMVP: Bağlantı noktası az, buna karşın fiyatı çok makul.

Siemens Gigaset M740 AV

Gigaset M740 AV gelişmiş bir medya adaptörü. Cihaz, müzikleri, video görüntülerini ve resimleri televizyon ve müzik setine ulaştırabiliyor. Cihazı kablosuz ağa bağlayacak WLAN adaptörünü ayrıca satın almak zorundasınız. Buna karşın M740 AV dijital televizyon yayınları için DVB-T alıcısına ve USB-2.0 bağlantı noktalarına sahip. Bu sayede dijital televizyon yayınları doğrudan harici bir sabit diske kaydedilebiliyor. Sunucu bilgisayara herhangi bir yazılım kurmak gereksiz, çoklu ortam dosyalarını paylaşımına açmanız yetiyor da artıyor bile.

Fiyatı: yaklaşık 230 YTL

Siemens Gigaset M740 AV:
DVB-T alıcılı medya adaptörü.

şivi barındırıyorsa bir medya adaptörü bunlardan alacağınız keyfi kat be kat artırabilir. Bu cihazlar, ev sineması tutkunu PC kullanıcıları için geleceğin olmazsa olmazlarından.

Netgear MP101 ya da Terratec NOXON Audio gibi uygun fiyatlı alternatifler yalnızca ses dosyalarının kablosuz aktarımına izin verseler de, müziği evin her köşesine dağıtımının en basit ve konforlu yolu bu cihazlardan geçiyor.

Linksys WMA11B bu iki cihazdan biraz daha fazlasını başarıyor. Cihaz, resimleri de televizyon ekranına aktarabiliyor. Dia gösterilerini sabit diskteki MP3 müziklerle birleştirmek de seçeneklerden biri. Apple Airport Express ise müzik çıkışlı

kablosuz bir erişim noktası. Kablosuz ağı için bir erişim noktası edinmek istiyorsanız cihazı bu amaçla da kullanabilmemiz güzel.

Ev sineması tutkunlarıysa video çıkışlı medya adaptörlerini çok daha ilginç bulacaklar. Bu cihazlar sayesinde filmleri ağa bağlı bilgisayarlardan televizyona aktarabilirsiniz.

Hauppauge MediaMVP sade ve uygun fiyatlı bir çözüm. D-Link DSM-320 ve Pinnacle Showcenter Wireless g ise daha yüksek fiyatlı ve performanslı alternatifler. DSM-320'e kablosuz ağ bağdaştırıcısı da entegre edilmiş. Buna karşın Pinnacle Showcenter çok yönlü yazılımıyla ön plana çıkıyor.

Bazı modeller televizyon alıcılarıyla da donatılmış. Örneğin Siemens Gigaset M740 AV dijital televizyon yayınları için son derece uygun (DVB-T). Dreambox DM7000'de ise bir adım daha ileri gidilmiş: Bu cihazda alıcı modül değiştirilebiliyor. Bu sayede, örneğin DVB-S standardından DVB-T'ye geçmek istediğinizde yeni cihaz satın alma zahmetinden de kurtuluyorsunuz. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Dreambox DM7000

Dreambox, Media Adapter'den daha çok bir bilgisayarı andırıyor. İşletim sistemi olarak Linux'tan yararlanılmış. Dreambox sunduğu alternatif bağlantı noktalarıyla da PC'ye çok benziyor: Sabit disk, USB, kart okuyucu ve ağ bağdaştırıcısı. Açık kaynak kodlu işletim sistemi cihaz için farklı program ve yamaların hazırlanmasının yolunu açmış. Tüm film formatları destekleniyor. Dreambox dijital yayınları da yakalayıp kaydedebiliyor. (DVB-S, DVB-C) Kablosuz kullanım için ek bir WLAN bağdaştırıcısı şart.

Fiyat: Yaklaşık 300 Euro

Sonuç: Medya adaptörü kullanmak son derece keyifli

Bilgisayarınız geniş bir film ya da MP3 ar-

Dreambox DM7000: Oturma odası için mini bilgisayar

76

GÜNCEL | KAPAK

DONANIM

Donanım testi

YAZILIM

HI-TECH

INTERNET

PRATİK

İÇİNDEKİLER

77

Kablosuz erişim noktası
AirTies AP-300
Harici TV modülü
AverTV Box7 Live
Su soğutma sistemi
Alpha Cool Dual 80

78

Kablosuz bağlantı seti
ASUS WL-500G & 100G Deluxe
ADSL modem
AirTies RT-210
ADSL modem
Billion BIPAC 51000

80

Bellek
Corsair VS512MB533D2
Fotoğraf yazıcısı
EPSON PictureMate
Web kamerası
Creative WebCam Live! Pro0

82

Anakart
ECS 848P-A7
Ekran kartı
Gigabyte X600 XT
Dijital fotoğraf makinesi
BENQ DC S400

88

Kasa
Minton MPC-909F
Anakart
MSI K8N Diamond
Fotoğraf albümü
Sandisk Photo Album

90

Joystick
Saitek Cyborg Evo Wireless
MP3 çalar
Sandisk Digital Audio Player
Anakart
Gigabyte GA-8AENXP-D0

892

Harici disk
Seagate ST625211U-RK
Kablosuz erişim noktası
Surecom EP-9610SX-gp
Web kamerası
Logitech QuickCam

94

Dizüstü bilgisayar
Acer Ferrari 3400ee

96

Komple PC
PRO2000 A2251

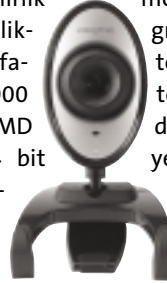
CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Sayfalarımızda bir AMD sistem satın almak isteyenler için iki farklı alternatif yer alıyor. Acer Ferrari 3400, dizüstü bilgisayarı masaüstü PC'ye tercih edenlere hitap ediyor. Bu sistem, Ferrari tescilli tasarımını, AMD Athlon 64 bit mobil işlemcisiyle buluşturuyor. Multimedya ve bağlanabilirlik açısından da tam not alan ürün ile birlikte Ferrari'nin şık tasarımına sahip bir fare geliyor. Diğer ürün olan PRO 2000 A2251 de masaüstünde yüksek AMD performansı arayanlara yönelik. 64 bit Athlon 3200 işlemci kullanan bu sistem nForce3 anakarta sahip. Sahip olduğu GeForce FX5200 ekran kartı ve beraberindeki Philips hoparlörler ile oyun keyfi arayanları da memnun edebilecek bir çözüm. Sadece güncelleme yaparak, yeni teknolojilere ev sahipliği yapan bir PC oluşturmak isteyenler ise Gigabyte ve ECS marka anakartlar ile Alpha Cool su soğutma sistemine mutlaka göz atmalılar.

Kablosuz ağ bağlantısının yaygınlaşmasıyla birlikte test merkezimize gönderilen ağ cihazlarının sayısı ve çeşidi de artıyor. Bir kablosuz ağ oluşturmak isteyenler Airties, Asus ve Surecom'un kablosuz ağ ürünlerinin incelemelerini okuyabilirler. Aynı çeşitliliği ADSL modemlerde de görmek mümkün. Yaygınlaşarak bir standart haline gelmesini temenni ettiğimiz ADSL bağlantısı için, test merkezimize gönderilen ADSL modemleri elimizden geldikçe incelemeye çalışıyoruz. Bu ay da Airties'in kablosuz paylaşım yapabilen RT-210 modeli ile Billion'un ev ve küçük ofisler için sunduğu Billion BIPAC 5100'ü mercek altına aldık.

Multimedya ürünler ise Sandisk MP3 çalar, AverMedia TV modülü, Saitek kablosuz joystick, Creative ve Logitech web kameraları ile geniş bir yelpaze oluşturdu.

Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr,
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

Kablosuz erişim noktası

AIRTIES AP-300

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Air Ties
BİLGİ İÇİN (212) 212 82 80
WEB www.airties.com
FİYAT **82 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Arabirimler: 1 LAN
İletişim standardı: 802.11b/g
Şifreleme: WEP, WPA, MAC Filtreleme
Yönetilebilirlik: Web, Telnet, TFTP, CLI
Boyut: 185x205x36 mm

Harici TV modülü

AVERTV BOX7 LIVE

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 479 46 46
WEB www.multimedya.com
FİYAT **F.A.**

TEKNİK VERİLER

Arabirim VGA
Çözünürlük 1.280 x 1.024
Girişler Kompozit, S-Video, RCA Audio
Çıkışlar Hoparlör ve kulaklık çıkışı
Boyutu 159 x 115 x 24 mm
Diğer Kızılötesi kumanda

Su soğutma sistemi

ALPHA COOL DUAL 80

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■

FİYAT/PERFORMANS ■ ■ ■ ■ ■

FİRMA Dijital Trend
BİLGİ İÇİN (212) 266 87 70
WEB www.dijitaltrend.com
FİYAT **255 \$ + KDV**

TEKNİK VERİLER

Fan 80mm Tec Ice dual
Bağlantılar Şeffaf kasa içi bağlantı borusu (2 metre)
Soğutma sıvısı 500 ml
Motor kapasitesi 600 litre / saat
Diğer Eheim pompa ve rezervuar seti, AMD Athlon 64 için soğutma bloğu

AYAR YAPMADAN KABLOSUZ AĞ TERFİSİ:

Varsayalım yeni bir dizüstü bilgisayar satın aldınız ve kablosuz ağ özelliğinden faydalanmak istiyorsunuz. Ancak ev veya ofisinizdeki ağ, kablosuz bağlantı çıkımdan daha önce kurulmuş, dolayısıyla bu yönde bir yatırım yapılmamış. Ağa ekleyebileceğiniz tek bir donanım, kablosuz bağlantıyı olanaklı hale getirebilir. AirTies AP-300, ağını kablosuz bağlantı ile paylaşmak isteyenlere yönelik bir ürün. Bunun dışında kendi üzerinden kablo ile bağlananları kablosuz ağa bağlayan bir köprü olma özelliği bulunuyor. Eğer halihazırda bir kablosuz ağı mevcutsa, AP-300 bir tekrarlayıcı olarak kullanılıyor ve bu ağ genişliyor. AP-300'ün Mesh özelliği sayesinde, örneğin beton binalarda ve kapsama alanı problemi olan geniş alanlardaki kablosuz ağları genişletmede sorun yaşanmıyor. Cihazı ağa bağlamak için Ethernet kablosu kullanmak yeterli.

SONUÇ: Düz veya kros ethernet kablosunu otomatik tanıyabilen AP-300, web üzerinden yönetilebilmesi kadar, ağı takılır takılmaz ayarsız çalışabilmesiyle de beğenimizi kazandı.

- + Takar takmaz çalışmaya hazır
- + Güncellenebilir firmware
- + Türk AR-GE desteği

HARİCİ TV KEYFİ: Avermedia, yeni TV kartı olan AverTV Box7 Live'ı kullanıcıların hizmetine sundu. Bu TV kartı, bilgisayar kasasına ihtiyaç duymadan VGA uyumlu herhangi bir monitöre bağlanarak TV yayını izlemeye olanak sağlıyor. İnce yapılı olduğu için fazla yer kaplamayan AverTV Box7 Live, tak ve çalıştır özelliğine sahip olması sayesinde kullanıcıya en popüler multimedya formlarını kolayca sunuyor. Avrupa standardı PAL ve Amerikan NTSC'yi destekleyen cihazdan 1.280x1.024 çözünürlükte görüntü almak mümkün. Anten, S-Video ve diğer cihazlar için kompozit girişin yanında 1 adet ses giriş ve çıkışı bulunuyor. S-video ile cihazı TV'ye bağlamak ya da bir ekran kartına takarak yayını kaydedebilmek mümkün. Üzerinde bulunan dokunmatik düğmeli kumanda paneli, sık olarak kullanılan işlemlere kolay erişim sağlıyor. Ön tarafında bulunan kızılötesi algılayıcı da beraberindeki uzaktan kumanda ile TV keyfini artırmaya yönelik.

SONUÇ: AverTV Box7 Live, görüntü ve ses kalitesi ile benzer ürünlere taş çıkartacak yapıya sahip.

- + PC'den bağımsız çalışabiliyor
- + 1.280x1.024 çözünürlük
- + P-Scan ve 3D-Mad ile artan kalite

SU SOĞUTMA İLE PERFORMANS ARTIŞI:

Her geçen gün değişen ve gelişen bilgisayar teknolojileri, beraberinde daha güçlü sistemler ve yüksek performanslı teknolojik ürünleri getiriyor. Bilgisayarların kalbi diyebileceğimiz işlemciler de, bu gelişmelerden nasibini ilk alan parçalar. Hızlanan işlemciler avantajlarının yanında "yüksek ısınma" gibi bir dezavantaj da getiriyor. Ayrıca sisteminizin gürültüsünün artması da mümkün. Alman üretimi olan Alpha Cool bu sorunlara yönelik başarılı bir çözüm sunuyor. Tornavida ya da pense gibi aletlere ihtiyaç duymadan kurabileceğiniz Alpha Cool su soğutma sistemi, Intel LGA 775 işlemci için soğutma bloğu, 80mm sessiz Tec Ice dual fan, su eklenebilen 500ml özel soğutma sıvısı, 2 m şeffaf boru, ısı dağıtma özellikli soğutma radyatörü, Eheim pompa ve rezervuar seti ile beraber geliyor. İşlemcinizin ısısını 25-30 dereceye düşürebilen Alpha Cool, Dual / Quad işlemci, Kuzey köprüsü, ekran kartı, sabit disk gibi bileşenleri de rahatlıkla soğutabilecek şekilde tasarlanmıştır.

SONUÇ: İşlemci ısısını düşürerek artı performans elde etme fırsatı yaratıyor.

- + Her kasaya monte edilebiliyor
- + Ses sorununu minimize ediyor
- Pahalı bir çözüm

Kablosuz bağlantı seti

ASUS WL-500G DELUXE & 100G DELUXE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Boğaziçi, Index
BİLGİ İÇİN (212) 217 29 29,
(212) 312 05 05
FİYAT 168 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirimler 4 LAN / 2 USB
İletişim standardı 802.11b/g
Yönlendirme NAT
Şifreleme WEP, TKIP, AES, WPA, WPA-PSK
Güvenlik duvarı NAT ve SPI
Boyut 185x205x36 mm

ADSL modem

AIRTIES RT-210

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Air Ties
BİLGİ İÇİN (212) 212 82 80
WEB www.airties.com
FİYAT 105 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim Ethernet, 802.11b/g
Standartlar G.992.1 Annex A,
G.992.2, G.992.5, ITU T1.413
Maks. Download hızı 24 Mbit/sn
Maks. Upload hızı 1 Mbit/sn
Boyut 8155 x 125 x 25 mm

ADSL modem

BILLION BIPAC 5100

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Turcom
BİLGİ İÇİN (212) 359 29 29
WEB www.turcom.com.tr
FİYAT F.A.

TEKNİK VERİLER

Arabirim Ethernet, Console
Standart ANSI T1.413, ITU G.992.1, ITU
G.992.2, ITU G.994.1
Download hızı 8 Mbit/sn
Upload hızı 1 Mbit/sn
Boyut 185x127x47 mm

ASUS'TAN EVLERE VE KÜÇÜK OFİSLERE

KABLOSUZ AĞ: Bir yönlendirici ve bir adet PCMCIA WiFi kartından oluşan bu set üzerinden, 4 adedi 10/100 Mbit ethernet portundan, 2'si de USB portundan olmak üzere toplam 6 cihaz kablo ile ağa bağlanabiliyor. WL-500G'ye kablosuz olarak bağlanabilmek de mümkün. Yönlendirici, otomatik IP adresi dağıttıktan sonra kurulum sihirbazı ile internet bağlantısının paylaşımını yapıyor. Buna ek olarak cihaz, USB üzerinden ASUS web kamerası taktığınızda IP kamerası gibi çalışıyor. Bu portlara yazıcı veya harici sabit disk takarak ağ üzerinden erişime açmak mümkün. Web'den yönetilebilen ürün, ASUS WiFi kartlarla 125Mbit hızında kablosuz ağ hızı sunuyor. PCMCIA üzerinden dizüstü bilgisayarı ağa bağlayan WL-100G ise kendi yazılımı ile birden çok ağı hafızasında tutuyor. Böylece ev ve işyerindeki farklı bağlantı ve güvenlik ayarlarına sahip ağlara kolayca erişmek mümkün oluyor.

SONUÇ: Asus WL Deluxe güvenli bir ağ kurulumu, internet paylaşımı ve başarılı genişleme olanakları sunuyor.

- + USB ile ek cihazlara ağ bağlantısı
- + İki farklı güvenlik duvarı
- + WiFi kartı ile 125Mbit/sn hızı-

DOWNLOAD SAYAÇLI ADSL MODEM:

Türk Telekom'un dosya indirme limitli ADSL tarifelerini duymuş olmalısınız. Limitsiz hatlara alternatif olan bu hatların aynı anlık erişim hızına karşılık belirli bir download limitine sahip ve daha düşük bir aylık maliyete sahip olduklarını belirtmeliyiz. Limiti aştığınızda ödenen faturanın da kabardığı düşünülürse, üzerinde download sayacı olan bir modem ne kadar önemli olduğu görülebilir. Türk mühendislerinin çalışması sonucu ortaya çıkan AirTies, RT-210 ADSL modemini yenilenmiş bir modeliyle tekrar karşımızda. 4 adet Ethernet bağlantısının yanında 802.11b/g kablosuz bağlantı olanağı sunan bu ürünün yenilikleri: henüz Türkiye'de bulunmasa da ADSL'in 3 katı download hızı getiren ADSL2+ desteği, eski sürümüne firmware güncellemesi ile eklenebilen UPnP desteği ile download sayacı. Bunun dışında arayüz de tamamen Türkçe haline getirilmiş.

SONUÇ: Güvenlik duvarı ve sanal sunucu ayarları dışında kolay kurulum sihirbazı da bulunması, yeni eklentilerle birleşince ideal bir ADSL modem ortaya çıkıyor.

- + Download sayacı ile kesin rapor
- + Kolay kurulum ve güvenli bağlantı
- + ADSL2+ ile geleceğe dönük yatırım

GÜVENLİ GENİŞ BANT BAĞLANTI: Türk Telekom ADSL bağlantısını elinden geldiği kadar yaymaya çalışırken, siz de dial-up bağlantıya göre oldukça karlı olan bu bağlantıya terfi edebilirsiniz. Tek PC için bir USB modem yeterli, ancak iki veya daha fazla cihaz için bir yönlendirici kullanmak ideal. Ev ve küçük ofisler (SOHO) için uygun olan Billion BIPAC 5100, hem ADSL modem hem yönlendirici özelliklerine sahip ve üzerinde 4 adet Ethernet portu bulunuyor. UPnP desteği de yer aldığı için Playstation vb. cihazlar da kolayca internete erişebiliyor. Bazı yazılımlar da kendilerine yönlendirici üzerinden port eklemeye gerek olmadan kolayca geçiş yapabiliyorlar. NAT ve paket filtreleme ile güvenliği sağlayan ürün, kurumsal ağlar için VPN desteğine sahip. Web arayüzünün yanı sıra Telnet ve TFTP üzerinden de ayarlanabilen BIPAC 5100'de SNMP MIB desteği bulunuyor. PPPoE ve PPPoA bağlantısı yapabilmesi sayesinde modem üçüncü parti bir yazılım kurmaya gerek olmadan ADSL bağlantısı sağlayabiliyor.

SONUÇ: SoHo kullanıcıları için güvenli bir ADSL çözümü sağlıyor.

- + UPnP desteği ile tam paylaşım
- + Paket filtreleme özelliği
- + Telnet ve TFTP üzerinden yönetilebiliyor

Bellek

CORSAIR VS512MB533D2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Center
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
WEB www.dijitalcenter.com
FİYAT 359 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Bellek boyutu	2 x 512MB
Tipi	DDR2 SDRAM
Hız	533 MHz
Voltaj	1.8V
Boyut	85x55x5 mm
Ağırlık	100 gr

Fotoğraf yazıcısı

EPSON PICTUREMATE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Epson Erişim Hattı
BİLGİ İÇİN (212) 336 03 03
WEB www.epson.com.tr
FİYAT 185 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Çözünürlük	5.760 x 1.440 dpi
Hız	114 sn / fotoğraf
Arabirim	USB 1.1, Bluetooth, flash bellek
İşletim sistemi	Windows
	98/Me/2000/XP, MacOS 9.1+
Boyutu	256x154x163 mm
Ağırlığı	2,7 kg

Web kamerası

CREATIVE WEBCAM LIVE! PRO

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont, Koyuncu, Multimedya
BİLGİ İÇİN (216) 499 62 99,
(216) 522 99 00, (212) 479 46 46
FİYAT 80 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 2.0
Algılayıcı	CMOS
Resim çözünürlüğü	1.280x960
Video çözünürlüğü	640x480
Renk derinliği	24 bit
Video yakalama	30 kare/sn

GÜNCEL SİSTEMLERE DDR2 BELLEK: PC bellekleri pazarında yetkin bir isim olan Corsair, DDR2 destekli belleklerini yavaş yavaş piyasaya çıkartıyor. Öncelikle DDR2'nin getirilerinden kısaca bahsedelim: DDR2, çalışma hızı olarak 400 MHz sınırına dayanıp kalan DDR'ı, 667 MHz'e varan hızlardaki alternatiflerle soluyor. Gecikme değerinin daha düşük olması da işin içine katıldığında, anakart ve bellek arasındaki bant genişliği artıyor. Bu üründe 4,2 Gbit/sn bant genişliğine erişmek mümkün. Form faktörü de değiştiği için daha küçük boyutlarda üretim yapılabilir. Ancak PC'ler için bu çok da önemli değil. En büyük değişiklik, kullanılan voltajda olmuş. 2,5 V yerine 1,8 V güç harcayarak çalışabilen DDR2 bellekler bu sayede hatırı sayılır bir overclock potansiyeline sahip oluyorlar. Normal kullanımda DDR ile aralarındaki performans -şimdilik- çok fark yaratmıyorken, overclock yapıldıktan sonraki performansta önemli artışlar olduğu rahatça görülebiliyor.

SONUÇ: DDR2 belleğe sahip yeni bir sistem oluşturanlar için, overclock potansiyeli yüksek bir bellek çözümü.

- + Artan bant genişliği ve hız
- + Düşük güç kullanımı ve overclock imkanı
- Isınmaya karşı ek bir önlemi yok

EVİNİZDEKİ BASKI STÜDYOSU: EPSON PictureMate 10x15 cm boyutlarında baskı yapabilen mürekkep püskürtmeli bir yazıcı. En önemli özelliği, 6 renge sahip tek bir mürekkep kartuşu kullanması. Bu sayede geleneksel banyo laboratuvarlarıyla aynı kalitede dijital fotoğraflar basmak mümkün. Herhangi bir renk erken bittiğinde kalan baskıların kalitesinin önemli ölçüde bozulduğunu söylemeliyiz. Epson bu üründe, kendi geliştirdiği, tek dokuşla baskı işleminde yol gösterebilen öğretici bir arabirim kullanıyor. Prova sayfası basılacak resimleri önceden görebilme olanağı veriyor. Beraberindeki USB Bluetooth adaptörü sayesinde cep telefonlarından ve dizüstü bilgisayarlardan da baskı yapabilme imkanına da sahip. PictureMate, otomatik olarak her fotoğrafı renk ve kalite için en iyi hale getiriyor. Bu da, renkli resimlerin siyah beyaz ve sepya tonlarında basılabilmesini sağlıyor.

SONUÇ: Su, leke, parmak izi tutmayan fotoğrafların garantisini veren ve bu fotoğraflara 104 yıl ömür biçen Epson PictureMate, anılarını kağıda dökmek isteyen ev kullanıcıları için ideal bir çözüm.

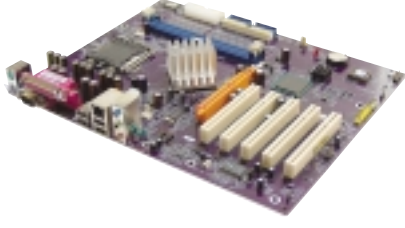
- + Düşük fotoğraf maliyeti
- + Yüksek kalitede, dayanıklı baskı
- + Dahili flash bellek okuyucusu

CREATIVE İLE EKRANDA KALIN: Web kameraları, değişen az sayıda teknik özelliğe sahip donanımlar olarak biliniyorlar. Anında sohbet yazılımlarının kullanım oranı arttıkça, üreticiler de bu alanda yenilikler yapıyor. Creative Webcam Live! Pro, benzerlerinden farklı bir özelliğe sahip: Ayarlar kısmından kolayca açılıp kapatılabilen Smart Face Tracking özelliği ile kamera yüzünüzü takip ediyor. Bunu aslında gördüğümüzden daha geniş bir çekim açısına sahip olması ile yapıyor. Böylece kadrının biraz dışına çıksanız bile kamera görünüm alanını ayarlıyor. Kameralara olan uzaklığınıza göre de zoom yaparak, yüzünüzün hep görünmesini sağlıyor. USB 2.0 desteği, daha berrak bir görüntü alınabileceği ve saniyede 30 kare hızında video kayıt yapabildiği anlamına geliyor. Ürünle birlikte gelen mikrofon sesli video problemini çözüyor. Üzerindeki şipşak fotoğraf tuşu da yazılım desteği ile 1,2 Megapiksel çözünürlükte fotoğraf çekiyor.

SONUÇ: Net bir görüntü sağlayan ürün, yüz takip edebilme özelliğiyle online sohbet tiryakilerinin beğenisini kazanacak.

- + Smart Face Tracking ile akıllı kadrage
- + USB 2.0 net görüntü sağlıyor
- + 1,2 MP fotoğraf çekimi

Anakart

ECS 848P-A7

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Armada
BİLGİ İÇİN (212) 230 89 80
WEB www.armada.com.tr
FİYAT 62 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Yonga seti Intel 848P & ICH5
İşlemci yuvası LGA775
FSB hızı 800/533 MHz
Bellek yuvası 2 x DDR SDRAM
Yuva sayısı 1 AGP, 5 PCI, 1 CNR

Ekran kartı

GIGABYTE X600 XT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont, Hızlı sistem
BİLGİ İÇİN 444 00 52,
(212) 671 03 51
FİYAT 239 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Yonga seti ATI Radeon X600 XT
Bellek 128 MB DDR
GPU frekansı 300 MHz
Bellek frekansı 740 MHz
Veriyolu PCIe 16X
Diğer VIVO bağlantıları

Dijital fotoğraf makinesi

BENQ DC S40

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51
WEB www.hs.com.tr
FİYAT 279 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı 4,24 MP CCD (4 MP etkin)
Çözünürlük 2.304x1.728 piksel
Arabirim USB 1,1
Bellek yuvası SD
Boyut 96 x 63 x 40 mm
Ağırlık 180 gr

DÜŞÜK FİYATA LGA 775 DESTEĞİ: Piyasada yeni teknolojileri destekleyen anakartlar genellikle yüksek bir fiyat politikasıyla satılırlar. Bunun sebebi ilk desteği veren firmaların hep öncü firmalar olması ve yeni teknolojileri sağlarken gelişmiş özellikler de sunmalarıdır. Bir süre sonra fiyatlar normal bir seviyeye düşer ve her üreticiden bu teknolojiye sahip ürünler elde edilebilir. Elitgroup'un Intel 848P yonga setine sahip anakartı, LGA 775 işlemci soketine sahip. 800 MHz hızında Front Side Bus ve 400 MHz DDR desteklemesi ve 4 Paralel ATA'nın yanı sıra 2 adet Seri ATA çıkışına sahip olması da performansın sadece işlemciye kalmamasını, yani şansa bırakılmamasını sağlıyor. Bunun dışında kartın üzerinde yer alanlar: 6 kanal ses sağlayan Realtek ses kartı, 2 tane arka panelde, 4 tane de seçimli USB 2.0 portu ve Realtek 10/100 Mbps hızında ağ kartı. Unutmadan belirtmeliyiz ki üründe HyperThreading desteği de mevcut.

SONUÇ: LGA 775 desteği ve üzerindeki bileşenler ile iyi bir performansı düşük bir maliyete sunuyor.

- + LGA 775 desteği
- + Entegre ses kartı ve Ethernet
- + Düşük fiyat

GÖRÜNTÜDE PCI EXPRESS FARKI: ATI'nın X600 XT yonga setini kullanan Gigabyte, bu kartı oluştururken adeta Radeon 9600XT'yi baz almış. Bu iki kart da 128 bit'lik bellek veriyolu, 4 pipeline'a sahip mimari ve PS 2 Shader kullanıyor, hatta GPU frekansları bile eşdeğer. Aralarındaki tek fark X600 XT'nin 140MHz fazla bellek hızı. Gigabyte bu ürüne ünlü Rage Theater yonga setini de ekleyerek video giriş ve çıkış (VIVO) yetenekleri kazanmasını sağlamış. PCIe yuvası dolayısıyla kasa içerisinde ek bir güç kablosu kullanmaması hoşumuza giden bir özelliği oldu. Kartın üzerinde ise bellekleri kaplamayan standart bir fan yer alıyor. Bu kendi klasmanındaki dev kartların yanında küçük kalma sebeplerinden de birisi. Overclock sevenler hem sürücülerin içerisinde yer alan, ısı ve stabiliteye göre otomatik hız ayarı yapan Overdrive, hem de geleneksel şekilde overclock yapabilen Gigabyte V-Tuner II yazılımının kullanılabilmesinden memnun kalacaklar.

SONUÇ: X600 XT düşük form faktörlü, medya merkezi olarak kullanılacak sistemler için oldukça uygun.

- + Küçük boyut ve uygun fiyat
- + VIVO ve overclock özellikleri
- + Başarılı yazılım desteği

DÖRT PARMAĞINDA DÖRT MARİFET: Benq'nun yeni dijital fotoğraf makinesi olan DC S40, fotoğraf çekmesinin yanı sıra MP3 çalar, FM radyo ve ses kayıt özellikleri ile de dikkatimizi çekti. 4 megapiksel çözünürlüğe sahip üründe 14 MB dahili bellek bulunuyor, bu kapasiteyi SD kart ile artırmak mümkün. 1,5 inçlik LCD ekranın 180 derece dönebilmesi bazı çekimleri kolaylaştırıyor. 4X dijital ve 3X optik zum yapan S40'ın makro mesafesinin 15 cm olması, normal çekim mesafesinin uzaması, kameraya alışana kadar net çekimler yapmanızı engelleyebilir. Ses ve video çıkışı sayesinde görüntüler TV'ye aktarılabilir. FM radyo ve MP3'leri, hoparlörden olduğu gibi birlikte gelen kulaklıkla dinlemek de mümkün. Ayrıca sevdiğiniz radyo istasyonunu her seferinde yeniden ayarlamaya gerek yok, çünkü cihaz 10 tane FM radyo belleğine sahip. Video çekim süresinde bellek kartının kapasitesi dışında bir sınır olmadığını ve dahili mikrofon ile sesli çekim yapabildiğini de atlamamalıyız.

SONUÇ: Kombo özellikte olması ve kolay kullanımı ile bizleri etkilemeyi başardı.

- + Hafif ve sportif görünüm
- + FM radyo ve MP3 çalar
- + Dönebilen LCD ekran

Kasa

MINTON MPC-909F

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Minton
BİLGİ İÇİN (212) 519 72 87
WEB www.minton.com.tr
FİYAT 49 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Desteklenen yapı ATX/MicroATX/Full AT/Flex ATX
Yuva sayısı 6 adet 3,5 inç, 4 adet 5,25 inç
Fan sayısı 2 adet
Güç kaynağı 300 Watt
Boyut 438 x 491 x 191 mm

Anakart

MSI K8N DIAMOND

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Datagete, Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41,
(212) 479 46 46
FİYAT 245 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Yonga seti nVidia nForce4 SLI
İşlemci yuvası Socket 939
FSB hızı 1GHz
Bellek yuvası 4 x DDR SDRAM
Yuva sayısı 2 x PCIe16, 3 x PCI

Fotoğraf albümü

SANDISK PHOTO ALBUM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
WEB www.turanli.com.tr
FİYAT 54 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 2.0, TV-Out
Ek bağlantılar USB bellek yuvası
Desteklenen formatlar JPEG, Motion-JPEG, MPEG-1(QVGA), MP3
Boyut 87 x 66 x 20 mm
Diğer 8in1 kart okuyucu, Uzaktan kumanda

AMD UYUMLU GÜVENİLİR KASA SİSTEMİ:

Kullanıcılar kasa sistemleri alırken seçici olmaya devam ediyorlar. Bu iyi bir tutum, çünkü kasa sistemi bilgisayarımızın en önemli parçalarından biri. Bizi memnun etmeleri için güçlü, etkili ve ergonomik olmak zorundalar. Bunun yanı sıra güvenliği de unutmamamız gerekiyor. Minton MPC-909F AMD uyumlu, ATX bir kasa sistemi. Ürün ilk görünüşte normal bir kasa sistemini anımsatsa da, üzerindeki LCD ekran sayesinde kasanın kapağına ve güç tuşuna şifre koyabiliyorsunuz. Bu da istenmeyen misafirlere karşı bir koruma kalkını sağlıyor. Kasanın soğutması kapak üzerinde yer alan iki adet 80 mm lik fan ile oldukça başarılı bir şekilde gerçekleştiriyor. Fan devir ayarları ön paneldeki LCD ekrandan yapılabilir, bu da gürültü sorununu ortadan kaldırıyor. Burada kullanılan güç kaynağı 300 watt gücünde. Kasanın açılması için bir tornavidaya gerek duyulmaması büyük bir artı. Ayrıca kasa içi montaj da oldukça rahat.

SONUÇ: Kasalarından güvenlik bekleyen kullanıcılar için minton MPC-909F güçlü, etkili ve ergonomik yapıda.

- + Ayarlanabilir fan devir hızı
- + Rahat iç tasarım
- + Gelişmiş güvenlik sistemi

MSI İLE ÇİFTE PERFORMANS:

MSI'nın nForce4'lü ürünü K8N Neo2 Platinum'un beğenilmesi üzerine bir üst sürüm olan K8N Diamond'ı hazırlandı. İlk olarak SLI özelliğinden bahsedelim. nVidia'nın yeni eklediği özellikle GeForce 6600 ve 6800 ekran kartlarından iki tane takarak paralel çalışmalarını sağlamak ve limitleri aşan bir performans almak mümkün. Tek ekran kartı kullanmak isteyenler diledikleri PCIe kartı kullanabiliyor. Diğer ana özelliği, 64 bit AMD Athlon işlemci kullanması ve 400 MHz Dual-Channel DDR belleklerden beslenmesi. Sürücüler için 2 x ATA 133, 6 x SerialATA bağlantısı mevcut. RAID yapılabilmesi de sunucu performansı arayanları sevindirecek bir özellik. Creative'in entegre 24-bit ses çözümü, 2 x Gigabit Ethernet, 10 x USB ve 3 x Firewire portu yan özelliklerin de fazlasıyla önemsendiğini gösteriyor. Her zaman elinizdekenden fazlasını istiyorsanız K8N Diamond'ı seveceksiniz, çünkü; çekirdek, bellek, yonga seti ve PCIe veriyolu frekanslarının değiştirilmesine izin veriyor.

SONUÇ: Her ayrıntısı düşünülmüş, muhteşem yüksek performans çözümü.

- + SLI ile çift ekran kartı takılıyor
- + PCI yuvaları ve genişleme yuvaları
- + 64 bit işlemci gücü

İZLEMEK VE PAYLAŞMAK İÇİN SANDISK:

Dijital fotoğraf çekmek veya fotoğraf albümlerini karıştırmak hayatınızda önemli bir yer tutuyorsa, Sandisk Photo Album ilginizi çekecektir. TV bağlantısı ile bellek kartlarındaki fotoğrafları gösterebilen ürün, USB bağlantısı kullanılarak bir bu fotoğrafların PC'ye veya PC'deki albümlerin buraya aktararak TV üzerinden görüntülenmesini sağlıyor. Bellek kartı kullanmıyorsanız, sunumunuzu USB bellek ile de yapabilirsiniz. Cihazın üzerinde bunun için ayrı bir USB yuvası yer alıyor. USB 2.0 bağlantısının tercih edilmesi oldukça iyi, çünkü çok sayıda albüm aktarırken vakit kazandırıyor. Photo Album; CompactFlash (Type I ve II), Memory Stick, Memory Stick PRO, SmartMedia, xD, SD ve MultiMediaCard olmak üzere 8 farklı tipte bellek kartını okuyabiliyor. Hareketli görüntü ve ses dosyalarını çalabilen ürünün bir özelliği de TV bağlantısı kuruluyken uzaktan kumanda ile anında müzikli fotoğraf albümü oluşturabilmesi.

SONUÇ: Dijital fotoğrafla haşır neşir olanlara yönelik, ancak müzik ve video gibi ek özelliklerin kalitesi yüksek tutulabilirmiş.

- + Kart okuyucu, anında albüm hazırlama
- + Uzaktan kumanda rahatlığı
- Müzik ve video kalitesi düşük

CHIP TOP 10 | 9.S ra

Joystick

SAITEK CYBORG EVO WIRELESS

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Element
BİLGİ İÇİN (212) 356 75 22
WEB www.elementbilgisayar.com.tr
FİYAT 65 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	W-LAN
Tuş sayısı	11 adet
Tetik tuşu	5 adet
Programlanabilir tuş	4 adet
Diğer	Kaldırma kolu, vidasız ayarlanabilir yapı, 8 yönlü çubuk

MP3 çalar

SANDISK DIGITAL AUDIO PLAYER

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Turanlı
BİLGİ İÇİN (212) 216 05 20
WEB www.turanli.com.tr
FİYAT 270 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Bellek	1 GB
ID3 Tag	Şarkıcı adı, şarkı adı, şarkı uzunluğu
Arabirim	USB
Boyut	75x32x20mm
Ağırlık	9 gr (pil ile)
Diğer	Ses kaydı, FM radyo, kılıf, kol bandı

Anakart

GIGABYTE GA-8AENXP-D

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont, Hızlı sistem
BİLGİ İÇİN 444 00 52,
(212) 671 03 51
FİYAT 285 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Form faktörü	ATX
Yongaseti	Intel 925XE Express
İşlemci yuvası	Pentium 4 LGA 775
FSB hızı	1.066/800/533MHz
Bellek yuvası	6x DDRII
Yuva sayısı	1x PCI Express (x16), 3x PCI Express (x1), 2x PCI

KABLOSUZ OYUN ZEVKİ: Joystick'ler simülasyon oyunları için ideal donanımlardır. Farklı oyun türlerini denemek ise çoğunlukla hüsrana sonuclanır. Saitek'in kablosuz joystick'ini görene kadar biz de bu kanıdaydık. Ancak joystick'in altındaki taşıma yuvasında duran ve taşınabilir bellek olan USB parçayı PC'ye takıp, CD'den yazılımı kurduktan sonra düşüncelerimiz değişti. Kutudan ilk çıkardığımız zaman alt yüzeyde yapışkan bir kısım bulunmaması da bizi rahatsız etmişti. Fakat oynamaya başlayınca yüzeye -yapışmasa da- rahatça oturduğunu gördük. 5'i tetik olmak üzere toplam 11 tuş içeren oluşan ürünün üzerinde 8 yönlü bir çubuk ve gaz kolu da yer alıyor. Yaklaşık 10 metre gibi oldukça yeterli bir mesafeden rahatça kullanılabilen donanımın üzerindeki minik ayar düğmeleri, ele oturmasını ve her iki elle kullananlar için farklı ayarlar yapılmasını sağlıyor. Bunun dışında beraberrindeki yazılım ile tuşlara farklı işlevler atayabilmek ve kısayollar oluşturmak mümkün.

SONUÇ: Oyun çubuğundan eziyet değil rahatlık bekleyenler için eşsiz bir ürün.

- + Kullanım mesafesi ve pil ömrü
- + Ergonomi ve başarılı ayarlar
- Force Feedback bulunmuyor

PARMAK BOYUNDA 1 GB MP3: Sandisk depolama birimleri konusunda en önemli üreticilerden birisi. Bu yüzden de kendi MP3 çalarını ürettiği zaman depolama konusunda bir sıkıntı getirmiyor, zira Digital Audio Player tam 1GB flash belleğe sahip. Bu da onu tatile giderken bile yanınızda taşıyabileceğiniz bir cihaz yapıyor. USB 2.0 bağlantısı için kutudan çıkan ara kabloyu kullanıyorsunuz ve ürünün ayrıca bir yazılım gerektirmeden Windows altında sabit disk gibi çalışması, depolama birimi olarak da kullanılabilmesini sağlıyor. MP3, WMA ve WMA DRM formatlarındaki dijital müziği bir adet AAA pil ile yaklaşık 15 saat çalışabiliyor. Cihazın kontrolünü sağlamak için 4 satır boyutlarındaki LCD ekranın yanında, 4 yön ve bir tuş özelliğine sahip bir joystick bulunuyor. Cepte ya da çantada taşınırken, yanlışlıkla tuşlara basılmasını önlemek için tuş kilidinin yanında, 20 hafıza sahip dijital radyo ile dahili mikrofon kullanarak ses kaydı yapma özellikleri yer alıyor.

SONUÇ: Dijital FM radyosu, yüksek kapasitesi ve başarılı ergonomisiyle beğendiğimiz bir ürün.

- + 20 hafızalı FM radyo
- + Hafif ve başarılı boyutlara sahip
- + Yazılım ile CD'den MP3 yapabilir

BİR ANAKARTTAN BEKLEDİĞİNİZ HER ŞEY: Gigabyte, sürekli kendini yenileyen başarılı anakart üreticilerinden biri. Test merkezimize Tayvan'dan yollanan Gigabyte GA-8AENXP-D, masaüstü sistemlerin rüya PC'si için üretilmiş sanki Intel'in en yeni yonga seti olan 925XE üzerine kurulan anakartla birlikte sistem kararlılığını artıran DPS (Dual Power System) adında özel bir mini kart geliyor. Ekstra voltaj regülasyonu sağlayan bu kartın yanında 802.11b/g bağlantısı için PCI kart da anakartın kutusundan çıkan bileşenler arasında. Çift BIOS, çift gigabit Ethernet arabirimi, Dolby Digital ve DTS 7.1 kanallı ses ve mükemmel overclock olanakları bu anakartın özelliklerinden sadece bazıları. Zengin özellikler bir yana, CIA2 (CPU Intelligent Accelerator) ya da MIB2 (Memory Intelligent Booster) gibi Gigabyte'ın kendisine ait özellikler sayesinde ürün, performans açısından kesinlikle tatmin edici bir tablo çiziyor.

SONUÇ: Eğer yeni ve hızlı bir sistem topluyorsanız, bütçeniz de müsaitse, bu anakart size bir anakarttan bekleyebileceğinizin çok üstünde özelliklerle sunuyor.

- + Zengin özellikler
- + Yüksek performans
- + Mükemmel overclock olanakları

Harici disk

SEAGATE ST625211U-RK

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Datagate
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41
WEB www.datagate.com.tr
FİYAT 144 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arayüz	USB 2.0
Kapasite	2,5 GB
Bellek	2 MB
Dönüş hızı	3.600 RPM
Boyut	18 * 76 mm
Ağırlık	62 gr

Kablosuz erişim noktası

SURECOM EP-9610SX-GP

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51
WEB www.hs.com.tr
FİYAT 132 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirimler	4 LAN
İletişim standardı	802.11b/g
Yönlendirme	Dinamik RIP I ve II, Static Routing
Şifreleme	WEP, WPA
Güvenlik duvarı	DoS, URL/Port/IP bloklama
Boyut	165x86.8x31.3 mm

Web kamerası

LOGITECH QUICKCAM COMMUNICATE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 03 51
WEB www.hs.com.tr
FİYAT 56 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 2.0
Algılayıcı	QVGA CMOS
Video çözünürlüğü	640x480
Resim çözünürlüğü	640x480
Video yakalama hızı	30 kare/sn
Diğer	Esnek altlık, entegre mikrofon

2,5 GB'LIK MİNİ SABİT DİSK: Cebinize göre bir sabit disk mi arıyorsunuz? İşte size Seagate'in mini sabit disk ST625211U-RK. İlk görüşte biz de şaşırdık ama bu mini kutunun içindeki sabit disk dakikada 3.600 devir hızına erişebiliyor ve yaklaşık 8,5 ms'lik bir veri erişim süresine sahip. 2,5 GB kapasiteye sahip olan bu ürünün tampon belleği de 2 MB. Kullanılan USB 2.0 arayüz ile disk saniyede 480 Mbit veri transfer hızına ulaşabiliyor. Seagate ST625211U-RK, testlerimizde başarılı bir performans sergiledi. USB 2.0 arabirim üzerinde HD Tach 3 RW ile yaptığımız testte, veri erişim hızını 22,3 ms, rasgele okuma hızını 26,2 Mbit/sn, okuma yaparkenki ortalama veri transfer hızını 7,1 Mbit/sn ve yazma yaparkenki ortalama veri transfer hızını 7,1 Mbit/sn olarak gözlemledik. Bu sonuçların 3.600 RPM'lik bir sabit disk için oldukça iyi olduğunu belirtmeliyiz. Sabit disklerde mutlaka karşılaşılan ses probleminden bu ürün mustarip değil.

SONUÇ: Başarılı bir mini disk çözümü sunan Seagate ST625211U-RK, yüksek performans ve cazip bir yapıya sahip.

- + Başarılı ergonomi
- + Sessiz ve fazla ısınmıyor
- + Yüksek performans

108 Mbit KABLOSUZ AĞ: Mobil iletişim ağları keskin sınırlara sahipler. Bunun en basit örneğini kablosuz ağ standartlarında görüyoruz. Hız limitleri birkaç katmana sahip standartlarda belirleniyor. Bunun tek avantajı geriye dönük uyumlu olması. Yoksa çoğu kullanıcı için karmaşık olan kablosuz ağlar, kimse tarafından tercih edilmezdi. Tüm ağ kurulum ve bağlantı işlerini kolaylaştıracak ürünler sayesinde kablosuz ağlar daha fazla tercih edilmeye başlandı. Surecom'un yeni kablosuz erişim noktası olan EP-9610SX-gp, Surecom 108M WLAN ürünleriyle kullanıldığında 108 Mbit'lik bir bağlantı sağlıyor. Bu hız şu anda 802.11g'nin sunduğu 54Mbit'lik -en yüksek- hızın tam iki katı anlamına geliyor. DHCP sunucu ile IP dağıtım Surecom, PPPoE, Statik IP ve PPTP gibi erişim metodlarını da destekliyor. Farklı güvenlik duvarı metodları ve logları e-postalayabilmesi ile hatırı sayılır bir güvenlik sağlamasının yanında port yönlendirme desteği ve firmware'inin güncellenbilmesi de dikkat çekiyor.

SONUÇ: Multimedya uygulamaları için güvenli ve hızlı bir ağ çözümü.

- + 108 Mbit Wi-Fi desteği
- + Farklı güvenlik duvarı protokolleri
- + P2P uygulamalarını çalıştırıyor

İLETİŞİMİ KOLAYLAŞTIRIN: Bir web kamerası basit bir donanım gibi gözükmese de, kimi zaman hayatınızı kolaylaştırmak yerine zorlaştırabilir. Eğer herhangi bir kamera olarak bütün video konferansların eğlence yerine eziyete dönmesini istemiyorsanız görüntü kalitesi, eğer dizüstü bilgisayar ile kullanacaksanız ergonomi, eğer video kaydedecek veya e-posta ile görüntülerinizi kaydedecekseniz yazılım desteği ve teknik özellikler sizin için önem kazanacaktır. Logitech tüm bu özelliklere değer verdiği için, işleri kolaylaştıran QuickCam Communicate'i hazırlamış. Esnek ve çıkabilir bir altlığa sahip olan ürünün USB kablusunun da yaklaşık 180cm olması hem dizüstü hem de masaüstü PC'lerde kullanım kolaylığı sağlıyor. Entegre mikrofon ile sohbet sadece görüntü ile sınırlı kalmayıp konuşmalar da karşı tarafa aktarılabilir. Sohbet için MSN, AIM ve Yahoo Messenger kullanılabileceği gibi CD'de yer alan Logitech'in Video Call yazılımı da tercih edilebiliyor.

SONUÇ: Şık görünüm ve kaliteli bir görüntü ile sesli video konferans yapmak isteyenlere güçlü bir seçenek oluşturuyor.

- + Başarılı ergonomi
- + Tek tuşla video e-postalıyor
- Snapshot düğmesi yok

YAYIN ÜRÜNÜ
CHIP
03/2005

Dizüstü bilgisayar

ACER FERRARI 3400

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

- + 64 bit işlemci gücü
- + Genişleme olanakları
- Pil ömrü beklediğimiz altında

FİRMA İnfronic
BİLGİ İÇİN (212) 317 96 50
WEB www.infronic.com.tr
FİYAT 2450 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci Mobile AMD Athlon 64 3000+
Bellek 512MB DDR SDRAM
Sabit disk 80 GB
Ekran 15" SXGA+ TFT LCD
Boyut 330x272x31 mm
Ağırlık 3 kg

Dizüstü bilgisayar

Dizüstünde Ferrari büyüğü

Onu yakalamak çok zor: Masaüstü PC'lerde sahip olduğu başarılı günlerden sonra Acer'ı, neredeyse insanlara adını unutturacak kadar büyük bir sessizlik kaplamıştı. Ancak Acer, bu süreçte boş durmayarak Ferrari ile ortak bir ürün üretti ve dizüstü bilgisayar dünyasına hızlı bir giriş yaptı.

Formula 1'in en çok kazanan takımı Ferrari ile ortaklaşa hazırlanan bu dizüstü bilgisayar serisinin en üst modeli olan 3400 test merkezimize gönderildi. Açıkçası kutusundan çıkardığımız an, Ferrari araçları aratmayan kırmızı rengi -yoksa aksini mi düşünüyordunuz?- ve şık tasarımıyla bizi etkilemeyi başardı. Siyah renkteki touchpad ve klavye, gri renkli iç kaplamadan ayrılıyor. Klavye ve touchpad'in etrafı da oval bir şekilde kaplanmış, bu da ürüne farklı bir görünüm katan etkenlerden. Ayrıca ürünle birlikte yine Ferrari tasarımına sahip bir USB fare de geliyor.

Masaüstü PC'yi yerinden edecek performans

Desktop Replacement adı verilen bu tip

sistemler yer sıkıntısı, taşınabilirlik ihtiyacı gibi sebeplerle masaüstü PC kullanmak istemeyen kullanıcılara alternatif oluşturuyor. Ofis uygulamaları kadar 3B oyunlarda da yüksek performans sunan Acer Ferrari 3400, 64-bit mobile AMD Athlon işlemci ile donatılmış. Söz konusu işlemci, 2 GHz hızında çalışmasının yanında, Mobile olduğu için düşük güç tüketimine de sahip 64 bitlik uygulamaları da destek-

Ferrari tasarımı: Eşsiz Ferrari kalitesi artık dizüstüne taşıyor

liyor. AMD 64 bit işlemcinin Enhanced Virus Protection özelliği, sisteme kurulu olarak gelen Windows XP Professional SP2 sürümüyle birlikte, aktif hale gelerek sistemi virüslere karşı korumada etkin bir rol oynuyor.

Üründeki DDR3 bellek, hız ve güç kullanımını açısından mobil cihazlara uygun. 512 MB'lık bellek kapasitesi de, masaüstünde bile çoğu ihtiyacı karşılamak için yeterli bir miktar. İki adet 40 GB'lık bölüm ile gelen sabit disk dönüştürme hızı 4.200 RPM. Masaüstü PC'lerde bu değerin genelde 5.400 ila 7.200 RPM olduğunu düşünürsek, yüksek performans hedefleyenler için diskin pek uygun olmadığını söylemeliyiz.

Multimedya notu: Peki!

ATI'nın dizüstü bilgisayarlara özel çözümü Mobility Radeon 9700, 128 MB belleği ve DirectX 9 desteği ile ürünü oyun severlerin gözdesi yapabilecek yetenekleri sağlıyor. 15 inç boyutlu LCD ekran, 1.400x1.050 piksel çözünürlüğü ile uygulamalarda ve oyunlarda rahatlık sağlıyor. Üründe, dilerse görüntüyü dışarı aktarmakta kullanılabileceğiniz bir S-video çıkışı da mevcut.

Üzerindeki çok işlevli optik sürücü sayesinde Acer 4X hızında DVD+ ve DVD-, 16X hızında da CD-R yazabiliyor. Ferrari 3400 genişleme portu konusunda adeta bolluk sunuyor: 4 adet USB 2.0 portu, ayrı bir klavye-fare seti bağlantısı, yazıcı, ADSL modem gibi bağlantıların tümünün yapılması için yeterli. Yaygın olmasa da bazı cihazlarda tercih edilen Firewire bağlantısı da bir portla desteklenmiş. Kısacası, yeni dizüstü modellerinde yaygınlaşan, SD, MMC, SmartMedia, Memory Stick ve Memory Stick PRO uyumlu bir kart okuyucu da bulunuyor.

Acer Ferrari 3400, internet ve ağ bağlantısı kurmak için geniş alternatifler sunuyor. Klasik 56K bağlantısı sağlayan modem ek olarak, ağ için Gigabit Ethernet, kablosuz ağ için 802.11b/g destekli entegre WiFi kartı ve mobil cihazlarla bağlantı kurmayı sağlayan Bluetooth bulunuyor. Bluetooth, Ferrari 3400'ün kapağı kapalı bile olsa ön yüzdeki düğmeden açılıp kapatılabiliyor.

Sonuç: Şık ve süratli

Acer Ferrari 3400, oyun ve multimedya yönlerini 64-bit işlemcisiyle birleştirerek üst düzey performans arayışındakilere yönelik bir çözüm sunuyor.

Komple PC

PRO2000 A2251

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

- + Athlon64 ile yüksek performans
- + 16X Philips DVD dual yazıcı
- + 350W güç kaynağı

FİRMA Inselberg
BİLGİ İÇİN (212) 222 19 26
WEB www.inselberg.com.tr
FİYAT 999 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

İşlemci	Athlon64 3200+
Anakart	Gigabyte GA-K8NS
Bellek	512 MB DDR400
Ekran kartı	GF FX5200 Tv out
Sabit disk	160 GB Seagate 7.200 RPM
Ekran	17 inç Philips 107E66

Komple PC

AMD Athlon 64 tabanlı PC sistemi

BİLGİSAYARIMDA OYUN OYNAYAMIYORUM DİYENLERE: Bu ay size ayın ürünü olarak seçtiğimiz ürünlerden biri komple bir PC sistemi olan Inselberg PRO2000, bilgisayar oyunu oynamayı seven kullanıcılara hitap eden bir ürün. Inselberg bizlere Gigabyte GA-K8NS anakart, AMD Athlon64 3200+ CPU, 512 MB DDR400 RAM, Seagate 160 GB 7200 RPM sabit disk, 128 MB GF FX5200 TV-Out ekran kartı, 17 inç Philips 107E66 siyah monitör, Siyah 350W güç kaynağı, PRO2000 kasa, PRO2000 MM Q Türkçe klavye, PRO2000 optik fare, Philips DVDRW, Tümleşik ses, Philips stereo hoparlör, 56K dahili modem ve 10/100 tümleşik Ethernet kartından oluşan komple bir PC sistemi sunuyor. Bunların yanında 1 yıllık antivirüs yazılımı, 3 aylık internet paketi ve PC üzerinde kurulu olarak gelen Windows XP Home Türkçe işletim sistemi bulunuyor.

Gigabyte GA-K8NS anakart ve Athlon64 3200+

Inselberg PRO2000'in başlıca sistem do-

nanımlarını incelemeye başlayalım. Gigabyte GA-K8NS, nVidia nForce3 250GB yonga setine sahip ve Socket 754 AMD Athlon64 işlemcilerle uyumlu bir anakart. Anakartın üzerinde 1 adet AGP ve 5 adet PCI slot bulunuyor. Tümleşik birimler ise artık standart haline gelen Realtek ALC850 8-kanal ses ve 10/100 ethernet

Hoparlör: Philips hoparlörler ile oyun keyfiniz artacak

kartından oluşuyor. Üzerinde bulunan 8 adet USB port çıkışının, özellikle harici donanım kullanan kullanıcıların işini kolaylaştıracağını düşünüyoruz. Sistem üzerindeki Athlon64 3200+ işlemcinin ön belleği 512 KB. 0,13 mikron teknolojsi kullanılarak hazırlanmış 2200 MHz hızındaki bu işlemci, 800 MHz veriyolu hızı (FSB) ile çalışıyor. Overclock işlemine de olanak sağlayan işlemci bizlere hızlı bir çözüm sunmakta başarılı. 128MB belleğe sahip GeForce FX5200 ekran kartı, Open GL ve DirectX 9 uygulamalarında orta seviyede ve üzerinde iyi sonuçlar veriyor. 17 inç Philips 107E66 monitör ise maksimum 1.280x 1.024 çözünürlüğü destekliyor. Frekansları yatayda 30-71 KHz dikeyde 50-160 Hz olarak belirtilmiş, nokta aralığı ise 0,27mm.

Güç kaynağının önemi

Düşük çıkış gücüne sahip ATX güç kaynakları, düzenli güç beslemesi konusunda yetersiz kalabiliyor. Eğer sistemde fazla sayıda soğutma elemanı ve depolama birimi bulunduruyorsanız güç kaynağınız da tekleyebilir.

Özellikle overclock yapmayı düşünenler için en iyisi, standardın (300W) üzerinde çıkışa sahip bir güç kaynağı kullanmak. PRO2000 kasa sistemi içinde 350W çıkışlı ATX güç kaynağı kullanılmış. Bu sayede hem overclock sevenlerin, hem de fazla sayıda bileşen kullanan kullanıcıların yüzünün güleceğine eminiz.

Kopyalamada başarılı

Kopyalama işlemini zahmetsizce ve hızla gerçekleştirmenizi sağlayan bir optik sürücü unutulmamış. Philips PBDV1640P Dual DVD yazıcı ile 16X hızında DVD yazılabilir. Ayrıca 4X hızında Dual Layer, yani çift katmanlı DVD yazma özelliği de sunuluyor. Bu da yaklaşık 8,5GB boyutunda veri yazabildiği anlamına geliyor.

Sonuç: Hızlı ve güvenli

Bunların dışında multimedia klavye, fare ve Philips stereo hoparlör ile desteklenen Inselberg PRO2000 hızlı, güvenilir ve kullanıcıların tüm beklentilerini karşılayan bir PC sistemi. Zaten bu kadar başarılı donanım bileşenlerini bir arada sunan bu üründen daha farklı bir şey bekleyemedik. Yüksek performans ve yeni teknolojilerle olan uyumu göz önüne alındığında fiyatının yüksek olmadığını söylemeliyiz. Ayrıca tüm donanımlarda 1 yıl yerine, 2 yıl garanti bulunuyor.

Tüm mobil işlemcilerle uyumlu yetenekli bir araç: RMClock

Bedavaya yüzde 60 daha fazla pil ömrü

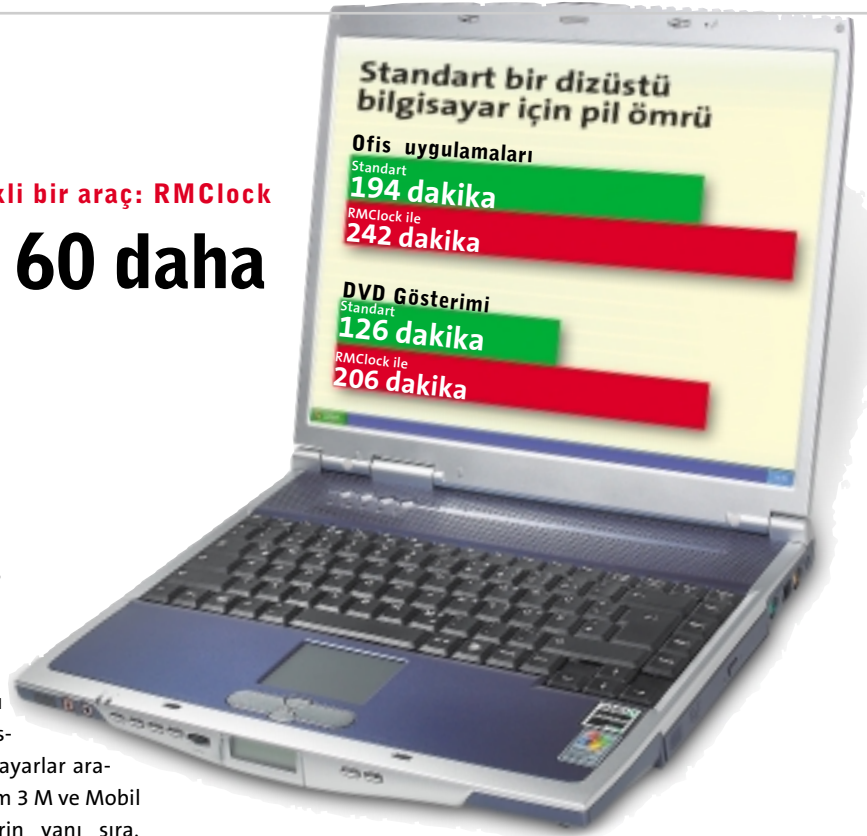
Dizüstü bilgisayarların pillerine doping! Ücretsiz "RMClock" aracıyla sadece batarya ömrünü azaltmakla kalmayıp sinir bozucu fan gürültüsünü de minimuma indirebilirsiniz. Yazılımın en büyük avantajı, mobil işlemcili tüm dizüstü bilgisayarlarla uyumlu olması.

■ Dizüstü bilgisayarınız işlemci fanının çıkardığı sesle sizi rahatsız ediyorsa ve üstüne üstlük iki saat sonra batarya tümüyle boşalıyorsa, artık buna sorun gözüyle bakmanız gerekmiyor. CHIP size bu noktada oldukça yetenekli bir çözüm tanıtıyor. **www.rightmark.org** adresinden ya da eCHIP'ten (© eCHIP-Code RMClock) indirebileceğiniz RMClock aracı sayesinde birkaç ufak tıklama ile ses düzeyini hissedilir düzeyde azaltmak ve batarya ömrünü yüzde 60'tan daha fazla artırmak mümkün. RMClock mobil işlemci barındı-

ran tüm dizüstü bilgisayarları destekliyor. Bu bilgisayarlar arasında eski Pentium 3 M ve Mobil Athlon işlemcilerin yanı sıra, Pentium M ve Mobil Athlon 64 gibi güncel olanlar da var. RMClock yalnızca o işlemciye özgü güç tasarruf özelliklerinden de yararlanabiliyor.

CHIP, RMClock ayarlarında dikkat etmeniz gerekenleri adım adım sıralıyor.

! DİKKAT: Lütfen bu değişiklikler öncesinde sabit diskinizdeki önemli verilerinizi yedekleyin.

Önemli artış: Mobile Athlon 64 dizüstü Targa RMClock sayesinde 80 dakika daha uzun batarya ömrüne ulaşıyor.

Veri kayıpları ve dizüstü bilgisayarınızda oluşacak hasarlar kendi kişisel sorumluluğunuzda.

Hazırlık

Öncelikle "RMClock" klasörünü CHIP CD'sinden masaüstüne kopyalayın. Daha sonra bu klasörün içerisindeki "RMClock.reg" dosyasını çalıştırın. Ekranı gelen güvenlik sorusunu Evet ile yanıtlayın. Daha sonra gerekli değişikliklerin yapılacağı ve aynı klasörde yer alan ana uygulama RMClock.exe dosyasını çalıştırın.

Intel dizüstü optimizasyonu

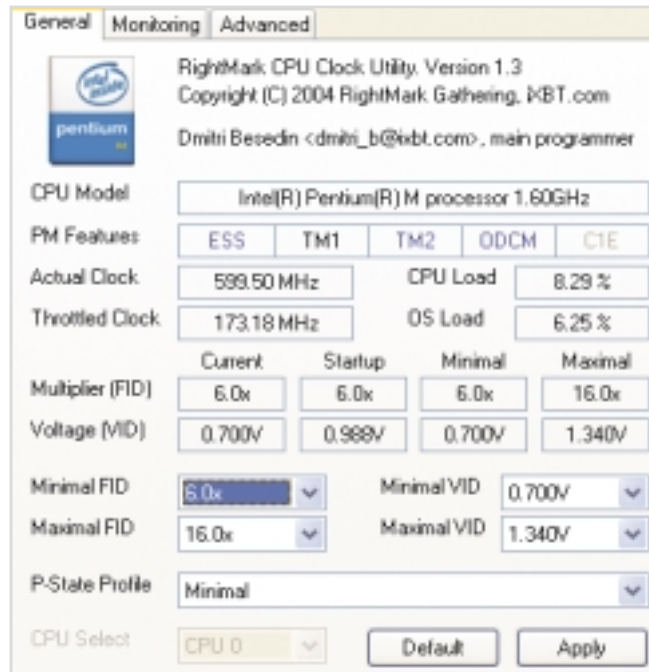
1 S1 Minimal FID alanından CPU çarpanı değerini "6" olarak ayarlayın. Minimal VID'den besleme gerilimi değerini "0,700 Volt"a getirin. Maximal FID ve VID değerlerini değiştirmeyin. Dizüstü bilgisayarınız bu ayarlarla kararsız çalışmaya başlarsa Minimal VID değerini bir kademeye arttırın.

2 P-State Profile'dan Pentium-M işlemcinizin güç tasarruf modunu belirleyin. Minimal'in anlamı işlemcinin daima besleme gerilimi ve CPU saat hızı için da-

ha önceden belirlenen en düşük ayarlarla çalışacağı anlamına gelir. Maksimum batarya ömrüne ulaşmak için P-State-Profile'ı Minimal'e getirin. Tüm ayarları tamamladıktan sonra Apply'a tıklayın.

3 Daha sonra Advanced sekmesine geçin. Burada Celeron M, Pentium M ve Pentium 4 gibi mobil Intel işlemcilerle ilgili gelişmiş ayarları bulacaksınız. Etkinleştirin Automatic Thermal Protection alanından Thermal Monitor 2'ye tıklayın. Bu yolla aşırı ısınma halinde işlemci hızının otomatik olarak düşürülmesini sağlayabilirsiniz.

2 On-Demand Clock Modulation iletişim alanından o anki CPU hızının yapay yollarla ne ölçüde düşürüleceğini belirleyebilirsiniz. Artık bir taşla iki kuş vurmuş oldunuz: Güç tüketimi düştü ve işlemci eskisi kadar ısınmadığından fanın devir sayısı da azaldı. Office uygulamalarını kullanırken Duty Cycle değerini "12,5 %" olarak ayarlayın. Pencerenin alt kısmından Apply settings at program star-

Pentium M için güç tasarruf ayarları: Ekran görüntüsü Intel'in Pentium M işlemcisi taşıyan dizüstü bilgisayarlar için optimum ayarları gösteriyor.

tup'a tıkladığınızda ayarlar kaydedilecek ve program her çalıştırıldığında geçerlilik kazanacak.

AMD işlemcili dizüstü

PC'lerin ayarları

1 *Minimal FID* alanından CPU çarpanını 4'e getirin. *Minimal VID*'den besleme gerilimini 0,800 Volt olarak ayarlayın. *Maximal FID* ve *VID* değerlerini değiştirmeniz gerekmiyor. stabilite kaybı halinde *VID* değerlerini kademe kademe artırın.

2 Dizüstü bilgisayarda maksimum batarya ömrü için *P-State Profile* olarak *Minimal*'ı seçin. Değişikliklere *Apply* ile geçerlilik kazandırın.

3 *Advanced* sekmesinde mobil Athlon işlemciler için gelişmiş ayarlar bulacaksınız. *ACPI Power Management Settings*'ten *ACPI State Select*'i *C2 (Stop Grant)* olarak ayarlayın. Diğer ayarları sayfanın alt kısmındaki ekran görüntüsünden görebilirsiniz. Değişikliklerin tümünü yine *Apply*'a tıklayarak kaydedin. Athlon

işlemciler için gerekli değişiklikleri tamamladınız.

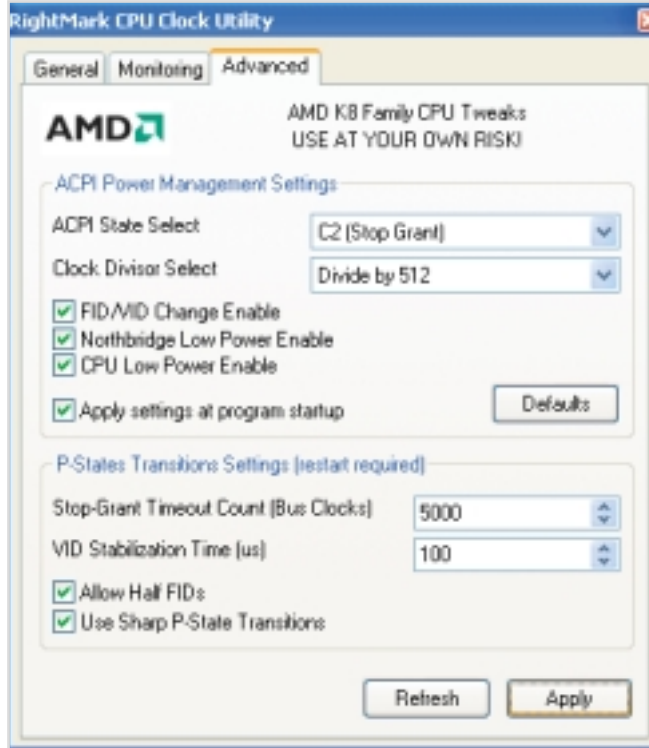
İşlemci performansını artırmak

Pentium M ya da AMD işlemcili dizüstü bilgisayarınızda, çalışmak yerine film izlemeyi veya oyun oynamayı tercih ettiğinizde *RMClock* ile daha fazla performans sağlayacak ayarlara geçebilirsiniz. *Duty-Cycle* değerini 12,5'tan 37,5'a çıkarın. *RMClock*'ta *Automatic Management Mode* seçeneği de mevcut *General* sekmesinde). Dinamik işlemci saat hızı ile CPU performansını ihtiyaca göre otomatik olarak uyarlayabilirsiniz.

Batarya göstergesini eklemek

Dizüstü bilgisayarınızda görev çubuğu üzerinde kalan batarya süresi gösterilmiyorsa power center adlı ücretsiz araçtan yararlanabilirsiniz. Bu araç kalan süreyi tam olarak hesaplayabiliyor. www.download.com adresinden yükleyebilirsiniz.

DB/ Ozan Ali Dönmez ozand@chip.com.tr

AMD Mobile Athlon 64 için doping: Hangi ayarların tüm mobil Athlon 64 işlemcili dizüstü bilgisayarlara daha fazla batarya ömrü sağladığını bu resimde bulabilirsiniz.

Gelecek yılın PC'leri işte böyle olacak

Hızlı HD-DVD yazıcı (20 GByte)
8x HD-DVD, 16x DVD+/-R, 8x DVD+/-R DL

Gürültüsüz Blu-ray yazıcı (50 GByte)
8x Blu-ray-Disk, 16x DVD+/-R, 8x DVD+/-R DL

2 adet devasa 600 GB'lık sabit disk
(Seri ATA II) RAID bağlantılı;
dev 64 MB ön bellekli

İki işletim sistemi
Windows XP 64 Bit Edition ve
SuSE Mega Linux paketi

Devasa 4.096 MByte
hızlı DDR2-800-RAM

AMD Athlon 64 5000+ Dual Core
4,5 GHz hızında çift çekirdekli

2 PCI Express grafik kartı,
Nvidia GeForce 7800 Ultra
güçlü SLI bağlantılı

Sessiz BTX kasa
sessiz çalışma için

Geleceğin PC'si

Yeni süper PC'ler

2005 yılı PC tarihinde bir dönüm noktası. Daha önce hiç bu kadar yeni PC teknolojisinin piyasaya sunulduğu görülmemiştir. CHIP eğilim raporu, üreticilerin yol haritalarını deşifre ediyor ve gizli gizli geliştirilen ürünlere bir ön bakış atıyor. Böylece bir sonraki PC'nizin nasıl olabileceğini öğrenmek elinizde.

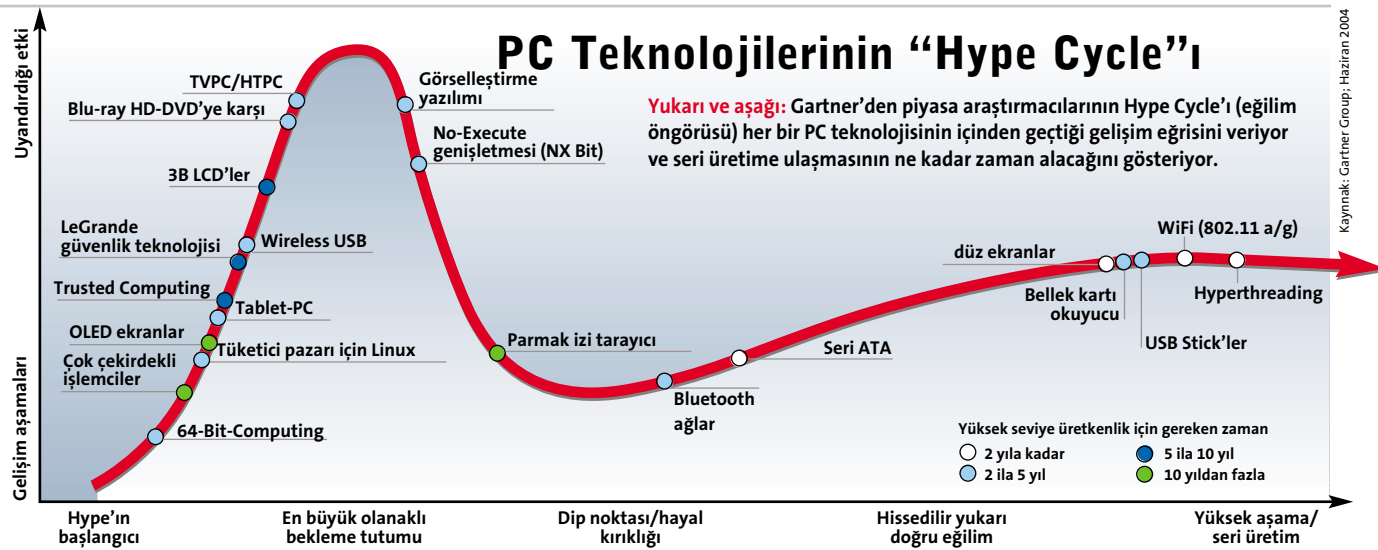
Bir PC üreticisi ürünlerini iyileştiriyorsa, genellikle terfi ettiğiniz bile değmeyecek küçük ayrıntılar söz konusudur. Ancak bu sene Microsoft, Intel ve diğer sektör devleri, yol haritalarında derinlemesine değişiklikler öngörüyorlar, PC'lerin hem içinde hem de dışında.

BTX: Yeni kasa, güç kaynağı, anakart ve soğutucu

Intel tarafından ta 2003'te tanıtılmış olan form faktörü BTX (Balanced Technology Extended) şimdi nihayet piyasaya ulaşıyor. BTX'in üç çeşidi olacak: BTX, microBTX ve picoBTX. BTX ve microBTX, ATX'den ya da MicroATX'den biraz daha büyük - buna karşılık picoBTX neredeyse bir A4 sayfası büyüklüğünde. Yeni form faktörü öncelikle Pentium 4'ün ısı sorunlarını sonlandıracak. Buna karşılık bu tür sorunlar AMD'nin huzurunu bozmuyor, Winchester çekirdekli Athlon 64 CPU'lar çok az ısı-

nıyor. AMD'nin basın sözcüsü Jan Gütter bu yüzden kendinden emin, hatta şöyle diyor: "BTX şu sıralar yalnızca Intel'in Pentium 4'ü için gerekli. ATX, AMD işlemcileri için rahat rahat yetiyor." Intel'in basın sözcüsü Christian Anderka ise şöyle karşılık veriyor: "BTX yalnızca PC'lerin ısı özelliklerini iyileştirmekle kalmıyor, taşınmalarını da kolaylaştırıyor."

Ama Intel'in kimsenin kabulünü beklemeye ihtiyacı yok. Nitekim sadık bir Intel uydusu olan PC devi Dell, şimdiden ilk BTX bilgisayarlarını portföyüne almış bile. Medion'un Aldi PC'leri de, söylentiler doğruysa BTX form faktörünü destekleyecek. Ayrıca Tayvan'dan son derece esnek bir konsept geliyor: Yeni ve eski anakartların içine uyduğu ATX/BTX-Combo kasa. Bir de Uzak Doğu'da AMD'nin yakın gelecekte kendinin bir form faktörünü tanıtabileceği cüretkar planına dair gizlice fısıltılar ortalıkta dolaşıyor. AMD ise bu duyumları "Bu konuda bi-

zim bir bilgimiz yok” diyerek reddediyor.

Ama bu yıl yalnızca PC kasaları ve anakartlar esaslı bir surette değiştirilmekle kalmayacak. Bilgisayarın içinde de (başta işlemcide olmak üzere) bu yıl temelden bir değişiklik yaşanacak.

Dual-Core: İki çekirdek kuvvet merkezli işlemciler

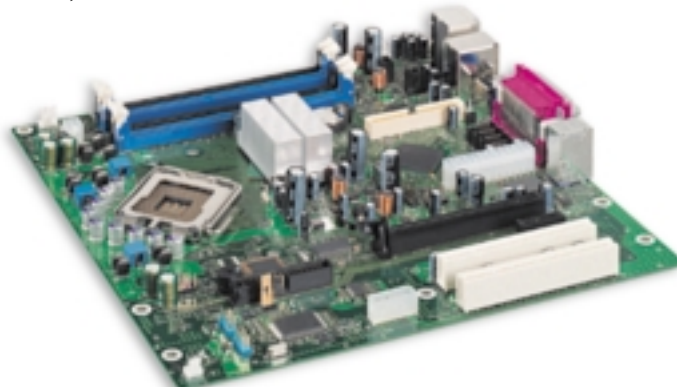
Intel ve AMD bu yılın ikinci yarısında yeni bir işlemci kuşağını sunucu pazarından alıp masaüstü ürünlerine uygulayacaklar. İki çekirdekli işlemciler tek çekirdekli işlemcilere kıyasla iki kat performans artışı vaat etmese de hissedilir bir yükseliş sağlayabiliyorlar. Üstelik güncel anakart sahipleri BIOS terfisi sayesinde çift çekirdek desteğine kavuşabilecekler.

Söylentilere göre Intel'in çift çekirdek çözümünün (Kod adı Montecito) bir sürümünde bir tür Hyperthreading entegre edilmiş olacak. Buna karşılık AMD kendi çift çekirdekli işlemcisi (Kod adı Toledo) için şimdiye kadar bu tür bir teknoloji planlamıyor.

Intel, 600 serisinin bekleme süresini saltabilir. İnternette şu anda işlemcilerin yılın ilk yarısında çıkacağını gösteren bir yol haritası mevcut. Buna göre, yeni işlemciler 2 MB önbellekli ve 800 MHz veriyolu sahibi olacak; isim olarak da 610'dan 670'a kadar sayılar öngörülüyor.

Vanderpool: Bir PC’de birden fazla sanal sistem

Intel'in Vanderpool Teknolojisi (VT) de son derece ilginç bir yenilik. İşlemci ve yonga seti genişletmesinden ve uygun yazılımdan ibaret bir bileşim. VT bir

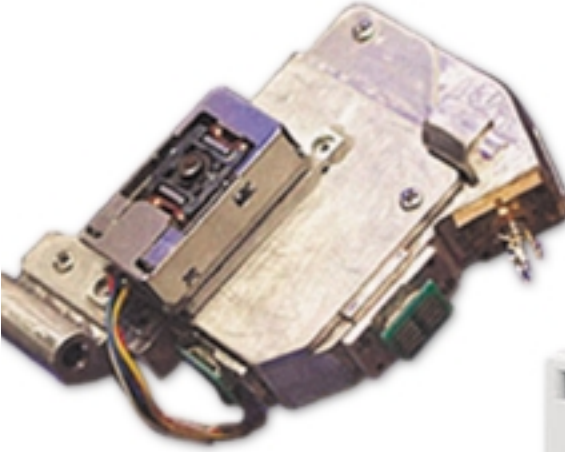
PC'nin donanımını, birden fazla işletim sisteminin eşzamanlı çalışabileceği şekilde bölüyor. Örneğin sistem 1'de bir video görüntüsü kodlanıyorsa, sistem 2 eşzamanlı olarak aynı sabit diskten yeniden başlatılabilir, üstelik de sistem 1 hiçbir şeyin farkına varmadan (bunu VMWare gibi yazılım çözümleri başaramıyor). Intel VT'ye dair bir ilk gösterimi Eylül 2004'te bir prototip üzerinde gerçekleştirmişti ama firma bunun piyasa için ne zaman olgunlaşacağını henüz söylemek istemiyor.

AMD'nin yol haritasında Vanderpool'a rakip çıkacak hiçbir ürün görünmese de, 2006'da şimdilik "Pacifica" denilen bir işlemci ailesi göze çarpıyor. Bu işlemcilere artırılmış güvenlik özelliklerinin yanı sıra "Sanal çalışma" işlevlerinin de entegre edilmiş olacağı kamuoyunun bilgisine ulaşmış bulunuyor. Bu da AMD'nin repertuarında bir Vanderpool rakibini bulundurduğuna dair güvenli bir işaret sayılıyor.

RAM: DDR2-800 bu sene geliyor, DDR3-1066 ise 2006'ya kaldı

Buna karşılık bu yıl bellek cephesinde pek az yenilik mevcut: Ancak 2005 sonuna doğru DDR2-667'den DDR2-800'e doğru bir geçiş yaşanacak. DDR2 bellek şu anda kendini göstermek için savaşmak zorunda, →

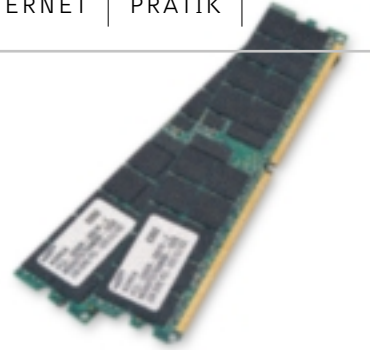

Blu-ray yazıcı için lazer birimi (Pickup): Bir boş ortam üzerine 50 GB'a kadar veri yazıyor, seri üretimin başlamasına daha birkaç ay var.

Sony'den PC'ler için Blu-ray sürücü (Prototip): Son gelişim basamağına ulaşıldı. İçinde bulunduğumuz kış aylarında ilk seri üretim aygıtların dağıtımına başlanacak.

DDR2-RAM: Ancak yılın sonundan itibaren başarılı olacak.

çünkü DDR1-RAM ile aradaki performans farkı görece küçük ve şimdiye kadar yalnızca Intel anakartları yeni belleği destekliyor. Ayrıca AMD bu yıl da DDR1 belleğinin piyasaya hakim olacağı fikrinde. Çünkü Athlon 64 entegre bellek denetçisi ve DDR1 400 RAM, karşısına çıkacak DDR2-667 RAM'li bir Intel sisteminin "eline rahatlıkla su dökülebilir." Oysa söylentilere göre AMD 2005 sonuna doğru DDR2'ye geçecek.

Intel, 2006 ortası için DDR3-1066 RAM'i bekliyor. Bu, 1.066 MHz'e kadar saat frekansı, DDR2-800'den yüzde 15'e kadar daha düşük bekleme süresi ve bariz bir biçimde yüksek veri aktarımını sunacak. Bellek firmaları ilk prototipleri tanıtmak için Mart ayındaki CeBIT'i bekliyorlar.

PCI Express: Dönüm noktasına ramak kala

PCI Express'in nihayet kabul göreceği, daha CeBIT'ten önce kesinleşti. Çünkü artık bu arabirimi kullanan AMD anakartları da mevcut ve piyasa araştırmacıları bunun yeni standardın yayılmasına katkıda bulunacağına hemfikirler.

Japon Online forumlarına bakılırsa, örneğin Creative'in yol haritası 2005 için ilk PCI Express ses ve TV kartlarını gösteriyor. Terratec'in geliştirme şefi Ullrich Gobbers buna rağmen şüpheci: "Ses kartlarında PCI Express kullanmanın şimdilik bir anlamı yok. PCI bu konuda hala tümüyle yeterli." Buna karşılık HDTV 2005'te kitlesel piyasaya ulaşırsa, TV kartları PCI Express'in yüksek veri aktarımından karlı çıkabilir.

PCI Express'e hayat verecek olansa grafik kartları. Mesela ATI birkaç hafta içinde yeni üst uç kartı Radeon X850XT'yi (Kod adı: "R480") 512 MB GDDR3 RAM'le donatılmış bir şekilde piyasaya sürmeye hazırlanıyor. ATI ayrıca tümüyle yenilenmiş bir grafik yongasıyla ve de Shader Model 3.0 ile desteklenmiş, firma dahilinde R520 (Kod adı: "Fudo") olarak nitelenen takipçi üzerinde kılı kırk yararak çalışıyor. Ezeli rakip Nvidia'nın yol haritasıysa Sonbahar 2005 için GeForce 7 serisini gösteriyor ama henüz ayrıntılar belirsiz. O zamana kadar GeForce 6800 serisi sonuna kadar zorlanacak.

Sürücüler: Blu-ray ve HD-DVD yakında piyasada boy gösterecek

Aynı şekilde DVD takipçileri için de arı gibi çalışılıyor. Blu-ray ve HD-DVD sürücülerini bu yıl seri üretime geçecek. Örneğin HP, yılbaşında Blu-ray sürücülü dizüstü bilgisayarlarını ve PC'lerini piyasaya sunmaya niyetli. Blu-ray ortamları mavi lazerin daha kısa dalga boyuna sahip olması sayesinde, daha yoğun veri depolayabiliyor ve böylece bir boş diske 50 GB'a kadar veri sığıyor

(HD-DVD: 20 GB). İlk HD-DVD sürücülerini de aynı zamanda çıkabilir: NEC, PC'ler için 2005 ortasında bir sürücü piyasaya sürmek istiyor, Toshiba ise sonbaharda HD-DVD çalarlarını ve Aralık ayında HD-DVD sürücülü dizüstü bilgisayarlarını sunmak için hazırlık yapıyor.

Geleneksel DVD'ler ise artık evrimlerinin son basamağına geldiler. DVD-R (eksi) formatında da tıpkı DVD+R'lerde olduğu gibi 16 hızlı yazmaya ulaşıldı ve bu, DVD yazma teknolojisinin fiziksel sınırını oluşturuyor. Philips'in pazarlama müdürü Frank Simonis, "sürücüler daha hızlı dönseler diskler patlardı," şeklinde uyarıda bulunuyor.

Dual-Layer (DL) konusunda üreticiler oldukça temkinli bir şekilde sonbahara kadar DVD+R DL'de en az 8x hız hesap ediyor. DL için DVD eksi yazıcılar ve ham ortamlar da 2005'te mevcut olacak (DVD-R DL: azami 4x hız). Pioneer "bazı DVD yazıcıların bir Firmware terfisiyle sonra DVD -R DL'leri de yazabileceği" şeklinde kehanette bulunuyor.

Dijital ev: 7.1 ses ve ağ bağlantısında artış

Ev sineması PC'si konusunda da ilginç şeyler gerçekleşiyor: "7.1 sese doğru eğilim sürüyor" diyor Terratec'ten Christoph Müllers. Müllers, "2005'te PC ve HiFi setinin W-LAN adaptörü üzerinden ağa bağlanması büyük bir olay," demeyi de ihmal etmiyor. Evlerdeki cihazların topyekun ağa bağlanması için çaba sarf edenler arasında Intel ve Microsoft da var: İki firma bu iş için şimdiden birkaç yüz milyon dolar hacminde bir işbirliği anlaşması yaptı. Intel ev sinemasına uygun PC'lere yatırım yapıyor ve hatta yakında "Digital" sözcüğüyle başlayacak ancak şimdi gizli tutulan bir küresel markayı (tıpkı Centrino örneğinde olduğu gibi) evlerin oturma odalarına sokmayı tasarlıyor. Böylece PC ve TV gitgide kaynaşacak ve video kayıtları için bilgisayarlar kullanılabilir olacak. En büyük engel ise dijital olanaklardan ödün vermeyecek kadar basitleştirilmiş bir PC kullanım yazılımının geliştirilememiş olması. Yani "kullanıcı dostu yazılım olmadan en harika donanımın bile işe yaramadığı" gerçeği bu sene de kendini hissettiriyor. ■

DG/ Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

www.wired.com

www.eetimes.com

www.theregister.co.uk

www.theinquirer.net

DVD yazıcı testi

Optik yazıcıların evrimi

CD sürücülere elveda dedik, şimdi vedalaşma sırası CD yazıcılarda. Yazılabilir DVD formatlarındaki kargaşa sona erdi ve yazılabilir medya problemi çözüldü derken DVD yazıcıların fiyatları da epey düştü.

CD yazıcıların lüks olduğu zamanlar geride kaldı. Piyasada DVD sürücü fiyatına CD yazıcılar cirit atıyor. Hatta DVD okuma özelliği de olan CD yazıcılar çoğunlukla CD yazıcıların yerini almış durumda. Böylece kullanıcı ikinci bir sürücü masrafından kurtuluyor.

Aslında kombo tabir edilen bu çok yönlü cihazlar beklenenin üstünde bir ilgi gördü. Bunun altında DVD yazıcıların yaygınlaşmasındaki gecikme var. DVD yazıcıların yaygın bir şekilde kabul görmesi gerçekten de biraz uzun sürdü.

DVD formatlarındaki karmaşa ve diğer sebepler

Optik cihaz üreticileri DVD yazıcılar konusunda tam bir anlaşmazlığa düşmüştü. DVD+, DVD-, DVD-RAM v.b.formatlar havada uçuyordu. Üreticiler bölünmüştü ve o eskilerin çok iyi hatırladığı VHS-Betamax kavgasının aynısı yaşanıyordu adeta. Bu durum uzun süre devam etti. DVD yazıcıların fiyatları, dolayısıyla yazılabilir medyaların fiyatları da düşmedi. Bu

tavuk/cıvcıv paradoksu sürerken üreticiler gayet basit bir çözümle problemi ortadan kaldırdılar. Yaygın formatlar olan DVD+ ve DVD- aynı anda desteklenmeye başlandı. Pratikte mühendislik açısından bir yazıcının iki formatı aynı anda desteklemesi kolaydı. Hatta ilk başta tek formatı destekleyen yazıcılar bile firmware güncellemesiyle hem artı hem de eksi formatı destekler hale geldi. Format kargaşası sona erdikten sonra satışlar arttı, fiyatlar da düştü. Özellikle yazılabilir DVD'lerdeki fiyat düşüşleri kullanım alışkanlıklarını ve satışları büyük ölçüde etkiledi. Şu anda yazılabilir DVD'lerin fiyatı, yazılabilir CD'lerin sadece biraz üzerinde. 4'ü harici 18 adet DVD yazıcının katıldığı testimizde fiyatlara baktığımızda farklı fiyat seviyelerinde ürünler görüyorsak da, dahili yazıcılarda 50 doların biraz üstünde, harici olanlarda ise 75 dolar seviyesinde DVD yazıcılar mevcut.

Neden bir DVD yazıcıya sahip olmak isteyesiniz?

Neden olmasın? Neden verilerinizi 7 kat

Mekanik ve elektronik bir arada: CD/DVD yazıcılar işleyiş açısından sabit disklerle benzer. Bu cihazlar günümüz PC'leri içindeki az sayıda hareketli parça içeren bileşenlerdendir.

daha yüksek bir kapasiteyle yedeklemek istemeyesiniz? Avuç avuç para ödeyerek aldığınız DVD koleksiyonunuzu güvenceye alarak yedeklemek de hoş olmaz mıydı? Floppy disklerden CD ortamına geçmek gerçek bir devrimdi. CD'den DVD'ye geçmek aynı oranda etkileyici değil belki; fakat yine de yaşanması gereken bir deneyim. Bilgisayar mimarisi gelişirken fiyat düşüşleri ölçüsünde yaşanan evrim, tavandan tabana tüm kullanıcılara yansıyor. DVD yazıcılar da bu noktada önemli bir kilometre taşı.

DVD yazıcıların yakın geleceği ise şimdiden belli: Çift katman medyalar şu anda çok yaygın değilse de bu teknoloji modern DVD yazıcılar tarafından yaygın bir şekilde destekleniyor. Normal bir DVD'den iki kat fazla kapasite sunması şu an için pek çok kişiye gereksiz gelebilir. Fakat bu tür teknolojilerin ortaya çıkışı kendi kullanım alanlarını da beraberinde getirir. Çift katman medyalara kaydedilmiş filmler ve oyunlar çoktan arz-ı endam etmeye başladı bile. Kaldı ki yüksek sayılabilecek fiyatı dikkate almazsak, çift katman medya bulmak çok da sorun değil. Kısaca satın alacağınız DVD yazıcının çift katman desteği olması gerektiğini söylemeye sanırsız gerek yok. Zira zaman içinde çift katman medyaların fiyatlarının düşeceğini öngörmek için kahin olmak gerekmiyor.

CD/DVD sırtı yazmada kolaylık: Üreticiler özellikle çoklu yazımlarda ilgili medyaya profesyonel bir görünüm vermek için özel printer'lar piyasaya sürebildikleri gibi mevcut printer'lara da bu konuda çeşitli özellikler ekleyebiliyor.

Dahili ya da harici bir DVD yazıcı

DVD yazıcı satın almaya karar verdiniz, fakat kullanım alanlarınıza ve ihtiyacınıza göre belki de harici bir yazıcı işinize daha çok yarayacak. Modern PC'lerde, hatta dizüstü bilgisayarlarda USB 2.0 arabirimi sorunsuzca destekleniyor. Bu arabirimi kullanan bir harici DVD yazıcı, eğer taşınabilirlik önem verdiğiniz bir özellikse sizin için daha çekici olabilir. Eğer masa üstü PC'niz yoksa, dizüstü bilgisayarınız zaten büyük ihtimalle DVD okuyup CD ya-

zabilen kombo bir optik cihazla donatılmıştır. Bu cihazın değiştirilmesi pek mümkün olmadığı için harici bir yazıcı elzemdir. Bu gibi özel durumlar dışında, dahili bir DVD yazıcı kullanmak hem performans hem de ekonomik açıdan avantajlı olacaktır.

14'ü dahili 4'ü harici toplam 18 DVD yazıcının katıldığı testimizin, bu ürünlerin oldukça popüler olduğu şu zamanlara pek çok okuyucumuz için iyi bir satın alma rehberi olmasını umuyoruz.

»TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT
BİLGİ95 \$ + KDV
www.sky.com.tr

- + Yüksek performans
- + Çift katman desteği
- Beraberinde yazılım gelmiyor

NEC ND-3520A

Yüksek performanslı yazıcı

Satın aldığınız DVD yazıcı kanatlanıp uçuşun istiyorsanız bu yazıcı iyi bir seçim olabilir. Kesenizi yakmaması da bir diğer iyi tarafı.

■ 4'ü harici olmak üzere toplam 18 adet DVD yazıcının katıldığı testimizde rahat sayılabilecek bir birincilik alan NEC ND-3520A, DVD okuma testlerinde tüm testin en iyi değerine imza attı.

DVD ve CD yazma testlerinde de gayet başarılı olan yazıcının performans açısından cazip olduğu su götürmez. Çift katman desteği olan yazıcı, tabii ki hem artı hem de eksi formatlarda yazıp okuyabiliyor. Çift katman medyaların fiyatları henüz yüksek olsa da önümüzdeki yıl içinde bu medyaların yaygınlaşacağı ve fiyatlarının düşeceği öngörülebilir. Bu noktada, şimdiden satın aldığınız DVD yazıcının çift katman desteği olması tabii ki iyi bir özellik.

2 MB önbellekle donatılmış olan yazıcı, beraberinde DVD yazma yazılımıyla geliyor. Belirtilen yazma hızlarına baktığımızda 16x DVD yazma, 8x yeniden yazma, 48x CD yazma ve 24x CD yeniden yazma rakamlarını görüyoruz. Fiyat açısından baktığımızdaysa NEC karşımıza makul bir tablo çıkarıyor. Sonuç itibarıyla, gerek okuma ve yazma becerileri, gerekse genel anlamda performansı açısından bu yazıcının iyi bir seçim olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Fakat beraberinde yazılım gelmemesi özellikle deneyimsiz kullanıcıları zorlayabilir. Eğer bir şekilde yazılım problemini çözebilirsenez NEC ND-3520A, sizi yüksek performansı ile kesinlikle tatmin edecektir.

YARININ DİSK STANDARDI

» Blu-Ray Disc neredeyse geldi

Floppy disk sürücünden CD'ye, CD'den DVD'ye, DVD'den çift katman DVD'ye derken sıra Blue Ray Disc'te. Tek katmanda tam 25GB kapasite sunan BD, çift katmanlı sürümünde bunu ikiye katlıyor. 50GB'lık bir disk kulağa hoş geliyor değil mi? Böyle bir diske neredeyse tüm sabit diskinizi yedekleyebilirsiniz. Aslına bakarsanız sadece bu kadar da değil, zira ölçeklenebilir mimari-siyle BD teknolojisi, 8 katmanı destekleyebiliyor ki bu 200 GB

anlamına gelmekte. Başta Electronic Arts ve Vivendi olmak üzere, oyun geliştiriciler şimdiden BD ile ilgili lisans anlaşmalarını yapmaya başladılar bile. Bu yeni teknolojinin en büyük avantajlarından biriye geriye doğru uyumlu olması. Philips önümüzdeki günlerde piyasaya süreceği yeni yazıcıyla oldukça iddialı. Zira bu yazıcı CD/DVD ve BD'i aynı anda destekliyor. Yani 700MB'lık CD'yi de 50GB'lık BD'yi de aynı cihazda okuyup yazabileceğiz.

Philips bunun için 3 ayrı dalgaboyunda lazer kullanan OPU81 (Optical Pick-up unit) adında bir okuyucu/yazıcı bileşen geliştirdi. Philips dışındaki üreticiler de kendi çoklu format destekli yazıcılarını duyurmaya başladılar.

BD şu anda Philips, Panasonic, Hitachi, LG, Samsung, Sony ve Pioneer gibi üreticilerle destekleniyor. Medya bazında da yaygın bir destek söz konusu. TDK, Maxell ve Fujifilm gibi üreticiler BD'nin arkasında duruyor. Toshiba ve NEC tarafından ortaya atılan ve BD'nin rakibi olarak öne çıkan HDDVD ise tek katmanda 15 GB kapasite sunuyor. Aslında HDDVD teknolojisi de mavi lazer kullanıyor fakat önemli yapısal farklılıklar var. HDDVD'nin mevcut üretim bandına adaptasyonunun daha kolay olması dışında, BD'nin genel toplamda ağır bastığını söylemek mümkün.

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ54 \$ + KDV
www.cozum.com.tr

- + Çift katman desteği
- + Mükemmel fiyat/performans oranı
- CD yazma performansı düşük

NU DDW-082

Uygun fiyatın çekiciliği

Nerdeyse combo (DVD sürücü/CD yazıcı) fiyatına satılan bu DVD yazıcı, bütçesi sınırlı okuyucularımız için iyi bir seçim olarak dikkat çekiyor.

■ DVD yazıcıların fahiş fiyatlarla satıldığı günler geride kaldı. Evet, CD yazıcılar hala piyasada bulunabiliyor fakat kesenin ağzını biraz açıp DVD ortamına terfi etmek varken CD ortamında ısrar etmek mantıklı değil. NU DDW-082'nin, makul fiyatına karşın bir DVD yazıcıdan beklenen özelliklerin çoğunu karşıladığını görüyoruz. Hem artı hem de eksi medyaları okuyup yazabilmesi bir yana, çift katman desteğinin de olması bu yazıcıyı ileriye dönük başarılı bir yatırım haline getiriyor. Beraberinde Nero OEM Suite ile gelen ürünün kutusundan ayrıca bir adet boş DVD+R medya ve ses bağlantısı için gereken kablo da çıkıyor.

Performans testlerine baktığımızda özel-

likle CD okuma performansı açısından Nu DDW-082'nin sınıfta kaldığını söylemek yanlış olmaz. 8x ve 4x DVD yazma hızlarıyla satışa sunulmuş olan yazıcının DVD yazma performansı nispeten daha iyiye de, CD yazma hızı vasatın oldukça altında. 2 MB tampon belleğe sahip olan ürün, genel toplamda fiyat/performans oranı açısından bizden bir ödül almayı hak etti.

Testteki en yüksek fiyatlı dahili DVD yazıcıdan 3 kat daha uygun fiyatlı olduğu dikkate alınırsa, performans konusundaki zayıflığı mazur görülebilir. DVD yazıcı almaya niyetliyseniz fakat bütçeniz sınırlıysa, Nu DDW-082 sizin için oldukça yerinde bir seçim olabilir.

UYGUN FİYAT
CHIP
03/2005

NEC ND-3500A

Çift katman ve hem artı hem de eksi destekli bir başka NEC yazıcı olan ND-3500A, genel toplamda ikinci sırada kendine yer bularak NEC'in DVD yazıcı arenasında iddialı olduğunu gösterdi. DVD yazma testinde tüm testin en iyi derecesine imza atarak dikkat çeken bu yazıcı, 16x DVD yazma ve 4x yeniden yazma hızlı bir yazıcı olarak piyasaya sürülmüş ve 2 MB tampon bellekle donatılmış. CD okuma testinde nispeten vasat bir tablo ortaya koysa da NEC ND-3500A'nın performansı göz ardı edilecek gibi değil. Öte yandan test birincisi modelde olduğu gibi bu yazıcıyla da DVD yazma yazılımı gelmiyor.

Plextor 712A

CD/DVD yazıcı piyasasındaki ekol üreticilerden biri olan Plextor, 712A modeliyle testimizin öne çıkan katılımcılarından biriydi. 8 MB'lık tampon belleğiyle güven veren bir yazma ortamı sunan 712A, hem artı hem de eksi medyaları okuyup yazabiliyor fakat çift katman medyaları desteklemiyor. CD okuma ve CD yazma testlerinde tüm testin en iyi performansını ortaya koyan yazıcı, DVD yazma testlerinde de iyiydi. Yazık ki fiyat açısından pek cazip olmayan yazıcı, daha ziyade Plextor fanatiklerine hitap ediyor.

Tek bir medya üzerinde 4 hatta 8 film: Blu-ray Disc ya da kısaca BD, tek katmanda 25GB'lık bir kapaiste sunabilmesiyle dikkat çekiyor. Ayrıca katman sayısı artabiliyor.

Aopen DUW1608/ARR

Genel olarak beğenimizi kazanmayı başaran bu yazıcı, hem artı hem de eksi medyaları desteklemesi bir yana çift katman desteğini de haiz. Beraberinde Nero OEM Suite'le gelen yazıcıyı satın aldığınızda iki adet de değiştirilebilir kapak sahibi olu-

yorsunuz. Böylece farklı kasa tasarımları için nispeten dekoratif bir görünüm elde etmek mümkün. CD yazma ve okuma testindeki başarısıyla göz dolduran yazıcı, DVD yazma testinde biraz daha iyi bir performans ortaya koyabilseydi, sıralamadaki yeri de görece daha iyi olacaktı. 2 →

»TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

kötü

FİYAT
BİLGİ150 \$ + KDV
www.philips.com.tr

- + Yüksek performans
- + Çift katman desteği
- + Taşınabilirlik

Philips ED16DVDR**Taşınabilir performans**

Performans olarak dahili DVD yazıcıların gerisinde kalmayan bu yazıcı, kendi kategorisinde rahat bir birincilik elde etti.

■ Genel toplamda dahili DVD yazıcıların çoğundan daha iyi bir performans ortaya koyan 16x hızlı bu yazıcı, hem harici olsun hem de hızlı yazsın diyen kullanıcılar için biçilmiş kaftan. Bu yazıcı sayesinde dizüstü bilgisayarınız ya da masaüstü bilgisayarınız bir anda DVD fabrikasına dönüşebilir.

Testteki katılımcılar arasında artı, eksi ve çift katman medyaları destekleyen tek 16x etiketli ürün olan bu yazıcı, 2 MB tampon bellekle donatılmış ve Nero Suite yazılım paketiyle geliyor. Testlerde özellikle DVD yazmadaki başarımıyla öne çıkan yazıcının DVD okuma puanı da kendi kategorisindeki tüm katılımcılardan iyiydi. Pek çok kişi için harici DVD yazıcı kullanmak daha cazip olabilir.

Birkaç bilgisayar söz konusuysa ya da taşınabilirlik önemliyse, harici bir yazıcı kesinlikle hayatınızı önemli ölçüde kolaylaştırabilir. Philips ED16DVDR bu noktada performans açısından sizi rahat ettireceğini vaat eden başarılı bir yazıcı. Fiyat açısından baktığımızda, ürünün çok düşük fiyatlı olmadığı aşikar.

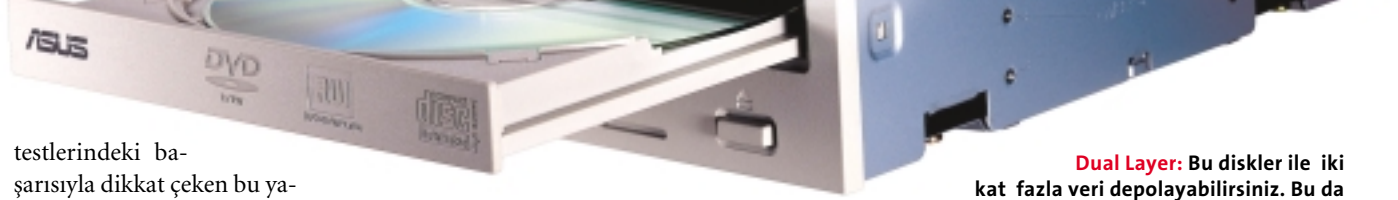
Bu noktada ihtiyaçlarınız ve bütçeniz devreye giriyor. Zira taşınabilirlik sizin için önemli değilse harici bir DVD yazıcı yerine birkaç tane dahili yazıcı alabileceğinizi aklınızda tutmakta fayda var. Öte yandan harici DVD yazıcının size sağlayacağı esnekliği de unutmayın. Seçim tamamen size ve ihtiyaçlarınıza bağlı.

MB tampon bellekle donatılmış olan Aopen DUW1608/ARR, fiyat/performans oranı açısından başarılı bir ürün.

Asus DRW-1604P

Özellikle DVD yazma

testlerindeki başarısıyla dikkat çeken bu yazıcı, çift katman desteğine de sahip. Performans testlerinde CD yazma ve okuma testlerinde vasatı aşamaması, sıralamada daha iyi bir yer edinmesine engel olan Asus DRW-1604P, 2 MB tampon bellekle donatılmış ve 16x DVD-R, 4x DVD-RW yazma hızlarıyla etiketlenmiş. İyi bir yazılım paketiyle satışa sunulmuş olan yazıcı, hem artı hem de eksi medyaları destekliyorsa da, ürünün fiyat/performans oranı açısından çok cazip olmadığını görüyoruz.

Lite On SOHW-1613S

Beraberinde iki adet yazılabilir DVD ile gelen bu yazıcı, artı ve eksi medyalara ek olarak çift katman desteği de sunuyor.

2MB standart tampon bellekle donatılmış olan yazıcının genel olarak vasatın biraz üzerinde olduğunu söylersek yanlış olmaz. Öte yandan Lite On SOHW-1613S'in testteki en pahalı katılımcılardan biri olduğunu görüyoruz ki sıralamadaki yeri dikkate alındığında fiyat/performans oranının çok parlak olmadığı da bu noktada ortaya çıkıyor.

Philips DVDR-1640P

4x yeniden yazma, 16x de yazma hızlarıyla üretilen bu yazıcının CD yazma hızı ise 40x olarak belirtilmiş. Test merkezimizde gerçekleştirdiğimiz benchmark'lerde yazıcının DVD yazma testlerinde oldukça

Dual Layer: Bu diskler ile iki kat fazla veri depolayabilirsiniz. Bu da yaklaşık 4 saatlik bir video filmine eşdeğer.

iyi, CD yazma testlerinde iyi olduğunu gördük. Ne var ki okuma testlerinde aynı derecede başarılı olamayınca Philips DVDR-1640P, kendine ancak orta sıralarda yer bulabildi. Çift katman ve artı/eksi medyaları destekleyen yazıcıda 2 MB tampon bellek bulunuyor. Philips'in arıza halinde tamir değil birebir ürün değişimi yaptığını da belirtelim.

Lite On SOHW-1633S

Gerek performans gerekse kutu içeriği olarak testteki diğer Lite On'dan pek de farklı olmayan bu yazıcının temelde iki

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

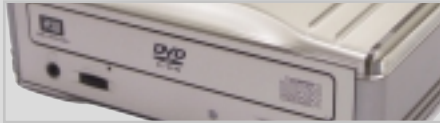

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT
BİLGİ

75 \$ + KDV
www.msi.com.tw

- + Mükemmel fiyat/performans oranı
- + Yüksek CD yazma hızı
- DVD yazma hızı düşük

MSI DRE8

Dahili fiyatına harici yazıcı

Uygun fiyatlı harici bir DVD satın almak istiyorsanız, bu yazıcı sizi hem fiyat hem de performans açısından memnun edebilir.

■ İlginç bir nokta: Harici DVD yazıcılar kategorisinin performans birincisi Philips nasıl performans açısından dahili yazıcılara kafa tutmayı başardıysa, benzer şekilde harici DVD yazıcılar kategorisindeki MSI DRE8 de fiyat açısından dahili yazıcılar kadar makul bir tablo çizmeyi başardı.

Özellikle CD yazmada, dahili yazıcılar da dahil olmak üzere tüm testin en iyi 3. performansını ortaya koyarak dikkatleri üzerine çeken ürün, sıra DVD yazmaya gelince aynı ölçüde başarılı olamadı ve kendi kategorisinde genel toplamda 2. sırada yer aldı. Her halükarda uygun fiyatı dikkate alındığında ürünün sunduğu fiyat/performans oranı gerçekten de mükemmel. Çift katman med-

yalara ek olarak artı ve eksi medyaları desteklemesiyle de takdirimizi kazanan yazıcı, 8x yazma ve 4x yeniden yazma etiketiyle satışa sunulmuş. 2 MB tampon bellekle donatılmış olan MSI DRE8, PC'nin içini açmak istemeyen deneyimsiz kullanıcıların bile uygun fiyata satın alıp USB bağlantısı sayesinde anında çalıştırabilecekleri, başarılı sayılabilecek bir yazıcı.

Ürünle birlikte Nero OEM suite paketi geliyor ki, Nero CD/DVD yazma alanında gerçek bir ekol haline gelmiş durumda. Dolayısıyla bu noktada kullanıcılar sıkıntı çekmeyecek. Ayrıca Cyberlink'in DVD izleme yazılımı da paketten çıkan diğer yazılımlar arasında.

Yazılabilir medya kavramı oturma odamızda: Sabit diske ya da DVD ortamına kayıt artık sadece PC'lerde gerçekleşmiyor. Yeni nesil DVD kaydediciler oturma odalarımızdaki eski video kaydedicileri tarihe gömdü.

farkı var. Birincisi, çift katman desteği yok. İkincisi ise fiyatı yüzde 25 daha düşük. Bu durum, yazıcıyı fiyat/performans oranı açısından cazip bir pozisyona getiriyor.

NU DDW-163

Optik cihazlar arasında yeni sayılabilecek bir marka olan Nu, aslına bakarsanız piyasada epey kabul gördü. Testimize yollanan DDW-163 ise yazma aşamasında nispeten iyi olan performansını okuma testlerinde ne yazık ki sergileyemedi. Testteki pek çok yazıcı gibi hem artı/eksi hem de çift katman desteği olan yazıcı 2 MB bellekle donatılmış ve ihtiyaç duyabileceğiniz yazılımlarla geliyor.

Pioneer DVR-108

DVD yazma ve okuma testlerindeki başarısı dikkate değerse de CD okuma/yazma testlerinde aynı performansı gösteremeyen Pioneer DVR-108, artı/eksi ve çift katman medyaları destekliyor. Beraberinde yazılım gelmeyen bu DVD yazıcının buna karşın oldukça yüksek bir satış fiyatına sahip olması bizi biraz şaşırttı doğrusu. 16x ve 4x hızlı bir DVD yazıcı olarak piyasaya sürülmüş olan ürün, 2 MB ön bellekle donatılmış.

Ricoh MP5308D

Gerek yazılım gerekse donanım bakımından zengin bir kutu içeriğine sahip olan bu yazıcı, performans testlerinde vasatı aşmadı. Özellikle DVD okuma performansı açısından beklenenin çok altında kalan Ricoh MP5308D, 8x DVD yazma ve

4x de yeniden yazma hızlarıyla etiketlenmiş. 2 MB önbellekli olarak piyasaya sürülen yazıcının fiyat/performans oranı açısından iyi bir sonuç elde ettiğini söylemek zor.

Arrgo DX082D

Toplam 18 DVD yazıcının katıldığı testimizde sadece DVD + desteği olan tek katılımcı Arrgo DX082D oldu. Çift katman medyaları da desteklemeyen yazıcı, bu noktada çok esnek değil. Testteki 8 MB tampon bellekli az sayıda yazıcıdan biri olan ürün 8x ve 4x DVD yazma hızlarıyla etiketlenmiş. Performans testlerinde varlık göster-

m e -

Yeni bir teknoloji: HP'nin LightScribe teknolojisi ile optik yazıcınızı uygun medya ile sırt yazmada da kullanabiliyorsunuz. Imation, Memorex ve Verbatim bu teknolojiyi destekleyen medyalar üretmeye başladı.

yen yazıcı, DVD yazma testinde nispeten daha iyi bir tablo çizdi. Fiyat/performans oranı açısından iyi sayılabilecek olan Arrgo DX082D'nin kutusundan biri +RW olmak üzere 2 adet boş DVD, ses bağlantısı kablosu ve Nero Express yazılımı çıkıyor.

Samsung TS-H542

Aslında CD okuma ve yazma testlerinden iyi sayılabilecek puanlar alan Samsung TS-H542, testte önemli bir ağırlığı olan DVD yazma kategorisinde aynı başarıyı gösteremeyince kendine ancak son sırada yer bulabildi. Çift katman desteği olmayan yazıcı, hem artı hem de eksi medyaları kullanabiliyor. Fiyat/performans açısından baktığımızdaysa ürünün çok cazip olmadığını görüyoruz.

Freecom CLASSIC SERIES

Tüm testteki en pahalı katılımcı olan Freecom Classic, Roxio yazılım paketiyle geliyor. 8x yazma ve 4x de yeniden yazma etiketiyle üretilen yazıcı, performans açısından etkileyici bir tablo çizemedi. Çift katman, artı ve eksi medyaları destekleyen yazıcının 2 MB tampon belleği var.

NU EDW-042

Özellikle CD ve DVD yazmada oldukça düşük skorlar elde eden Nu EDW-042, 4x yazma ve 2.4x de yeniden yazma etiketine sahip. Çift katman, artı ve eksi medyaları destekleyen ve fiyat/performans oranı açısından da çok cazip olmayan yazıcı, Nero OEM Suite paketiyle satışa sunulmuş.

Marka Model	Nec ND-3520A	Nec ND-3500A	Plextor 712A	Aopen DUW1608/ARR
Firma	Sky	Sky	Sky	Çözüm
Telefon	(216) 422 75 05	(216) 422 75 05	(216) 422 75 05	(216) 540 64 74
İnternet adresi	www.sky.com.tr	www.sky.com.tr	www.sky.com.tr	www.cozum.com.tr
Fiyat (dolar + KDV)	95	84	155	77
Toplam puan	94	91	91	88
DVD okuma performansı (%15)	100	98	88	81
CD okuma performansı (%10)	83	78	100	92
DVD yazma puanı (%35)	99	100	83	78
CD yazma puanı (%20)	92	81	100	96
Donanım özellikleri (%10)	100	100	85	100
Servis ve dokümantasyon (%10)	75	75	100	100
Fiyat / performans puanı	iyi	orta	kötü	iyi
Teknik veriler				
Arabirim	E-IDE	E-IDE	E-IDE	E-IDE
Format	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW
DVD yazma hızı	16x	16x	12x	16x
DVD yeniden yazma hızı	8x	4x	4x	4x
DVD okuma hızı	16x	16x	16x	16x
CD yazma hızı	48x	48x	48x	48x
CD yeniden yazma hızı	24x	24x	24x	32x
CD okuma hızı	48x	48x	48x	48x
Bellek	2 MB	2 MB	8 MB	2 MB
Belirtilen koruma yöntemi	Just Link	Just Link	Buffer Underrun Proof	Just Link
Belirtilen DVD/CD erişim süresi	120/120 ms	120/140 ms	100/150 ms	120/140 ms
Birlikte gelen donanım	Ses kablosu, 1 DVD-R	Ses kablosu, 1 DVD-R	Ses kablosu, 1 DVD-R	Ses kab. 2 ad. ön kapak
Birlikte gelen yazılım			Plextor Software DVD	Nero Oem , PowerDVD
Çift katman desteği	Var	Var	Yok	Var
Test Sonuçları				
DVD tach				
Ortalama transfer oranı	15970 Kbyte/s	15913 Kbyte/s	12123 Kbyte/s	11802 Kbyte/s
Erişim süresi	119 ms	114 ms	114 ms	128 ms
CD tach				
Ortalama transfer oranı	5246 Kbyte/s	5229 Kbyte/s	4672 Kbyte/s	5406 Kbyte/s
Erişim süresi	106 ms	127 ms	62 ms	86 ms
DVD Kopyalama				
Sabit diskten	366 sn	361 sn	518 sn	502 sn
Video DVD	480 sn	475 sn	490 sn	562 sn
CD kopyalama				
Sabit diskten	172 sn	200 sn	158 sn	167 sn
Audio CD	181 sn	203 sn	167 sn	173 sn

*Çizgi (212) 356 70 70, www.cizgi.com.tr, **Boğaziçi (212) 217 29 29, www.bogazici.com.tr, ***Arena (212) 364 64 64 www.arena.com.tr, ****Hızlı sistem (212) 671 03 51, www.hs.com.tr, *****Koyuncu (216) 522 99 00www.koyuncu.com.tr

DVD YAZICILARI NASIL TEST ETTİK?

■ 16x yazabildiğini iddia eden bir DVD yazıcıyı 8x medyayla test etmek, teknik açıdan doğru bir yaklaşım olmaz. Bu noktada test için yurtdışından getirttiğimiz 16x DVD+R Verbatim ve 52x TDK CD-R medyalar, testteki yazıcıların performanslarını daha iyi sınavabilmemize olanak sağladı. Testteki kriterler:

► **DVD okuma performansı:** Bu testte kullandığımız DVD Tach adlı yazılımın gerçekleştirdiği erişim süresi ve ortalama veri aktarımı testlerinin toplamdaki ağırlığı %15 oldu.

► **CD okuma performansı:** Bu testte CD Tach adlı yazılımı kullandık. Yazılımın elde ettiği ortalama veri aktarım oranı ve erişim süresine ait

testlerden alınan puanlar toplam puanı %10 oranında etkiledi.

► **DVD yazma performansı:** Bu kategorideki ilk testte bir DVD filmi DVD sürücünden kopyaladık. İkinci testte ise DivX, MP3 ve irili ufaklı dosyalarla oluşturduğumuz bir klasörü sabit diskten DVD'ye yazdık. Bu test, toplamda %35'lik

Asus DRW-1604P	Lite On SOHW-1613S	Philips DVDR-1640P	Lite On SOHW-1633S	Nu DDW-163
Boğaziçi, Çizgi (212) 217 29 29,* www.bogazici.com.tr	ITC (212) 288 08 44 www.bekoitc.com	Boğaziçi, Hızlı Sistem, Arena **, (212) 671 03 51,*** www.hs.com.tr	ITC (212) 288 08 44 www.bekoitc.com	Çözüm (216) 540 64 74 www.cozum.com.tr
90	100	87	75	75
85 Puan 81 76 95 68 100 90 orta	85 Puan 77 82 88 74 100 100 orta	84 Puan 70 46 94 82 100 100 çok iyi	83 Puan 77 81 90 74 75 100 iyi	83 Puan 71 77 82 85 100 90 iyi
E-IDE DVD+R/RW,DVD-R/RW 16x 4x 16x 32x 24x 40x 2 MB FlextraLink 130/140 ms Ses kablosu Nero Oem , Disc Creator Var	E-IDE DVD+R/RW,DVD-R/RW 16x 4x 16x 48x 24x 48x 2 MB Smart-Burn 120/120 ms Ses kab. DVR-R,DVD+RW Nero Oem, Power DVD Var	E-IDE DVD+R/RW,DVD-R/RW 16x 4x 16x 40x 24x 40x 2 MB Seamless Link 120/140 ms Ses kablosu Ahead Nero Suite 6 Var	E-IDE DVD+R/RW,DVD-R/RW 16x 4x 16x 48x 24x 48x 2 MB Smart-Burn 120/120 ms Ses kab. DVD-R,DVD+RW Nero Oem , Power DVD Yok	E-IDE DVD+R/RW,DVD-R/RW 16x 4x 16x 40x 24x 40x 2 MB Seamless Link 120/160 ms Ses kablosu Sonic CD, WinDVD CD Var
12549 Kbyte/s 138 ms	8311 Kbyte/s 110 ms	7940 Kbyte/s 124 ms	8370 Kbyte/s 111 ms	8429 Kbyte/s 128 ms
4581 Kbyte/s 108 ms	5374 Kbyte/s 114 ms	1926 Kbyte/s 126 ms	5372 Kbyte/s 119 ms	4542 Kbyte/s 105 ms
417 sn 459 sn	364 sn 627 sn	358 sn 546 sn	359 sn 603 sn	432 sn 586 sn
243 sn 238 sn	222 sn 219 sn	196 sn 202 sn	223 sn 218 sn	188 sn 196 sn

***** Datagate (212) 321 41 41, www.datagate.com.tr

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

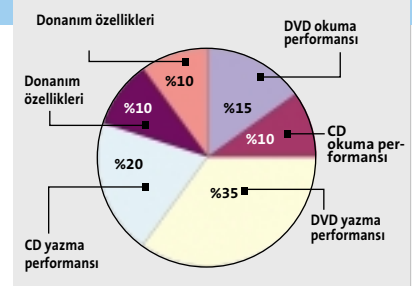
bir ağırlığa sahip oldu.

► **CD yazma performansı:** Bu testte de DVD yazma testinde olduğu gibi iki yazma işlemi gerçekleştirildi. İlk testte bir müzik CD'sini kopyalarken, ikinci testte sabit diskteki irili ufaklı dosyalarla dolu bir klasörü CD'ye yazdık. Bu testin toplam puana etkisi ise %20 oldu.

► **Donanım özellikleri:** Format desteği, tampon bellek miktarı ve diğer ekstra özelliklerin değerlendirildiği bu kategorinin toplam puan üzerindeki etkisi %10 oldu.

► **Servis ve Dokümantasyon:** Kutu içeriği ve sağlanan teknik destek de toplamda %10'luk etkiye sahip olan bu kategoride değerlendirildi.

TEST KRİTERLERİ

10

11

UYGUN FİYAT
CHIP
03/2005

12

13

Marka Model	Pioneer DVR-108	Ricoh MP5308D	Nu DDW-082	Arrgo DX082D
Firma	Sky	Multimedia	Çözüm	İnfronic
Telefon	(216) 422 75 05	(212) 479 46 46	(216) 540 64 74	(216) 317 96 50
İnternet adresi	www.sky.com.tr	www.multimedia.com.tr	www.cozum.com.tr	www.infronic.com.tr
Fiyat (dolar + KDV)	139	80	54	65
Toplam puan	82	79	75	74
DVD okuma performansı (%15)	81	57	69	70
CD okuma performansı (%10)	76	78	44	75
DVD yazma puanı (%35)	91	78	82	85
CD yazma puanı (%20)	66	78	54	54
Donanım özellikleri (%10)	100	100	100	50
Servis ve dokümantasyon (%10)	75	100	100	100
Fiyat / performans puanı	kötü	orta	çok iyi	iyi
Teknik veriler				
Arabirim	E-IDE	E-IDE	E-IDE	E-IDE
Format	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW
DVD yazma hızı	16x	8x	8x	8x
DVD yeniden yazma hızı	4x	4x	4x	4x
DVD okuma hızı	16x	12x	12x	12x
CD yazma hızı	32x	32x	40x	32x
CD yeniden yazma hızı	24x	16x	24x	24x
CD okuma hızı	40x	40x	40x	40x
Bellek	2 MB	2 MB	2 MB	8 MB
Belirtilen koruma yöntemi	Buffer Underrun	Buffer Underrun	Seamless Link	Seamless Link
Belirtilen DVD/CD erişim süresi	130/140 ms	120/140 ms	120/130 ms	130/130 ms
Birlikte gelen donanım	Ses kablosu, 1 DVD-R	IDE, Ses kab. 1 DVD+R	Ses kablosu, 1 DVD+R	Ses kab., 1 DVD+RW, 1 DVD+R
Birlikte gelen yazılım		Ricoh software CD	Nero Oem Suite	Nero Express
Çift katman desteği	Var	Var	Var	Yok
Test Sonuçları				
DVD tach				
Ortalama transfer oranı	12550 Kbyte/s	8215 Kbyte/s	8323 Kbyte/s	8390 Kbyte/s
Erişim süresi	138 ms	182 ms	131 ms	129 ms
CD tach				
Ortalama transfer oranı	4581 Kbyte/s	4626 Kbyte/s	1908 Kbyte/s	4476 Kbyte/s
Erişim süresi	110 ms	104 ms	131 ms	109 ms
DVD Kopyalama				
Sabit diskten	444 sn	521 sn	477 sn	485 sn
Video DVD	467 sn	550 sn	532 sn	497 sn
CD kopyalama				
Sabit diskten	244 sn	206 sn	305 sn	308 sn
Audio CD	252 sn	210 sn	292 sn	294 sn

* Çizgi (212) 356 70 70, www.cizgi.com.tr, **Boğaziçi (212) 217 29 29, www.bogazici.com.tr, ***ArenA (212) 364 64 64 www.arena.com.tr, ****Hızlı sistem (212) 671 03 51, www.hs.com.tr, *****Koyuncu (216) 522 99 00www.koyuncu.com.tr

Sonuç

Şahin Ekşioğlu
CHIP Test Merkezi
Editörü

Yavuz Şahin
CHIP Test Merkezi
Editörü

■ DVD yazıcılar gerçekten de işlevsel cihazlar. Tek bir DVD yazıcıyla tüm CD/DVD okuma/yazma/kopyalama işlemlerini gerçekleştirebilirsiniz. Dahili ve harici olmak üzere iki ayrı kategoride gerçekleştirdiğimiz test sonuçlarına bakarak, testteki 18 yazıcının arasında tüm test başlıklarında en iyi derecelere imza atan bir model olmadığını kolay-

lıkla görebilirsiniz. Öte yandan durum çok da belirsiz değil. Test birincisi olan NEC ND-3520A'nın rahat bir birinciliği var. Bu ürün fiyat/performans oranı açısından da test ortalamasının epey üstünde. Bu noktada yazıcı, hem performans açısından başarılı, hem de ödediğiniz paranın karşılığını size vermesi açısından ekonomik. Öte yandan gerek

HARİCİ DVD YAZICILAR

14

TEST BİRİNCİSİ
CHIP
03/2005

15

UYGUN FİYAT
CHIP
03/2005

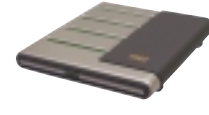
16

17

18

Samsung TS-H542	Philips ED16DVDR	MSI DRE8	Freecom Classic Series	Nu EDW-042
Kont, Koyuncu	Boğaziçi, Hızlı Sistem, Arena	Multimedya, Datagate	Sky	Çözüm
444 00 52, *****	**, ****, (212) 364 64 64	(212) 479 46 46, *****	(212) 422 75 05	(216) 540 64 74
www.kont.com.tr, *****	**, ****, www.arena.com.tr	www.multimedya.com, *****	www.sky.com.tr	www.cozum.com.tr
80	150	75	249	179
68 Puan 76 87 48 82 75 65 orta	84 Puan 78 81 87 76 100 90 kötü	82 Puan 72 84 70 95 100 90 iyi	72 Puan 70 78 51 78 100 100 kötü	51 Puan 66 62 27 28 100 100 kötü
E-IDE	USB	USB	USB	USB
DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW	DVD+R/RW,DVD-R/RW
12x	16x	8x	8x	4x
4x	4x	4x	4x	2.4x
12x	16x	16x	12x	8x
40x	48x	40x	32x	16x
24x	24x	24x	16x	10x
40x	48x	48x	40x	24x
2 MB	2 MB	2 MB	2 MB	2 MB
Burn Proof	Seamless Link	SuperLink	Just Link	Seamless Link
130/150 ms	160/160 ms	120/120 ms	140/120 ms	150/150 ms
Ses kablosu	USB bağlantı kablosu	USB bağlantı kablosu	USB bağ. kab. 1 DVD+R	USB bağ. kab. 1 DVD+R
Nero Oem , Disc Creator	Ahead Nero Suite 6	Nero Oem , Cyberlink DVD Solution	Roxio Reordirg ve Roxio DVDMAX	Nero Oem Suite
Var	Var	Var	Var	Var
8267 Kbyte/s	8309 Kbyte/s	8223 Kbyte/s	7979 Kbyte/s	6229 Kbyte/s
112 ms	109ms	121 ms	124 ms	121 ms
4529 Kbyte/s	5247 Kbyte/s	4371 Kbyte/s	4506 Kbyte/s	2700 Kbyte/s
80 ms	115 ms	82 ms	99 ms	95 ms
899 sn	437 sn	595 sn	859 sn	1516 sn
834 sn	516 sn	597 sn	794 sn	1548 sn
194 sn	214 sn	165 sn	205 sn	562 sn
200 sn	214 sn	177 sn	210 sn	608 sn

***** Datagate (212) 321 41 41, www.datagate.com.tr

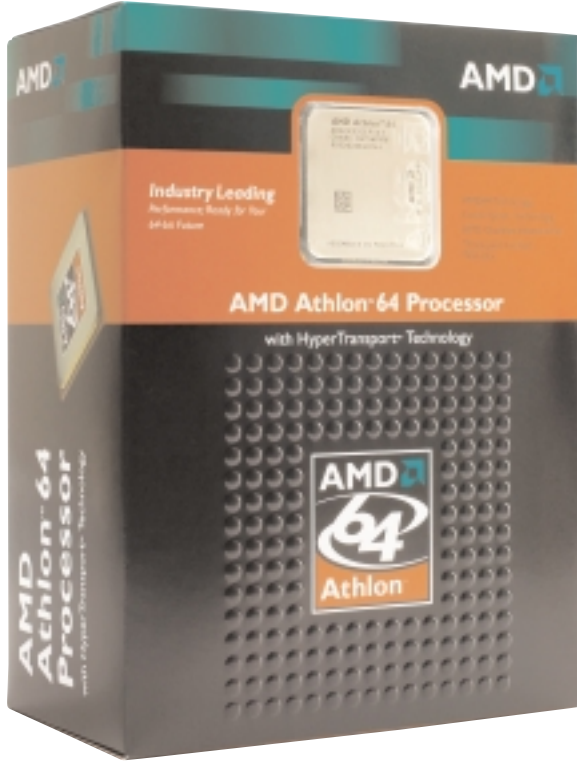
■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

test birincisiyle gerekse onu takip eden NEC DVD yazıcıyla beraber DVD yazma yazılımı gelmediğini hatırlatalım. Üçüncü sıradaki Plextor başarılı bir yazıcıysa da, yüksek fiyatı başarısını bir miktar gölgeliyor. Zira bu yazıcının fiyatı testteki en uygun fiyatlı katılımcıdan yaklaşık 3 kat daha yüksek. 4. sıradaki Aopen, fiyat/performans oranı açısından cazip.

13. sıradaki Nu DDW-082, 50 doların biraz üzerindeki fiyatıyla dikkat çekiyor. Bütçesi sınırlı okuyucularımız bu ürüne göz atmayı ihmal etmemeli.

Harici DVD yazıcılarda ise birincilik ipini göğüsleyen Philips ED16DVDR, tam bir performans canavarı. Bu yazıcı, dahili DVD yazıcılar kategorisindeki modellerin çoğundan daha iyi bir perfor-

mans ortaya koyarak bizi şaşırttı. Harici yazıcılar arasında dikkat çeken bir diğer model olan MSI DRE8 ise başarılı sayılabilecek performansına ek olarak uygun bir fiyata da sahip. Bu yazıcının, testteki diğer harici yazıcılar arasında, ortalama bir dahili yazıcı fiyatıyla satışa sunulmuş olması gözden kaçacak gibi değil.

Yeni Athlon 64'ün özellikleri

Winchester ve sonrası

AMD kısa bir süre önce 64 bit işlemci ailesine yeni bir Athlon64 modeli ekledi. "Winchester" kod adıyla anılan bu işlemcinin en büyük avantajlarından biri fazla ısınmaması sayesinde fanın zaman zaman tümüyle devre dışı bırakılabilmesi.

AMD'nin Winchester çekirdeğini taşıyan işlemcileri, piyasaya sürülüşünden kısa bir süre sonra özellikle overclock tutkunları tarafından mucizevi işlemciler olarak tanımlanmaya başlandı. İnternet üzerinde 2.600 Megahertz ve üzeri hızlara ulaşan kullanıcılara rastlamak mümkün. Asıl ilginç olan, bu overclock değerlerine standart soğutucuyla bile ulaşılabilmesi. Bu durum, işlemcisinin standart ayarlarda tutan kullanıcılar için de bir avantaj yaratıyor. Winchester çekirdekli herhangi bir işlemci aynı saat hızındaki "Newcastle" modellerinden çok daha düşük sıcaklıklarda çalışıyor. Sebep, yeni işlemci çekirdeğinin daha farklı bir teknolojiyle üretilmesi. Eski Athlon işlemcilerdeki 130 nanometre mimarisi yerini 90 nanometreye bırakmış.

Sessiz ve serin

Yeni çekirdeğin gerilim gereksinimi 1,5 Volt'tan 1,4 Volt'a indirilmiş. Böylelikle hem kayıp güç, hem de sıcaklık azalıyor. Bu noktada en büyük etkiyi kısaca SIO adı verilen ve işlemciler için optimize edilmiş bir üretim teknolojisi Silicon on Insulator sağlıyor. AMD yetkililerinden Dave Everitt'in açıklamasına göre "SOI güç kaybının düşürülmesini sağlıyor ve bu sayede Athlon64 daha düşük güçle yetinebiliyor." Bu teknoloji güç tüketimini azaltarak, AMD'yi voltaj değerini artırmaktan kurtarıyor.

Winchester kutu üzerindeki değerlere göre en fazla 67 Watt tüketiyor. Oysa di-

ğer Athlon-64 işlemcilerde bu değer 89 Watt'a yükseliyordu. Yeni işlemci oyun testlerinde maksimum 47°C sıcaklığa çıktı. Oysa Newcastle'da 66°C gibi değerlerle karşılaşmıştık. Fanı kendi müdahalemizle devre dışı bıraktığımızda maksimum 68 °C gibi bir değer okuduk. Bu değer, normal yollarla soğutulan Newcastle'dakinin çok az üzerinde. Ancak Winchester çekirdekli bir işlemci için öngörülen maksimum sıcaklık değeri 65°C. Newcastle'da bu değer 70 °C'a kadar çıkıyor. X800XT ile donatılmış yüksek performanslı test sistemimiz daha önceki Newcastle çekirdeğini kullanan Athlon-64 ile tam yük altında 219 Watt tüketiyor. İşlemci Winchester'la değiştirildiğinde bu tüketimi yüzde 10 azalarak 200 Watt'a geriliyor.

İşlemci soğutucusu ve anakart, fan hızını aktif olarak denetleyebiliyorsa PC'yi daha sessiz hale getirmek de mümkün.

Oyun performansı

Winchester işlemcilerin gündeme gelmesiyle birlikte aynı özelliklerdeki Newcastle çekirdekli Athlon 64'lerden yüzde 5 daha performanslı olacağı iddia edilmişti. Ne var ki yapılan testler bu iddiaları doğrulamıyor. Unreal Tournament 2004' test sistemimizdeki Winchester çekirdekli Athlon 64 3500+ 134,7 kare/s değerine ulaştı. Newcastle'daysa değer 134,1 Fps olarak ölçüldü. Winchester, FarCry'da saniyede 80 kareye ulaştı. (Newcastle: 79,7), Doom 3 ise 81,7 Fps'de çalıştı(Newcastle: 81,5). Aradaki fark testin düşük hata payı olası-

lığın kaynaklanabilecek kadar az. Bu nedenle Winchester'ın performans konusunda hissedilir bir kazanç sağladığını söylemek güç. AMD'den Stephan Schwo-low bu durumu şu şekilde açıklıyor: "Tasarım konusunda bazı optimizasyonlar gerçekleştirildi, ancak mikro mimari ve çalışma şekli büyük ölçüde korundu." Bu nedenle daha iyi performans istediğini Winchester'a geçmek için çok iyi bir gerekçe olarak gösteremeyiz. Ne var ki yeni çekirdek güç tüketimi konusunda oldukça büyük yenilikleri beraberinde getiriyor. Bu durum PC'nin daha sessiz çalışmasını ve buna bağlı olarak daha iyi overclock edilebilmesini sağlıyor

Satın alma sırasında dikkat

Kullanıcı hangi sistemlerde Winchester ve Newcastle işlemcilerden hangisini seçmeli sorusuna gelince: Henüz soket 754 ve 940 kullanan anakartlar için Winchester işlemciler üretilmiyor. Oysa AMD Soket 939 için her iki çekirdeği de içeren çözümler sunuyor.

Çekirdekler hakkında

Aslında Winchester ve Newcastle arasında tek bir işlemcide seçim yapmak mümkün. Bu işlemci Athlon 64 3500+. Soket 939 uyumlu Athlon 64 3000+ ve 3200+ işlemciler AMD'nin açıklamalarına göre yalnızca Winchester çekirdeğiyle üretilcek. Yakın zamanda FX kodlu işlemcilerde de 90nm mimarisine ve Winchester çekirdeğine geçilecek.

Yine de kullanıcılara bu konuda dikkatli olmalarını öneriyoruz. Yandaki resimde Newcastle çekirdekli bir Athlon 64 3200+ yer alıyor.

Fiyat karşılaştırması

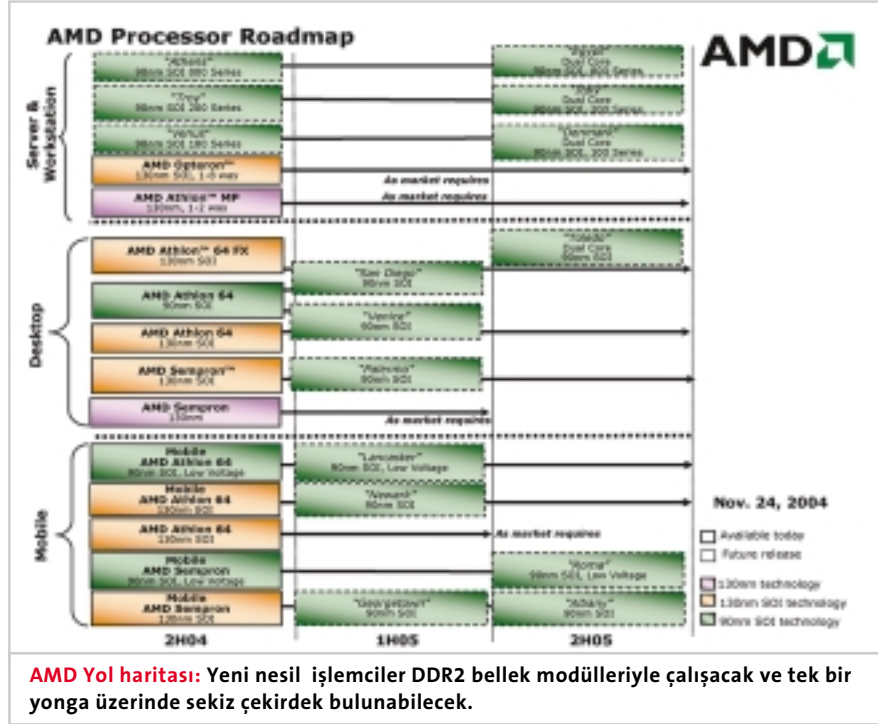
Bazı satıcılar daha yeni olan Winchester işlemcilerde kar marjlarını daha yüksek tutuyor. Yeni işlemcilerde 20 dolara varan fiyat farkları talep edebiliyor. Oysa AMD'nin önerilen fiyatlar listesinde her iki işlemci de aynı fiyata sahip. Yeni mimariyle birlikte fiyat artışına gidilmemesi şaşırtıcı değil.

Çünkü 90nm'ye geçiş, tek bir yonga plakasından yaklaşık %70 oranında daha fazla işlemci üretilebilmesini sağlıyor. Bu nedenle kullanıcıların fiyat konusunda daha dikkatli olmalarını öneriyoruz.

D0'dan sonra sıra E0'da!

AMD tüm Winchester işlemcilerinde daha yeni olan D0-Stepping'i kullanıyor. (Newcastle'da CG kullanılmaktaydı). Ancak yeni çekirdeğin hangi yenilikleri getirdiği şimdilik resmi yollarla tam olarak açıklanmamış. Web sayfasındaki yenileme rehberinde işlemciler elimize geldiğinde D0-Stepping desteğinden bahsedilmiyordu. AMD'nin yol haritasına göre 2005'in ilk yarısı için iki yeni Athlon 64 işlemci öngörülüyor.

Winchester'dan bayrağı devralacak işlemcilerin kod adları "San Diego" ve "Venice". Resmi bir açıklamaya ulaşmak henüz mümkün olmasa da AMD'ye yakın kaynaklardan edinilen bilgilere göre her iki çekirdek de E0 Stepping'le hazırlanacak. Bu durumda Athlon64'e SSE3 komut

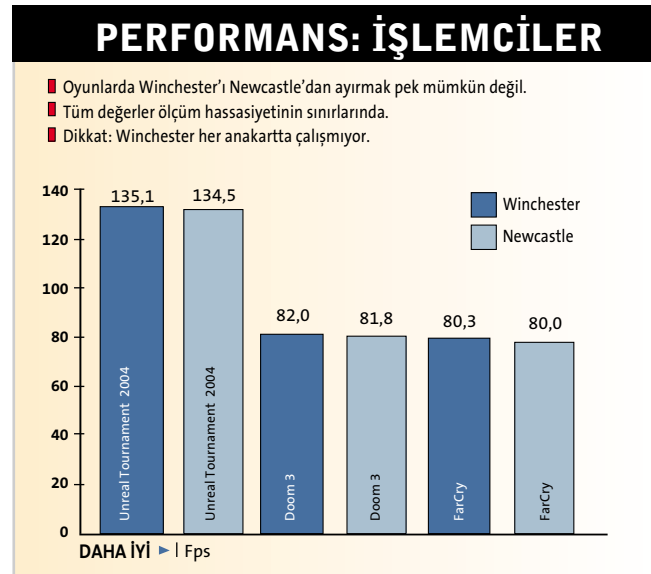
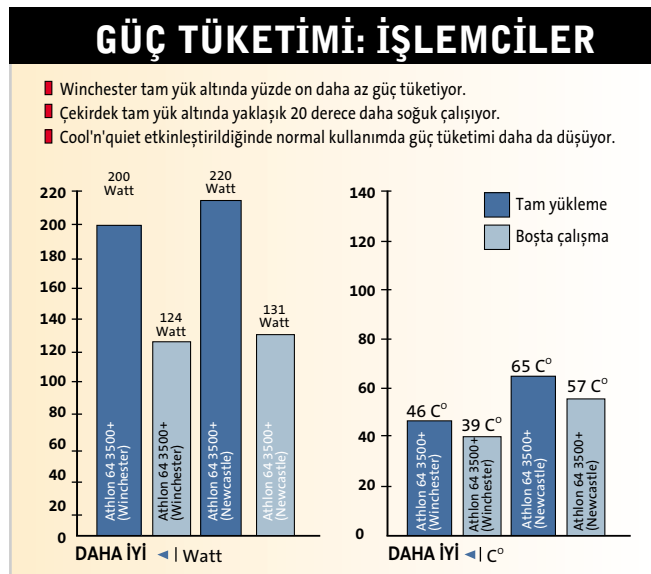
desteği eklenecek ve birkaç iyileştirme de mümkün olacak. İyileştirmeler listesinde revize edilmiş bellek denetleyicileri de var.

Çift çekirdekli işlemciler yolda

AMD bu yılın sonlarına doğru ilk çift çekirdekli işlemcilerini piyasaya sürecek. Resmi yol haritasında "yılın ikinci yarısı" bilgisiyle yetinilmekte. Daha önce çift çekirdek desteği için bu yılın ortaları öngörülmüştü. Yarı iletken üreticileri her zaman yeni gecikme duyurularıyla kullanıcıların karşısına çıkabiliyor. Bu nedenle lansmanın daha sonraki tarihlere sark-

ması ve çift çekirdekli işlemcilerin 2006'da satışa çıkması kimseyi şaşırtmamalı. Bir sonraki adımda AMD'nin ikiden de fazla çekirdeğin aynı işlemcide bulunduğu bir yongayı programına alacak. AMD'den Fred Weber aynı işlemci üzerinde maksimum sekiz çekirdeğin yer aldığı bir işlemciyi daha önce dile getirmişti. Gerekli bant genişliği Hyper Transport'un üçüncü sürümü ve ikinci nesil PCI-Express ile (x32 yuvaları gündeme gelecek) sağlanacak. Büyük ihtimalle bu aşamada işlemciler DDR2 belleklere ihtiyaç duyacak. ■

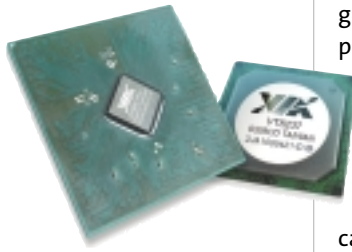
Ozan Ali Dönmez / ozand@chip.com.tr

CPU'lar kanatlanıyor!

Aşağıdaki fotoğrafta IBM analiz mühendisi Tami Vogel'in tuttuğu Cell işlemcisi, tek başına bir süper bilgisayarın işlem gücüne sahip. Görünen o ki CPU arenasında uzun süredir ihtiyaç duyulan taze kan sonunda bulundu...

Pentium 4 platformu ihya oluyor: VIA'nın yeni yonga seti, anakart üreticilerine, dolayısıyla da kullanıcılara Pentium 4 platformu için zengin seçenekler sunuyor.

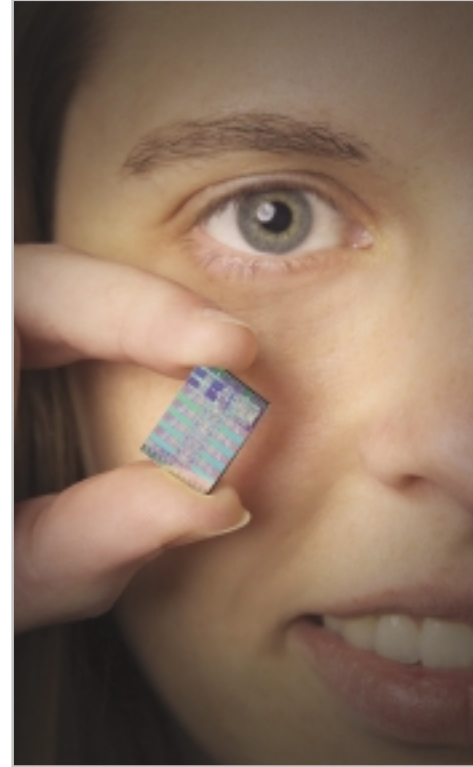
2 Şubat: VIA'nın yeni yonga seti

VIA yeni ve anakart üreticileri için oldukça ilginç bir yonga setiyle önümüzdeki günlerde popüler olabilir. Kuzey köprüsü olarak kullanılan PT880 Pro yongası, hem PCI Express hem de AGP8x desteğine sahip. Yonga hem DDR266/333/400 hem de DDR2 400/533 bellekleri destekleyebiliyor. FSB hızı olarak da 400, 533, 800 ve 1.066 MHz desteği olunca, anakart üreticileri için oldukça esnek bir tablo ortaya çıkıyor. Güney köprüsündeki VT8237 yongası ise, SATA ve PATA (RAID 0, RAID1 ve RAID 0+1 modları destekleniyor) zengin I/O özelliklerine ek olarak kuzey köprüsüyle 1066 MB/sn'lik bir hızla haberleşebiliyor. 24bit/ 96KHz örnekleme yapabilen ve 6 ya da 8 kanal ses sunan VIA Vinyl ses işlemcisini de unutmayalım.

7 Şubat: Cell ile işlemcilerde yeni bir dalga

Daha önce bahsettiğim PS3 işlemcisi Cell ile ilgili detaylar nihayet resmi bir açıklama ile duyuruldu. IBM, Sony ve Toshiba'nın ortaklığıyla gelişen bu işlemci, genel özelliklerine bakılırsa kullanım alanı açısından hiç de PS3'le sınırlı kalacak gibi görünmüyor.

Kendi içinde bağımsız çalışan 8 işlemciden oluşan Cell, ilk prototipi itibarıyla 90nm teknolojisiyle üretilmiş (kısa bir süre sonra 65nm teknolojisine geçilecek) ve 4 GHz'in üzerine çıkabiliyor. 4 GHz'in başlangıç modeli için oldukça yüksek bir saat hızı olması bir yana, IBM'e bakılırsa 234 milyon transistör içeren Cell, günümüz işlemcilerinden 10 kat daha

hızlı olma iddiası taşıyor. Resmi olmayan açıklamalara göre, Cell'in işlem gücü birbirine bağlı ve 3 GHz'e overclock edilmiş çift çekirdekli Opteron'lardan beş tanesine denk. Tabii teorik olarak. Zira Cell'i günümüz işletim sistemleriyle çalıştıracak bir yazılım/donanım platformu ortaya çıktığında ne tür bir performans elde edilecek, henüz tam anlamıyla kestirmek güç. Her halükarda Cell'in OS bağımsız bir işlemci olduğu belirtildiği için, bu süper bilgisayar sınıfı işlemcinin önümüzdeki yıllarda sektörü nasıl etkileyeceği ciddi bir merak konusu.

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

9 Şubat: nVidia Pentium 4 yonga seti piyasada

nVidia, Pentium 4 işlemcisi için tasarladığı ve Crush19 ya da kısaca C19 kod adlı yonga setini nihayet anakart üreticilerine dağıtmaya başladı. Önümüzdeki günlerde C19 yonga setli anakartları piyasada görebileceğiz. 1.066 MHz FSB, çift kanal DDR2 533 MHz ve 667 MHz bellekleri destekleyen yonga seti, çift kanal bellek desteğini DDR SDRAM'de ortaya koyamıyor. C19, yani Pentium 4 destekli nForce4'te, 8 kanal ses, Seri ATA-300, nVidia Gigabit Ethernet gibi gelişmiş özellikler de MCP04 I/O denetçisi üzerinden destekleniyor. nVidia'nın Intel platformuna renk katacağı konusunda herkes hemfikir.

10 Şubat: Canon'un yeni Rebel'i

Canon, 6 MP çözünürlüklü Digital Rebel Eos300D'yi ilk piyasaya sürerek 1.000 dolar altı DSLR kavramını da yaratmıştı. Diğer firmalar bu kadar uygun bir fiyatta DSLR üretmekte epey zorlandılar ki bu sıkıntı hala devam ediyor. Nikon D70'le Eos300D'nin tatlı rekabeti devam ederken, Canon Eos 350D'yi (Digital Rebel XT) piyasaya sürdü. 1.000 dolar altı DSLR kategorisinin yeni şampiyonu olan Eos 350D, tahmin edebileceğiniz gibi 8,2 MP'lik CCD ile donatılmış (efektif çözünürlük 8MP). Eos 350D'deki tek yenilik artan çözünürlük değil. Makinenin ilk açılış süresi önemli ölçüde azalmış. DigicII işlemcisi, yenden tasarlanan gövde ve LCD'ye ek olarak daha pek çok yenilik var 350D'de. Eos 300D'ye nazaran daha küçük olan 350D, DSLR sınıfındaki en hafif makine (540gr). Görünen o ki DSLR sınıfında yeni fiyat düşüşlerinin eli kulağında.

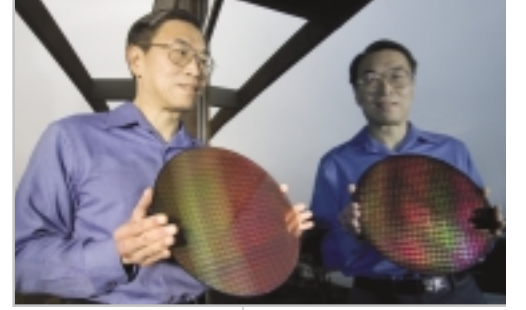

350D, 300D'ye karşı: Yüksek çözünürlüğü ve yenilenmiş tasarımıyla Canon 350D, DSLR arenasının yeni gözdesi olarak epey ses getirecek gibi. Bakalım diğer üreticilerin cevabı nasıl olacak.

» 11 Şubat: Intel'in toplantısı

Intel Türkiye'nin gerçekleştirdiği toplantıda Intel Teknolojileri İş Geliştirme Müdürü Aaron Coday, 64 bit Pentium 4, çoklu çekirdekli işlemciler ve Xeon hakkında önemli bilgiler verdi. AMD, 64 bit konusundaki acelesinin meyvelerini yüksek satış rakamlarıyla toplarken Intel, 64bit Windows XP'nin piyasaya çıkmasını bekleyerek doğru bir karar mı verdi, bunu şimdiden söylemek zor. AMD şimdilik halinden memnun, bu kesin. Fakat Intel hem çoklu çekirdekli işlemcilerle hem de 64 bit Pentium 4'le önümüzdeki günlerde piyasaya hızlı bir giriş yapacak. Yani işlemciler yeni yonga setleri anlamına geldiğinden güncel PC mimarisi epey değişecek. Çift çekirdekli Pentium 4 EE HyperThreading desteğine sahipken, yapılan açıklamalara göre çift çekirdekli Pentium 4'te HT desteği olmayacak. Şu günlerde çoklu çekirdeğe sahip işlemciler konusuna yoğun çalışmalar yapan Intel, tek bir işlemci çatısı altına 2 çekirdek yerleştirmekle yetinmeyerek bu sayıyı artırmaya çalışıyor. Çoklu çekirdeğe sahip işlemciler ve bunlara ait yonga setleri, sadece üst uç sistemler ve masaüstü PC'lere değil, dizüstü bilgisayarlara da girecek.

AMD ise çift çekirdekli AMD64 işlemcilerini 2005'in ikinci yarısına saklıyor. Herkes 64 bit Windows XP'nin piyasaya çıkışına odaklanmış durumda. Zira bu, pratikte damalı bayrağın sallanması anlamına geliyor. Aslına bakarsanız, Intel 64 bit işlemcilerin üretimine başlamış durumda. OEM şirketlerine yollanan işlemcileri taşıyan sistemler, piyasaya çıkmak için 64 bit Windows'un resmi olarak duyurulmasını bekliyor.

Çift çekirdeğe merhaba: Intel üretim ve teknoloji bölümü yöneticisi Sunlin Chou, ayna önünde elinde tuttuğu Pentium 4 işlemcilere ait silikon wafer ile çift çekirdek teknolojisine gönderme yapıyor.

18 Şubat: Reklamlar, reklamlar, reklamlar...

Günümüzde reklamların giremediği çok az alan kaldı. Öyle ki gazetelerden okuduğumuz kadarıyla pek çok kişi kendi bedenine geçici ya da kalıcı dövmelerle reklam almaya bile başladı. Bu gidişin sonu ne olacak derken, EverQuestII ve Splinter Cell oyunlarına reklam alındığını duymak beni pek şaşırtmadı doğrusu. Buna göre önümüzdeki günlerde yapılacak bir güncellemeyle Norrath evreninde oyun sırasında bir pizzacıya girip kendi özel siparişinizi vermeniz ve gerçek dünyada bu siparişin birkaç dakika sonra kapınıza getirilmesi mümkün olacak. Online alışverişlerin özellikle yurtdışında ne kadar yaygınlaştığını düşünürsek, artık oyunlarda gördüğümüz her dükkanın oyun evreninde bir aksesuardan ziyade daha ciddi işlevleri olan ticari bir müessese haline geleceğini varsayabiliriz. Bu işin sonu nereye varacak, merakla bekliyorum.

Cihazların önemi: Özel olarak hazırlanan çeşitli cihazlar sayesinde birçok ürünü rahatlıkla test etmemiz mümkün.

EN İYİ DONANIMLAR

CHIP TOP 10

Güncel CHIP TOP 10 tabloları her ay donanım pazarındaki en başarılı ürünleri listeliyor. TOP 10 tablolarını satın alma kararlarınızda rehber olarak kullanabilirsiniz.

CHIP TOP 10 LİSTELERİ

► IDE-SATA sabit diskler	128
► Mürekkep püskürtmeli yazıcı	128
► 17"-19" monitörler	130
► 1500 \$ altı Lazer Yazıcılar	130
► Dijital fotoğraf makineleri	132
► 200 \$ altı ekran kartları	132
► 200 \$ üstü ekran kartları	132
► Cep telefonları	134
► 15" LCD monitörler	134
► 17" LCD monitörler	134
► CD sürücüler	136
► CD yazıcılar	136
► Tarayıcılar	136

■ Bildiğiniz gibi, her ay TOP 10'da en iyi donanımları yayınlıyoruz ve bu sayfalarımız sizlerden oldukça büyük ilgi görüyor. Bunda, sıralamaların yaptığımız donanım testlerinde en üst sırayı alan ilk 10 üründen oluşmasının payı büyük. Her ay gerçekleştirdiğimiz testlerde, onlarca ürün test prosedürümüz doğrultusunda tek tek inceleniyor ve sıralanıyor. Sizlerle paylaştığımız donanım veritabanımız bu şekilde oluşuyor. Bir sonraki adım, seçilen en iyi 10 ürünü bu sayfalarda sürekli olarak yayımlamak. TOP 10 sayfalarının test tablolarından en büyük farkı, önemli kısa bilgilerin yer alması ve her ay güncellenmesi. Buna ek olarak, donanım incelemelerimizde de test prosedürlerine sadık kaldığımız için, daha önce testi kaçırın ya da piyasaya yeni sürülen ürünleri de aynı kriterlerle ölçüp değerlendirmeye katabiliyoruz. Bu, aylar önce test edilen bir ürün ile yeni çıkan bir ürünün rahatlıkla kıyaslanabilmesi ve sıralanabilmesi avantajını sağlıyor.

Sayfalar baktığınızda, ürünleri önce kategorilere ayırdığımız, sonra da performanslarına göre listelediğimiz dikkatinizi çekecektir. TOP 10 tablolarımızda Fiyat / Performans oranlarına da yer verdiğimiz için, bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oranın yalnızca o ayki ürünler için geçerli olduğunu unutmamamızda fayda var. Yani performans puanı yüksek olan yeni bir ürün, şayet fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin Fiyat / Performans oranını kolayca değiştirebilir. Ürünlerin performanslarını bir bakışta görebilmeniz için de renk kodları kullanıyoruz. Yeşil renk, test ve incelemelerde çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Performansı iyi olan ürünler sarı, orta seviye performans gösteren ürünler de turuncu renkle temsil ediliyor. Güncel TOP 10 tablolarının tümüne www.chip.com.tr adresinden de erişebilirsiniz.

IDE SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Disk Perfor.	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Kapasite (GB)	Teknik veriler Ararım, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Seagate Barracuda ST3200822A	96	■■■■■	128	96	100	92	100	200	U-DMA/133, 8MB, 7200 rpm
2	Samsung SP1203N	92	■■■■■	91	91	90	100	95	120	U-DMA/133, 2MB, 7200 rpm
3	Samsung SP0802N	92	■■■■■	63	93	80	92	95	80	U-DMA/133, 2MB, 7200 rpm
4	Maxtor Maxline Plus II	90	■■■■■	259	90	91	89	90	250	U-DMA/133, 8MB, 7200 rpm
5	Samsung SP1614N	89	■■■■■	99	92	73	80	95	160	U-DMA/133, 8MB, 7200 rpm
6	Samsung SP0411N	88	■■■■■	55	89	83	86	95	40	U-DMA/133, 2MB, 7200 rpm
7	Western Digital Caviar WD2500	88	■■■■■	249	90	84	80	90	250	U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm
8	Western Digital Caviar WD1200	86	■■■■■	99	86	95	75	90	120	U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm
9	Western Digital Caviar WD800	84	■■■■■	71	85	78	86	90	80	U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm
10	Western Digital Caviar WD1800	58	■■■■■	185	49	77	77	90	180	U-DMA/100, 8MB, 7200 rpm

SATA SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Disk Perfor.	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Kapasite (GB)	Teknik veriler Ararım, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Western Digital Raptor WD740GD	95	■■■■■	229	95	100	92	90	74	S-ATA, 8MB, 10000 rpm
2	Western Digital Raptor WD360GD	94	■■■■■	159	94	100	92	90	36.7	S-ATA, 8MB, 10000 rpm
3	Samsung SP1614C	90	■■■■■	111	90	88	86	95	160	S-ATA, 8MB, 7200 rpm
4	Seagate Barracuda ST3400832AS	89	■■■■■	418	88	87	90	100	400	S-ATA, 8MB, 7200 rpm
5	Samsung SP0812C	89	■■■■■	77	88	87	90	95	80	S-ATA, 8MB, 7200 rpm
6	Samsung SP1213C	89	■■■■■	102	84	98	100	95	120	S-ATA, 8MB, 7200 rpm
7	Seagate Barracuda ST3160827AS	75	■■■■■	129	71	84	51	100	160	S-ATA, 8MB, 7200 rpm

1. SIRA: Western Digital Raptor WD740GD

Yüksek hız sağlıyor, SATA kategorisinin RPM şampiyonu, ancak kapasitesi küçük

Yüksek performans
Kapasite günümüzün standartının altında
CHIP Toplam Puanı: **95**
Fiyatı: 229 \$ (kötü)

4. SIRA: Seagate ST3400832AS

Verilerinizi saklamak için size güvenli bir ortam sağlıyor.

NCQ ile SATA'nın bir adım önünde
400 GB'lık kapasite
Güçlü şok korumasına sahip
CHIP Toplam Puanı: **89**
Fiyatı: 418 \$ (kötü)

MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Kalitesi	Resim Kalitesi	Teknik veriler Ergonomi, çözünürlük, arayüz, baskı hızı
1	Epson Stylus Photo R800	96	■■■■■	399 €	90	90	89	100	100	100, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 17/8
2	Epson Stylus C84	93	■■■■■	105 €	100	100	81	92	92	100, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 22/12
3	HP Deskjet 5652	91	■■■■■	145	93	54	98	100	95	100, 4800x1200 dpi, Paralel/USB, 21/15
4	Canon i455	87	■■■■■	145	87	27	92	98	100	89, 4800x1200 dpi, USB, 18/12
5	HP Deskjet 5150	85	■■■■■	96	90	52	100	85	87	94, 4800x1200 dpi, USB, 19/14
6	HP Deskjet 3650	81	■■■■■	78	73	45	87	87	89	83, 4800x1200 dpi, USB, 17/12
7	Canon i350	79	■■■■■	79 €	79	77	75	85	78	83, 4800x1200 dpi, USB, 16/11
8	Epson Stylus C64	76	■■■■■	81 €	70	53	51	74	84	94, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 17/9
9	Canon i250	76	■■■■■	79 €	70	76	74	74	78	80, 4800x1200 dpi, USB, 12/9

17" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Convergence	Contrast Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergonomi	Geometri	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (pixel)
1	Sony CPD-G220P	94	■■■■■	289	76	100	97	100	95	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
2	LG F700P	80	■■■■■	191	77	50	94	90	90	Flat, 0.24 mm, 1920x1440
3	ADI Microscan G700i	80	■■■■■	190	74	50	93	89	93	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
4	Samsung SyncMaster 757 NF	79	■■■■■	191	76	50	90	88	92	NaturalFlat, 0.25 mm, 1920x1440
5	Samsung SyncMaster 757 DFX	78	■■■■■	192	75	50	88	88	90	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440
6	Philips 107B4	77	■■■■■	159	73	50	84	90	90	D.Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
7	Miro 17F95	77	■■■■■	155	72	50	87	89	87	Dot Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
8	LG T710BH	76	■■■■■	110	70	50	90	85	85	Flat, 0.20 mm, 1280x1024
9	Sony CPD-E220E	75	■■■■■	250	57	50	94	86	92	T.CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024
10	Iiyama VisionMaster Pro 410	74	■■■■■	255	43	50	90	91	100	D.Tron, 0.25 mm, 1600 x 1200

19" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi	Yatay Frekansı	Düşey Frekansı	Boyutları (GxYxD)	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (dpi)
1	Sony G400	98	■■■■■	449	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
2	LG 995FT	95	■■■■■	295	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	Flat Square Tube, 0.24, 1600 x 1200
3	Philips 109P	95	■■■■■	315	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	Flat Square Tube, 0.25, 1920 x 1440
4	Philips 109P4	95	■■■■■	305	97	95	30-111 kHz	50-160 Hz	460 x 450 x 450	Flat Square Tube, 0.24, 1920 x 1440
5	LG Flatron EZ T910BU	94	■■■■■	245	97	90	30-98 kHz	50-160 Hz	443 x 458 x 450	Flat, 0.24, 2048x1536
6	NecFP950	94	■■■■■	593	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	Grill Pitch, 0.25, 1600 x 1200
7	Hyundai ImageQuest Q995	92	■■■■■	251	90	95	30-110 kHz	50-160 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.25/0.20, 1600 x 1200
8	Sony E400	91	■■■■■	425	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
9	Hyundai ImageQuest Q910	89	■■■■■	215	85	95	30-107 kHz	50-150 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.20, 1600 x 1200
10	Benq V991	88	■■■■■	235	90	85	30-95 kHz	50-160 Hz	466 x 455 x 463	Flat Square Tube, 0.25, 1600 x 1200

5. SIRA: LG Flatron EZ T910BU

Kendisini diğer ürünlerden ayıran ez-FLAT, Brightview ve Brightwindow teknolojileri ile kullanıcılara kolaylık sağlıyor.

✦ Desteklediği teknoloji entegrasyonu
✦ Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor
✦ Güçlü ergonomi
CHIP Toplam Puanı: 94
Fiyatı: 245 \$ (iyi)

7. SIRA: Hyundai ImageQuest Q995

Göze hitap eden tasarımın yanı sıra düzeltilmiş teknik değerlerle iyi bir performansla sahip.

✦ Dar alanlar için iyi bir seçenek
✦ Başarılı ergonomi
✦ Uygun fiyat
CHIP Toplam Puanı: 92
Fiyatı: 251 \$ (çok iyi)

F.A.: Firmayı Arayınız

1500 \$ ALTI LAZER YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi + B. gelenler	Teknik veriler Çözünürlük, Bellek
1	Xerox Phaser 4400	95	■■■■■	950 \$	97	98	94	90	95	1200 x 1200 dpi, 64 MB
2	Lexmark Optra T614	94	■■■■■	940 \$	93	100	95	86	93	1200 x 1200 dpi, 16 MB
3	Xerox Phaser 4500	93	■■■■■	931 \$	85	85	90	95	95	1200 x 1200 dpi, 48 MB
4	Kyocera Mita FS-3800	87	■■■■■	840 €	90	82	87	86	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
5	Kyocera Mita FS-1900	86	■■■■■	630 €	87	78	92	87	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
6	Brother HL-5130	85	■■■■■	210 \$	92	91	78	80	90	2400 x 600 dpi, 8 MB
7	HP Laserjet LJ1300	84	■■■■■	350 \$	91	85	80	81	90	1200 x 1200 dpi, 16 MB
8	Konica Minolta 1300W	84	■■■■■	139 €	90	90	75	78	90	1200 x 1200 dpi, 8 MB
9	Brother HL-1430	81	■■■■■	159 \$	84	85	76	78	85	600 x 600 dpi, 4 MB
10	Samsung ML1520	79	■■■■■	135 \$	82	84	78	74	75	600 x 600 dpi, 8 MB

DİJİTAL FOTOĞRAF MAKİNELERİ

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€+ kdv)	Resim Kalitesi	Ergo-nomi	Beraber. Gelen Don.	Ses	Optik Zum	Teknik veriler USB, AV Out, ağırlık
1	Sony DSC-F828	89	■■■■■	980	97	86	95	67	7 X	2.0, AV Out, 940gr
2	Panasonic Lumix DMC-FZ20	86	■■■■■	630	85	94	95	50	12 X	2.0, AV Out, 556gr
3	Canon PowerShot Pro1	86	■■■■■	969	96	80	100	67	7 X	2.0, AV Out, 545gr
4	Nikon Coolpix 8800	86	■■■■■	999 \$	100	96	56	86	10 X	2.0, AV Out, 680gr
5	Minolta Dimage A2	85	■■■■■	822 \$	83	96	87	83	7 X	2.0, AV Out, 643gr
6	Nikon Coolpix 8400	85	■■■■■	828 \$	98	88	63	86	3,5X	2.0, AV Out, 470gr
7	Fujifilm FinePix E550	84	■■■■■	422	94	83	77	67	4 X	2.0, AV Out, 261gr
8	Olympus Camedia C8080	84	■■■■■	845	93	80	90	86	5 X	2.0, AV Out, 720gr
9	Sony Cybershot DSC-V3	83	■■■■■	685	89	96	72	57	4 X	2.0, AV Out, 395gr
10	Sony Cybershot DSC-P150	83	■■■■■	515	97	100	29	67	3 X	2.0, AV Out, 183gr

200 \$ ALTI EKРАН KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3D Performs	Donanım Özellikleri	Kutu İçeriği	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (mhz)	Grafik Yongası
1	ASUS Radeon 9600XT	87	■■■■■	160	87	80	95	128/DDR	500/600	Radeon 9600XT
2	Powercolor 9600XT Bravo Edition	86	■■■■■	160	90	80	68	128/DDR	500/600	Radeon 9600XT
3	Gigabyte 9600XT	83	■■■■■	161	87	74	75	128/DDR	500/600	Radeon 9600XT
4	HIS 9600XT	82	■■■■■	165	91	44	63	128/DDR	500/650	Radeon 9600XT
5	Leadtek A360 TDH	82	■■■■■	171	77	100	91	256/DDR	425/500	GeForce FX5700
6	Inno3D 5700 Ultra	81	■■■■■	171	92	29	68	128/GDDR3	475/900	GeForce FX5700 Ultra
7	FIC 9600XT	79	■■■■■	145	87	59	50	128/DDR	500/600	Radeon 9600XT
8	MSI FX5700	74	■■■■■	134	81	14	90	128/DDR	425/550	GeForce FX5700
9	Abit Siluro FX5700	72	■■■■■	170	77	59	55	256/DDR	425/500	GeForce FX5700
10	Asus V9570TD	71	■■■■■	179	78	29	75	256/DDR	425/500	GeForce FX5700

1. SIRA: Asus Radeon 9600XT

Soğutucunun VPU'nun yanında bellek modüllerini de örtmesi esnek bir kullanım sağlıyor.

Yüksek performans
Analog video girişi
Başarılı fiyat performans oranı

CHIP Toplam Puanı: 87
Fiyatı: 160 \$ (iyi)

5. SIRA: Leadtek A360 TDH

Üzerindeki analog video girişi sayesinde çok yönlü bir kullanım sunuyor

Zengin donanım özellikleri
Başarılı soğutma

CHIP Toplam Puanı: 82
Fiyatı: 171 \$ (iyi)

200 \$ ÜSTÜ EKРАН KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3D Performs	Donanım Özellikleri	Kutu İçeriği	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (mhz)	Grafik Yongası
1	Asus V9999 Ultra Deluxe	93	■■■■■	489	98	74	82	256/GDDR3	400/1100	GeForce FX6800 Ultra
2	Asus AX 800XT	88	■■■■■	485	90	84	79	256/GDDR3	520/1120	Radeon 800XT
3	MSI 6800GT	88	■■■■■	501	92	51	100	256/GDDR3	350/1000	GeForce FX6800GT
4	MSI RX800 Pro T256	82	■■■■■	505	77	100	100	256/GDDR3	475/900	Radeon X800PRO
5	Leadtek A400GT	82	■■■■■	505	89	38	79	256/GDDR3	350/1000	GeForce FX6800GT
6	Asus 9999 Gamer	78	■■■■■	370	79	74	72	256/GDDR3	350/1000	GeForce FX6800
7	Leadtek A400 TDH	71	■■■■■	370	71	64	79	128/DDR	325/700	GeForce FX6800
8	Leadtek A380 Ultra TDH	66	■■■■■	505	58	100	83	256/DDR	475/950	GeForce FX5950 Ultra
9	Gigabyte 9800XT	62	■■■■■	478	60	64	75	256/DDR	412/730	Radeon 9800 XT
10	Sparkle 6800	62	■■■■■	373	70	25	50	128/DDR	325/700	GeForce FX6800

CEP TELEFONLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€ + kdv)	Mobilite	Donanım	Pratiklik	Ağırlık (gram)	Boyut (mm)	Teknik veriler Konuşma süresi, özel telsiz standardı
1	Siemens S65	87	■■■■■	299	59	98	91	104	109 x 48 x 21	143 dk, IR, Tri-Band, GPRS
2	Nokia 6230	87	■■■■■	289	65	89	89	97	103 x 45 x 20	176 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
3	Siemens SX1	85	■■■■■	215	55	86	87	119	109 x 56 x 20	176 dk, IR, Tri-Band, GPRS
4	Sony Ericsson S700i	85	■■■■■	500	54	96	90	132	107 x 49 x 27	168 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
5	Nokia 6670	84	■■■■■	339	55	83	91	93	109 x 53 x 20	193 dk, Tri-Band, GPRS, HSCSD
6	Sony Ericsson K700i	84	■■■■■	285	67	87	86	95	99 x 47 x 22	148 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
7	Motorola Razr V3	83	■■■■■	399	67	93	74	97	98 x 53 x 15	157 dk, Tri-Band, GPRS,
8	Sony Ericsson P910i	83	■■■■■	665	45	100	100	120	119 x 53 x 20	276 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
9	Sony Ericsson P900	83	■■■■■	549	45	100	85	158	115 x 59 x 25	293 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
10	Nokia 7610	83	■■■■■	360	51	95	93	120	119 x 53 x 20	139 dk, Tri-Band, GPRS, HSCSD

15" LCD MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Birlikte Gelenler	Tepki süresi (ms)	Servis Doküman.	Teknik veriler (Alan büyüklüğü, maks. çözünürlük, piksel aralığı (mm), maks. kontrast, maks. parlaklık)
1	SONY SDM-S53	98	■■■■■	351	93	90	90	18	80	15", 1024 x 768, 0,297, 500:1, 300m²
2	PHILIPS 150B	82	■■■■■	325	59	92	85	18	100	15", 1024 x 768, 0,297, 450:1, 250m²
3	SAMSUNG 153V	80	■■■■■	301	60	81	90	20	95	15", 1024 x 768, 0,297, 300:1, 250m²
4	SONY SDM-H553	78	■■■■■	375	57	83	90	20	80	15", 1024 x 768, 0,297, 400:1, 250m²
5	SAMSUNG 152V	76	■■■■■	299	52	81	90	20	95	15", 1024 x 768, 0,297, 350:1, 250m²
6	HYUNDAI İMAGE QUEST Q15	72	■■■■■	299	47	84	85	20	80	15", 1024 x 768, 0,297, 300:1, 250m²
7	BEKO BTM-15JA	67	■■■■■	315	36	83	90	20	80	15", 1024 x 768, 0,297, 350:1, 300m²
8	BEKO BS-15L	67	■■■■■	299	36	82	90	20	80	15", 1024 x 768, 0,297, 350:1, 250m²
9	OLİVETTİ LC 157M	59	■■■■■	315	36	80	85	21	80	15", 1024 x 768, 0,297, 300:1, 300m²

17" LCD MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Birlikte Gelenler	Tepki süresi (ms)	Servis Doküman.	Teknik veriler (Alan büyüklüğü, maks. çözünürlük, piksel aralığı (mm), maks. kontrast, maks. parlaklık)
1	SONY SDM X73	97	■■■■■	595	92	78	90	12	80	17", 1280 x 1024, 0,264, 400:1, 300m²
2	SAMSUNG 172X	95	■■■■■	540	86	77	90	12	95	17", 1280 x 1024, 0,264, 500:1, 270m²
3	PHILIPS 170T4	89	■■■■■	801	62	100	85	14	100	17", 1280 x 768, 0,297, 600:1, 450m²
4	SONY SDM-HS73P	86	■■■■■	501	67	82	90	11	80	17", 1280 x 1024, 0,264, 500:1, 400m²
5	SONY S73	85	■■■■■	498	66	83	90	12	80	17", 1280 x 1024, 0,264, 500:1, 250m²
6	LG 1730S	85	■■■■■	371	63	90	99	16	90	17", 1280 x 1024, 0,264, 450:1, 250m²
7	ASUS PG 17	84	■■■■■	345	65	83	90	14	90	17", 1280 x 1024, 0,264, 550:1, 250m²
8	LG 1720B	84	■■■■■	449	60	80	90	16	90	17", 1280 x 1024, 0,264, 450:1, 250m²
9	BENQ FP 783	83	■■■■■	491	57	90	95	12	85	17", 1280 x 1024, 0,264, 500:1, 300m²
10	ACER AL 1714	83	■■■■■	399	62	81	85	14	90	17", 1280 x 1024, 0,264, 350:1, 370m²

F.A.: Firmayı arayınız

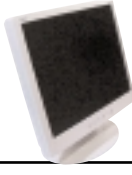
1. SIRA: SONY SDM X73

Bütçesi geniş kullanıcılar için gerek görüntü kalitesi gerekse tasarımıyla beğenimizi kazanan başarılı bir LCD monitör.

- ✓ Mükemmel görüntü kalitesi
 - ✓ Başarılı tasarım
 - ✗ Yüksek fiyat
- Toplam CHIP Puanı: 97**
Fiyatı: 595 \$ (orta)

10. SIRA: ACER AL 1714

LCD monitör almayı düşünüyorsanız fakat bütçeniz sınırlıysa görüntü kalitesiyle beğenimizi toplayan bu ürüne göz atmanızda fayda var.

- ✓ Başarılı fiyat/performans oranı
 - ✗ Pozisyon ayarı yok
 - ✗ Sadece D-Sub girişi var
- Toplam CHIP Puanı: 83**
Fiyatı: 399 \$ (çok iyi)

DVD YAZICILAR

Güncel karşılaştırma testi, bakınız 104

CD SÜRÜCÜLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Ort. Veri Trans. H.	Maks. Trans. H.	Veri Erişim S.	Ergonomi	Audio Ripping	Teknik veriler Okuma, Bağlantı
1	LG GCR-8523B	88	■■■■■	17	90	100	100	95	95	52X, IDE Ultra DMA 33
2	MSI MS-8152	85	■■■■■	19	88	96	100	95	93	52X, IDE Ultra DMA 33
3	Aopen CD-956E	84	■■■■■	20	100	100	99	90	45	56X, IDE Ultra DMA 33
4	Asus CD-S520	84	■■■■■	20	93	98	98	90	36	52X, IDE Ultra DMA 33
5	Aopen CD-952E	82	■■■■■	19	90	96	78	95	53	52X, IDE Ultra DMA 33
6	Samsung SC-152	72	■■■■■	17	79	77	79	90	80	52X, IDE Ultra DMA 33
7	Mitsumi FX5401W	67	■■■■■	22	70	71	79	90	90	54X, IDE Ultra DMA 33
8	BTC BCD-F563E	65	■■■■■	19	66	69	68	90	100	56X, IDE Ultra DMA 33
9	NEC CD3002A	58	■■■■■	20	62	59	86	90	69	52X, IDE Ultra DMA 33
10	Benq CD 656A	48	■■■■■	21	48	48	74	95	72	56X, IDE Ultra DMA 33

CD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perfor.	Ergonomi Birlikte G.	Teknik veriler Okuma / Yeniden yazma / Yazma, Ön bellek
1	LG GCE-8525B	93	■■■■■	32	85	100	100	90	100	52/32/52, 2 MB
2	Samsung SW-252	86	■■■■■	41	78	100	100	66	100	52/24/52, 8 MB
3	Plextor Premium	83	■■■■■	99	97	95	91	55	80	52/32/52, 2 MB
4	Plextor PX-W5224TA	83	■■■■■	61	100	94	87	58	70	52/24/52, 2 MB
5	LG GCE-8523B	82	■■■■■	39	75	67	97	89	85	52/24/52, 2 MB
6	Benq CRW5524P	75	■■■■■	41	52	49	87	97	100	52/24/52, 2 MB
7	Aopen CRW5232	67	■■■■■	32	49	45	99	67	80	52/32/52, 2 MB
8	Mitsumi CR-48ETE	67	■■■■■	41	41	40	97	75	80	52/24/52, 2 MB
9	Philips PCRW5224	65	■■■■■	38	52	49	82	67	70	52/24/52, 2 MB
10	MSI CR-52-A2	61	■■■■■	45	31	29	88	76	85	52/24/52, 2 MB

*CD'den yazma, **HDD'den yazma

TARAYICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	300 dpi RPTH	600 dpi GGTH	300 dpi RRTK	600 dpi GGTK	Ergonomi	Teknik veriler Çözünürlük, Renk kalitesi, Arabirim
1	Epson Perfection 3170 Photo	94	■■■■■	235	17	55	96	100	90	3200 x 6400 dpi, 48 bit, USB 2.0
2	Canon CanoScan 3200F	92	■■■■■	164	20	42	95	97	85	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
3	Canon Lide 80	85	■■■■■	236	39	73	89	87	93	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
4	HP Scanjet 4670	83	■■■■■	201	24	125	95	95	100	2400 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
5	Benq S2W 7400UT	77	■■■■■	161	66	55	87	88	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
6	Mustek BearPaw 4800TA Proll	77	■■■■■	83	48	39	86	86	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
7	Canon Lide 30	73	■■■■■	85	47	287	89	85	80	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1
8	Genius ColorPage HR-7X SLIM	71	■■■■■	96	55	130	80	84	80	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
9	Genius ColorPage HP-6X SLIM	71	■■■■■	71	69	88	78	82	82	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
10	Mustek BearPaw 2448 CS Plus	70	■■■■■	60	46	59	78	84	75	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

1. SIRA: Epson Perfection 3170 Photo

Hız ve kalite tutkunları için cazip bir tarayıcı

- 3200x6400 Dpi çözünürlük
 - 12 çerçeve dia tarama
 - Fiyat/Performans
- Toplam CHIP Puanı: 94**
Fiyatı: 235 dolar (kötü)

10. SIRA: Mustek BearPaw 2448 CS Plus

Ekonomik ve kaliteli tarayıcı arayanlar için ideal bir çözüm.

- 1200x2400 Dpi çözünürlük
 - Türkçe kullanım kılavuzu
 - Fiyat/Performans
- Toplam CHIP Puanı: 70**
Fiyatı: 60 dolar (çok iyi)

İÇİNDEKİLER

- 142 **Ayın Shareware'leri**
Sizin için seçtiklerimiz
- 144 **Media Player alternatifleri**
Tüm videoları izleyin
- 148 **Yeni yazılımlar testte**
Program incelemeleri
- 156 **DivX araçları**
Tek DVD'de 12 saat film
- 166 **Winamp 5**
Paylaşın, dönüştürün, yazın
- 172 **Forum hizmetleri**
Bedavaya haber grupları
- 178 **Ücretsiz telefon görüşmesi**
Skype ile sohbet

Microsoft, Symantec'e ve diğerlerine rakip oluyor

Güvenlik yazılımları

Milyarlarca dolarlık bir pasta oluşturan güvenlik yazılımları arasında büyük bir rekabet söz konusu. Microsoft da bu sektördeki yerini almak üzere.

■ Microsoft "Trustworthy-Computing" inisiyatifi sonrasında güvenlikle ilgili konulara daha fazla ilgi duymaya başladı. Yazılım devinin güvenlik yazılımlarına el atması, Symantec ve McAfee gibi güvenlik konusunda uzmanlaşmış firmaları epey terleteceğe benziyor.

Bill Gates ilk adım olarak Service Pack 2 ile birlikte Windows XP'ye gelişmiş bir güvenlik duvarı ve pop-up önleyici eklemekle yetindi. Microsoft şimdilerde beta sürümü ocak ayında hazır hale getirilen kendi anti spyware yazılımının son sürümü üzerinde çalışıyor. Bu yazılım için firmanın ihtiyaç duyduğu know-how, ileri gelen güvenlik firmalarından biri olan Giant'ı satın almasıyla sağlandı.

Microsoft ayrıca Giant'ın Spam Inspector ve Popup Inspector adlı araçlarının desteğini de üstlenecek. Spekülasyonların nedenlerinden bir diğeri, Microsoft'un anti virüs yazılımları üzerinde çalışan firmalardan biri olan Roman GeCAD'i satın alması. Microsoft'un basın sözcülerinden Thomas Baumgärtner, CHIP'e yaptığı bir açıklamada şimdilik bir anti virüs aracı planlamadıklarını vurguluyor. Ancak firma gereken birikime sahip ve bunu elbette kullanacak.

11 Ocak'ta temeli GeCAD teknolojisine dayanan "Malicious Software Removal Tool"un Microsoft etiketiyle kullanıma sunulması şaşırtıcıydı. Ancak bu araç beklenenin aksine

komple bir güvenlik çözümü olma amacını taşıyor. Ama Microsoft'un yeni Windows Longhorn'a doğrudan bu aracı entegre etmesi bekleniyor. Microsoft'un bu programlarında hangi fiyat politikasını izleyeceği ise henüz net değil. Sızan bilgiler arasında sözde "A1" adını taşıyan bir abone servisi de yer alıyor. Bi-reysel kullanımı ücretsiz, kurumsal kullanımı ücretli farklı sürümler de söz konusu olabilir. Firmanın sözcüsü Thomas Baumgärtner bu konuda görüş belirtmedi.

Microsoft iki katını mı talep edecek?

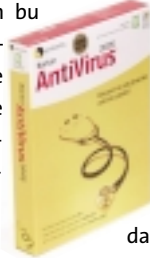
Kesin olan şu: Microsoft kendi güvenlik yazılımı için para talep ederse Gates'in kazancı ikiye katlanacak. Yani firma hem Windows için, hem de kendi işletim sistemini güvenli hale getirdiği için para kazanacak.

Bu durumun Symantec ve McAfee gibi devlerde kaygı yaratacak bir durum olup olmadığı konusu, aslında geçmişteki büyük web tarayıcı savaşını anımsatıyor. Hatırlanacağı üzere Microsoft'un, Internet Explorer'ı Windows'a dahil etmesi neticesinde Netscape batmıştı. Microsoft geçmişteki başarılı ürün stratejileriyle hiçbir zaman için küçümsenmemesi gerektiğini herkese kanıtladı. Ayrıca Bill Gates her zaman için yeni firmalar satın alacak para da sahip.

Bilgi için: www.microsoft.com

Symantec, Türkçe Norton Antivirüs'ü çıkardı Virüslerle Türkçe savaş

Symantec Türkiye, Türkçe Norton Antivirüs'ü piyasaya çıkardı. Symantec Türkiye Genel Müdürü Gökhan Say, Symantec'in bu ürünle Türkiye'ye olan bakışını gösterdiğini ifade ederek, "ADSL ile birlikte internet güvenliğinin daha da büyük bir önem kazandığı günümüzde, kullanıcıların daha kolay kullanılabileceği ürünler sunmayı amaçlıyoruz. Türkçe Antivirüs, bu alandaki çalışmalarımızın ilk ürünü ve bundan büyük bir heyecan duyuyoruz." dedi. Son

altı ayda 4.490 adet virüs çıktığını hatırlatan Symantec, bu rakamın bir önceki altı ayda sadece 900 olduğunu vurguladı. Yine son altı ayda ortaya çıkan güvenlik açığı sayısının 1.300'e ulaştığını kaydedilirken Türkiye'nin de saldıran ülkeler sıralamasında 26'ncı sıradan 7'nci sıraya yükselmesi hacker saldırılarında Türkiye'deki internet kullanıcılarının bilmeden aracılık yapmasına bağlandı. **Bilgi için:** www.symantec.com.tr

Photoshop CS 2 ne zaman geliyor? Yeni özellikler hazır

Adobe'un resim işleme yazılımı Photoshop CS'in yeni sürümünü kısa süre içerisinde yayınlacağına dair söylentiler giderek yayılıyor. "Think Secret" adlı web portalına göre CS 2.0 bu yılın mart ayında piyasaya çıkacak ve özellikle "Embedded Bitmaps" konusunda daha da geliştirilmiş resim işleme özellikleri barındıracak. Geliştiricilerin filtre özellikleri üzerinde de çalıştığı, söylen-

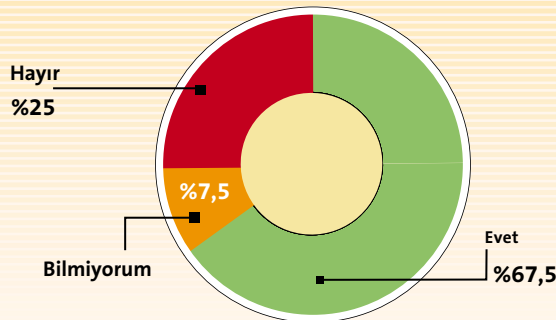

tiler arasında. Yapılması planlanan değişiklikler oldukça fazla sayıda. Örneğin nesnenin değiştirilmesinin ardından filtreleme doğrudan yeniden hesaplanabilecek ve program arayüzü kişisel ihtiyaçlara göre daha etkin bir biçimde yeniden yapılandırılacak. Üretici, yani Adobe, spekülasyonlar karşısında şimdilik sessiz kalmayı tercih ediyor. **Bilgi için:** www.adobe.com

İNTERNET REKLAMLARI

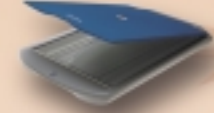
Reklam ve pop-up önleyici yazılım

Bilinçli kullanıcı: Kullanıcıların üçte ikisinden fazlası sörf yaparken rahatsız edici reklam ve pop-up pencerelerinden sakınmak için özel bir yazılım kullandığını ifade etti.

Kaynak: CHIP Online

MICROTEK UMAX® www.tetris.com.tr

39 €

ASTRA SLIM USB
A4 600 X 1200 dpi, 48 bit VistaScan, VistaShuttle, PageManager, Recognita.

57 €

ScanMaker 3830 USB
A4 1200 X 2400 dpi, 48 bit, Microtek ScanWizard.

175 €

ScanMaker 6100 Dia Aparatlı
USB 2.0 A4 3200 X 6400 dpi, 48 bit, Tek tus ile tarama, Copy, e-mail, Ocr, Microtek ScanWizard, SilverFast SE6, Mac & PC.

385 €

ScanMaker i700 SE Dia Aparatlı
FireWire USB 2.0 A4 9600 X 4800 dpi, 48 bit Digital ICE, Tek tus ile tarama, Copy, e-mail, Ocr, Microtek ScanWizard, SilverFast SE 6, Mac & PC.

895 €

PowerLook 1120 SE Profesyonel Dia Aparatlı Masaüstü Tarayıcı
* Yüksek kalite, hız ve kolay kullanım!
* A4 röntgen-negatif-pozitif tarama alanı!
* RGB - CMYK renk ayrımı!
* Dia Tarama alanı 216 x 254 mm!
FireWire A4 1200 X 2400 dpi max 9600 dpi, 42 bit, 3.7D CMYK & RGB, Adobe Photoshop Elements, MagicScan, SilverFast SE 6, Mac & PC.

1.759 €

ArtixScan 1800f A4 Dia Alanı 4.8D Drum Scanner Kalitesinde
FireWire USB2.0 A4 1800 X 3600 dpi, 48 bit, CMYK & RGB Microtek ScanWizard, SilverFast Ai, Mac & PC.

1.348 €

ScanMaker 9800XL A3
A3 Dia Aparatı ops. FireWire/SCSI-2/USB 3200 X 1600 dpi, 48 bit, 3.7D CMYK & RGB Microtek ScanWizard, SilverFast Ai, Mac & PC.

459 €

PowerLook 270 35mm Film Tarayıcı
USB 2.0 2700 X 2700 dpi, 42 bit, 3.7D Photoshop Elements, SilverFast Ai, Mac & PC.

498 €

FilmScan 3600 35mm Film Tarayıcı
FireWire/USB 2.0 3600 X 3600 dpi, 36 bit, 3.6D Photoshop Elements, SilverFast Ai, Mac & PC.

1.584 €

ArtixScan 4500T Orta Format Film Tarayıcı
SCSI-2 2500 X 2500 dpi, 42 bit, 3.9D Microtek ScanWizard Pro, SilverFast Ai, Mac & PC.

215 €

ScanMaker 5950 Office Scanner
ADF Dakikada 5 sayfa USB 2.0 A4 2400 X 4800 dpi 48 bit, Tek tus ile tarama, Copy, e-mail, Ocr, Microtek ScanWizard Pro, SilverFast Ai, Mac & PC.

KREDİ KARTLARINA PEŞİN FİYATINA 4 TAKSİT.
TÜRKİYE DİSTRİBÜTÖRÜ Fiyatlara %18 KDV ilave edilecektir.
TETRİS BİLGİSAYAR SİST. A.Ş.
Sütçü İmam Cad. No:55 Ümraniye/İSTANBUL
Tel: 0216 344 80 08 (pbx) Fax: 0216 443 35 58
Tetris Bilgisayar kullanıcıya hiçbir vermeden yardımıyla değişimini haklarına sahiptir.
Tetris

KISA... KISA...

► LinVDR

Video yazılımı LinVDR sabit disk üzerinde yalnızca 128 MB yer kaplıyor. Mini-Linux, bir DVB kartına sahip her PC üzerinde çalışıyor ve 15 dakikadan az bir sürede kuruluyor. Yazılım üzerinden birden fazla TV programı aynı anda kaydedilebiliyor.

Bilgi için: <http://linvdr.org>

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Cem Şancı
Haber Müdürü

Genuine Advantage

Geçen ay detaylıca incelediğimiz ve Şubat içinde DirectX'in yeni sürümünü kurmak istediğim de karşılaştığım WGA, temel olarak Microsoft'un bilgisayarınız içinde araştırma yapmasına izin vermek anlamına geliyor. Bilgisayarınıza Microsoft'un yeni bir yazılımını kurmak istediğinizde Windows, Microsoft'a internet üzerinden özel bir kontrol verisi göndermeye izin vermenizi istiyor, aksi halde yazılımın kurulmasına izin vermiyor. 7 Şubat'tan beri Türkçe Windows sistemlerinin de dahil olduğu WGA programı uzun vadede aslında Linux'un güçlenmesi anlamına geliyor, çünkü orijinal işletim sistemi almaya gücü yetmeyenler internete bağlanmak, sohbet yapmak, ofis yazılımları kullanmak gibi konularda hiçbir eksiği olmayan bedava işletim sistemi Linux'a yönelecektir. Şimdilik tek sorun Linux'ta yeterince oyun bulunmaması, ama kullanıcı sayısı arttıkça oyun geliştiricileri Linux sürümlerini de sunacaklardır.

Longhorn daha erken hazır olabilecek mi?

Longhorn sürprizi

Windows Longhorn'un piyasaya çıkış tarihi söz konusu olduğunda Microsoft'tan somut bilgiler almak pek mümkün değil. Basın sorumlularından "2006 sonu" ya da "2006 içerisinde" dışında herhangi bir tarih alınamıyor. Microsoft'u en yakından tanıyanlardan Paul Thurrott bu konuda daha fazla bilgi edinmemizi sağlıyor. Thurrott kendi web sayfasında yeni işletim sistemi Longhorn'un çıkış tarihi hakkındaki bilgileri güncelledi. Final sürümünün bu bilgiler ışığında Mayıs 2006'da yayınlanacağını iddia edebiliriz. Yine Thurrott'a göre bu yılın Mayıs ayında birinci, Ekim'de ise ikinci beta hazır hale gelecek. Şubat 2006'da Release Candidate 0 (RC0) tamamlanacak. Aslında bu alışılmış bir durum değil, çünkü Microsoft normalde yola RC1 ile çıkıyor. Ancak Windows daha önce Windows Me için benzer bir istisna yapmıştı. Longhorn'un Ma-

yıs 2006'daki final sürümünden bir ay önce de RC1 hazırlanmış olacak. Longhorn'un kaç tane farklı sürümle piyasaya çıkacağı konusunda spekülasyon üretilmeye devam ediliyor. Thurrott aralarında XP Home, XP Professional ve Media Center Edition'ın da yer aldığı yedi sürüm öngörüyor. Microsoft şimdiye dek bu konuda herhangi bir yorum yapmaktan kaçınmıştı. Buna rağmen firma kullanıcılara yeni grafik sistemi Avalon'un performansı hakkında ilk izlenim edinebilmeleri için Ocak ayından bu yana tüm kullanıcılara ücretsiz bir sürüm sunuyor (www.microsoft.com). Yeni sistemle oyun ve videolar için ek hızlandırıcı teknolojilere gerek kalmayacak.

Bilgi için: www.winsupersite.com

Yeni sürüm mart ayında

DivX 6 daha da iyi

Geliştiricileri, yüksek sıkıştırma kapasitesine sahip DivX video codec'in 6. sürümünün mart ayında yayınlanacağını duyurdu. Diğer yeniliklerin yanı sıra, bu sürümle birlikte hareketli arka planlarla donatılmış menü hazırlamak da mümkün hale gelecek. Ayrıca yeni sürümle birlikte alt yazılar filme gömülebilecek. DivX sertifikalı güncel oynatıcılar bu yeni sürümle sorunsuz çalışabilecek. Daha eski cihazlar içinse bir firmware güncellemesinin gerekli olacağı tahmin ediliyor.

HDTV inside: Programcıların ifade ettiğine göre yaklaşık 4 MBit/s'lik bit oranı değerlerinde 1.280 x 720 çözünürlükte filmler mümkün olacak. 1.920 x 1.080 piksellik (1.080p) en yüksek HDTV çözünürlüğü için DivX, 6MBit/s ve üstü değerlerle iyi bir kalite sağlayacak. Sevilen "tek tıkla çözümü" Dr.DivX de geliştirilmeye devam edecek. Umulan, menü ve alt yazılar için gereken derleme (authoring) özelliklerinin de bu aracın beraberinde gelmesi.

Bilgi için: www.divx.com

SuSE Linux 9.2'ı ücretsiz deneyin

Yayıncılıkta ücretsiz terfi

Güncel sürüm SuSE 9.2 Pro, SuSE sunucularından ücretsiz olarak indirilebiliyor. 1,2 GB büyüklüğündeki ISO dosyası, KDE

3.3 masaüstü yöneticisinin yanı sıra yeni Kernel 2.6.8'i içeriyor. Bir Live-Eval-Version söz konusu olduğundan bu dağıtımı ayrıca kurmak gerekmiyor. İşletim sistemi doğrudan DVD'den başlatılabilir ve sonlandırıldığında halihazırdaki Windows kurulumunda bile hiçbir iz bırakmıyor. Daha ufak boyutlu bir CD sürümü de hazırlanmış. Bu diskte yer almayan programlar ihtiyaç halinde internetten indiriliyor. Dağıtımın İngilizce ve Almanca sürümleri mevcut.

Bilgi için: www.suse.com

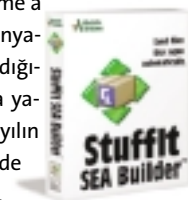
Stuffit 9

Yeni sıkıştırma yazılımı

Üreticisi Allume'a göre, Mac dünyasından tanıdığımız sıkıştırma yazılımı Stuffit yılın bu çeyreğinde hazır olacak.

Allume (önceki adıyla Aladdin) kendi geliştirilmiş sıkıştırma algoritmasını çığır açıcı olarak nitelendiriyor. Bu algoritma sayesinde JPEG dosyalarının boyutu bile kalite kaybı olmaksızın yüzde 30 küçültülebilecek. Üreticinin ifade ettiğine göre bu teknoloji daha sonra MP3, MPEG, TIFF ve PNG dosyalarında kullanılabilecek. Allume sıkıştırma metodları konusunda hedef formata göre en iyi hale getirilebilen özel bir formatı temel alıyor.

Bilgi için: www.allume.com

TOP DOWNLOADS EN POPÜLER 10 ARAÇ

1. **AntiVir Personal Edition 6.29.00.03**
Virüslerden korunmanın ve kurtulmanın yolu
2. **Kazaa Lite 2,6,1 [K++ edition]**
Dosya paylaşımında standart haline gelen Kazaa'nın yeni sürümü
3. **SpyBot search & Destroy 1.3**
İşletim sisteminize sızan ajan yazılımlardan kurtulun
4. **Adobe reader 7,0 Full**
PDF dosyalarını açabilmek için gerekli programın son sürümü
5. **Azureus 2.2.0.2**
Dosya paylaşımı yapmak isteyenler için alternatiflerden birisi.
6. **ForecastFox 0.5.8**
Firefox tarayıcısı için hava durumu eklentisi
7. **Microsoft Anti-Spyware beta**
Ajan yazılımların kökünü kurutacak yeni güvenlik aracı
8. **SiSoft Sandra Lite 2005 SR1**
Sistem performansını değerlendirebileceğiniz detaylı araç
9. **Mozilla Firefox 1.0 Final**
Popüler internet tarayıcısı Netscape'in veliahdı
10. **WinRAR 3.42**
Dosyalarınızı sıkıştırabileceğiniz ve RAR dosyalarını açabileceğiniz program

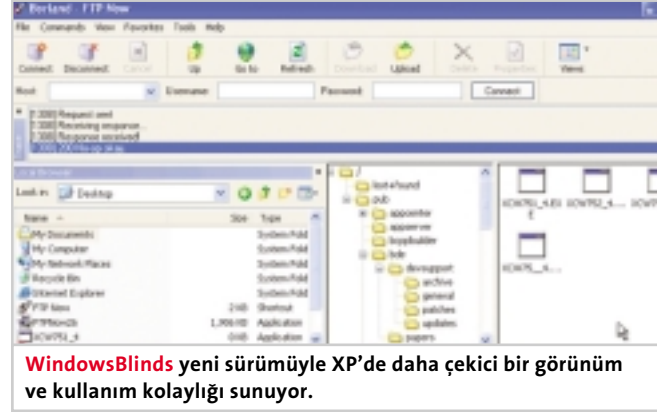
ECHIP'TE YER ALANLAR
eCHIP Code **SHAREWARE**

WindowsBlinds 4.5

Windows'a makyaj

Microsoft, Windows XP ile kullanıcılara her ne kadar şık bir arayüz sunsa da bu da can sıkabiliyor. Yepyeni bir arayüz arayanlar için WindowsBlinds birebir.

Bilgisayarı güçlü bir konfigürasyona sahip olan kullanıcılar, her ne kadar performanstan çaldıklarını bilseler de kullanıcı arayüzünü değiştiren programlar kullanmaktan çekinmiyorlar. Zira Windows 2000, hatta Windows XP kullanıcıları dahi standart arayüzden belli bir süre sonunda doğal olarak sıkılabiliyor. Bu noktada imdada arayüz değiştirme konusunda başarılı programlardan olan WindowsBlinds koşuyor. Programın son sürümü olan 4.5 ile başlangıç menüsünü daha şeffaf hale getirebilirsiniz. Program Windows'un yaptığı gibi standart renk değişiminden ziyade kullanıcıya tamamen farklı bir arayüz sağlıyor. Son sürümde XP ile entegrasyon daha üst seviyeye çıkarılmış. Ekran düzenlemelerini yapabilmek için gerekli konfigürasyon sayfasına ulaşım ise klasik Windows ekran özellikleri menüsüne eklenmiş.

WindowsBlinds yeni sürümüyle XP'de daha çekici bir görünüm ve kullanım kolaylığı sunuyor.

Ayrıca yeni WindowsBlinds performans açısından selefinden üstün çalışıyor. Temalar birkaç saniye içinde sorunsuz şekilde yüklenebiliyor.

Ayrıca performans ayarlamasını kontrol altında tutmak isteyenler için opsiyon sunan program zengin tematik seçenekleriyle dikkat çekiyor. Mac arayüzüne gıpta edenler için de son derece keyifli bir arayüz sunan

WindowsBlinds, klasik Mac kontrol düğmelerini ve görünüşünü ufak farklılıklarla sağlıyor. Mozilla teması ise pencerelere şeffaf görünüm vermek isteyenlerin tercihi olabilir. Dilerseniz farklı temaları firmanın internet sayfasından bulabilir veya 20 dolar ödeyerek, kendi temanızı oluşturabilecek Stardock SkinStudio'u alabilirsiniz. Bilgi için: www.stardock.com

BİRAZ DA EĞLENMEYE NE DERSİNİZ?

(www.gamehippo.com)

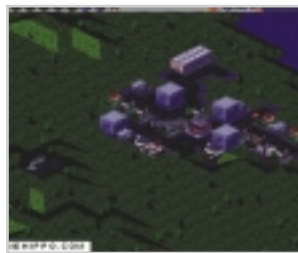
► Highway Pursuit

Highway Pursuit eski klasiklerden Spy Hunter adlı oyunun güncellenmiş 3B sürümü. Oyun, oynanış bakımından atası olan arcade klasiğinden pek farklı değil. Ancak köprüler ve çeşitli hava efektleri eklenmiş. Çok başarılı bir klasiğin yepyeni grafiklerle harmanlanmış hali.

► SimuTrans

SimuTrans şaşırtıcı derecede başarılı bir oyun. Oyunda şehir haritası üzerinde yollar, tren rayları ve gemi limanları kuruyorsunuz. SimuTrans'ın grafikleri oyunun, yavaş sistemlerde de sorunsuz çalışması için son derece makul tutulmuş. Oyun fare ile yönetiliyor ve bu da öğrenilmesini basitleştiriyor.

► Cirque de Zale

Bir sirkte çalışan ve heyecanlı bir görevi bulunan Zale, sirkin sihirbazına bir eşek şakası yapınca başka bir boyuta gönderilerek cezalandırılıyor ve oyun bu noktada başlıyor. Efsanevi Monkey Island'ın ilk iki bölümündeki tadı bulabileceğiniz Cirque de Zale, renkli ve eğlenceli bir oyun.

► David vs. Goliath

Eski hikayelere dayanan David vs. Goliath, dev bir sapan ile fırlatılmış olan David'in gelecekte yolculuğunu konu alıyor. Gelecekte lazerler, robotlar ve ninjalar ile savaşan David, Goliath'ın ordularına karşı sıkı bir mücadele veriyor. 30 bölüm ve 20 silah sunan oyun, orta seviyede 5 saatte sona eriyor.

ICQ 5.5.02**Tahtını MSN'e kaptıran ICQ geri dönüyor**

Belki dünyadaki kullanımında büyük düşüşler yoktur ama ülkemizdeki ICQ kullanıcılarının büyük çoğunluğu MSN Messenger'a transfer oldu. Her ne kadar MSN Messenger çevrimdışı mesajlaşmaya e-posta dışında imkan tanımasa da, yaptığı eklentiler ile bir hayli kullanıcı kazandı. ICQ ise kaybettiği kullanıcıları geri kazanmak ve potansiyel kayıpları engellemek için yeni sürümü olan 5'i duyurdu. ICQ 5 yeni özelliklerini Xtras adı altında topluyor. Kurulum hızlı ve programın arabirimi yuvarlatılmış köşeleri ve alüminyum görünüşü ile temiz bir görüntü sunuyor. Temel sohbet işlevlerine ana me-

nü sekmesinden ulaşmak ve Xtras butonuna bastığınızda açılan araç kutusundan ek özelliklere erişmek mümkün.

Mesajlaşma penceresi de aynı şekilde sol tarafındaki Xtras butonuna sahip. Bu pencereden geçmiş mesajları görebilmek, yeni kullanıcılar eklemek gibi temel işlevleri de yapmak mümkün. Xtras ile kullanıcıya dosya veya e-kart gönderebiliyorsunuz.

ICQ'yu özelleştirmek gayet kolay. Birkaç tıklama ile diler-seniz resim bölümünü kaldırabilir ve gerek görmediğiniz takdirde Xtras bölümünü de kapatabilirsiniz. Programda profilinizi düzenlemek son derece basit ve keyifli. ICQ sesli ve görüntülü iletişime de izin veriyor. Ayrıca Push2Talk özelliği ile arkadaşlarınızla telsiz mantığında konuşmanız da mümkün. SMS ile sohbet ise ICQ için yeni bir özellik değil. Entegre Google arama çubuğuna sahip olan ICQ, hazır mesajlarınızı yönetmeye de imkan tanıyor.

Bilgi için: www.icq.com

FTP Now 2.6.11**Explorer görünümüne FTP Now**

Windows Explorer görünümüne sahip olan FTP Now hızlı ve çoklu aktarıma imkan tanıyan bir FTP programı. İnternet ile bilgisayarınız arasında dosyaları sanki diskinizdeymiş gibi kopyalamanızı sağlayan program, ister acele olun ister deneyimli, size kullanım kolaylığı sunuyor. FTP Now ile FTP sunucularından dosya indirirken veya bir web sayfasını karşıya yüklerken işinizi bir hayli kolaylaştırıyor. Programın ana özellikleri arasında sürükleyip bırakma, çift yönlü FTP yükleme, birden fazla klasörü bir seferde aktarma, özelleştirilebilir arayüz, CERN Proxy desteği, sık

kullanılan FTP'leri kaydetme ve Windows XP tema desteği yer alıyor. Ayrıca program dosya indirme veya yükleme aşamasında yaşanan kesintilere karşı devam edebilme özelliği sayesinde kullanıcıların işleme dilediği zaman devam etmesine olanak vererek özgürlük sağlıyor.

Bilgi için: www.network-client.com

iMesh 5.0**Eski paylaşımcı**

P2P dosya paylaşım programlarının ilkinin hatırlamayan yoktur. Napster'dan sonra ortaya çıkan dosya paylaşım programlarından bir tanesi de iMesh idi. Program bugün 5.sürümüyle karışımızda. Popülerliğini koruyan iMesh ve benzerleri şu günlerde Torrent karşısında geriliyorlar. iMesh yeni sürümünde kayda değer yenilikler içermiyor. Göze batan tek ilerleme diğer dosya paylaşım ağlarına bağlanabilmesi. Gnutella gibi ağlara bağlanabilen iMesh 5.0, biraz daha toparlanmış arayüzüyle kullanıcı dostu olmaya bir adım daha yaklaşmış. iMesh 5.0, eğer eDonkey ve Torrent ağlarına bağlanabilseydi daha değerli bir yazılım olabilirdi. Kullanıcıların dikkat etmeleri gereken noktaların başında programla beraber gelen ajan yazılımlar var.

Bilgi için: www.imesh.com

KISA... KISA...**► Chieftain 1.6.0501.21**

Evinizde veya işyerinizde bulunanların detaylı bir envanterini mi çıkarmak istiyorsunuz? Chieftain ev içeriğinizin tamamını detaylı olarak saklamanıza imkan veriyor. Detaylı envanter, özellikle yangın, hırsızlık veya benzeri durumlarda sigortaya başvurmanız sırasında polis ve diğer yetkililer için önemli bir belge.

Bilgi için: www.cyclone-chieftain.com

► Kazaa-LimeWire Lyric Finder

Kazaa'nın ilk eklentisi olan LimeWire Lyric Finder, adından da anlaşılacağı üzere Kazaa kullanıcılarının aradıkları MP3 dosyalarının sözlerini bulmalarına yarayan bir eklenti. LimeWire Lyric Finder FastTrack ve Gnutella ağlarından arama yaparak daha ayrıntılı sonuçlar elde edebiliyor. Herhangi bir MP3 dosyasını arattığınızda sözler de otomatik olarak arama listesine ekleniyor.

Bilgi için: www.npssoftware.com

► Web Log Storming 1.5.5

Dinamik istatistiklerin gücünü arayanların programı olabilecek Web Log Storming ile web günlüklerinizden ne kadar bilgi çıkarılabileceğinize şaşırabilirsiniz. Web sitenizin kullanıcı profilinin ve ziyaretçilerin ayrıntılı çözümlemesinin yer aldığı raporlara bir tıklama ile erişebilirsiniz.

Bilgi için: www.data-landsoftware.com

► Avant Browser 10.0

Internet Explorer motorunu kullanan Avant Browser faydalı eklentilerle internette gezintiyi daha keyifli hale getiriyor. Pop-up engelleyici, grup sık kullanılanlar, RSS okuyucu ve Firefox'tan alıştığımız sekme yapısındaki gezinti özellikleri ile birçok kullanıcı için yeni bir alternatif oluşturuyor. Entegre Google ve Yahoo araç çubukları sayesinde arama yapmak daha kolay. Tarayıcı, Flash videoları, ses ve görüntüleri ile ActiveX denetimlerini engelleyebiliyor. Internet Explorer'a göre daha etkin olan Avant Browser internette gezintiyi kolaylaştırıyor.

Bilgi için: www.avantbrowser.com

Media Player'lar

Media Player rakipleri

PC'nizi yalnızca müzik setinin yerini almakla kalmıyor. Doğru yazılımları kullanarak bilgisayarınızı eksiksiz bir multimedya merkezine dönüştürebilirsiniz. Bilgisayarınızda izleyemediğiniz video kalsın!

Artık piyasada standart haline gelen Windows Media Player'dan memnun değilseniz, internetteki çeşitli alternatiflere göz atmayı tercih edebilirsiniz. CHIP, en iyi on ücretsiz yazılımı sizin için bir araya getirdi.

Profesyonel yazılım: Zoom Player

Zoom Player, kullanım konforu sunan gelişmiş bir çözüm: Araç güçlü oynatma seçeneklerine sahip ve yüksek yapılandırılabilirliğiyle dikkat çekiyor.

Bu ücretsiz yazılım, çok az yer kaplamasına rağmen bir medya oynatıcının sahip olması gereken tüm özellikleri barındırıyor. Zoom Player, adından da tahmin edileceği üzere, kullanıcının en uygun resim boyutunu seçerek görüntüleri keyifle

izlemesini sağlayan züm özelliklerine sahip.

Yazılımda profesyonel kullanıcılara yönelik, aralarında filtrelerin manuel kombinasyonunun da bulunduğu gelişmiş yapılandırma seçenekleri bulunuyor. Ancak bu özellik yalnızca ücretli profesyonel sürümde (yaklaşık 20 Euro) tam anlamıyla kullanılabilir. Bu sürüm herhangi bir DVD'yi PowerDVD'nin ses ve WinDVD'nin video filtresiyle oynatabiliyor. Aynı zamanda bu DVD oynatıcıların en üstün özelliklerinden de yararlanılıyor.

Kullanım gerekli olgunluğa ulaşmış ve yazılım kapsamlı yapılandırma özellikleri barındırıyor. Fare fonksiyonları özel eylemlerle ilişkilendirilebiliyor. Ara yüzdeki düğmeler ve "Control Bar" özgürce yeni-

den tanımlanabiliyor. Tam ekran modunda bile özel bir menü üzerinden tüm özelliklere erişilebiliyor.

Zoom Player: Ücretsiz sürüm dışında iki de ücretli sürümüne sahip.

Evrensel: BSPlayer

Bu çok yönlü yazılım, özellikle sistem kaynaklarını tutumlu kullanmasıyla dikkat çekiyor. Rakiplerinde olmayan ses ve alt yazı özellikleri oldukça etkileyici.

Kullanıcı, ses ve alt yazıları videodan bağımsız yükleyerek onların senkronize olup olmadığını sınavabiliyor. Sesler için WinAmp'ın DSP (Digital Signal Processing) eklentisi de destekleniyor. Sesler Dolby AC3 formatındaysa kullanıcı o film için birden fazla AC3 filtresi arasında seçim yapabiliyor.

Yazılım, alt yazılar konusunda içerdiği özellikleriyle de dikkat çekiyor. Alt yazıların gösterimi doğrudan program içerisinden yapılandırılabilirdiğinden, kullanıcının VobSub gibi harici bir DirectShow filtresinin seçeneklerine başvurması gerekmiyor. Aslında BSPlayer bu alana yönelik yalnızca dört biçim destekliyor ve bu rakam VobSub'ın desteklediğinin yarısı. Ancak .srt ve .sub gibi en yaygın biçimler de bu listede.

BSPlayer: Diğer oynatıcılardan daha zengin ses seçenekleri var.

Çok yönlü: The Core Media Player

Oynatıcı hiçbir yeni eklentiye gerek duymadan tüm Container formatlarını destekliyor.

Yazılım farklı şekillerde konumlandırılabilen birden fazla pencereden oluşuyor. Bu pencereler çalma listesi, ekolayzır, denetimler ve videolar için.

Core Media Player özellikle video gösterimine yönelik kapsamlı ayarlara sahip. Filtreler istenildiği şekilde kombine edilebiliyor ve kenar oranı değiştirilebiliyor.

Video gösterim özellikleri gibi ses özellikleri de çok çeşitli. Harici eklentilerden yararlanıldığından Musepack, Monket Audio gibi farklı ses formatları da destekleniyor.

Eksiksiz DVD oynatma hizmeti sunan ve tıpkı Zoom Player'daki gibi ücretli olan (Yaklaşık 10 Euro) farklı bir sürüm de söz konusu. Bu sürümdeki özellikler sayesinde ücretli DVD oynatıcıların ses ve video filtreleri de bir araya getirilebiliyor.

The Core Media Player: Eklentilerle yükseltilebiliyor.

Sempatik: VideoLAN Client

Fransız öğrenciler tarafından geliştirilen bu ücretsiz medya oynatıcı aslında Linux dünyasından geliyor.

Yazılım kullanıcı dostu olma konusunda eksiksiz değil, ancak Windows'a uyarlanması VideoLAN'a yine de büyük ölçüde etki etmiş. Benzerlerinden farkı MPEG ve DivX streaming desteği sayesinde videoları yükleme esnasında da oynatabilmesi. Bu sayede filmin ilk sahnelerine göz atarak indirmeye değip değmeyeceğine karar verebilirsiniz. VideoLAN kendi ses ve video çözücüsüne sahip. Aralarında AC3, DivX ve MPEG2'nin de yer aldığı çoğu format destekleniyor. Super VCD,

VideoLAN Client: Filmleri daha indirme sırasında izleyebilirsiniz.

VCD ve DVD'ler bu ücretsiz yazılımla sorunsuz oynatılabilir. Sesler ve alt yazılar arasında seçim yapmak mümkün. Kontrast ve parlaklığı düzenleyerek görüntü kalitesini sonradan da artırabilmeyi sağlayan çok sayıda Post-Processing filtresi sunuluyor.

Ayrıca standart ara yüzünden hoşlanmayan kullanıcılar programcının web sayfasında çok sayıda kabuk arasından seçim yapabilir.

Eski dost: Media Player Classic

Oynatıcı eski Media Player 6.4'ün basit tasarımına sahip olsa da sunduğu özelliklerle zamanı yakalamayı başarıyor.

Oynatıcı, kurulum gerektirmiyor ve doğrudan çalıştırılabilir. DVD oynatımı için dil ve alt yazı gibi temel ayarlar kullanıcının seçimine bırakılıyor. Yazılım aynı zamanda AVI biçiminde olmayan filmlerle de uyumlu. Media Player Classic bu sayede kendi filtrelerinden birine başvurarak RealVideo formatındaki alt yazıları kullanılabiliyor. QuickTime için video renderer seçimi de yapılabilir.

Dahili "Audio Switcher" sayesinde film devam ederken seslendirmeler arasında seçim yapmak mümkün. Bu sayede aynı klasörde yer alan ancak AVI Container'ın bir parçası olmayan harici sesler de kullanılabilir. Kullanıcı video ve ses dosyasını bir araya getirmeden önce onların senkronize olup olmadığını görebiliyor. Çok kanallı seslerde farklı kanallarla farklı birer çıkış noktası eşleştirilebiliyor. Örneğin "sol ön" için 1. kanalı belirlemek mümkün.

Media Player Classic: Orijinalinden aslında daha iyi.

Klasik: WinAmp

Gelmiş geçmiş en başarılı medya oynatıcılarından biri olan WinAmp, rakiplerinden geri kalmamak için sürekli yeni sürümler- →

le kullanıcılarının karşısına çıkıyor.

WinAmp 3 yüksek kaynak kullanımı ve diğer bazı eksiklikleri yüzünden yeterince eleştirilmişti. Yazılım, yeni sürümüyle birlikte yeniden kullanıcıların taleplerine yanıt verir hale geldi.

Ücretsiz yazılım şarkıların kopya koruması olmayan müzik CD'lerinden doğrudan rip edilerek MP3, WAV ve AAC formatına dönüştürülmesine ve sonrasında CD/DVD'lere aktarılmasına izin veriyor. Videoların gösterimi ve internet streaming dosyalarının kaydedilmesinde de sorun yaşanmıyor.

Ortam kitaplığı kişisel medya dosyalarının yönetiminin yanı sıra web'deki farklı hizmetlerden de yararlanmayı sağlıyor. Yüzlerce radyo ve televizyon istasyonuna tek bir tıklamayla ulaşılabilir.

WinAmp: Windows Media Player'in popüler alternatifi.

Hünerli: jetAudio

Ücretsiz yazılım farklı multimedya araçlarını tek bir arayüzün ardında topluyor.

jetAudio, zengin sistem kaynaklarına sahip kullanıcılara hitap eden komple bir çoklu ortam uygulaması. Yazılım hangi video ve ses formatı söz konusu olursa olsun kullanıcıları yarı yolda bırakmıyor. Dosyaların oynatılması sırasında gerçekçi bir atmosfer yaratma konusunda oldukça başarılı.

Arayüz tıpkı büyük bir müzik seti gibi birbirinden bağımsız bölmelerden oluştuğundan, isteğe uygun bir görünüm kazandırılabilir.

Müzikler için 20 bant ekolayzırın yanı sıra mikser ve efekt paleti tasarlanmış. Bu dosyaları farklı formatlara dönüştürmek, kopyalamak ve farklı kaynaklardan ses kaydetmek mümkün. jetAudio ile kopya koruması olmayan müzik CD'leri rip edilebilir. Ayrıca internet üzerinden yayın yapan radyo istasyonları tek tıklamayla oynatılabilir. DJ'lik yapmak isteyen

kullanıcılar bilgisayarı bir radyo istasyonuna dönüştürebilen ücretsiz JetCast'dan yararlanabilir. Bu yazılım MP3, WMA ve OGG gibi tüm popüler biçimleri destekliyor.

jetAudio: Hepsini tek bir çatının altında.

Sağlam: Ashampoo Media Player+

Ashampoo tarafından hazırlanan bu ücretsiz yazılım, bir medya oynatıcıda aranan tüm özelliklere sahip. Media Player+ farklı biçimlerin oynatılabilmesi için hazırlanmış modüller ve geliştirilebilir bir yazılım.

Yazılım yalnızca günümüzün popüler formatlarını desteklemekle yetinmiyor, aynı zamanda yeni eklentilerle gelecekte gündeme gelecek formatlarla da uyumlu hale getirilebilmeyi vaat ediyor.

Ashampoo Media Player+'nın standart sürümü 20'den fazla medya formatını destekliyor. Ayrıca birçok alt format

Ashampoo Media Player+: Tüm önemli formatları destekliyor.

DivX Video Codec gibi ücretsiz codec eklentileriyle kombine bir şekilde kullanılabilir.

Ara yüzden hoşlanmayan kullanıcılar yeni kabuklarla yazılıma farklı bir görünüm kazandırabilir.

Sade: MediaViewer

Karmaşık yazılım paketleriyle uğraşmak istemeyenler için pratik ve çok yönlü bir çözüm.

MediaViewer ile tüm günümüz grafik, ses ve video formatlarını oynatılabilir. Hatta bu yazılımla slayt gösterileri hazırlamak bile mümkün. Zum özelliği görüntü içerisindeki önemli bölgeleri yakınlaştırarak daha net gözlemlemenizi sağlıyor.

Özellikle amatör kullanıcılara hitap eden kullanım özellikleri ve sade program arayüzü ilk bakışta hoş gidecektir. Entegre güncelleme özelliği programın her zaman güncel kalmasını sağlıyor.

Gizli ipucu: Xenorate

DVD ve (S-)VCD'leri de oynatabilen ücretsiz ses ve video oynatıcısı. Entegre MPEG2 çözücüsü sayesinde video gösterimi için PowerDVD gibi bir DVD oynatıcı kurmak gerekmiyor.

Bu ücretsiz yazılım tüm güncel ses ve video dosyalarını destekliyor. Dijital zum desteği unutulmamış. Xenorate filmleri masaüstü arka planında oynatabiliyor. Sağ fare tuşuyla tüm menülere erişilebilir. Xenorate'in standart arayüzünden hoşlanmayan kullanıcılar üreticinin web sayfasından yeni kabuklar indirebilir. Programcılar yazılımı geliştirmeyi uzun süre önce bıraktılar, ancak yazılım yine de Windows Media Player için güçlü bir alternatif olmayı sürdürüyor. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Xenorate: Görmek istediğiniz ne varsa oynatıyor.

148

GÜNCEL

KAPAK

DONANIM

YAZILIM

Yazılım testi

HI-TECH

INTERNET

PRATİK

İÇİNDEKİLER

149

Multimedya içerik yazılımı
Macromedia Captivate
CD/DVD oluşturma yazılımı
Droppix Recorder 1.1
Sistem geri yükleme yazılımı
Norton Go Back 4.0

150

PDF oluşturma yazılımı
CutePDF Writer
E-posta istemcisi
Mozilla Thunderbird 1.0
Pop-up engelleme yazılımı
PopUpCop

152

Spam engelleme yazılımı
NSpam
Avuçiçi bilgisayar yazılımı
AvantGo 2005
Kişisel güvenlik yazılımı
Avast 4.5

154

CHIP Oyun:
Chronicles of Riddick: Escape
from Butcher Bay

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasında en çok dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Windows kullanıcılarının sık düştüğü hatalardan birisi de anti virüs programlarını güncellememektir ve bu da bir sürü dert açar. Virüs koruma programı olmasına rağmen güncellenmeyen virüs listesi sistemi tehditlere karşı son derece korumasız bırakıyor. Genel dağıtıcılığı K2 Bilişim ve İnternet Teknolojileri'nin üstlendiği Avast, güvenlik dolayısıyla sıkıntı yaşayan kamu kurum ve kuruluşlarını yakından ilgilendiren bir kampanya başlattı. Kampanya çerçevesinde, Avast'ın güvenlik ürünlerine kamu kurum ve kuruluşları için yüzde 30, eğitim ve yardım kuruluşları içinse yüzde 50 indirimli olarak sahip olma fırsatı sunuluyor.

Bu ayın ürünü ise Mozilla'dan geldi. 25 milyon indirme rakamı ile listeleri(!) zorlayan Firefox'un yapımcılarının e-posta istemcisi Mozilla Thunderbird 1.0, Firefox benzeri arayüzü ve klasörler arasında kolay dolaşım

sağlayan yapısı ile dikkati çekiyor. Programda tüm POP3 ve IMAP hesaplarınızı Global Inbox (küresel posta kutusu) özelliği ile tek bir posta kutusunda birleştirmeniz mümkün. Bakalım Outlook kullanmamayı tercih eden kullanıcılar için ciddi bir alternatif olan Thunderbird, Firefox'un başarısını tekrarlayabilecek mi?

Bu ay incelemelerimiz arasında PDF'lerle uğraşanlar için CutePDF, internet gezginlerinin sık şikayet ettiği reklamları engelleyen PopUpCop ve içerik hazırlama konusunda ön-

de gelen firmalardan Macromedia'nın son yazılımı RoboDemo'nun yeni sürümü olarak tabir edebileceğimiz Captivate 1.0 bulunuyor. Sistem kurtarma yazılımı Symantec Norton Go Back 4.0 ise sistemini sık çökertenler için cankurtaran niteliğinde.

yazilim@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve buradaki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalama ile toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın dokü-

mantasyonunun ve kullanılabilirliğinin kalitesini değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme, yazılımın verilen paraya değip değmediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100-90 Puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89-75 Puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74-60 Puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59-45 Puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44-20 Puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

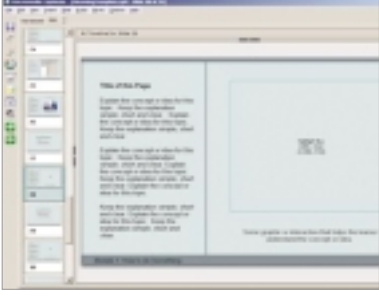
çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100-90 Puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89-75 Puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74-60 Puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59-45 Puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44-20 Puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19-0 Puan)

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

Multimedya içerik yazılımı

MACROMEDIA CAPTIVATE

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows XP/2000
BİLGİ www.macromedia.com
FİYAT 499 \$

CD/DVD oluşturma yazılımı

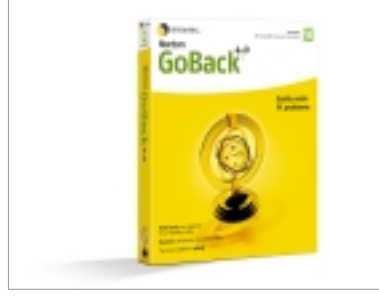
DROPPIX RECORDER 1.1

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows XP/2000/2003 Server
BİLGİ www.droppix.com
FİYAT 52 \$

Sistem geri yükleme yazılımı

SYMANTEC NORTON GO BACK 4.0

CHIP PUANI ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

FİYAT/PERFOR. ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

SİSTEM Windows ME/XP/2000/98SE
BİLGİ www.symantec.com
FİYAT 249 \$

ETKİLİ SUNUM HAZIRLAMAK İSTEYENLERİN İLK ADRESİ: Öğretmenler, teknik destek uzmanları, pazarlama uzmanları ve yazılım eğitmenleri; bu program tam size göre. Macromedia ailesinden çıkan en son ürün olan Captivate 1.0, temel olarak eHelp'in RoboDemo'sunun revize edilmiş hali. Program etkileşimli tanıtımlar, eğitsel sunumlar ve benzetimler oluşturmak için birebir. Macromedia Captivate tüm ekran eylemlerini otomatik olarak kaydediyor ve etkileşimli bir Flash dosyası oluşturuyor. Üstelik metin başlıklarını, sesli anlatımları ve uzaktan öğrenim etkileşimi eklemek için programlama bilgisine de ihtiyacınız yok.

Programın kurulumu hızlı ve basit adımlarla hazırlanmış. Uygulama bellek tüketiminde oldukça cömert. Verimli bir çalışma için en az 256 MB RAM gerekli. Açılış ekranındaki kısayollar, bir projeye başlarken kolaylık sağlıyor. Macromedia Captivate, metin başlıklarını sizin için otomatik olarak üretiyor. Programın yeni özellikleri arasında kayıt kipleri arasında "sürükle ve bırak" ile otomatik geçiş, sesli anlatım kaydı ile ekran görüntüsü alma işlemi eş zamanlı yürütme, kullanımı kolay bir ses düzenleyicisi ile hataları ve du-raklamaları düzenleyebilme veya sunuma harici bir ses izi ekleyebilme yer alıyor.

SONUÇ: Macromedia Captivate'i uygulamalarınızı sergilemekte kullanabilirsiniz.

- + Hızlı ve kolay kurulum
- + Kullanımı kolay ve yararlı
- Yüksek bellek tüketimi

MR. WIZ İLE YAZIN VE KAYDEDİN: Droppix Recorder ile fotoğraflarınızı ve videolarınızı bir sıraya sokup kaydedebilirsiniz. Birçok CD ve DVD yazıcı ile çalışabilen program DVD-RAM ve çift katman DVD yazıcıları da destekliyor. 22 MB boyuta sahip olan Droppix Recorder, sihirbazları ve iyi organize edilmiş yardım dosyaları ile kolay kurulum sağlıyor. Basit arayüz ve açılış ekranında sizi karşılayan Mr. Wiz'i CD/DVD kopyalama ve kaydetme, karma albüm oluşturma, MPEG1 ve MPEG2 dosyalarının aktarımı seçenekleri verimi artırıyor. Droppix Recorder yenisinden yazılabilir medyalarla da oldukça uyumlu. Program bu disklere veri ekleyip silmenize ve yeni oturumlar açmanıza imkan veriyor. Droppix Recorder ayrıca CD/DVD optik sürücünüz için benchmark uygulamasına da sahip. Bu sayede optik sürücünüzün performans değerlerini ve sınırlarını öğrenmeniz mümkün. Aynı zamanda medyalarınız hakkında da detaylı istatistiksel bilgi sunan bu özellik programın kullanışlı araçlarından birisi. Hepsini bir tarafa Droppix'in ortağı olan Allfirmwares.com ile CD veya DVD sürücünüz için doğru firmware'i internet üzerinden sorgulamanız mümkün.

SONUÇ: Yeni başlayanlar için büyük simgeler ve yardım dosyaları ile başarılı, ancak Nero ile karşılaştırıldığında alacak daha uzun bir yolu var.

- + Detaylı sihirbazlar
- + Analiz ve performans aracı
- Hata tanımlaması yetersiz

ZAMANDA GERİYE YOLCULUK İLE SİSTEM KURTARMAK: Symantec özellikle Powerquest'i satın almasından sonra sistem kurtarma konusunda bir hayli tecrübe kazandı. Başarılı Ghost ürünün yanı sıra Go Back ile sistem geri yükleme konusunda ilerleme sağladı. Go Back 4.0 ürünü hem kendi başına bir ürün olarak hem de Norton SystemWorks 2005 içerisinde yer alıyor. Sihirbazlar yardımıyla kolay bir kurulum sağlayan programın bu sürümünde arayüz daha da basitleştirilmiş.

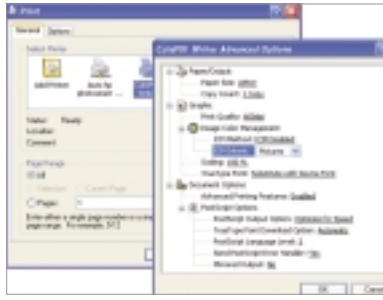
Yazılım, registry ayarları, ağ ayarları, sürücü konfigürasyonları gibi bilgileri saklıyor ve bir virüs atağı veya sistem çökmesi durumunda sisteminizin iyi çalıştığını bildiğiniz zamana dönüş yapabiliyorsunuz. Bu size Windows XP'nin geri yükleme aracını anımsatabilir ancak farklılık Go Back ile sisteminizde tam bir geri dönüş olmasında yatıyor. Go Back kişisel verilerinizi ve birden fazla klasörü eşzamanlı olarak kurtarmanızı da mümkün kılıyor. Hassas arama aracı sayesinde geri kurtardığınız dosyaları bulmak da kolaylaştırılmış. Araç, arşivlenen veriler içinde de arama yaparak ihtiyaç duyduğunuz veriyi geri almanızı sağlıyor.

SONUÇ: Windows kurmaktan bıkanlar için son derece faydalı bir yazılım. Dileyen kullanıcılar daha zengin içerikli SystemWorks 2005'i tercih edip Go Back ile diğer yazılımlara da sahip olabilirler.

- + Komple sistem geri yükleme
- + Kişisel veri kurtarabilme
- Disk ve bellek tüketimi

PDF oluşturma yazılımı

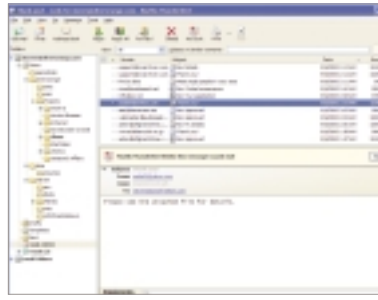
CUTEPDF WRITER

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 2000 server / server 2003
BİLGİ www.cutepdf.com
FİYAT ÜCRETSİZ

E-posta istemcisi

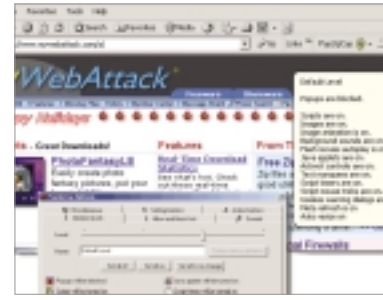
MOZILLA THUNDERBIRD 1.0

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 98/ME/NT 4.0/XP/2000
BİLGİ www.mozilla.org
FİYAT ÜCRETSİZ

Pop-up engelleme yazılımı

POPUPCOP

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows, IE
BİLGİ www.popupcop.com
FİYAT 20 \$

BEDAVAYA PDF YAPMA SANATI: CutePDF ile ücretsiz olarak PDF oluşturabilirsiniz. 1 MB'lık kurulum dosyasının sizi uygulamanın zayıflığı yönünde bir yanılgıya düşürmesine izin vermeyin. CutePDF Writer ile çalışmak için Postscript'ten PDF'e dönüştürme yapabilen Ghostscript gibi ayrı gelen bir çevirici indirmeniz gerekli.

CutePDF kendini sistemde bir yazıcı olarak tanımlıyor. Böylece doğrudan yazıcı olarak CutePDF'i seçmeniz yetiyor. Bir sonraki adımda, ileriye tıklayarak saniyeler içinde oluşacak PDF dosyanızın hedef klasörünü belirleyebilirsiniz. Windows içerik menüsüne eklenmesi de sağlansaydı daha da kullanışlı olabilirdi. Uygulama, görsel ve tablolarla yüklü dokümanları yabancı dilleri de destekleyerek PDF'e dönüştürmeyi sağlıyor.

Programın eksiklerinden birisi ise HTML sayfalarının PDF'e dönüştürülmesinden sonra bağlantıların tıklanabilir olmaması. Aynı kategorideki yazılımlara kıyasla daha küçük dosya boyutları oluştursa da, bir sıkıştırma ayarı bulunmaması eksiklik. Yine de ücretsiz bir yazılım için son derece başarılı olduğunu belirtmekte fayda var.

SONUÇ: Adobe'nin internet üzerinde her alanda kullanılan standardında dosyalar oluşturmak isteyenler için ücretsiz bir program.

- + Windows programlarından PDF imkanı
- + Sayfa sınırlaması yok
- + Sıkıştırma seçeneği yok

FIREFOX'UN YAPIMCILARINDAN YILDIRIM GİBİ E-POSTA İSTEMCİSİ: Firefox internet tarayıcısının başarısı öngörülenin çok üzerinde. Bu ay incelemelerimiz arasında, Firefox'u hazırlayanlardan iddialı bir e-posta istemcisi var: Mozilla Thunderbird. Yazılım, hızlı bir kurulumun ardından saniyeler içinde çalışmaya hazır hale geliyor. Outlook'a nazaran hızlı çalışan Thunderbird, arayüzünde de Firefox tadı taşıyor. Thunderbird'e geçiş çok basit. Outlook, OE, Eudora veya Netscape Mail'den ayarları eksiksiz aktarabiliyor. Platform bağımsız olması nedeniyle Windows, Linux ve MacOS'ta çalışabiliyor.

Programda tüm POP3 ve IMAP hesaplarınızı Global Inbox özelliği ile tek bir posta kutusunda birleştirmeniz mümkün. Özelleştirilmiş görünümle posta kutunuzu organize etmek kolay. Güvenlik açısından da program başarılı. Spam konusunda başlarda biraz eğitilmesi gerekiyor ama virüs potansiyeli bulunan JavaScript'leri engelleyebiliyor. Thunderbird haber gruplarına ve RSS haberlerine de erişmenizi sağlıyor. Programın en önemli eksikliği, takvim/ajanda özelliğinin bulunmaması.

SONUÇ: Ücretsiz Thunderbird, POP3 ve IMAP kullanıcıları için ideal. Hotmail için eklentiye ihtiyaç duysa da Gmail gibi ücretsiz bir POP3 hesabı ile Thunderbird sizi memnun edebilir.

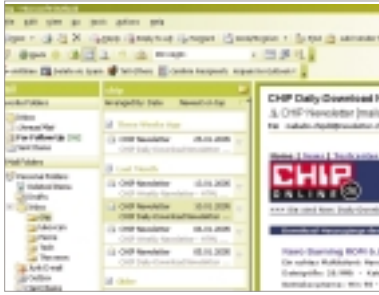
- + Global Inbox ile birkaç hesap kontrolü
- + RSS desteği
- Takvim/Ajanda bulunmuyor

POPUP'LARA POLİS ENGELİ: Pop-up reklamlar sizi de mi hayattan bezdiriyor? Flash filmlerini ve küçük uygulamaları engelleyecek bir çözüm mü arıyorsunuz? O zaman 670 KB'lık minik PopUpCop'u denemenizin zamanı gelmiş demektir. IE araç çubuğuna entegre olan PopUpCop, zengin konfigürasyon seçenekleriyle birlikte geliyor. *Customize PopUpCop*'a tıkladığında 16 ayrı sekme ve bunların altında 10'ar yapılandırma seçeneği çıkıyor.

Diğer üst uzak sağ köşede ise açılır menü kullanıcıya korumanın etkin olup olmadığını ilgili bilgi veriyor. Ayrıca araç çubuğunda bulunan bir spot ışığı sayfada Java veya ActiveX durumunu yeşil, sarı ve kırmızı renklerle gösteriyor. Uygulamanın performansına gelince, işe yaradığı muhakkak. Pop-up'ları engellemesinin yanı sıra Java uygulamalarını, ActiveX kontrollerini, arka plan seslerini, GIF animasyonlarını ve Flash videolarını da engelleyebiliyor. Ana işi Pop-up'ları engellemek olan program, Xguard adındaki casus yazılım engelleyiciyle de sisteminizi koruyor. Ancak program mükemmel değil. 20 dolar fiyatıyla, ücretsiz pop-up alternatifleri karşısında fiyat/performans değerinde zayıf kalıyor.

SONUÇ: Entegre pop-up engelleyiciye sahip tarayıcılar ve ücretsiz yazılımlar varken, 20 dolar fiyatı olan bu ürünün şansı az. Sadece IE'yle çalışabilmesi dezavantaj.

- + Etkili pop-up engelleme
- Karışık yapılandırma seçenekleri
- Yüksek maliyet

Spam engelleme yazılımı**NSPAM**

CHIP PUANI	■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR.	■ ■ ■ ■ ■
SİSTEM	Windows XP/2000/98
BİLGİ	www.arithme.net
FİYAT	ÜCRETSİZ

Avuçiçi bilgisayar yazılımı**AVANTGO 2005**

CHIP PUANI	■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR.	■ ■ ■ ■ ■
SİSTEM	Palm, Windows Mobile, Symbian
BİLGİ	www.eurosoft.com.tr
FİYAT	ÜCRETSİZ

Kişisel güvenlik yazılımı**AVAST 4.5**

CHIP PUANI	■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR.	■ ■ ■ ■ ■
SİSTEM	Windows 98/ME/NT/2000/XP
BİLGİ	www.k2bit.com
FİYAT	40 \$

İNTERNETİN BAŞ BELASI SPAM'E ENGEL:

NSpam her ne kadar ücretsiz olsa da bireysel olarak bu ürünü indirmeye kalktığınızda geçmeniz gereken sayfaların sayısı bir hayli can sıkıcı. Basit bir kurulumun ardından uygulama Outlook ile entegre oluyor. Yalnız garip olan, program çalışmadan önce bir bilgi ekranının çıkması. Menü çubuğu dört ana öge taşıyor: *Arithme* (şirketin ana sayfası), *Delete As Spam* (spam olarak sil – ki bu aynı zamanda filtrelerin yeni spam'lere karşı eğitilmesinde rol oynuyor) *Tell Others* (Başkalarıyla paylaşma – bu sayede programın gelecek sürümlerinde spam listesi zenginleşiyor) *Confirm Recipients* (güvenli göndericiler) ve *NSpam for Outlook* (tüm yapılandırma ayarları, sunucudan gelen güncellemeler, kimlik doğrulamanın iptali ve onaylanması). Diğer istenmeyen e-posta tarayıcılarının tersine, NSpam kimlik doğrulama yöntemiyle çalışıyor. Bu yöntem göndericinin mesajına sıradan bir numara atıyor ve alıcı mesajı aldığı anda verilen numara eşleştiriliyor. Belli bir eğitim sürecinden sonra aradığınız engelleme düzeyini bulabilirsiniz. Program, ücretsiz olması ve kimi başarılı özellikleri nedeniyle tercih edilebilir.

SONUÇ: Spam her geçen gün büyüyen bir internet tehdidi. NSpam gibi e-posta istemcisine entegre engelleyiciler kullanım olarak daha kolaylık sağlıyor.

- + Nümerik doğrulama yöntemi
- Sadece Outlook'u destekliyor
- Yetersiz yardım dosyaları

CEBİNİZDEN WEB SAYFALARINI GÖRÜNTÜLEME AVANTAJI:

Web sitelerinin avuçiçi cihazlar için optimize edilmiş hallerini görüntüleyen program, sayfaları kolay bir şekilde kaydırmaya ve okumaya da imkan tanıyor. Şu an için 7 milyon kullanıcısı olan programın 2005 sürümü, kablosuz senkronizasyon, daha başarılı kanal yönetimi ve seçimi ile daha entegre yardım seçenekleri ile karşımızda. Yazılım Palm, Windows Mobile, Symbian cihazlarında çalışıyor ve en iyi yanı da tamamen ücretsiz olması. Eğer siz de sık sık avuçiçi cihazınızla web sayfaları arasında geziniyorsanız AvantGo 2005'i unutmayın. Kurulum ve ayarlar zaman alıcı. Kurulumun ardından ActiveSync gerekli dosyaları cihazınıza kaydediyor ve AvantGo web sitesini açıyor. Ülkemizde avuçiçi cihazlarının kullanımının çok cazip olmamasının sebeplerinden bir tanesi de kablosuz internet hizmetinin bulunmaması. Bu da AvantGo gibi tarayıcıların kullanımını düşürüyor. Neyse ki Türk Telekom, Cisco ve Sentim işbirliği ile 160 hotspot'ta kablosuz internet şu günlerde hizmete açılıyor. Böylece AvantGo 2005 bizler için daha fazla anlam taşıyabilir.

SONUÇ: Kolay kurulan ve kullanılan tarayıcı, Palm cihazları için de destek veriyor. Web sayfalarını offline görüntülemenize imkan veren yazılım ile avucunuzun içindeki web sayfalarından keyif alabilirsiniz.

- + Ücretsiz
- + Offline görüntüleme
- Zaman alıcı kurulum ve ayarlar

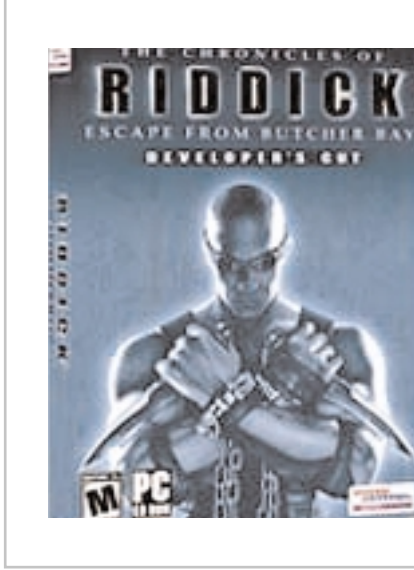
EĞİTİM KURUMLARINA İNDİRİMLİ VİRÜS KORUMASI:

Windows kullanıcılarının ortak derdi, peşlerini bırakmayan virüsler. Virüs problemi daha çok kamu kurum ve kuruluşları ile eğitim kurumlarında sorunlara yol açıyor, zira ortak kullanılan bilgisayarlarda koruma seviyesi bir hayli düşük. Ülkemize yakın zamanda giriş yapan tecrübeli güvenlik yazılımı şirketi Avast yüzde 30 ila 50'ye varan indirimler ile dikkati çekiyor. Sezilmesi zor virüslerde yüzde 100'e yakın, Truva atlarında ise başarılı bir sezme performansı sunan ürün en az yanlış alarm uyarısı iddiasında. En yeni arşivleri destekleyen Avast, basit arayüzüyle kullanıcı dostu özelliği taşıyor. Profesyonel sürümde geliştirilmiş arayüz ile daha hassas taramalara erişmek mümkün.

E-posta trafiğini otomatik olarak filtreleyebilen ürün, çalıştırılan bütün script'leri gözlüyor. Haftada en az iki defa güncellenen program acil durumlarda da ekstra güncellemeleri alabiliyor. Avast 4.5 yeni 64-bit Windows platformunu tamamen desteklemesi nedeniyle bu işletim sistemine geçecekler için büyük önem taşıyor.

SONUÇ: Ortak kullanımdaki bilgisayarların güvenlik seviyesi bir hayli düşük. Avast sunduğu indirimlerle eğitim ve kamu kurumları için ideal bir çözüm sunuyor.

- + Başarılı arayüz
- + E-posta tarama seçeneği
- + Mecburi güncelleme özelliği

OYUN

CHRONICLES OF RIDDICK: ESCAPE FROM BUTCHER BAY

CHIP PUANI

YAPIM
DAĞITIM
TÜR

Starbreeze Studios
Vivendi Universal
FPS

MİNİMUM SİSTEM GEREKSİNİMİ:

► 1,5 GHz CPU, 512 MB RAM, 64 MB DirectX 9 uyumlu ekran kartı

ÖNERİLEN SİSTEM GEREKSİNİMİ:

► 3GHz CPU, 1GB RAM, 128 MB ekran kartı

- Enfes grafikler ve sesler, oynanabilirlik, çeşitlilik, sağlam hikaye, Vin Diesel' in seslendirmesi.
- Çizgisel oynanış.

CHRONICLES OF RIDDICK

İnanılmaz bir oyun!

■ Riddick... Pitch Black ve Chronicles of Riddick filmlerinin insan görünümlü uzaylı kahramanı. Duke Nukem'den bu yana bu kadar karizmatik bir kahraman görmemiştik. Tabii Riddick Duke'ün aksine oldukça ağır bir adam, klasik bir Amerikan kahraman tiplemesi değil. Onu akıllara kazıyan da Vin Diesel'in karizması ve müslümanların New Mekke gezegine hacca gittikleri, karma kültürlerin yer aldığı ilginç bilimkurgu dünyası. Riddick filmleri de, oyunları da kesinlikle yetişkinlere yönelik. FPS ile gizlenme aksiyonunun, maceranın birleştiği bu inanılmaz oyunda bolca gerçekçi şiddet yer alıyor. Eh kahramanımızın galakside en çok aranan suçlulardan biri olduğu ve galaksinin en pis, en sıkı hapisaneden kurtulmaya çalıştığı bir oyunda bol bol çıplak yumruk dövüşü, boyun kırmaca ve silahlı çatışma olmayacak da ne olacak? Bu oyundaki çeşitlilik harika doğrusu!

Macera

Vin, 3. parti sipariş ile yaptırılan ilk Riddick oyunundaki hayal kırıklığından sonra bu sefer ipleri eline almış ve kurduğu kendi oyun şirketi ile bu uzun soluklu, ismi de bir o kadar uzun FPS'yi yaratmış. Bir oyunun da "developer's cut" sürümü olur mu demeyin, yapan Vin Diesel olunca ve gerçekten büyük bir emek harcanınca oyunu oynayanlar için bir sürü ek materyal gizlenmiş. Etraftaki sigara paketlerini topladığınızda bu ek materyaller açılıyor. Paketlerin üzerlerindeki espriler bile toplamak için zaten yeterli bir sebep.

Oyunun grafikleri Doom 3 ve Half Life 2' deki grafiklerden, Far Cry'dan çok daha göz alıcı. Çok daha gerçekçi bir atmosfer var bu oyunda! Motion capture teknolojisinin doğru kullanımı ile yine inanılmaz gerçekçilikte ve insana bir aksiyon filminde olduğunu hissettirecek karakter animasyonlar var. Riddick kesin-

likle FPS türü için teknolojik çıtayı yükselten bir oyun ama peki bununla yetiniyor mu? Tabii ki hayır! Riddick' te harika ortamlar, karakterler ve sağlam, bütünlük gösteren bir hikaye var. Ayrıca Vin Diesel bu bilimkurgu dünyası ve kahramanın gizli geçmişi hakkında da bizleri bir nebze daha aydınlatıyor. Ama yine de daha fazlasını gölgelemeyi başararak insanı merak içinde de bırakıyor.

Göz parıltısı

Oyun boyunca hikaye bütünlüğünü korusun çok sayıda görev yerine getireceksiniz. Sağlam ve belirgin kişiliği, karizması ile Riddick rolüne bürünmenin keyfini çıkartacaksınız. Yine de bazen, hatta belki de sıkça, belli bulmacaları çözmekte, yolunuzu bulmakta güçlük çekecek ve bir tam çözüm aranacaksınız. Bu açıdan biraz zorluğu göze alır ve silahsız gizlilik ve adam öldürme görevlerinden keyif alırsanız oyun ilerledikçe emin olun ödüllendirileceksiniz. Çıplak yumruklarınızdan saldırı tüfeklerine ve onlardan da öte Gatling ile power armor'a yolunuz açık, düşmanlarınızın da öyle! Ama genelde en büyük silahınız karanlık olacak, gece görüş özelliği olan eye shine, yani göz parıltısını elde edince avantaj sizde olacak. Sayısız şekilde kırılan boyunlar, ortada bir türlü görülmeyen ve cesetleri karanlık köşelere sürükleyen siz! Yakın mücadelede çok ilginç işleyen şans faktörü ve farklı vuruş şekilleri var. Script edilmiş, yani önceden hazırlanmış sahnelerin ağırlıkta olduğu oyunun akışı oldukça çizgisel. Ama yan görevleri yapıp yapmamak tamamen size kalmış. Riddick gerçekten de uzun zamandır pek çok FPS'nin hissettiremediği dolu dolu bir oyun tecrübesi sunuyor. Oyun dengeli, zengin, eğlenceli ve her açıdan oyuncuyu şaşırtmayı, tatmin etmeyi başarıyor. Türü seven, daha da ötesi, ilginç ve orijinal bir oyun denemek isteyen herkesin oynaması gerek! ■

Ali Güngör, gali@level.com.tr

Karizmatik suçlu: Anti kahramanımız Riddick, evrenin en sıkı korunan hapisanesinden firar etmeye çalışıyor.

Test: DivX araçları

Tek DVD'de 12 saat film keyfi

DivX oynatıcıların fiyatlarındaki düşüşün ardından DivX formatlı filmleri oturma odanızda seyredebiliyorsunuz. CHIP, en iyi DivX filmlerini hangi araçlarla oluşturabileceğinizi bu yazıda anlatıyor.

Test birincisi

158

Dr. DivX – Piyasadaki en iyi araç
Vidomi – Fiyat/performans galibi

Sözlük

160

Teknik terimler sizi korkutmasın,
CHIP sizler için VOB vb. terimlerin
gizemini gideriyor.

Kusursuz DivX

162

Kusursuz DivX filmleri için ipuçları.
Filmlerinizin hir oynatıcıda elensin

Tablo ve sonuç

164

Bir bakışta bütün özellikler

DivX, uzun zamandan beri internet için en uygun format. Hızla indirmeyi ya da göndermeyi mümkün kılan boyutlarına rağmen DivX dosyalarının görüntü kalitesi de gayet tatmin edici. Böylelikle piyasada sıkça rastladığımız VCD, SVCD ve DVD oynatıcıların yanında DivX oynatıcılar da yerlerini aldılar. Çünkü MPEG2 ile en iyi görüntüyü alabilmek için yaklaşık 7 Mbit/s gerekirken, aynı kaliteye DivX ile 1 ya da 2 Mbit/s kapasiteyle ulaşmak mümkün. Yani her bölüme 1 saat süren bir dizinin 12 bölümünü tek bir DVD'ye sığdırabilirsiniz ya da bir sinema filmini sadece 2 CD'ye bölerek kaydedebilirsiniz.

Düşük bit oranı ile keskin bir görüntü alabilmek için her şeyden önce DivX codec'in 5.2 sürümüne ihtiyacınız olacak. Bu yeni sürümdeki yeniliklerin neler olduğunu sağ tarafta kuyabilirsiniz. Test ettiğimiz 6 programdan 5'i bu yeni sürümü destekliyor. Test alanımızı, daha çok bu tip codec ayarları ile uğraşmak istemeyenlere yöne-

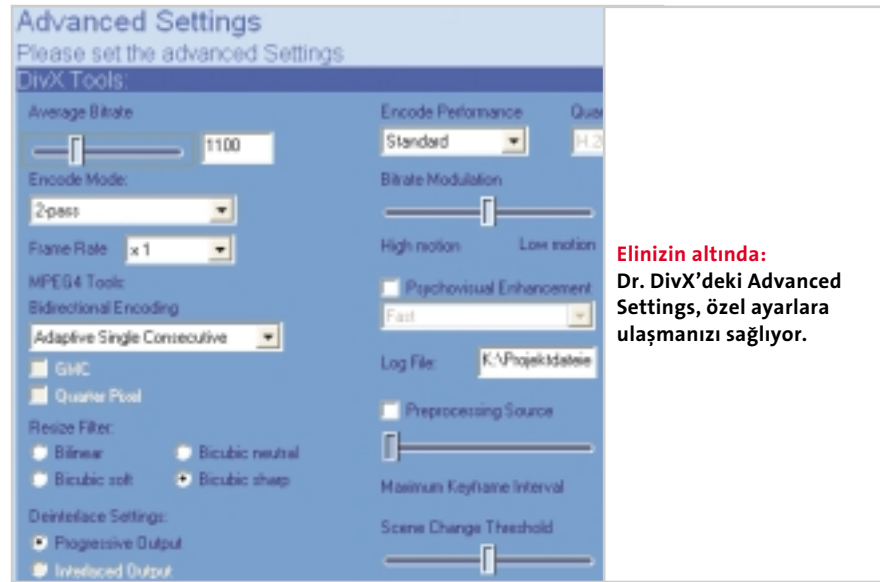
lümü 1 saat süren bir dizinin 12 bölümünü tek bir DVD'ye sığdırabilirsiniz ya da bir sinema filmini sadece 2 CD'ye bölerek kaydedebilirsiniz.

lik hazırladık. Bu yüzden genel anlamda, bir DVD filmini tek tıklama ile yüksek kalitede bir DivX filmine dönüştürebilen programları test ettik. Yalnız Ahead firmasının Recode 2 yazılımı, bazı istisnaları beraberinde getiriyor. Bu program DivX 5.2 sürümü ile çalışmıyor, bazen de her DivX oynatıcıda çalışmayan ISO uyumlu dosyalar yaratıyor. Buna bir örnek Centurum Gemini 320 modeli. Bu cihaz Recode 2'nin oluşturduğu dosyaları okuyamıyor. Eğer Quarter Pixel ve Global Motion Compensation gibi özellikleri kapatırsanız, o zaman filmlerinizi Gemini ile seyredebilirsiniz.

Diğer bütün araçlar DivX 5.2 ile çalıştığı için, görüntü kalitelerinde sözünü etmeye değer bir fark yok.

Testte en çok önem verdiğimiz konuya işlevsellik. DivX'i yeni kullanmaya başlayan biri için bu araçlarla çalışmak acaba ne kadar kolay?

Dr. DivX: Basit yapısı sayesinde testimizin birincisi olan bu yazılım, DivX videoları sadece üç adımda oluşturabilmenizi sağlıyor. Kullanıcı ilk olarak video kaynağını belirliyor. Bildiğimiz MPEG1/2, AVI ya da WMV videolarına ek olarak Dr. DivX, ihtiyaç duyabileceğiniz bütün DivX formatlarını destekliyor, bunlara MiniDV kameralardan ve televizyon yayınlarından kayıt yapmak da dahil. İkinci adımda ses seçeneklerini belirliyorsunuz. Video ve ses verileri ayrı dosyalarda olduğu için (demuxed), Dr. DivX bunları birleştirme işlemini üstleniyor (muxing). Birden çok ses kanalına sahip VOB dosyalarını yazılıma aktarırken her bölüm için önişleme özelliğini kullanabiliyorsunuz. Program AC3 tipi ses verilerini de kullanabiliyor. Ne var ki

birden fazla ses kanalına sahip DivX dosyaları oluşturamıyorsunuz.

Son olarak, oluşturulacak dosyanın büyüklüğünü belirleyip çeşitli DivX donanımlarla uyumlu çalışması için programın sunduğu profilleri kullanarak video çözünürlüğünü ve bit oranı değerini seçiyorsunuz. Bu noktada Dr. DivX programının ne kadar kullanıcı dostu olduğu ortaya çıkıyor. Gerekli ayarları yaparken ekrandaki gereksiz öğeleri kaldırıp size yardım eden otomatik ayar yardımı, ekran oranlarını ve en uygun bit oranı değerlerini de gösteriyor. Bu profilleri kullanmak zorunda olmadığınız için, bu işte tecrübeli olanlar istedikleri zaman istedikleri ayarları kendileri de yapabilir. Test birincisi ile ilgili daha fazla bilgiyi arka sayfadaki kutucukta bulabilirsiniz.

Vidomi: Fiyatı açısından tavsiye edebilece-

ğimiz bu programın en son sürümü, iki sene önceye dayanıyor. Bu ücretsiz yazılımın içerisinde bulunan DivX, XviD ve MP3 sıkıştırıcılar da doğal olarak eskimiş vaziyette.

LAME adlı MP3 codec bir yerde hataya yol açıyor ama programın en güncel sürümünde bu problem giderilmiş. Bu detaylara takılmazsak, Vidomi'nin kendine özgü bir çalışma stili olduğunu söyleyebiliriz. Yazılım, import için sıkıştırılmamış AVI'leri, MPEG2 ve VOB dosyalarını kabul ediyor. Otomatik çerçeve ve otomatik ölçekleme seçeneklerini iptal edip, istediğiniz çerçeve oranlarını kullanabiliyorsunuz. Önceden belirlenmiş ayarlar ile sıkıştırma işlemini birkaç adımda başlatabilirsiniz.

Yazılımın, test birincisinde bulunmayan bir özelliği ise AVI dosyalarına birden fazla ses kanalını koyabilmesi. Ne yazık ki bunu yaparken sadece tümleşik MP3 kodlayıcısını kullanabiliyor. AC3 ya da DTS ses formatlarına sahip dosyaları filme ekleyemiyor.

Bu programda rastladığımız güzel bir özellik ise Vidomi Enhanced AVI. AVI dosyalarının standart özelliklerine ek olarak AVI formatını biraz daha geliştirerek Subpicture Stream ve Header Information seçenekleri de sunuyor. Böylece başlık işaretlemeye ek olarak alt yazı koymak da mümkün. Yaptığınız işin sonucunu, gelişmiş Vidomi Player ile görebilirsiniz. CHIP Uygun Fiyat ödülünü alan bu programla ilgili daha fazla bilgi için 158'deki kutucuğa bakabilirsiniz.

ProCoder Express: Canopus ProCorder, →

DAHA DA HIZLI VE BAŞARILI

» Yeni DivX 5.2

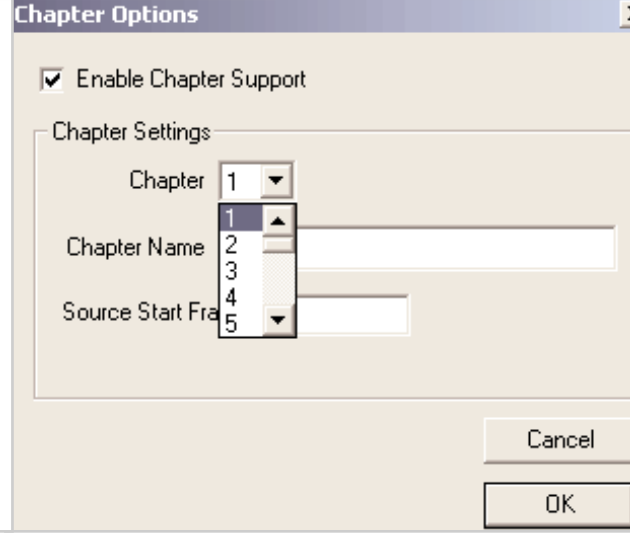
DivX 5.2 artık hizmetinizde. Birçok B-Frame ile beraber, H.263 video sıkıştırması –nicemlemesiyle (quantization) ile karşılaştırıldığında daha keskin bir görüntü veren MPEG2 nicemlemesi de eklenmiş. Bütün özelliklerini etkin hal getirdiğinizde DivX 5.2, Microsoft'un WMV 9 sürümü ile görüntü kalitesi açısından başa baş konumda, yalnız şunu da belirtmeliyiz ki yeni özelliklerle işlenmiş filmler, eski DivX oynatıcılarda sorunlara yol açıyor. Eğer böyle bir problemle karşılaşırsanız, bu özellikleri kapatın. Televizyondan yapacağınızı kayıt-

ları daha iyi hale getirmek isterseniz, *Fast Mode*'u kullanın.

DivX 5.2'nin büyük bir ihtimalle "Q" adı altında piyasaya sürülecek olan takipçisi için daha beklenecek gibi gözüküyor (2005 yılı içerisinde piyasaya çıkacak). "Q" içerisinde, videonun yanında bir de ses (MPEG4-AAC ya da OggVorbis) için çalışan çok yönlü bir codec bulunuyor. Container Format ile bir AVI filminin akış özellikleri ve görüntü hızı ayarlanabiliyor. DivXNetworks, teknik detayları ve çıkış tarihini sırasıyla saklıyor.

daha çok profesyonellere yönelik bir dönüştürücü. Desteklediği import formatlarına bakacak olursak fiyatının hakkını veren bu ürün, ağabeyiyle yarışabilecek konumda değil. VOB dosyaları import edilemiyor. Export konusunda da pek fark yok. İçerisinde bulunan DivX 5.1 codec ile beraber birkaç formatta daha çıkış alabiliyorsunuz. Bir DivX video oluşturmak için birkaç tıklama yetiyor. Ne yazık ki ayarlamalar için aynı şeyi söyleyemiyoruz. Hiçbir ayar yapmazsanız, filminizi dönüştürdükten sonra sabit diskinize NTSC (PAL televizyon formatının Amerika'daki karşılığı) formatında bir dosya kaydediyor. DivX Multi Pass Encoding (bkz. Sözlük) ayarlarını ise kolayca yapabiliyorsunuz. Yalnız ayar menüsü biraz gelişigüzel tasarlandığı için, bazı yerlerde ekranı sıkça kaydırmak zorunda kalabilirsiniz. Programın Express sürümü ile birden çok ses kanalı ya da AC3 ile DivX videoları oluşturmak mümkün değil. Buna ek olarak kaynak dosyaların işlenmesine yardımcı olan filtreler de eksik. Dönüştürmek istediğiniz kısım üzerinde sadece döndürme ve kesme seçeneklerine sahipsiniz.

Özellikli AVI'ler: Vidomi kullanarak başlıkları seçebilir, ve alt yazı içeren AVI dosyalarını oluşturabilir ve oynatabilirsiniz.

Nero Recode: DVD'leri bire bir kopyalayabilmesinin yanında Nero, Recode 2 ile MPEG4 dosyaları da oluşturabiliyor. Ahead bu konuda ses için yüksek verimliliğe sahip AAC formatını kullanıyor. MPEG4 kodlama için sadece DVD içeriğini kullanabiliyor. Dönüştürmek istediğiniz videoyu birkaç tıklama ile düzenleyebiliyorsunuz. Dönüştürdüğü dosyaları AVI değil de

MPEG4 formatında kaydettiği için, AVI formatının getirdiği kısıtlamalar da ortadan kalkıyor. Yani filmlerinize rahatça alt yazı ekleyebilirsiniz.

Filmlerinizi için sadece tek bir sesi kullanabiliyor, bu da ya stereo ya da 5.1 Surround. Filmleri bu ses desteği ile oynatabilen DVD oynatıcılara piyasada pek sık rastlanmıyor ama siz yine de kullanma kı-

» TEST BİRİNCİSİ

TOPLAM PUAN

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT 30 dolar

BİLGİ İÇİN www.divx.com**Dr. DivX**

Mükemmel DivX videoları

■ Yeni başlayanlar için Dr. DivX, hepsi bir arada ve dertsiz diye nitelendirilebilecek bir paket. Kaynak dosya formatı olarak neredeyse bütün formatları destekliyor. Programı yazanların vaat ettiği gibi, yüksek kalitede DivX videolarını sadece 3 aşamada oluşturabiliyor. Tabii otomatik ayarlar, elle yapılan ayarlar kadar iyi bir görüntü kalitesine ulaşmıyor. DivXNetworks bu programda yeni kullanıcılar için kullanıcı dostu olmayı, profesyoneller içinse uzmanlık gerektiren ayarları sunmayı başarmış. Son olarak Dolby Digital AC3 5.1 destekleyen videolardan ve VirtualDub filtreleri ile AviSynth script'lerini birleştirebilmesinden söz edilebilir. "DivX-Certified" profilindeki problemin çözülmesi ile oluşturduğunuz videolar, DivX destekleyen DVD oynatıcılarda sorunsuzca çalışabiliyor. Dr. DivX programına yatıracığınız 30 dolar iyi bir yatırım olarak görülebilir.

» FİYAT/PERFORMANS

TOPLAM PUAN

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

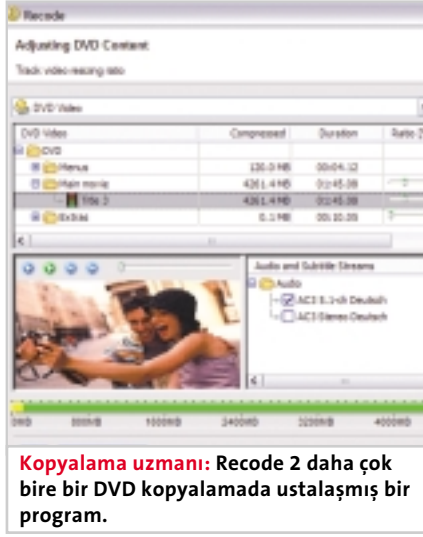
FİYAT ücretsiz

BİLGİ İÇİN www.vidomi.com**Vidomi**

Yine çok iyi

■ Yeni başlayanlar Vidomi'ye çabuk alışacak. Görüntünün boyutlarını belirlerken otomatik ayarlar yapan ve en iyi kenar oranlarını belirleyen ayar yardımcısı ile bu tip işlemler iyice kolaylaşıyor. Yalnız eski DivX, XviD ve MP3 codec'leri, bedava oldukları için XviD ve LAME (MP3) codec'leri ile değiştirilmiş. Vidomi, kullanıcılara çok geniş seçenekler sunuyor.

Kesme ve ekleme özellikleri, 4 adet ayrı MP3 ses kanalına sahip AVI-Container'a ve alt yazılar için "Enhanced AVI"ye şükretmek lazım. Yalnız kısıtlı sayıdaki import formatları, program hakkında edindiğimiz iyi izlenimi gölgeleyebiliyor. DivX videolarını DVD oynatıcılarda sorun yaşamadan izlemek isterseniz, Q-Pel, GMC ve arka arkaya dizilmiş B-Frame'leri iptal etmek zorundasınız.

lavuzunuza bakarak anlayabilirsiniz. Ses ve görüntü bit oranları gibi, video çözünürlüğü de kullanılabilir belleğe göre otomatik belirlenirken, bunlara ait ayarlar biraz kısıtlanmış. Test ettiğimiz programlar arasında DivX 5.2'yi desteklemeyen tek program olan Recode, bu yüzden görüntü kalitesinde düşüş yaşıyor. Sıkıştırma işlemi fazla hızlı yapıldığı için kaliteden çalışıyor. Bu da rahatsız edici ekran atlamalarına sebep oluyor.

Auto Gordian Knot: Programı kullanmak son derece kolay. Buna rağmen anlaşılır tasarlanmış olan arayüzün arkasında VirtualDubMod, DVD2AVI, BeSweet ve AviSynth (bkz. Sözlük) gibi profesyonellere yönelik araçlara ulaşmak mümkün. Ancak bir DVD ripper yazılımı kullanarak VOB uzantılı dosyalardaki ses ve altyazıları ayırdıktan sonra bunları programa tanıtmak mümkün olabiliyor. Ripping işlemi için kullanılan araç, yaptığınız ayara göre ek akış bilgilerini aklında tutuyor ve bunu bir metin dosyasına Auto Gordian Knot programının okuyabileceği şekilde kaydediyor.

Codec deyince akla ilk gelen isimler DivX ve XviD. İkinci seçenek zaten programın yükleme dosyasıyla beraber geliyor. *Support for ESS-based standalones* seçeneği, ESS yongasıyla donatılmış DivX - DVD oynatıcıların, XviD türü dosyaları da sorunsuzca okuyabilmesine yarıyor. Elinizdeki oynatıcının hangi ses yongasına sahip olduğunu, kullanım kılavuzundan ya da internet sitesinden öğrenebilirsiniz.

AC3 ses dosyalarını AVI uzantılı dosyalarda kullanabiliyor. Yalnız bu yolla sadece tek bir ses kanalı eklemek mümkün. *Subtitle track* seçeneği filminize altyazı ekle-

SÖZLÜK

» DivX konusuyla ilgili en önemli terimler:

VOB (Video Objects): DVD videolardaki ses ve görüntüleri içerisinde barındıran dosya türü.

DVD'lerin içindeki VOB türü dosyalar kopya korumasına sahip.

Deinterlaced: "Interlaced" ekrandaki görüntünün satır bazında ikiye bölünmesi için kullanılan terim. Deinterlaced ise bu ikiye bölünmüş görüntünün iki yarısını birleştirip bilgisayarın monitöründe gösterilmesine denir.

Demuxing: Demultiplexing olarak da bilinen bu terim, bir videonun ses ve görüntüye bölünmesi için kullanılır.

Muxing: Ayrılmış ses ve görüntüyü tek bir AVI dosyasında birleştirme işlemi.

H.263 ve MPEG2 nicemlemesi: Videonun sıkıştırılması sırasında veri miktarının azaltılması işlemi. H.263 nicemlemesi özellikle düşük bit oranları için önerilir, ürettiği görüntü biraz bulanıktır ama az artifact oluşumuna sahiptir. MPEG2 nicemlemesiye daha keskin bir görüntü verir. Buna rağmen rahatsız edici boyutlarda görüntü bozulmalarına yol açar. Bu yüzden daha çok yüksek bit oranları için kullanılır.

B-Frames: (Bidirectional Frames): İçerisinde görüntü bilgisi taşımayan, onun yerine sadece hareket vektörleri ile ilgili bilgi taşıyan bir görüntü karesidir. Bu vektörler, bir önceki karedeki (I-Frame) görüntü

elemanlarının hareketlerini belirtir.

Multi-Pass, 2-Pass, 1-Pass: Videonun bir seferden daha fazla geçilerek sıkıştırılmasına denir. Her geçişte yeniden belirlenen bit oranı dağılımı ile sıkıştırma işleminin etkinliği uygun hale gelir. Bu yüzden bu tip bir sıkıştırma daha uzun sürer.

AVS (AviSynth Script): Frame Server araçlarının yönetilmesinden sorumlu script.

Q-Pel (Quarter Pixel): Söz gelimi B-Frame'lerde bulunan hareket vektörlerinin piksel sayısını, yaklaşık dörtte birine indirmek için uygulanan işlem.

GMC (Global Motion Compensation): Kamera hızla hareket ettiği zaman ekranda yer değiştiren büyük görüntü parçalarının hareketini, nispeten daha az hareket vektörüyle tanımlamaya yarar.

DTS (Digital Theater Systems): Dolby Digital AC3'e rakip olan çok kanallı ses türü. Aynı zamanda video DVD'ler için standart hale gelmiş durumda.

BeSweet: Mesela AC3 gibi bir ses dosyasını MP3'e çevirmenize yarayan kullanışlı bir ücretsiz araç.

VirtualDubMod: Video dosyalarının çözünürlüğünü ve türünü değiştirmenize yarar. Birçok etkili video filtresine de sahip.

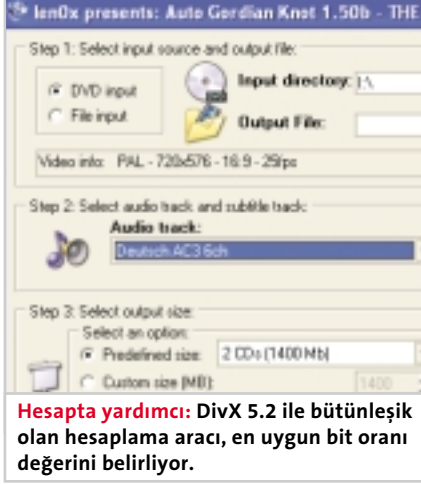
DVD2AVI: VOB türü dosyaları bildiğimiz AVI türü dosyalara çevirebilen yazılım.

DIVX OLUŞTURMA: DONANIMIN ETKİSİ

» Etkin olan her seçenek hız kaybı demek

Tabloda, değişik işlemcilerde iyi bir görüntü kalitesi ve hız elde etmek için yapmanız gereken ayarları belirtiyoruz. İşlemci ne kadar hızlı olursa, daha iyi bir görüntü almanızla yarayan o kadar çok sayıda seçeneği etkinleştirebiliyorsunuz.

İşlemci	Sıkıştırma	B-VOPs	Psiko-görsel geliştirmeler	Performans ayarları	Ortalama sıkıştırma (Kare/s)
Pentium III, 1 GHz	1-Pass	etkin	Kapalı	Hızlı	19'dan 23'e
AMD Athlon XP 1800+	1-Pass	etkin	Etkin (yavaş)	Standart	22'den 25'e
Pentium 4, 2,4 GHz	2-Pass	etkin	Etkin (hızlı)	Hızlı	19'dan 22'ye
Pentium 4 (Prescott), 3 GHz, Hyperthreading	2-Pass	etkin	Etkin (yavaş)	Standart	22'den 25'e

Hesapta yardımcı: DivX 5.2 ile bütünleşik olan hesaplama aracı, en uygun bit oranı değerini belirliyor.

meye ya da siz filmi izlerken yüklü bir DirectShow filtresi olan *DirectVobSub* aracılığıyla altyazı görüntülemeye yarıyor. 2-Pass-Encoding ise önceden belirlediğinize yakın bir büyüklükte çıkış dosyası yaratılmasından sorumlu. İki ayrı seçeneği bulunuyor: *Auto width* seçeneği, videonun çözünürlüğünü esnek bir şekilde değiştirip, hedeflenen dosya büyüklüğünde en yüksek kaliteye ulaşmaya çalışıyor. Buna benzer bir teknik, ses için de kullanılmakta. Ses için bu değişim AC3-5.1 Surround ses (384 veya 448 Kbit/s) ile MP3 (128Kbit/s) aralığında

TMPGEnc 3.0 Xpress: TMPGEnc 3.0 Xpress yazılımı, kullanımı kolay arayüzü sayesinde evrensel bir araç haline geldi. Desteklediği formatların listesi epeyce uzun: MPEG1/2'den tutun, AVI, WMV, Quicktime ve DV videolara ve DVD+/-VR'a kadar hepsi kullanılabilir.

Adım adım ilerleyen yapısı ve "Source Wizard" özelliği ile bu programa geçmenizi kolaylaştırıyor. Geliştirilmiş kesim ve filtre özellikleri, import ettiğiniz videoların sıkıştırılma işlemine hazırlanmasında yardımcı olacak her olanağı sunuyor. Buna rağmen programın daha MPEG1/2 sıkıştırılmalarına yatkın olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü DivX için sadece bir seçenek bulunuyor.

DivX kodlayıcı için gereken ve programın içinde göremediğiniz ayarlar, Video Compression Manager diye adlandırılan ve codec içerisinde bulunan bölümden yapılıyor. Akıllı otomatik işlemlere ise programda rastlayamıyoruz. Bu yüzden birden fazla ses kanalına sahip AVI videoları ya da AC3 sesleri oluşturulamıyor. Multi Pass Encoding biraz sorunlu çalışıyor ve her geçiş için sıkıştırma işlemi tekrar başlatma ihtiyacı duyuyor.

DIVX İLE İLGİLİ PÜF NOKTALARI VE TAVSİYELER

» Filmlerinizi en iyi sonucu almak için

1. DivX 5.2 videoları daha hızlı sıkıştırın

DivX sıkıştırmak, en hızlı bilgisayarları bile terletebilen bir işlemdir. Hyperthreading özellikli P4 işlemciye sahip bir sistem, bütün özellikler açıkken ve en yüksek çözünürlükte (720 x 576) 2-pass sıkıştırma işlemi için saniyede en fazla 2 ya da 4 kare işleyebiliyor. Codec'i, saniyede 20 ila 25 kare işleyebileceği şekilde ayarlasanız, hız ve kalite arasında iyi bir denge kuruluyor.

2-pass sıkıştırma işlemi için görüntü hızı saniyede 40 ila 50 kare olmalı çünkü DivX 5.2, ikinci geçişte hareket vektörlerinin analizini kaydetmiyor.

Ayar şeması olarak *Home Theater*'ı seçin. Elinizdeki videoyu 3 Mbit/s ve MP3 için 128 Kbit/s değerleri ve *Preprocessing* seçeneği kapalıyken sıkıştırın (iki CD'de iki saatlik bir film). Eğer tek bir CD'ye sığmasını isterseniz, bit oranı değerini yarıya indirin, görüntü kalitesi doğal olarak düşecektir.

2. Donanımınız DivX oynatsın

DivX videolarını onaylanmış DVD oynatıcılarda çalıştırabilmek için sıkıştırma şeması olarak *DivX Certified*'i seçin. 5.0.3 sürümünden itibaren bu şema, onaylı donanımlarda DivX oynatmanızı sağlıyor. Dörtte bir piksel seviyesinde hareket algılamak (Q-Pel), Global Motion Compensation (GMC, bkz. S145) gibi gelişmiş ayarlar gerektiren ya da DivX'in 3.11 gibi eski bir sürümle kaydedilmiş birden çok DivX filmin bir arada bulunduğu durumlarda problemler ortaya çıkabiliyor. Sigma (EM85xx) yongası genellikle etkinleştirilmiş olan Q-Pel ya da 1,5 Mbit/s ve daha yüksek bit oranı değerine sahip DivX 3.11 videolarda sorunlar yaşıyor. B-Frame özelliği de çeşitli sorunlar için sebep teşkil ediyor.

Vibrato II yongası, her türlü DivX ve XviD dosyalarını başarıyla okuyabiliyor. Yalnızca Medion marka DivX-DVD oynatıcılarda bulunan MT1398 kod çözücü yonga, etkin halde bulunan Q-Pel'i destekliyor.

3. Daha az CD'de daha çok film

Test sonuçlarının bulunduğu tablodan da anlaşıyor ki, bütün araçlar hedeflenen ses ve görüntü akışıyla hedeflenen dosya boyutunu aynı anda sağlayamıyor. Eğer sıkıştırma işlemi için ucu ucuna yetecek bir sabit disk ala-

nınız varsa, en iyi ayarları kendiniz yapın.

Tek CD'de iki saatlik film: Görüntünün genişliğini, çözünürlük ayarlarından 480 piksele getirin. Görüntünün yüksekliği kaynak dosyaya göre kendini ayarlayacaktır. Görüntünün altında ve üstünde kalan kısımları sıkıştırma işlemine dahil etmeyin. Auto Gordian Knot dışında bütün programlar, el ile kesim özelliğine sahiptir. Ses türü olarak 96 Kbit/s'lik stereo MP3 seçin. Ortalama 700 MB kapasiteye sahip bir CD için en uygun bit oranı değeri 710 Kbit/s olacaktır.

İki CD'de iki saatlik film: Genişlik olarak 640 piksel ile ses için MP3 (128 Kbit/s) seçin. Videonun bit oranı değeri 1.490 Kbit/s olsun.

Tek DVD'de dört film: Bu noktada filmin bit oranı değeri en çok 1.020 Kbit/s. Böylece her film yaklaşık 1 GB yer kaplayacak ve 4 filmi bir DVD'ye sığdırabileceksiniz.

4. XviD ile DivX uyumlu filmler

XviD 1.0.1 sürümü ilk bakışta görüntü kalitesi de sıkıştırmadaki performansı açısından artık pek de yeni sayılmayan DivX 5.1 ile boy ölçüşebiliyor, ayrıca internetten ücretsiz indirilebiliyor. XviD filmleri her oynatıcı ile izleyebilirken, DivX 5.2'deki gibi Global Motion Compensation (GMC) ve Q-Pel özelliklerini devreden çıkartmanız gerekiyor. Şema olarak HDTV dışında diğer bütün çözünürlükler için AS L5 (Advanced Simple Profile, Level 5) öneriliyor. Arka arkaya gelebilecek en yüksek B-Frame (Max consecutive BVOPs) sayısını "1" yapın. Bazı oynatıcıların DivX 5.x sürümlerinde yaşadığı aksaklıkları engellemek için de *Advanced Options* seçeneği altındaki *Debug* kısmından *FourCC* değerini "DX50" olarak değiştirin.

Hesapta yardımcı: DivX 5.2 ile bütünleşik olan hesaplama aracı, en uygun bit oranı değerini belirliyor.

DIVX ARAÇLARINI NASIL TEST ETTİK

Test platformu: 3 GHz hızında Pentium 4 işlemci, 1 GB DDR-RAM, Windows XP Profesyonel SP1. Testin ağırlıklı konusu konu DivX/MPEG4 özellikleri. DivX 5.2'nin görüntü kalitesini özel olarak seçtiğimiz test görüntüleri yardımıyla, ayrıca XviD 1.0.1 ve Nero Digital ile yaptığımız karşılaştırmalara bakarak değerlendirdik.

► İşlevsellik

Araçların çok sayıda özelliği desteklemesi gerekiyor. Çok kanallı sese sahip DivX'in yanında 2.0 ve 5.1 Dolby Digital ses türü de desteklenmeli. Buna ek olarak yardımcı bir programa gerek duymadan filmde kesim ve montaj yapma olanaklarını sunması da önemli.

► Ergonomi

Bir programın ne kadar çok özelliği olursa olsun, karmaşık arayüz, dağınık menüler ve adeta şifreli yazılmış menü başlıkları kullanımı kötü yönde etkiliyor. Programı kullanırken profesyoneller kadar bilgili olmanız gerekmemeli ya da biraz alıştırmaya yapmaya lüzum kalmamalı. Ayarlarla ilgili otomatik yardım, sizi bir sürü zahmetten kurtarmalı. Ayrıca profesyoneller gerekli gördükleri yerde ince ayar yapabilmeli.

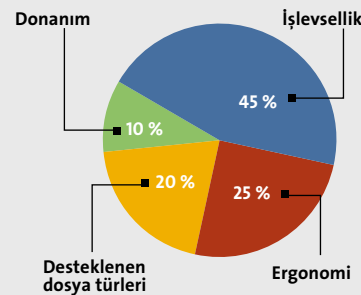
► Desteklenen dosya türleri

Bir programın her türlü kullanıma ne kadar uygun olduğu, desteklediği dosya türlerinin sayısı ile doğru orantılı. MPEG1/2 ve AVI dosyalarının yanında VOB dosyalarını da import edebilmemiz gerekiyor. Çıkış olarak kullandığı dosya türü DivX için AVI olmak zorunda. ISO uyumlu MPEG4 dosyaları ise ileride karşılaştığımız yenilikler açısından desteklenmeli.

► Donanım

Bu konuda dikkat ettiğimiz şeyler, desteklenen video codec'lerin sayısı ve güncel olup olmadıkları. Buna ek olarak sonradan video üzerinde yapılacak değişiklikler için filtreler sahip olup olmadığı.

TEST KRİTERLERİ

Ürün	Dr. DivX 1.0.5	Vidomi 0.469
Üretici	DivXNetworks	Vidomi
İnternet	www.divx.com	www.vidomi.com
Fiyat (Yaklaşık)	30 dolar	Ücretsiz
Toplam Puan	76	62
İşlevsellik (45 %)	90	84
Ergonomi (25 %)	79	54
Desteklene dosya türleri (20 %)	50	43
Donanım (10 %)	49	14
Fiyat/Performans	iyi	çok iyi
Sonuç	Testteki en iyi yazılım, aynı zamanda zorlu DivX kodlama işlemleri için uygun.	Vidomi altyazı desteğine sahip ve filmdeki bölümleri ayırabiliyor, ayrıca zayıf noktaları az.
İşlevsellik		
Görüntü Kalitesi	çok iyi	çok iyi
Letterbox Ayırımı Manuel/Oto.	•/•	•/•
Kenar oranlarının korunumu	•	•
Ayrı/Çoklu Ses Desteği	•/•	•/• (sadece VOB uzantılı dosyalar)
AC3/DTS Ses eklemesi	•/•	•/•
Altyazı/Başlık	•/•	•/• (elle ya da IFO dosyasına göre ayarlanabilir)
Ayarlanabilir Hedef Dosya Boyutu	kullanıcıya bağlı	kullanıcı belirliyor
Uygun Bitrate/Çözünürlük Otomatik	•/• (en iyi ayarlar için videoyu incelemeye alıyor)	•/•
Hedef Dosya Bölümlemesi	•	•
Kaydedilebilir Encoder Ayarları	•	•
Toplu dönüştürme (Batch-Encode)	•	•
Multi Pass Sıkıştırma Seçeneği	• (en çok 2-Pass)	• (en çok 2-Pass)
Ergonomi		
Kademeli Arayüz/Sihirbaz	•/•	•/•
Kullanım Kolaylığı	geleneksel, genişletilmiş ayar seçenekleri ustaca hazırlanmış	iyi tasarlanmış, kısa bir ön çalışma gerekebilir
Yardım Dosyaları	• (İngilizce)	• (Kullanım kılavuzu internette)
Menü Yardımı	•	•
Desteklenen Dosya Türleri		
Video Import için Dosya Türleri	MPEG1/2, AVI, WMV, DV	MPEG2, AVI (sıkıştırma yok)
VOB/IFO Import	•/•	•/•
Export Dosya Türleri	AVI (DivX)	AVI (DivX, XviD)
Ek olarak	yok	Vidomi Enhanced AVI
İçerdiği Araçlar		
Programa dahil video kodlayıcı	DivX 5.2	DivX 5.2, DivX 3.11/XviD Core 2.1
Video filtreleri (sayı)	• (sonradan yüklenebiliyor)	•

• = var — = yok

3

4

5

6

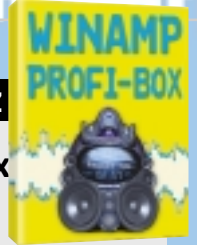

ProCoder Express	Nero Recode 2.1.1.18	Auto Gordian Knot 1.50 b	TMPGEnc 3.0 XPress
Canopus	Ahead	Open Source (Açık Kaynak Kodu)	Pegasys
www.canopus.us	www.ahead.de	www.autogk.net	www.pegasys-inc.com
60 dolar	50 Euro'dan başlıyor (Nero 6)	Ücretsiz	60 USD
57	56	54	49
Puan 0 50 100 52 38 70 90 iyi	Puan 0 50 100 60 71 43 30 orta	Puan 0 50 100 64 66 29 23 çok iyi	Puan 0 50 100 41 55 55 45 orta
Desteklediği formatlar açısından piyasadaki en iyi ve kullanışlı video çevirici.	Klasik DVD kopyalama aracı, içerisindeki MPEG-4 sıkıştırıcı DivX desteklemiyor.	Video DVD içeriğini dönüştürebilen, kullanıcı dostu bir program.	kolay kullanıcı arayüzü ama sınırlı DivX desteği.
çok iyi	iyi	çok iyi	çok iyi
•/-	•/-	-/•	•/-
-	•	•	•
-/-	-/-	-/-	-/-
-/-	• (AAC Plus 5.1)/-	•/-	-/-
-/-	•/-	• (tümleşik ya da DirectShow filtresi)/-	-/-
kullanıcı belirliyor	kullanıcı belirliyor	kullanıcı belirliyor	-
• (bazen sorunlu)/-	•/•	•/• (en iyi ayarlar için test dosyaları oluşturuyor)	-/-
•	-	• (en çok 3 CD)	-
• (Geçmiş Listesi))	•	-	•
-	-	•	•
• (kullanıcı belirliyor)	• (en çok 2-Pass)	sadece 2-Pass	• (çok detaylı)
•/• (Hedef dosya türü seçilebiliyor)	•/-	-/-	•/• (video kaynağı seçilebiliyor)
Ayarlarla ilgili yardım eksik, önbilginiz ve tecrübeniz yok ise tavsiye edilmez	genel anlamda kullanımı kolay, program arayüzü fazla doldurulmuş	intuitif, yeni başlayanlar için kullanımı kolay	genel anlamda kolay, DivX ayarları ön bilgi gerektirebilir
• (İngilizce)	• (PDF kullanım kılavuzu)	• (internet üzerinden yardım)	• (İngilizce)
-	-	-	•
MPEG1/2/4, AVI, DV, WMV, SWF, Quicktime, RealMedia	MPEG2	MPEG2	MPEG1/2, AVI, WMV, Quicktime
-/-	•/•	•/-	-/-
MPEG1/2, DivX, DV, Qt, RM	MPEG2/4	AVI (DivX/XviD)	MPEG1/2, AVI, WMA
VOB uzantılı dosyalar da yaratabiliyor	ISO uyumlu MPEG4 dosyaları yaratabiliyor.	yok	yok
MPEG1/2, DivX 5.2, DivX 5.1, WMV 9, Canopus DV	MPEG2, MPEG4 (Nero Digital)	DivX 5.2, XviD 1.0.1	MPEG1/2, WMV, 15 Euro'ya DivX 5.2 Pro sürümü
-	-	-	7

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Özetle

■ Test sonuçları hiçbir şüpheye yer bırakmıyor. Hiçbir şey bilmeden ve sadece birkaç tıklama ile her türlü ihtiyacınıza uygun DivX filmleri oluşturmada en başarılı program, açık farkla Dr. DivX. Yeni başlayanlardan tecrübeli kullanıcılara kadar herkese uygun bir yazılım. Yalnız bir dahaki sefere DTS gibi performanslı bir kesim özelliğini ve DVB dosyalarını import edebilmeyi diliyoruz. Bu isteğimizin gerçekleşeceği zamana kadar profesyonel kullanıcılar önceliği Gordian Knot ve benzerlerine verecektir. Dr. DivX için 30 doları gözden çıkaramayanlar, aradıkları özellikleri bedavaya Vidomi'de bulabilirler. Video DVD'leri bire bir kopyalamak isteyen fakat MPEG4'ün özelliklerinden de fedakarlık etmek istemeyenler içinse Recode 2'yi öneriyoruz. Bu araç MPEG4 konusunda bazı zayıf noktalar içerdiği için, bire bir kopyalar çıkartmada türünün en iyisi diyebiliriz.

CD'DE ÜCRETSİZ

Winamp 5 Box

CHIP, en iyi Winamp eklentilerini sizler için bir araya getirdi.

⊕ Buradaki tüm araçları eCHIP'te bulabilirsiniz:eCHIP-Code ⊕ WINAMP.

- ⊕ En yeni oynatıcı sürümü
Winamp 5.08,artı Türkçe dil dosyası
- ⊕ En yüksek kalitede MP3
Lame MP3 Writer
- ⊕ Ağ üzerinden müzik paylaşımı
Hydra Media Library
- ⊕ Kopya korumalı dosyaların
oynatılması
M4P Input Plugin
- ⊕ İnternette ücretsiz müzik
StreamRipper
- ⊕ Uzaktan kumanda cep telefonu
Bemused
- ⊕ Medya merkezi olarak Winamp
Winamp TV
- ⊕ Otomatik şarkı sözü arama
Leo Lyrics
- ⊕ ID3 etiket veritabanı
More Tunes
- ⊕ Şarkı listelerinin yazılması
Gen_Yar
- ⊕ Ses şiddeti normalizasyonu
Rock Steady

Tümüyle işlevsel Winamp 5

Paylaşın, dönüştürün, yazın!

Doğru eklentiler aracılığıyla, Winamp müzik çalıcısını gerçek bir çok işlevli programa dönüştürerek CD'ler kopyalayabilir, müziklerinizi internette paylaşabilir ve TV izleyebilirsiniz. Hiçbir şey imkansız değil ve üstelik her şey bedava!

Artık programların sade olmasında, bu yüzden de Winamp 5.0 da sadece en önemli işlevlerle donatılmış. Bu durumun en büyük avantajı ise oynatıcının, ihtiyaç duyulduğu zaman hızlı bir şekilde kullanılabilir hale gelmesi. Ancak sadece müzik dinlemek de bir süre sonra sıkıcı bir hal alabilir. Ayrıca televizyon veya radyo yayınlarını almak, CD'leri çok daha hızlı bir şekilde kaydetmek, her türlü biçime dönüştürmek ve CD'leri daha rahat yazmak istemez miydiniz? Winamp'inizi MP3 çalarınıza bağlamaya ve favori şarkılarınızı arkadaşlarınızla paylaşmaya ne dersiniz? Bunun için MP3 çalarınızı değiştirmeniz bile gerekmiyor. eCHIP'teki araçları kullanarak Winamp 5.0'a sayısız yeni özellik kazandırabilirsiniz.

Microsoft ve Apple'ın oynatıcılarının tam tersine, Winamp açık standartlar kullanıyor ve bu sayede üzerine yeni işlevler yazmanız mümkün oluyor.

Bu yazıda CHIP, ücretsiz oynatıcıyı nasıl işlev bakımından iTunes ve diğerlerinden geri kalmayacak şekilde donatabileceğinizi gösteriyor. Üstelik de kullanıcı arayüzünün güzelleştirilmesi için kullanılan skin'lerden çok daha fazlasını kastediyoruz. Burada sunduğumuz ipuçları ve araçlar ile Winamp'inizi kolayca MP3 dosyaları oluşturacak, bunları ağda paylaşma sunacak ve sahip olduğunuz iPod ile de anlaşabilecek. Profesyonel ipuçlarımız ise bir adım daha ile giderek Winamp'i komple müzik koleksiyonunuz için bir medya merkezi olarak donatacak ve TV

ve video izlemenizi de sağlayacak. Ayrıca Bluetooth cep telefonunuzu Winamp için nasıl uzaktan kumanda olarak kullanabileceğinizi de öğreneceksiniz.

Arayüzün güzelleştirilmesi

MP3 oynatıcısının görüntüsü hoşunuza gitmiyor mu? Eğer mavi ve gümüş grisin-

ÖZETLE

Medya merkezi Winamp: MP3 oynatıcısını TV ve radyo için medya merkezine nasıl dönüştürebilirsiniz? **168**

iPod bağlantısı: Apple'ın müzik oynatıcı iPod'u bir eklenti yardımıyla Winamp'a nasıl bağlayabileceğinizi gösteriyor. **170**

Çeşitli arayüzler: MP3 oynatıcı Winamp'ın dış görünümünü serbest bir şekilde kullanabileceğiniz arayüzler yardımıyla neredeyse tamamen değiştirebilirsiniz. Burada eksiksiz bir müzik seti mevcut.

den oluşan renk bileşimi size çekici gelmiyorsa *Options / Color Themes* komutunu kullanarak Winamp'ınıza yeni bir görünüm kazandırabilirsiniz. Burada, göz alıcı bir sarıdan çimen yeşiline, gül kırmızısına kadar 40 farklı renk tonu arasından seçim yapabilirsiniz.

Eğer renk değişimi sizin için yeterli değilse görünümde köklü değişiklikler yapabilir ve Winamp'ınıza "Skin" olarak adlandırılan yeni kullanıcı arayüzlerini yükleyebilirsiniz. Bu sayede müzik oynatıcınızı bir müzik setine, son model bir spor arabaya veya fantastik bir yapıya dönüştürmek elinizde. www.winamp.com/plug-ins adresinde arasından seçim yapabileceğiniz binlerce skin yer alıyor.

Arayüzler, web'den indirme sırasında otomatik olarak Winamp'a ekleniyor. Kullandığınız arayüzden sıkıldığınız zaman ise Skin Browser yardımıyla doğrudan devre dışı bırakabilirsiniz. Bu pencereye *Options / Skins* komutunu kullanarak veya [Alt]+[S] tuş bileşimiyle ulaşabilirsiniz.

Türkçe dil dosyası

Skin kullanarak arayüzün güzelleştirilmesi sadece görsel bir yenilik, ancak önemli menü komutlarının Türkçeye dönüştürülmesini sağlayan Türkçe Dil Paketi programın kullanımı açısından büyük avantajlar sağlıyor. Maalesef bu da sonuçta bir skin olduğu için, başka bir arayüz yüklendiği zaman programın İngilizce olan menüleri de otomatik olarak geri yükleniyor.

Müzik CD'lerinden MP3'e

Winamp'ın en önemli kusuru MP3 kodlayıcısının bulunmaması. Program, müzik CD'lerinin sadece AAC dosyalarına dönüştürülmesine izin veriyor ki, bu da ancak oldukça yavaş olan 2x hızında gerçek-

leştirilebilmekte. Ancak belirli bir ücret karşılığında satın alabileceğiniz Winamp Pro'ya gerek kalmadan da müzik CD'lerinizi MP3 biçimine dönüştürerek sabit diskinize kaydedebilirsiniz. Bunun için eC-HIP'teki *Lame MP3 Writer* eklentisini yüklemeniz yeterli olacak. Ardından Winamp altındaki *Options / Preferences* komutunu çalıştırın ve buradaki *Plug-ins* başlığı altındaki *Output* ögesini seçin. Bu pencerenin sağ tarafında ekrana gelen listeden *Lame MP3 Writer...* eklentisini seçin. Kullanılacak olan bit oranı (bitrate) değeri gibi kodlayıcı seçeneklerini ise *Configure* düğmesine tıklayarak değiştirebilirsiniz. Ayrıca oluşturulan MP3 dosyalarının hangi klasöre kaydedileceklerini de buradan belirleyebilirsiniz. Sonra *Winamp Preferences* penceresini kapatın, dönüştürmek istediğiniz müzik CD'sini sürücüyeye yerleştirin ve çalmaya başlayın. Böylece müzik CD'sinden kayda başlanacak. Kayıt yapmak değil de tekrar müzik dinlemek isterseniz *Winamp Preferences* penceresindeki *Output* altından tekrar "*DirectSoundOutput*" ögesini seçmelisiniz.

Çalma listelerinin CD'ye yazılması

En sonunda en çok sevdiğiniz 100 parçadan oluşan bir liste oluşturduunuz, uzun denemeler sonucunda şarkılar için en iyi çalma sırasını da buldunuz ve bu sanatsal çalışmanızı Winamp çalma listesi olarak kaydettiniz. Gelin görün ki bu listeyi CD'ye basmak istediğinizde, kullandığınız yazma programı tüm şarkıları alfabetik olarak düzenliyor ve sizin uzun uğraşlar sonucunda bulduğunuz sırayı tamamen göz ardı ediyor. Bu durumda "Gen_yar" eklentisi yardımcı olabilir. Bu, bir çalma listesindeki MP3 dosyalarını ayrı bir klasöre kopyalıyor ve daha sonra bunlara, doğru sırada CD'ye yazılabilmesi için otomatik olarak sıra numaraları →

UZAKTAN KUMANDA

» Bluetooth cep telefonu ile Winamp kumandası

Kanepenizde müzik keyfi yaparken yeni bir şarkı listesi yüklemek için devamlı olarak bilgisayarın başına gitmek size de mi sıkıcı geliyor? Zaten böyle yapmanıza da gerek yok. Eğer Symbian 60 serisi işletim sistemine sahip Bluetooth işlevli bir cep telefonuna (Nokia, Siemens SX1 ve diğerleri) ve Bluetooth arabirimli bir bilgisayara sahipseniz cep telefonunuzu Winamp uzaktan kumandası olarak kullanabilirsiniz.

1 eCHIP'te bulabileceğiniz "Bemused" yazılımını bilgisayarınıza kopyalayın. Arşiv dosyasını açtıktan sonra içerisinde beş dosya bulunan bir klasörünüz olacak. Bu araç için kurulum gerekli değil. Şimdi Bemused Server uygulamasını çalıştırın, *Files To Browse* için gezgini kullanarak müzik dosyalarını bilgisayarınızda sakladığınız klasörü seçin ve *Path to app* için de Winamp uygulamasını seçin. Ardından *COM Port* alanından *Find* ve daha sonra da *Connect* düğmelerine tıklayın. Uygulamanın desteklediği Bluetooth denetleyicilerinin listesini Bemused klasöründeki *Readme.txt* dosyası içerisinde bulabilirsiniz.

Uzaktan kumanda: Bemused, Winamp'ın Bluetooth özellikli bir cep telefonu ile kumanda edilmesine imkan tanıyor.

2 Bemused isimli kurulum dosyasını Bluetooth cep telefonunuza aktarın ve burada Bemused Client aracını yükleyin. Daha sonra cep telefonundaki uygulamayı çalıştırdığınız zaman üzerinden medya kütüphanesini gezebileceğiniz, şarkı seçebileceğiniz ve önemli tüm kontrol işlevlerini (Play, Stop, Next...) çalıştırabileceğiniz bir gezgin penceresi ekrana gelecek. Cep telefonunuzdaki ok tuşlarını ve *Readme.txt* dosyasında anlatılan işlev tuşlarını kullanarak hareket edebilirsiniz.

MEDYA MERKEZİ OLARAK WINAMP

» Winamp ile TV ve radyo programlarını takip edebilirsiniz

Aslında Winamp'e yazılımsal MP3 çalar deyip geçmek hiç de doğru değil. Çünkü bu oynatıcı çok daha fazla görevi yerine getirebiliyor. Örneğin, medya kütüphanesindeki Streaming Media /Internet TV altında listelenen video yayınlarını da görüntüleyebilir. İsterseniz bu gizli yeteneği ortaya çıkartabilir ve Winamp'ı televizyon ve radyo yayınları için medya merkezine dönüştürebilirsiniz.

► İhtiyacınız olanlar: Donanım açısından bir TV/FM kartı yeterli. Ardından yapmanız gereken tek şey eCHIP'teki Winamp TV eklentisini yüklemek.

► Yapmanız gerekenler: İlk olarak Winamp'ı çalıştırın, [Ctrl]+[P] tuş bileşimini kullanarak Preferences penceresini açın, Plug-ins başlığı altındaki Input ögesini etkinleştirin ve ardından pencerenin sağ tarafındaki listeden Winamp TV eklentisini seçin. Ardından Configure düğmesine tıklayın, Capture Device altından kullandığınız TV kartını arayın. Şimdi Scan sekmesi üzerindeki "..." simgeli düğmeye tıklayın ve Winamp'ın kaydettiği yayınları nereye saklayacağını belirleyin. Winamp, televizyon frekans bantlarını tararken her bir ya-

yıncıya ait bilgiyi ayrı bir dosya içerisinde saklar. Bu adımı sakın atlamayın, aksi takdirde masaüstünüzde yüzlerce dosya ile karşı karşıya kalabilirsiniz! Şimdi Quick Scan düğmesine tıklayarak yakalanan tüm TV yayınlarının listesini görebilirsiniz. Tarama işlemi sona erdikten sonra Set As Playlist düğmesine tıklayın, pencereyi kapatın ve listeyi Playlist Editor penceresini kullanarak "TV Yayıncıları" adı altında kaydedin. Ardından benzer şekilde hazırlıkları yerine getirdikten sonra Scan Radio düğmesine tıklayarak radyo istasyonları-

nı arayın.

► Sıra el işinde: Yayıncılar listeniz içerisinde gezin, zira eklenti, kısmen sinyal şiddeti düşük olan kanalları da kaydetmiş olabilir. İleride sorun yaşamamak için bunları listeden silin. Kaydetmek istediğiniz yayıncıların üzerine tıklayın, [Alt]+[3] tuş kombinasyonunu uygulayın ve Channel Name kutusuna kanalın ismini girin. Bu işlemi tüm listeye uyguladıktan sonra tüm kaydetmiş olduğunuz çalma listesini kullanarak radyo ve televizyon kanallarını rahatlıkla çağırabilirsiniz.

TV alıcısı: Winamp TV eklentisi TV kartı ile haberleşip tüm televizyon ve radyo kanallarının tek bir çalma listesinde saklanmasına izin veriyor.

atıyor. Sadece 8 KByte büyüklüğündeki dosyayı eCHIP'te bulabilir veya <http://dana.ucc.nau.edu/~tsr22/apps/> adresinden temin edebilirsiniz. Bu eklenti herhangi bir kurulumla ihtiyaç duymuyor ve yapmanız gereken tek şey söz konusu ".dll" dosyasını Winamp/Plugins klasörüne kopyalamak. Yazmak üzere bir çalma listesi oluşturmak için Winamp ana menüsündeki Copy Playlist File komutunu çalıştırın ve takip eden iletişim penceresi üzerinden kaydedilecek yeri seçin. Bu sırada Add Number to beginning of the name seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin, yoksa çalma listenizin sırası yine bozulur.

Ağ üzerinden müzik paylaşımı

En etkileyici iTunes fonksiyonlarından birisi de müzik koleksiyonunun ağdaki diğer kullanıcılar tarafından da dinlenebilmesidir. Winamp, bu işlevi ancak eCHIP'te bulabileceğiniz Hydra Media Library eklentisi (www.winamp.com/plugins/details.php?id=137719) ile sağlayabiliyor. Aracın kurulumundan sonra medya kütüphane penceresinin hemen sağında, ağda bulunan diğer Winamp kullanıcılarının bir listesi ekrana geliyor.

Tabii ki söz konusu kullanıcıların da bu eklentiye yüklemiş olmaları şart. Bu Winamp kullanıcılarının müzik zevklerini öğrenmek için yapmanız gereken tek şey ise isimlerinin üzerine tıklamak. Eğer seçtiğiniz kullanıcının parçalarından hoşunuza gidenler olursa rahatlıkla kendi çalma listelerinize de ekleyebilirsiniz. Fakat bu parçaları tabii ki sahibi olan kullanıcı ağına bağlı olduğu sürece dinleyebilirsiniz.

Ses şiddetinin eşitlenmesi

Eğer MP3 oynatıcıdaki bir parça zar zor duyulabiliyorsa, ardından gelen şarkıya kulak zarınızı yırtıyorsa, parçaların ses şiddetini normal hale getirmelisiniz. Bu görevi eCHIP'ten yükleyebileceğiniz "Rock Steady" (www.winamp.com/plugins/details.php?id=1099) eklentisi üstleniyor ve daha önceden ayarlanmış olan değerleri kullanarak başarılı sonuçlar elde edebiliyor. Varsayılan yapılandırmayı değiştirmek için [Alt]+[P] tuş bileşimiyle Winamp Preferences penceresini açın, Plug-ins altındaki DSP / Effect başlığını seçin ve pencerenin sağ tarafındaki listeden RockSteady ögesini seçtikten sonra Configure Active Plugin düğmesine tıkla-

yın. Bu penceredeki yapılandırma seçenekleri biraz karmaşık. Bunun için birkaç genel ipucu vereceğiz. Eğer MP3'lerinizin ses şiddeti uçlarda gidip geliyorsa Full Amplification up to kaydı için standart değer olan yüzde 25'in üzerinde bir değerin girilmesi daha iyi bir sonuç verebilir. Yüksek sesli parçaları bozmadan ne kadar yüksek bir değer kullanabileceğinizi ise ancak deneme yanılma yöntemi ile bulabilirsiniz. Kayıtları, en iyi sonucu elde edene kadar her ihtimale karşı dikkatli bir şekilde artırın. Ayrıca Maximum Amplification için de dikkatli bir şekilde değer girmelisiniz. Yüksek bir değer girilirse bir şarkının yüksek ve alçak kısımları arasındaki fark daha fazla kaybolacaktır.

Müzik yayınlarının kaydedilmesi

StreamRipper eklentisi, Winamp'ı bir MP3 kaydediciye dönüştürüyor. Bu eklenti her Winamp açılışında otomatik olarak yükleniyor ve bu sayede bir müzik yayınını kaydetmek istediğiniz zaman yapmanız gereken tek şey, eklenti penceresindeki Start düğmesine tıklamak. Hiçbir özel yapılandırma yapmanıza da gerek yok. StreamRipper, kaydettiğiniz 128

Akıllı araç: More Tunes, dinlemekte olduğunuz şarkı hakkında birçok bilgi topluyor ve görüntülüyor.

kbps'lik MP3 dosyaları biçimine dönüştürüyor, sanatçı ismi ve parça ismi gibi bilgileri yayındaki ID3 etiketlerinden alarak MP3 dosyalarını otomatik ve doğru bir biçimde adlandırıyor. Ancak sadece tek bir ayar yapmanız gerekli: Bunun için *Options* düğmesine tıklayın ve *File* sekmesindeki *Output* başlığı altından MP3'lerin kaydedilmesi için kullanmak istediğiniz klasörü seçin. Aksi takdirde tüm MP3'ler masaüstünüze kaydedilecek.

Satın alınan parçaların oynatılması

En güncel Winamp sürümü, lisansı aynı bilgisayarda kayıtlı olan korumalı WMA dosyalarında hiçbir sorun çıkarmıyor. Ancak Winamp, iTunes Music Store kaynaklı DRM ile korunmuş AAC dosyaları ile tek başına başa çıkamamakta. Bu noktada eCHIP'te bulabileceğiniz M4P Input Plugin (www.winamp.com/plugins/details.php?id=137828) eklentisinden yardım alabilirsiniz. Ayrıca bazı küçük ipuçlarından da faydalanabilirsiniz. Örneğin, eğer parçayı başka bir bilgisayarda satın aldıysanız, ilk olarak iTunes Music Store'dan yeni bilgisayar için de serbest bırakmalısınız. Yani iTunes istemcisine ihtiyacınız var. Winamp'ta ise eklenti kurmaktan başka hiçbir yapılandırma değişikliği gerekmiyor. iTunes'tan satın aldığınız parçalar için Winamp'ın ekolayzır işlevinin çalışmaması da sizi endişelendirmesin. Quicktime'in Windows sürümünün sınırlandırmaları, Winamp eklentisinin bunun için gerekli olan bilgilere ulaşmasını engelliyor.

Winamp ile iPod'un haberleştirilmesi

iPod kendisini, tabii ki iTunes hariç diğer

tüm yazılım oynatıcılardan üstün görüyor. Ancak "ml_iPod" aracı, seçici oynatıcının bu davranışını devre dışı bırakıp Winamp kullanıcılarının da cihazdan faydalanmalarını mümkün kılıyor. Eğer bilgisayara bir iPod bağlı ise söz konusu eklentinin kurulumu sonrasında Winamp bunu otomatik olarak tanır ve iPod'u medya kütüphanesindeki *Devices* başlığı altında harici bir sürücü olarak görüntüler. Buradaki sürücüye tıkladığında ise iPod'un içeriğini medya kütüphanesinde görüntüler.

İstenmeyen sürprizler ile karşılaşmak için başka bir şey yapmadan önce ilk olarak bir ayarı uygun şekilde değiştirmelisiniz. Bunun için *Options / Preferences* komutunu çalıştırın, takip eden pencereden *iPod Support* başlığını seçin ve *Transfer Settings* sekmesini etkinleştirin. Buradaki *Sync Setting* üzerine tıklayın ve ardından *Delete Songs found on the iPod which are not in the media library* seçeneğindeki işareti kaldırın. Eğer iPod'u iTunes yardımıyla doldurduysanız söz konusu seçenek tüm müzik koleksiyonunuzu kısa bir süre içerisinde oldukça azaltabilir.

Ayrıca "ml_iPod" eklentisi ile iTunes kullanıcılarından bir adım önde olabilir ve iPod üzerindeki parçalarını da sabit diskinize geri kopyalayabilirsiniz. Bunun için *Transfer Settings* sekmesindeki *Sync from iPod settings* altından MP3'lerin kopyalanacağı hedef klasörü seçmelisiniz. Ancak bu sırada *Replace existing files with copy from iPod* seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin! Yoksa sürücünüz aynı dosyaların kopyaları ile dolup taşabilir. iPod üzerindeki parçaları kendi bilgisayarınızda dinlemek için ilk olarak farenin sağ tuşunu kullanarak medya kütüphanesindeki *iPod* kaydına tıklayın, iPod Tools'u seçin ve son olarak *Copy To Harddrive all Songs not in ML* komutunu çalıştırın. Aynı menü üzerinden, sadece *New Playlist* komutunu çalıştırarak ayrıca Apple oynatıcısı üzerinde yeni bir şarkı listesi de oluşturabilirsiniz. iPod üzerine parça kopyalamak için de ilk olarak istediğiniz parçaları seçin ve daha sonra bunları iPod simgesine taşıyın.

ID3 etiketlerinin doldurulması

MP3 dosyalarında müzik haricinde birçok bilgi bulunur ancak bunlar maalesef genellikle yanlıştır. ID3 etiketlerinde kaydedilmiş olan şarkı ve sanatçı bilgileri genellikle doğru, ancak çıkış tarihi veya al-

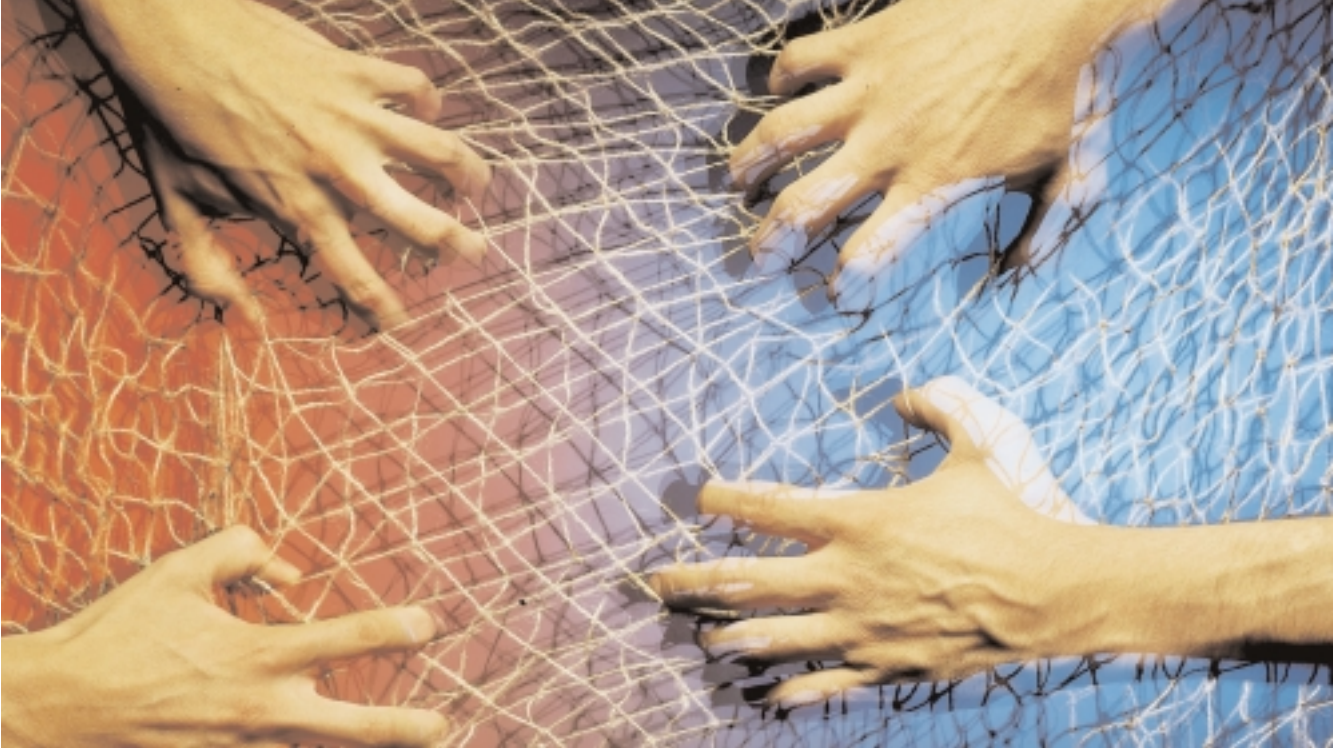
Şarkı sözleri: Leo Lyrics, dinlemekte olduğunuz şarkının sözlerini internette arayıp ayrı bir pencere üzerinde görüntüleyebilir.

büm bilgilerinin doğru olma ihtimali zayıf. Peki, bu bilgilerin tamamen doğru olmasını mı istiyorsunuz? eCHIP'ten yükleyebileceğiniz MoreTunes isimli küçük bir program gerekli parça bilgilerini internete otomatik olarak arıyor ve isterseniz bunları ID3 etiketleri olarak kaydedebilir. MoreTunes'un görevini yerine getirmesi için ihtiyacı olan tek şey ise doğru parça veya sanatçı isminin girilmesi. Birkaç saniyelik arama sürecinden sonra tek başına çalışan uygulama (aynı zamanda Windows Media Player için de kullanılabilir) albüm kapağı ve ilgili sanatçının tüm albümleri ile beraber parça hakkındaki bilgileri listeler. *ID3 Tags* sekmesini kullanarak önerilen tüm kayıt bilgilerini onaylayabilir veya istediğiniz değişiklikleri gerçekleştirebilirsiniz.

Şarkı sözlerinin görüntülenmesi

Eğer şarkılara gerektiği gibi eşlik edebilmek ve şarkı söyleme keyfini artırmak istiyorsanız, eCHIP'te bulabileceğiniz Leo Lyrics eklentisini mutlaka yüklemelisiniz. Bu eklenti, bir şarkının çalınması sırasında bir şarkı sözü sunucusuna bağlanarak söz konusu şarkının sözlerini otomatik olarak arıyor ve bulduğu sözleri ayrı bir Winamp penceresi üzerinde görüntülüyor. Ayrıca *Export* düğmesine tıklayarak bulunan şarkı sözlerini metin dosyası olarak da kaydedebilirsiniz. ■

AH/Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

Kolayca IPB ve phpBB forum kuruyoruz:

Forum kurmanın en pratik yolu!

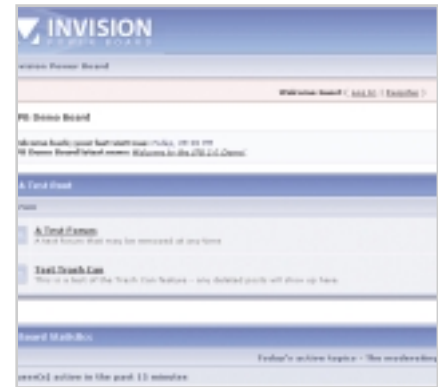
CHIP, sizler için Invision Power Board ve phpBB gibi en popüler forum script'lerini ücretsiz bir şekilde kurmanızı sağlayan kaliteli forum servislerini araştırdı.

İnternetin artık her türlü konuda bir numaralı başvuru kaynağı olduğu günümüzde, en büyük bilgi kaynağını hiç kuşkusuz forumlar ve haber grupları oluşturuyor. Tecrübe ve bilgi birikimlerinin diğer internet kullanıcılarıyla paylaşılabilirdiği forum platformları, artık hemen hemen her web sitesinin bir parçası haline geldi. Web sitesi tasarımcıları, kendi ziyaretçi kitlelerini oluşturup, bunların kendi arasında fikir alışverişinde bulunabileceği bir forum alanı kurarak -iyi yönetildiği takdirde- buraları neredeyse bir bilgi cennetine dönüştürebilirler. Web sayfası veya kendisi için forum kurmak isteyen bir kullanıcı, eğer teknik deneyimi yeterli değilse bu işin altından kolayca kalkamayabilir. Forum kurulumu için belirli bir bilgi birikiminin yanında, dosyaların barındırılacağı ve ASP, PHP gibi programlama dillerini destekleyen

web alanı da gerekiyor. Bu konularda yeterli bilgiye sahip değilseniz bedava forum servislerinden yararlanabilir ve forumunuzu sadece birkaç tıklamayla kurabilirsiniz.

CHIP sizler için, Invision Power Board

ve phpBB gibi en popüler forum script'lerini ücretsiz bir şekilde kurmanızı sağlayan kaliteli servisleri araştırdı. Forum kurmak için yapmanız gereken tek şey, tanıtılan sitelere üye olup forumunuzun ismini belirtmek olacaktır.

phpBB ve IPB: Bu ikisi, şu anda en popüler forum script'leri olarak göze çarpıyor.

FreeIBBoard

<http://www.freeibboard.com>

Forum Script'leri: Invision Power Board

Reklam: Banner

FreeIBBoard, ziyaretçilerinin ücretsiz olarak sadece Invision Power Board forum script'ini kurmalarına olanak sağlıyor. "2 dakika içerisinde kendi forumunuzu kurun" sloganıyla hizmet veren servise üye olmak için basit bir form sayfasını eksiksiz doldurmak yetiyor. Bu işlemlerin eksiksiz bir şekilde tamamlanmasından sonra, **kullaniciadi.freeibboard.com** gibi bir adrese sahip oluyor ve bu adres aracılığı ile forum ana sayfasına ulaşabiliyorsunuz. Tüm bu işlemlerin ardından, size gönderilmiş onay e-postasında yer alan kullanıcı adı ve şifrenizle forum yönetici paneline ulaşabilir ve gerekli ayarlamalarınızı yapabilirsiniz.

► **Yorum:** FreeIBBoard servisi, forumlarımızı barındırdığı sunucuların hızlı olduğunu, değişik şablon dosyalarıyla sayfamızın görünüşünü istediğimiz tarzda değiştirebileceğimizi ve karşıya dosya yükleme (upload) özelliğinin etkin olduğunu özellikler sayfasında belirtiyor. Servis tüm bunların karşılığında, doğal olarak sayfamıza bir reklam banner'ı yerleştiriyor.

Navigate

<http://navigate.to>

Forum Scriptleri: Invision Power Board

Reklam: Banner

Navigate.to, sadece forum konusunda değil, web sitesi tasarımı ile ilgilenenler için sağladığı diğer ücretsiz servisleriyle de tanınıyor. Forum servisin-den yararlanabilmek için öncelikle siteye üye olmanız ve daha sonra giriş yaparak Navigate.to – Services bölümünden fo-

rum kurmak için gereken basit adımları izlemeniz gerekiyor. Invision Power Board kurmanıza olanak sağlayan site, çoğu ücretsiz serviste olduğu gibi forum sayfalarının üst kısmına banner reklam yerleştiriyor. 5 dolar gibi bir ücret ödeyip Premium Account'a terfi ederseniz tüm bu reklamlardan kurtulabiliyorsunuz.

► **Yorum:** Navigate.to kendi forumunuzu barındırmak için iyi bir tercih olabilir. Reklamlardan sıkılanların 5 dolar gibi yüksek sayılmayacak bir ücret karşılığında bunları forum sayfalarından kaldırabilmesi güzel. Tüm bunların yanında site üyeliğiniz ile ziyaretçi defteri, sayaç ve URL yönlendirme gibi diğer servislerden tek tıklama ile yararlanabilmeniz ise gayet pratik.

Kazorum

<http://www.kazorum.com>

Forum Scriptleri: phpBB

Reklam: Banner

Kazorum forum hosting servisine üye olarak ücretsiz phpBB forum sahibi olabiliyorsunuz. Tanıttığı-

mız her serviste olduğu gibi, basit bir form doldurma aşamasından sonra üyelik bilgileriniz ve forum adresiniz e-posta adresinize yollanıyor ve bu bilgiler doğrultusunda forumunuzun yönetici bölümüne girip gerekli düzenlemeleri yapıyorsunuz. Oluşturduğunuz forumun üyelik ve mesaj limiti yok, bunun yanında forumun çoklu dil desteğinin olması ve bu dillerin arasında Türkçenin de bulunması, servisin bir diğer artı yönü. Forum sayfalarınızın görüntüsünü yaklaşık olarak 300 farklı stilden birini tercih ederek dilediğiniz gibi özelleştirebiliyorsunuz.

► **Yorum:** Kazorum daha ilk bakışta ziyaretçilerde profesyonel bir servis olduğu hissi uyandırıyor. Sunduğu phpBB forum script'ini stillerle dilediğiniz tarz ve renk tonlarına uygun hale getirebilmeniz gayet güzel.

Multi-Forums

<http://www.multi-forums.net>

Forum Script'leri: Invision Power Board ve phpBB

Reklam: Banner

Multi-Forums servisi hem phpBB hem de Invision Power Board forumlarının ikisini de kurmanıza olanak sağlıyor. Site kayıt sayfasında bu iki forum script'inden birini tercih edip kurulumunu kolayca gerçekleştirebiliyorsunuz. Multi-Forums sunmuş olduğu bu forum servislerinin karşılığında sayfamızın üst kısmına bir banner, en alt kısmına ise bir Google arama bölümü ekliyor. Bu arama bölümü ve reklam banner'ı site ziyaretçilerini pek fazla etkilemeyecek tarzda ve pek göze batmıyor.

► **Yorum:** Multi-Forums servisini, pratik →

olarak bir forum sayfası oluşturmak isteyen kullanıcılar için alternatif olabilecek diğer bir kaliteli servis olarak değerlendirilir. Ancak servisin, onu diğer alternatiflerinden ayıracak çok önemli artı bir özelliği gözümüze çarpmadı.

NetFreeHost

<http://www.netfreehost.com>

Forum Script'leri: phpBB

Reklam: Metin

NetFreeHost, forum sayfalarına banner veya pop-up reklam koymayan nadir servislerden bir tanesi. Oluşturduğunuz forum sayfasının sadece en alt kısmında küçük bir metin olarak servisin kendi sitelerine ait olduğunu bildiren ufak bir bağlantı yerleştiriyor, o kadar. Sadece phpBB forum kurabilmenize olanak sağlayan servisin forum script'i yaklaşık 50 ayrı dili destekliyor ve Türkçe de bunların arasında yer alıyor. Herhangi bir probleminiz olduğu takdirde 7 gün 24 saat kendilerinden teknik destek alabileceğiniz de altı çiziliyor.

► **Yorum:** Öncelikle servisin neredeyse reklamsız olması çok büyük bir artısı. 50 farklı dil desteği ve sayfa şablonları ile oluşturduğunuz forum sayfalarınızı istediğiniz formata sokmanız kolaylaştırılmış. Kurduğunuz forumun adresi **kullaniciadi.netfreehost.com** şeklinde veriliyor.

FreephpBB

<http://www.freephpbb.org>

Forum Script'leri: phpBB

Reklam: Yok

Tanıtığımız servisler arasında yalnızca FreephpBB'nin hiçbir reklam barındırmadığını ve bu yönüyle üyelerini fazlasıyla memnun ettiğini söy-

leyebiliriz. Forum özelliklerinde ise tamamıyla özelleştirilebilir olması vurgulanıyor. 4 farklı dilde forum kurmanıza olanak sağlayan servis, üyelerine canlı destek sunuyor ve karşılaştığı problemleri hızlı bir şekilde çözmeye çalışıyor. Üyelerine bu derece güzel özellikleri bir arada sunan servis, ana sayfasına koyduğu bağış bağlantısı ile hayırsever kullanıcılardan destek istemeyi de ihmal etmemiş.

► **Yorum:** Forum sayfalarına en ufak bir reklam bile koymaya gerek duymayan FreephpBB, bu özelliği ile onu farklı bir yere koymamıza yetiyor bile. Reklam banner'larına tahammül edemeyenler gönül rahatlığı ile bu nadide servisi tercih edebilir.

Forum-Host

<http://www.forum-host.com>

Forum Script'leri: Invision Power Board ve phpBB

Reklam: Metin

Yaptığımız araştırmalar sonucunda yazımıza dahil ettiğimiz Forum-Host.com, forum servisleri arasında en başarılı bul-

duklarımız arasında. Sitenin teknik özelliklerinden bahsedecek olursak; isteğe göre Invision Power Board veya phpBB script'lerinden birini kurabiliyorsunuz. Servis, forum avatar, mod ve template'ler için toplam 100 MB. alan sağlıyor ve en önemlisi reklamlarının hissedilmeyecek derecede az olması. Sadece sitenin en altına metin formatında reklam giriyorlar ki bu da ziyaretçilerinizi rahatsız edecek türde değil.

► **Yorum:** Bu servisin en önemli artılarından biri, forum sayfalarımıza eklediği reklamların kendini hissettirmeyecek denli az oluşu. Desteklediği script'ler ise internet dünyasında en çok kullanılan forum script'leri. Forum-Host.com, incelediğimiz servisler arasında en olumlu notu alan servis olmayı başarıyor.

CreateForum

<http://www.createforum.com>

Forum Script'leri: Invision Power Board ve phpBB

Reklam: Banner

CreateForum.com adresine girip yaklaşık 1 dakikanızı harcayarak hemen hizmetinize hazır bir forum kurabilirsiniz. Bu serviste de Invision Power Board ve phpBB olmak üzere iki script seçeneğiniz bulunuyor. Servisin ana sayfasında vurgulanan noktalar, sunucularının çok hızlı olması ve teknik destek ekiplerinin hemen sorunuza cevap vermeleri. Gelelim bedava servis kullananların en yakındıkları noktaya, yani reklam bölümüne. Servis, kurmuş olduğunuz forumun hemen üst kısmına kabul edilebilecek tarzda bir banner ekliyor.

► **Yorum:** Kısa bir test sürecinin ardından kullanıcılarına iyi bir hizmet verdiğini ve hızlı bir servis olduğunu söyleyebiliriz. Araştırmalarımız sonucu gördüğümüz bazı örneklerle nazaran, reklam olayını da fazla abartmamışlar.

BoardsXP

<http://www.boardsxp.com>

Forum Script'leri: phpBB

Reklam: Banner

Sloganları "deneyim" olan servisin desteklediği tek script phpBB. Teknik özellikleri ise; limitsiz bandwidth (bant genişliği), limitsiz mesaj, limitsiz kullanıcı ve limitsiz forum. Kısacası bu serviste her şey limitsiz. Bunun yanında birçok bedava serviste göremeyeceğiniz başka bir özellik de var bu serviste. Üyelerinin, sitenin dil, arayüz ve logo gibi bileşenlerini sonradan yüklemenize izin veriyor. Bu özellik, forumunu Türkçeye çevirmek isteyen kullanıcılar için oldukça iyi olacaktır. Reklam olarak ise tüm sayfaların üst kısmına banner ekleniyor.

► **Yorum:** Az öncede belirttiğimiz üzere bazı özelliklerin sonradan eklenmesine izin vermesi servisin artıları arasına yazılıyor. Bunun yanında bant genişliği ve web alanı konusunda da kısıtlama getirmemesi bu servisi kullanmayı cazip hale getiren unsurlardan.

Flexi Forums

<http://www.flexiforums.com>

Forum Script'leri: phpBB

Reklam: Metin

Flexi Forums, sadece phpBB script'i üzerine forum hosting hizmeti veren bir servis. Siteyi ziyaret ederek çok kolay ve hızlı bir şekilde kendi forumunuzu oluşturabiliyorsunuz. Ne gi-

bi özellikler sağladığını site üzerinde ayrıntılı bir şekilde göremedik ama reklam konusunda rahat olmanızı söyleyebiliriz. Oluşturmuş olduğunuz forum sayfalarının en altına metin şeklinde bir reklam giriyorlar ki bu da dikkat çekecek düzeyde değil. Gerek servis kalitesi, gerek hızı bizi oldukça tatmin etti.

► **Yorum:** İncelediğimiz servisler arasında, reklam konusunda kullanıcılarını memnun eden en iyi servislerden biri diyebiliriz. Bunun yanında servis kalitesinin de oldukça tatmin edici olduğunu gözlemledik.

Forumer

<http://www.forumer.com>

Forum Script'leri: Invision Power Board ve phpBB

Reklam: Metin

Forumer.com, kullanıcı sayısı 500.000'i aşan çok iyi bir forum hosting servisi. Invision Power Board ve phpBB script'lerinden birini seçip kullanabiliyorsunuz ve bunun yanında size verilen alternatif forum adreslerinden birini seçerek, forum adresinizin nasıl olması gerektiğini belirleyebilme seçeneğiniz de var. Ana sayfada bulunan skin bölümüne girerek oluştura-

cağınız forum için arayüz beğenebilir ve bunu kendi sayfalarınıza uygulayabilirsiniz. Forumer.com reklam konusunda hayli mütevazı davranıp forum sayfalarının en alt kısmına sadece metin şeklinde bir reklam girmeyi yeterli görmüş.

► **Yorum:** Forumer.com, yüz binlerce kullanıcıyı olan kaliteli bir servis. Kullanıcı memnuniyetine önem veren servis abartılı olmadığı reklam konusunda da bizlerden artı almayı başarıyor. Forum adresi konusunda da değişik seçenekler sunması oldukça güzel.

MyFreeBulletinBoard

<http://www.myfreebulletinboard.com>

Forum Script'leri: Invision Power Board ve phpBB

Reklam: Banner

MyFreeBulletinBoard.com, Invision Power Board ve phpBB forum script'i seçeneklerinden birini tercih ederek kendi forumunuzu kurmanızı sağlayan bir diğer forum hosting servisi. Özelliklerine geçecek olursak; sitenin ana sayfasında belirtildiği gibi, sunucularının iyi donanıma sahip olması, forumların sık sık servis dışı kalması gibi sıkıntıları ortadan kaldıracaktır. Bunun yanında, bu servis de yine 16 adet arayüz içinden istediğinizi seçip, forumunuz için kullanabilmenize olanak sağlıyor. Genel olarak tanıttığımız çoğu serviste olduğu gibi forum sayfalarında banner şeklinde reklamların olduğunu da hatırlatmadan geçmeyelim.

► **Yorum:** Servisin özelliklerinin iyi olmasının yanı sıra, sayfalarda bulunan reklamlar da belli bir ücret karşılığında kaldırılabilir. MyFreeBulletinBoard, tanıttığımız diğer forum servislerinin yanında bir başka alternatifiniz olabilir. ■

Uğur Seven, Onur Seven, uguronur@chip.com.tr

İnternet üzerinden ücretsiz telefon görüşmesi

Adım adım Skype rehberi!

İnternet bağlantısına ve gerekli donanıma sahipseniz, bu muhteşem yazılımı kullanarak sevdiklerinizle, ailenizle ve arkadaşlarınızla zaman sınırlaması olmadan saatlerce ücretsiz konuşabilirsiniz. CHIP bu ay, dünya üzerinde milyonlarca kullanıcıya sahip Skype yazılımını mercek altına alıyor.

KaZaA'nın yaratıcıları tarafından geliştirilen Skype yazılımının amacı, kullanıcılarının zaman sınırlaması olmadan, neredeyse normal telefon görüşmelerinden daha kaliteli ve en önemlisi de ücretsiz olarak sesli iletişim kurmasını sağlamak. Bu sihirli yazılımı kullanarak dünyanın neresinde olursa olsun sevdikleriniz, aileniz ve arkadaşlarınızla ücretsiz bir şekilde hem de yüksek ses kalitesiyle görüşebilirsiniz.

Ücretsiz görüşme yapmak isteyen kullanıcılar bu servisten yararlanmak için, sadece bir mikrofona, hoparlöre ve de internet bağlantısına ihtiyaç duyacaklar.

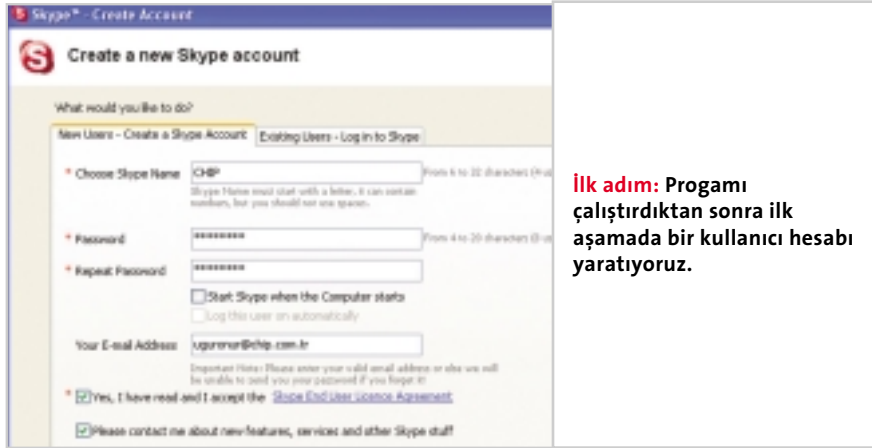
Sesli görüşme yapmak isteyen her iki tarafın da, bu özelliklerde bir bilgisayara sahip olmaları ve Skype yazılımını sistemlerine kurmaları gerektiğini de belirtmeden geçmeyelim.

Dünya üzerinde milyonlarca kullanıcının beğenisini kazanan ve her geçen gün hayran kitlesini birkaç kat daha artıran

bu yazılımın ücretsiz sesli iletişim sağlama özelliğinin yanında, birçok farklı işlevi de mevcut ve yeni sürümleri piyasaya sürüldükçe geliştirilmeye devam ediliyor. Her tür güvenlik duvarıyla, NAT ve yönlendiriciyle rahatlıkla çalışabilen ve herhangi bir yapılandırma gerektirmeyen yazılımla yapmış olduğunuz sesli görüşmelerin, noktadan noktaya şifrelendiği de belirtiliyor.

Skype, tıpkı KaZaA gibi sizi diğer kullanıcılara bağlamak için P2P teknolojisini kullanıyor, fakat bu kez dosyalarınızı paylaşmak değil de arkadaşlarınızla sohbet etmeniz için.

Sesli görüşme yapıyoruz

Yazılımın bundan önceki aşamasında Skype yazılımını tanımanın yanı sıra, kurulum ve kayıt işlemlerini nasıl gerçekleştirebileceğimizi adım adım görmüş, programı kullanılmaya hazır bir durumda bırakmıştık. Sesli görüşme için ihtiyacınız olan mikrofonunuzu bilgisayarınıza bağlayıp hoparlörünüzü açın veya derseniz bilgisayarınıza kulaklığınızı takın ve bu şekilde hazırlık aşamasını tamamlamış olalım. Yazılımın ana penceresinin üst kısmındaki yeşil ve üzerinde “+” ibaresinin bulunduğu *add a Contact* düğmesine basarak ilgili pencerenin ekrana gelmesini sağlayın.

Öncelikle bu penceredeki kutucuğa kontak listemize eklemek istediğimiz ve daha sonra iletişim kuracağımız kullanıcının Skype üye ismini yazarak aratıyoruz. Çok kısa bir süre sonra yazmış olduğumuz isimdeki Skype üyesi bulunacak ve OK düğmesine basarak, listemize eklemiş olacağız. Bu aşamadan sonra karşı kullanıcıya bir mesaj gidecek ve onay istenecek. Onay verildiği takdirde artık kontak listenize eklediğiniz bu üyeyle sesli iletişime geçebilirsiniz.

Programın *Contacts* bölümüne, yani listemize eklediğimiz Skype üyesi online durumdaysa arama işlemini başlatmak için isminin üzerine çift tıklamak yetiyor. Bu aşamadan sonra karşı tarafın bilgisayarına bir sesli uyarı gönderiliyor ve sanki bir telefonmuş gibi çalıyor.

Kullanıcı aramaya cevap verirse iki bilgisayar arasındaki bağlantı sağlanmış olacak ve ücretsiz görüşmeye başlayabileceksiniz. Karşı taraf sizi ararsa eğer, hopar→

Kurulum ve üyelik işlemleri

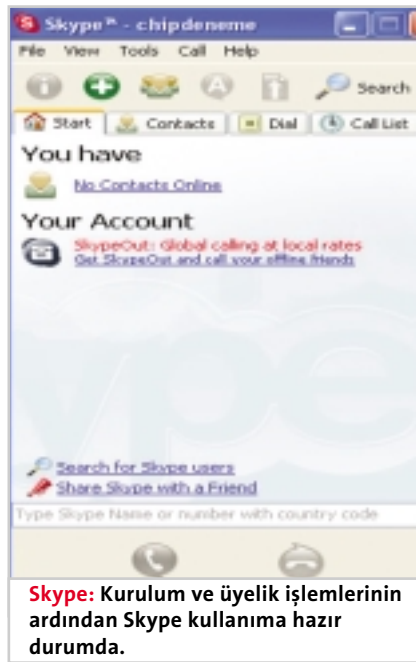
Yazılımın en son sürümünü <http://www.skype.com> adresinden bilgisayarınıza indirebiliyorsunuz. Kurulum aşamasında dikkat etmeniz gereken çok önemli bir nokta yok. Basit kurulum aşamasının ardından programı çalıştırdığınızda, yeni kullanıcıların kendilerine yeni bir “account” yani kullanıcı hesabı açmaları gerekiyor. Daha sonra bu kullanıcı adıyla programa giriş yapacak ve kullanmaya başlayacaksınız.

Programı çalıştırınca ilk olarak *Create a new Skype account* penceresi bizleri karşılıyor. Ekrana gelen bu form penceresinde kendinize kullanıcı adı ve şifre belirliyor ve e-posta adresinizi yazıyorsunuz. Yazılımı hazırlayan şirketin kullanıcı sözleşmesini kabul etmeniz ve *Skype End User License Agreement* kutucuğunu işaretlemeniz de gerekiyor tabii ki.

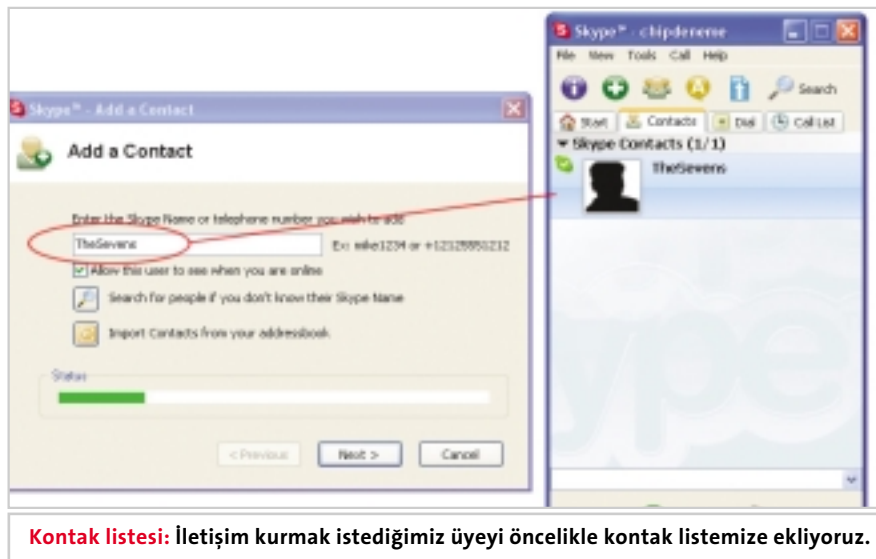
Aksi takdirde yazılımı bilgisayarınıza kuramazsınız. *Next* düğmesi ile kayıt işlemine devam ederseniz, kayıt işlemi tamamlanmış oluyor. Bu aşamada karşılaşabileceğiniz muhtemel problem, sadece belirlediğiniz kullanıcı adınızın önceden alınmış olunmasıdır. Böyle bir durumla karşılaşırsanız kullanıcı adınızı değiştirip devam edin.

Üyelik işlemimizi başarılı bir şekilde tamamladıktan sonra *Your Skype Personal Profile* ekranı karşımıza geliyor. Kendinize ait diğer bilgilerinizi bu pencerede yer alan bölümlere girebilirsiniz. Bu bölümü doldurmak istemeyen kullanıcılar *Update* düğmesiyle es geçebilirler.

Skype yazılımını bilgisayarımıza kurup ve üyelik işlemlerimizi başarılı bir şekilde gerçekleştirdikten sonra program artık kullanılmaya hazır hale gelmiş demektir. Yazılımın arayüzünün sol alt kısmında yeşil bir simgeyle *Online* durumda

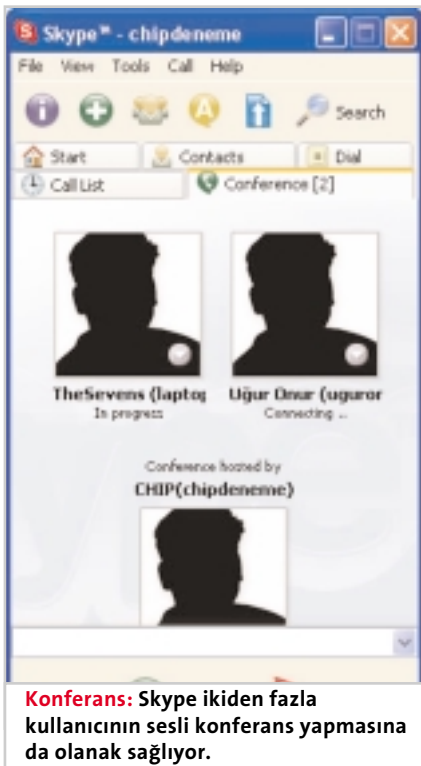
olduğumuzu ve artık sesli görüşme için önümüzde herhangi bir engelin bulunmadığını görüyoruz.

lörleriniz açık durumdaysa sesli uyarıyı duyacak ve yeşil telefon simgesi ile aramaya cevap vereceksiniz. Hoparlörünüz kapalı durumdaysa aramanın geldiğini ekranın sağ alt kısmında beliren ve arandığınızı haber veren kutucuktan anlıyorsunuz.

Şayet siz bilgisayar başında olmadığınız bir anda başka bir kullanıcı tarafından aranırsanız, aynen cep telefonlarında olduğu gibi bu aramanın kaydı cevapsız arama olarak tutulacak ve arayan kişiyi, kaç defa aradığını veya arama zamanı gibi bilgileri görebileceksiniz.

Skype'nin diğer özellikleri

Skype yalnızca, üyelerinin birbirleriyle ücretsiz ve zaman sınırlaması olmadan diledikleri gibi sesli iletişim kurabilmelerini sağlayan bir yazılım değil. Programın bu özelliğinin dışında başarıyla altından kalktığı ve alternatiflerini kısıktırarak performans gösteren birçok özelliği bulunuyor.

► Konferans

Programın ana işlevi olan sesli iletişimi dilerseniz bir konferans ortamına çevirebilirsiniz. Karşılıklı olarak kurmuş olduğunuz sesli iletişim ağına bir başka kullanıcıyı davet edebiliyorsunuz. Bu işlemi çok pratik bir şekilde yapabilmeniz de programın diğer artı yönlerinden biri. Görüşme ortamına davet etmek istediğiniz ve listenizde yer alan diğer kullanıcının isminin üzerine sağ tıklayıp, açılan menüden *Invite to Conference* seçeneğine tıklarsanız, seçmiş olduğunuz kişi de kurduğunuz sesli iletişim ortamına dahil ediliyor.

► Dosya aktarımı

Skype'nin, listenizdeki kullanıcılarla kendi aranızda dosya alışverişinde bulunmanızı sağlayan *File Transfer* özelliği sayesinde diğer alternatif programlara gereksinim duymuyorsunuz. Bu özelliği kullanabilmek için dosya göndermek istediğiniz kullanıcının ismine sağ tıklayıp *Send File* seçeneğine tıklamanız ve ilgili dosyayı göstermeniz yeterli.

► Sohbet

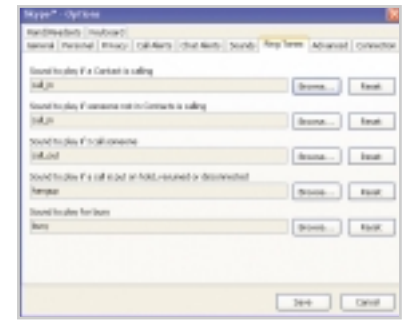
Yazılımın sesli iletişimin dışında MSN, ICQ gibi popüler programlardan neredeyse hiç aşağı kalmayan bir de metin tabanlı sohbet bölümü bulunuyor. Yazışarak iletişim kurmak istediğiniz kullanıcıya sağ tıklayıp *Start Chat* seçeneğine tıklarsanız, gayet hoş bir sohbet penceresi açılacak ve mesajlaşmaya başlayabileceksiniz. Bu bölümde de dilerseniz listenizdeki diğer kullanıcıları da sohbet bölümüne davet ederek grup halinde mesajlaşabiliyorsunuz.

SONUÇ: Skype yazılımı sesli iletişimde gerek ses kalitesiyle gerekse de kolay kullanımıyla bu alanda neredeyse rakipsiz niteliklere sahip başarılı bir yazılım. Sevdikleriniz, aileniz ve arkadaşlarınızla bu yazıda anlatılan adımları takip ederek zaman sınırlaması olmadan ve ücretsiz bir şekilde

BİR SORU BİR CEVAP

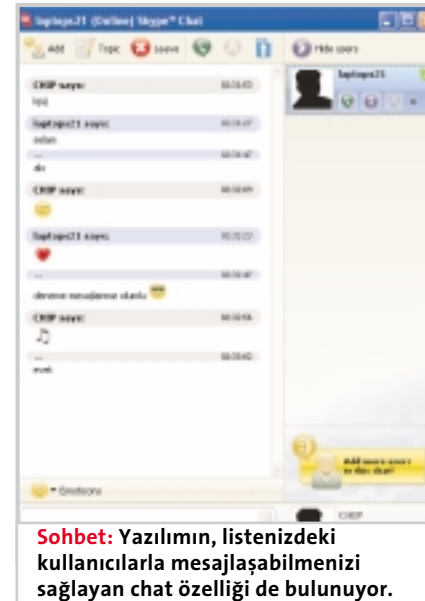
Listemdeki kullanıcılar tarafından arandığımda çalan telefon sesini değiştirmek istiyorum. Bu mümkün olabilir mi acaba?

Dilerseniz uyarı tonlarını değiştirebilirsiniz tabii ki. Bunun için öncelikle programın ana menüsünde bulunan *File* menüsüne tıklayarak *Options* seçeneğini çalıştırın. Daha sonra ise ekrana gelen *Options* penceresinin *Ring Tones* sekmesine geçin. Burada, meşgul ve arama tonu gibi tüm sesli uyarıları göreceksiniz. Değiştirmek istediğiniz seçeneğin yanındaki *Browse* düğmesine basın ve çalmasını istediğiniz yeni ses dosyasını gösterin. Son olarak *Save* düğmesi ile değişiklikleri kaydedin.

de, dilediğiniz gibi konuşabilirsiniz. Programın konferans, metin tabanlı sohbet ve dosya aktarımı gibi diğer özellikleri ve daha önemlisi bu özellikleriyle de gayet başarılı olması gerçekten övgüye değer. Yazılımın Windows sürümü dışında Mac OS X, Linux ve Pocket PC versiyonları da kullanıcılara sunuluyor. ■

Uğur Seven, Onur Seven, ugurunur@chip.com.tr

» 4 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Serif WebPlus 6

Web'e açılan kapı

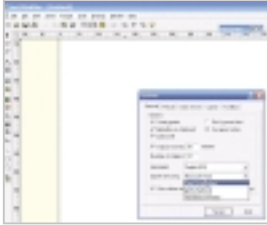
WebPlus'ın sayfa sihirbazlarını kullanarak profesyonel web sayfaları tasarlayacak ve yayınlayacaksınız.

■ Programın sunduğu bazı özellikler şöyle: Akıllı belgeler için entegre sihirbaz teknolojisi, çoklu belge arayüzü, geliştirilmiş HTML desteği, akıllı renk şemaları, entegre logo, Flash, metin efektleri diğer sayfa bileşenlerini direkt olarak tasarımınıza ekleyebileceğiniz Sürükle Bırak galeri nesneleri, standart kalıplardan kurtulmanız için yıldızdan üçgene, oklardan poligonlara kadar 27 farklı ve yeni görsel şekil ve tablo editörü ile takvim sihirbazı bunlardan sadece birkaçı.

1 Genel program ayarları ve kullanıcı arayüzü

İlk çalıştırdığınızda ekrana gelen penceredeki formu eksiksiz bir şekilde doldurun. Ardından buraya girdiğiniz e-posta adresine gönderilen ürün anahtarını girin. Artık Serif WebPlus 6'yı sınırsız bir şekilde kullanabilirsiniz. *Tools / Options* altında ulaşabileceğiniz, üzerinde toplam beş sekme bulunan iletişim penceresini kullanarak genel program ayarlarını yerine getirebilirsiniz. Bunlardan ilki olan *General* sekmesi üzerinden otomatik kaydetme aralığını, geri alınacak işlem sayısını ve online bilgi görüntülenmesi, *Picture* sekmesi üzerinden de resim bağlama, gömme ve

görüntüleme seçeneklerini belirleyebilirsiniz. *Ease Of Use* yani kullanım kolaylığı sekmesi ise ekrana getirilmesini istediğiniz sihirbaz, ipucu ve yardımları belirlemenizi sağlar. *Layout* sekmesinde ise yatay ve dikey birimleri, ızgara ayarlarını, rehber ve arayüz görünümü seçeneklerini bulabilirsiniz.

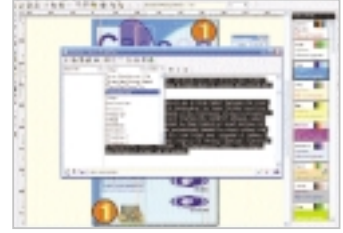

2 Web sayfasına giden ilk adım

WebPlus çalışma alanı bir sayfa ve bir de bunu çevreleyen yapılandırma tahtasından meydana geliyor. Sayfa, web sayfasında görünmesini istediğiniz bileşenlerin; yapıştırma tahtası ise sayfa üzerine yerleştirilmek üzere hazırlanmış bileşenlerin konuldukları alan. Yapıştırma tahtası, tüm sayfalar tarafından paylaşılıyor ve nesnelerin sayfalar arasında kopyalanmalarına imkan tanıyor. Sayfa boyutlarını değiştirmek için *File / Page Setup* komutu ile ekrana gelen iletişim penceresini kullanabilirsiniz. Her web yayının bir renk şeması vardır ve bunu ister *Page Wizard* yardımıyla ister çalışma alanındaki *color Schemes* paneli üzerinden seçebilirsiniz. Hazırladığınız site birden fazla sayfaya sahip olabilir. Bu durumda yeni bir sayfa eklemek için yapıştırma tahtasına sağ tuşla tıklayın, açılan kısayol menüsündeki *Page Manager* komutunu çalıştırıp *Add Page* düğmesine tıklayın.

3 Metinler, paragraflar ve karakterler

WebPlus, sayfaya metin eklemek ve bunlar üzerinde değişiklik yapmak için birçok yol sunuyor. Eğer üzerinde çalıştığınız sayfayı sihirbaz kullanarak oluşturduysanız sihirbazın sorularına verdiğiniz cevaplar önceden belirlenmiş yerlere yerleştirilir. Kendiniz metin eklemek istediğiniz zaman ise çerçeve metniyle veya serbest metin ile çalışmalısınız. Standart metinler, paragraf olarak da düşünülebileceğiniz metin blokları olarak adlandırılan dörtgen nesnelerdir. Çerçeve metni ise *Frame Tool* ile oluşturduğunuz bir dörtgen çerçeve içerisinde gider. WebPlus içerisine ithal ettiğiniz metinlerin hepsi sayfaya çerçeve metni olarak alınır. İsterseniz birden fazla çerçeveyi ilişkilendirerek tek bir metin dosyasının ilişkilendirilmiş çerçeveler arasında kaymasını sağlayabilirsiniz. Serbest metin ise doğrudan sayfa üzerindeki herhangi bir noktaya yerleştirilen metindir. WebPlus'ın metin özelliklerini kullanarak, standart bir metin editörü gibi yazı tipi ve paragraf özelliklerinde birçok değişiklik yapabilirsiniz.

4 Sayfadaki nesneler üzerindeki değişiklikler

Sayfa üzerine yerleştirdiğiniz bir nesne üzerinde birçok değişiklik yapabilirsiniz. İlk ilgili nesne veya nesneleri seçmeniz gerekiyor. Bunun için *Pointer* aracıyla tıkladığınız nesneleri seçebilir, taşıyabilir, kopyalayabilir veya boyutlarını değiştirebilirsiniz. Diğer bir araç olan *Rotate* ise nesnenin sol üst köşesinden yönlendirilmesini sağlar. Bunun haricinde nesneleri kesmek için *Crop* ve yeni bir metin oluşturmak veya varolan metni değiştirmek için de *Text* aracını kullanabilirsiniz. Komple bir web sayfası editörü olan Web Plus'ın sunduğu çizim nesnelerini kullanarak sayfa üzerinde çizimler yapabilirsiniz. Ayrıca programın sunduğu galeri veya portfolyo içerisinden istediğiniz nesneleri kullanabilir veya TWAIN arayüzünü kullanarak tarayıcı veya dijital fotoğraf makinenizdeki fotoğrafları direkt olarak programa aktarabilirsiniz. Bunun haricinde *TablePlus* yardımıyla etkili tablolar oluşturabilir, sayfanıza takvim veya çeşitli efektler ekleyebilirsiniz. Son olarak ses ve video dosyalarının desteği ile multimedya içerikli web sayfaları da tasarlayabilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

188

Yüksek teknoloji
Teknolojik yeni ürünler

190

İnsan makineye karşı
Robotlarda 5 duyu

Yüksek teknoloji ile bencilliğin ilginç karışımı

Toyota PM

Toyota, kuyruksuz ve kanatsız bir helikopter kokpitine benzeyen yeni ulaşım aracı konsepti PM ile tüm otomobil fuarlarında ilgi topluyor. Tek kişilik araç, bilimkurgu filmlerindeki otomobilleri andırıyor.

■ Dünyayı tehdit eden çevre kirliliğine, sekiz yıl boyunca sürüncemede kaldıktan sonra geçtiğimiz ay yürürlüğe giren Kyoto protokolü ile çare aranırken, bilim adamlarının çevre kirliliğinin başta gelen nedenlerinden biri olarak kabul ettikleri ulaşım gereksiniminin de eninde sonunda yeni nesil çevreci araçlarla karşılanmak zorunda kalacağı biliniyor. Nere-

deyse tüm önde gelen otomobil üreticileri, elektrikli ve hidrojen yakıtlı bir veya birkaç çevreci otomobil modelini çoktan tasarlamış, hatta bazı ülkelerde seri üretime ve kullanıma sunmuş durumdalar. Üstelik bu eğilim, yani alternatif yakıtlar veya mevcut yakıtı tasarruflu kullanabilen araçlar üretmek, otomobil üreticilerinin dünyanın geleceğine yönelik "iyi

Fuarların gözdesi: PM'nin prototipi şimdilik sadece fuarlarda gösteriliyor.

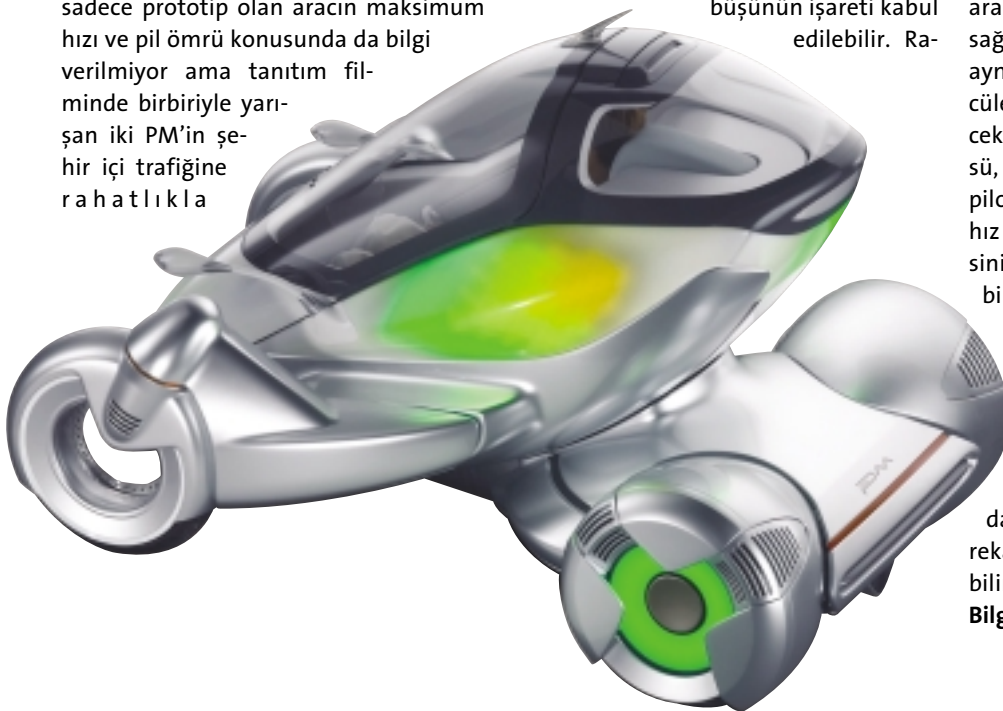

Tek kişilik: Oyuncak gibi görünse de PM geleceğin ulaşım konseptinin habercisi.

bir şeyler" yapma arzusunun eseri değil, insanoğlunun ulaşım ihtiyacını karşılamak için zorunlu bir adım. Zira ülkeler ve ordular dünyanın kalan son petrol rezervleri için Ortadoğu'da veya Asya'da çarpışadursun, dünyadaki gelişmeleri biraz olsun takip eden herkes bu savaşları başlatan ve yöneten liderlerin bile dünyanın petrol rezervlerinin tükenmek üzere olduğunu itiraf ettiklerini yabancı basında sık sık duyabilir. Dolayısıyla, 50, kötümser ihtimalle 20-25, ortalama bir tahminle 30 yıl sonra biteceği tahmin edilen dünya petrol rezervlerinin ardından insanoğlunun yeniden at arabalarına ve yelkenlere muhtaç olmaması için otomobil üreticilerinin alternatif enerji kaynaklarını kullanan araçlar üretmesi gerekiyor ki, her yıl yeni modellerin ortaya çıktığı bu piyasada en önemli aktörlerden biri de Toyota. Bu yıl ürettiği ve dünya çapındaki fuarlarda tanıttığı yeni tasarımı PM ise insanoğlunun yakın gelecekteki ulaşım alışkanlığının nasıl şekilleneceğine dair iyi bir örnek.

Geleceğe dair bir sır: PM

Toyota'nın planlarını ve detaylarını sır gibi sakladığı ve gelecek nesil kişisel ulaşım aracı olarak tanımladığı PM'in en önemli özelliği, alışıldık araçlardakine benzer bir motorunun olmaması. Elektrikle çalışan aracın bataryalarından aldığı güçle tekerlekleri çeviren mekanizmanın ayrıntıları belli değil ama Toyota bu yeni nesil, temiz enerjiyle çalışan motorun, bugünkü araçların hiçbirinde olmadığını vurguluyor. Aynı şekilde, henüz sadece prototip olan aracın maksimum hızı ve pil ömrü konusunda da bilgi verilmiyor ama tanıtım filminde birbiriyle yarışan iki PM'in şehir içi trafiğine rahatlıkla

çıkabilecek kadar yüksek hız yapabildikleri görülüyor.

PM'in tasarımında göze çarpan önemli ayrıntılarından biri, kabin kapısının savaş uçaklarının kokpitlerinde olduğu gibi, yukarı doğru gibi açılması ve şoförün araca ön taraftan inip binmesi. Rahat görünen koltuğun önünde ise, herhangi bir direksiyon veya kontrol cihazı bulunmuyor, çünkü kontrollerin tümü yukarı doğru açılan kapının iç tarafına sabitlenmiş. Aslında aracı kullanmak için gerekli kontroller, koltuğun iki yanından uzanan küçük joystick'lerle sağlanmış. Kabin kapısının üzerinde ise, hız, yakıt ve motor durumunu belirten göstergeler oval bir LCD ekran üzerine yerleştirilmiş.

PM'i gece sürüşlerinde görünür kıla-cak aydınlatma önlemleri de aracın dizaynını zenginleştirecek şekilde tasarlanmış. Arka kısımdaki dijital aydınlatma öğeleri, kullanıcıların isteğinde göre aracın üzerine farklı fosforlu renkler yansıtarak hem karanlıkta görülmeyi hem de dikkat çekmeyi seven kullanıcılar için araçlarını ışıkla boyamayı mümkün kılmış ki, cep telefonlarını renkten renge sokarak kişiselleştirmeyi sevenlere araçlarını da her gün ruh durumlarına göre renklendirme imkanının verilmesi, yakın gelecekte otoyollarda karşılaşıcağımız renk cümbüşünün işareti kabul edilebilir. Ra-

kip otomobil firmalarının da bu basit ama ilgi çekici tekniği kendi modellerine hızla uyarlayacaklarını tahmin edebilirsiniz.

Güvenilir bir dost: Otomatik pilot

PM'leri kullanmanın en güzel yanlarından biri ise bu araçlarla oluşturulan konvoylarda ortaya çıkacak. Toyota, PM'lere adapte ettiği takip teknolojisiyle uyumlu araçların birbirleriyle iletişim kurmasını sağlamış. Böylece iki veya daha fazla PM aynı hedefe doğru yol alırken tüm sürücülerin kendini yola vermesi gerekmeyecek. Konvoya liderlik eden aracın sürücüsü, arkasında onu takip eden otomatik pilot modundaki diğer PM'lerin belli bir hız ve mesafe aralığı ile birbirini izlemesini sağlayabilecek. Böylece uzun yollara birlikte çıkacak PM sahipleri, belirli aralıklarla dinlenerek, nöbetleşerek araçları kullanabilecek. Elbette bu akıllı takip teknolojisi henüz çok yeni ve hem Toyota'nın hem de rakiplerinin bu teknolojinin türevlerini farklı uygulama alanlarında gündelik yaşama adapte etmek için rekabet içinde olacaklarını tahmin edebilirsiniz.

Bilgi için: www.toyota.com

Cem Şancı cemsanci@chip.com.tr

YÜKSEK TEKNOLOJİ

Mobile note taker

Notlarınız uçup gitmesin

Mobile note taker, elektronik vericiye sahip bir kalem ile kalemin yazdıklarını görüntüleyip depolayabilen kablosuz bir alıcıdan oluşan kullanışlı bir yardımcı. yazdığınız her harfi, ister el yazınızla ister dijital metin olarak kaydedebiliyor, istediğiniz zaman tekrar okuyabiliyor veya bilgisayara aktarabiliyorsunuz. Cihazın en önemli yanı İngilizce el yazısını okuyabilmesi ve bilgisayara bağlandığında, kalemle yazılan metni doğrudan bir kelime işlem programına geçirebilmesi. Yani artık klavye yerine el yazınızla bir deftere yazdığınız metinleri aynı anda boş bir Word dokümanına da kaydedebilirsiniz.

Fiyatı: 300 dolar

Bilgi için: www.gadgetshop.com

Philips PSA260

Hem spor, hem müzik, hem teknik

Nike ve dev AR-GE bütçesiyle her gün başka bir ürün geliştiren Philips, sporcuların müzik motivasyonu en üst performans seviyelerine çıkmalarına yardımcı olmak amacıyla, müziği performans ölçümüyle birleştirerek hız ve mesafe algılayıcı ilk Taşınabilir Sportif Audio çaları piyasaya çıkardı. Cihaz, atlamaya karşı koruma, 256 MB kapasite ve dahili 10 istasyon hafızalı FM radyo özelliğiyle günlük antrenmanlara keyif katarken, hız ve mesafe algılayıcısı ile de koşu ve yürüyüş aktivitelerinizi kaydederek zaman içerisindeki performans gelişiminizi izlemenizi sağlıyor.

Fiyat: 780 YTL (780 milyon TL)

Bilgi için: www.philips.com.tr

Organik ekranlı MP3 çalar

OLED ile MP3

Infononic, organik ekranlı ilk inf MP3 çaları satışa sundu. OLED (Organic Light-Emitting Diode/Organik Işık Yayan Diyot) ekranlı yeni MP3 çaların ekranında farklı renk ve şekiller kullanılabiliyor. Organik ekranı ve şık tasarımı ile diğer MP3 çalar modellerinden farklılaşan inf OLED MP3 çalar, 512 MB bellek kapasitesine sahip. MP3 çalar özelliğinin yanında USB bellek, FM radyo, FM kayıt ve ses kayıt özellikleri bulunan ürün, üstelik tüm bu özellikleri kibrit kutusu kadar bir alana sığdırmış (56x37x11 mm).

Fiyatı: 125 USD+KDV.

Bilgi için: www.infononic.com

Samsung VP-M110

Altısı bir arada

Samsung Electronics'in yeni cihazı VP-M110 mini kamera, video ve fotoğraf çekiminden MP3 çalara, ses kaydı ve veri depolamadan web kamerasına kadar altı değişik marifeti bir araya topluyor. 2 inçlik 211K trans reflektif ekrana sahip VP-M110, 10x optik yakınlaştırma yapabiliyor. VP-M110, MPEG4 formatında video çekimini 720x480 çözünürlüğünde gerçekleştiriyor.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

► Gelişen teknolojinin en son örnekleri

Cyclops: Ses ve görüntü ileten araba

“Meraklı”sına özel oyuncak

İnternet üzerinden bulabileceğiniz Cyclops, uzaktan kumandalı oyuncak bir otomobil, ancak otomobilin üzerinde kablolu bir kamera, kontrol modülünde ise bu kameradan gelen görüntüleri alan küçük bir LCD ekran bulunuyor. Dolayısıyla, artık bu oyuncakla neler yapabileceğinizin sınırı size kalmış. Üstelik kameranın yanında bir mikrofona da sahip olan oyuncak, görüntünün yanında ses de iletebiliyor. Kontrol cihazı televizyona da bağla-

nabilen ve televizyon üzerinden kayıt yapmaya da izin araba, tüm bu özellikleri nedeniyle aslında oyuncak tanımından çıkıp, casusluk gereci olarak kabul ediliyor. Kıskaç kocalara duyurulur.

Eğer iki Cyclops’a sahipseniz, aracın üzerindeki lazer işaretleyici yardımıyla, bir arkadaşınızla hırsız-polisliklik oynayabilirsiniz. Lazer işaretleyici ile birbirine ateş edebilen arabalar, dört kez isabet aldığı anda 15 saniye için hareketsiz kalıyor. Bu süre de diğer aracın kaçıp, saklanıp, tuzak kurması için yeterli...

Bilgi için: www.gadgetshop.com

Fiyatı: 250 dolar

Thermaltake 5,25 inç içecek tablası

Kazaya yol açmayın

Bilgisayar başında uzun zaman geçiren kullanıcıların en önemli korkularından biri, klavyenin, monitörün, bilgisayarın üzerine içecek dökülmesidir. Ekran karşısında geçen uzun saatler sırasında içilen kahveler, kolalar, meyve suları yüzünden her sene pek çok çalışma masasının, önemli evrakin veya

klavyenin zarar gördüğünü tahmin edebilirsiniz. Bu soruna çözüm bulmak için önerilen yöntemlerden biri de, içinde biraz espri de olsa, bardağı CDROM kapakğının üzerine oturtmaktır. Thermaltake şimdi bu şaka gibi görünen çözümü gerçeğe dönüştürmüş ve bilgisayar kasa-sında CDROM sürücü yuvalarından birine yerleştirilebilen kullanışlı bir içecek tablası üretmiş. Kasanızı süslemeye meraklıysanız bir göz atın.

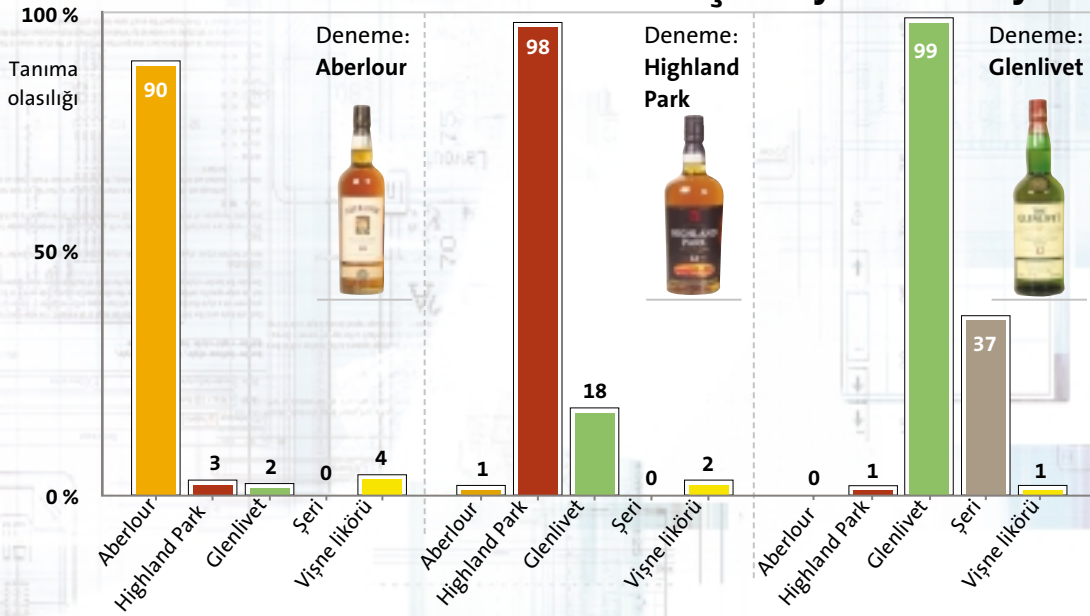
Fiyatı: 20 dolar

Bilgi için: www.thermaltake.com

Viski numunesi: Elektronik burun işte böyle koku alıyor

Dizi İNSAN, MAKİNEYE KARŞI

Bilgisayarlar hızlı, güvenilir ve dünya kadar veriyi işleyebiliyor. Bilgiyi doğru şekilde değerlendirmeyi ve kendi sonuçlarına varmayı da gitgide daha iyi anlıyorlar. Acaba yüksek teknoloji sistemler yakında insan beynini geride mi bırakacaklar? CHIP bu soruyu üç bölümden oluşan bir dizide inceliyor:

BÖLÜM 1: HAVACILIK

BÖLÜM 2: SATRAHÇ

BÖLÜM 3: BEŞ DUYU ORGANI

Robota da bir kadeh viski

Makineler uzun zamandır birçok alanda insanlarla amansız bir rekabet içinde. Peki, bilgisayarlar duyu izlenimlerini de algılayabiliyorlar mı? Onlar da insan gibi koklayıp tadıp, içitip, görüp dokunabilirler mi? CHIP, bu araştırmadaki en güncel durumu sizler için gösteriyor.

Viskiden viskiye fark var. Bir Single Malt viskisinin tadına bakan bir uzman, viskinin İskoç kökenine dair birçok şeyin farkına varıyor: Söz gelimi Batı yaylalarının turplu aroması, yüksek kuzey topraklarının fundaları, Speyside yöresinin ıslı tadı, Isley ve Jura adalarının viskilerindeyse deniz sazlarının ve iyodun bukesi. Olgunlaşmayla geçen her bir yıl, damlalara daha farklı karakterler kazandırıyor. İçkiler, depolandıkları tahta varillerin aromasından olduğu kadar, İskoçya'nın aromatik deniz havasından da bir şeyler alıyor. Bir viski örneğinin, uzmanlar için burun ve damağı da içeren ade-ta duysal bir yaşantıya dönüşmesine hiç de şaşmamak lazım.

Bir makinenin, kokuları bir viski erbabının on milyon koku alma hücresi kadar hassas ayırt edebilmesiye insanı şaşkınlığa düşürüyor. IBM'in Zürih'teki araştırma laboratuvarında bilgisayara "elektronik bir burunla" koku almayı öğreten bilim

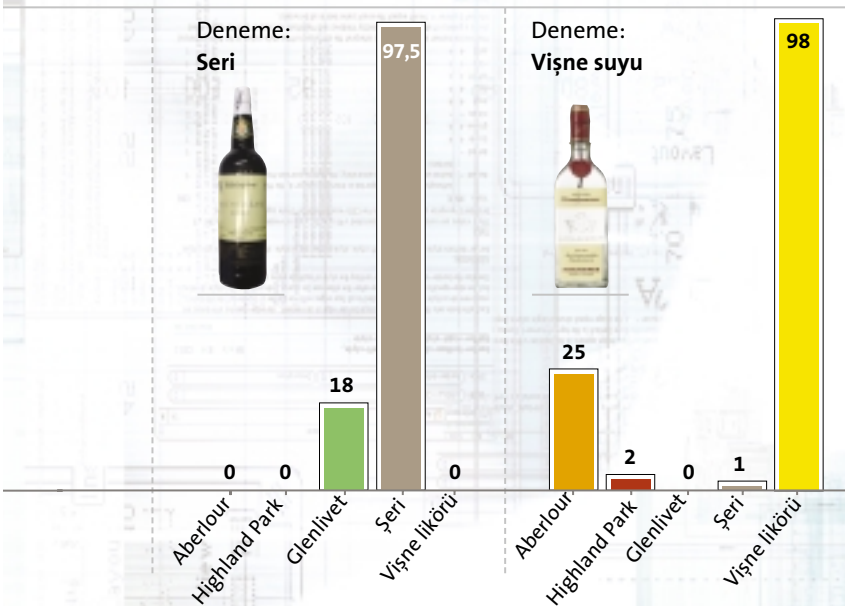
adamları buna bir örnek. Cihazın performansı çok etkileyici. Burun, viskileri ayırt etmekle kalmadığı gibi 80 değişik şeftali çeşidini de kokusundan tanıyabiliyor.

Elektronik burun birçok örnekten yalnızca biri: Daha hızlı bilgisayarlar, mikro ve nano teknolojideki gelişmeler ve de gitgide daha hassas ve gelişmiş algılayıcılar sayesinde makineler yalnızca koklayıp tatmakla kalmıyor, görebiliyor, işitebiliyor ve dokunabiliyor da.

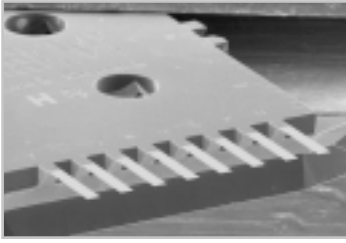
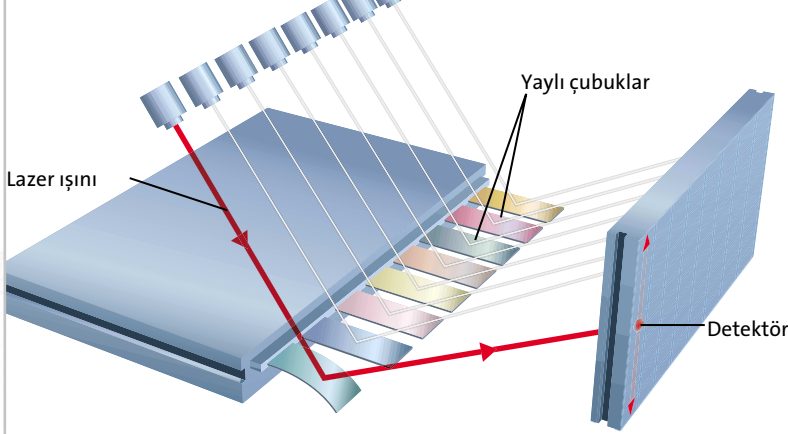
Yüksek ayrıştırma güçlü mikroskoplardan "süperburun"a

IBM'in yüksek teknoloji burnu, Zürih'teki araştırmacıların 1986'da Nobel ödülü almalarını sağlayan yüksek güçlü mikroskobun geliştirilmiş bir modeli. Elektronik burun, yapıtaşı "Cantilever" diye adlandırılan çok küçük yaylı çubuklardan ibaret. Bu nanomekanik yapıtaşları (bir insan saçından yaklaşık yüz kat daha ince) bir tarağın dişleri gibi düzenlenmiş. Bir uçlarından bir taşıyıcıya sabit bir şekilde bağlı duruyorlar ve diğer uçları serbest şekilde titreşebiliyor. Yaylı çubukların her biri farklı bir incecik polimer katmanıyla kaplı. İncelenecek "koku malzemesi"nin içerdiği moleküller uygun plastik katmanlarda birikiyor ve ilgili dişi biraz büküyor. Eğer yaylı çubuklar titretilirse, bu etki daha da bariz bir hal alıyor. Eğer moleküller birikirse titreşim değişiyor, hareket yavaşlıyor. Bunun ardından da lazer ışınları Cantilever'ların farklılaşan genliğini ölçüyor.

Aberlour mu? Highland Park mı, yoksa Glenlivet mi? Sistem çok şaşırtıcı bir kesinlikle, laboratuvar testinde viski türlerini birbirinden ayırabiliyor. İlk iki türde teşhis oldukça belirgin iken, E-burun Glenlivet'te bariz şeri izleri yakalıyor. İlk bakışta hata gibi görünse de, aslında hiç öyle değil. Bu değerli içki, eski şeri varillerinde bekletilmiş. Bu tadın farkına, tatma →

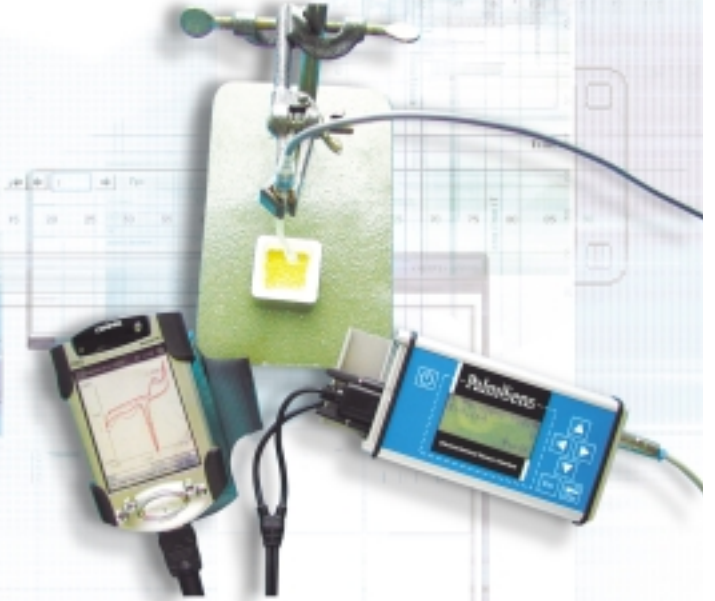

Elektronik burnun çalışması

Doğru koku alıcı: Numunenin molekülleri, özelliklerine göre katmanlı yaylı çubukların birinde yığılıyor. Yaylı çubukların titreşimindeki değişiklik ise lazer ışını sayesinde detektöre bildiriliyor.

Elektronik tat alma

Tadına bir bak: Elektronik dilin taşınabilir yapısı sayesinde, Fraunhofer araştırmacıları değişik meyve suyu çeşitlerine (resmin ortasında gördüğünüz) ek olarak zehirli ve patlayıcı maddeleri de saptayabiliyorlar.

uzmanı insanlar da varabiliyorlar.

“Biz bu burun ile viski türlerinin yanı sıra parfümleri ya da kolalı içeceklerin markalarını da ayırt edebiliyoruz,” diyor IBM’de algılayıcı bölümünü geliştiren Christoph Gerber. Tek ökoşul, kokuların buruna teker teker tanıtılmasını gerektiren kısa bir eğitim süreci.

Burun yalnızca üzerinde eğitildiği kokuları tanıyıp birbirinden ayırabiliyor. St. Petersburg Üniversitesi’nden Rus kimyager Dr. Andrey Legin ise değişik sıvıların çözülmesi üzerine uzmanlaşmış. Geliştirdiği “elektronik dil” bir insan diline benzer biçimde beş ayrı tadı ayırt edebiliyor: tatlı, ekşi, tuzlu, acı ve unami (Monosodyum Glutamat’ın tadı).

E-dil, limonatanın, elma ve domatesin tadını tanıyor

E-dil, bir dizi kimyasal algılayıcı ve veri işleme biriminden oluşmuş bir çözümleme aracı. St. Petersburg’daki bilim adamları özel elektrotlar kullanarak sıvılarda iyonların yol açtığı gerilimleri ölçüyor ve bundan gıda maddelerinin bileşimine ve özlerin bileşimine dair çıkarsamalarda bulunuyorlar. Ama E-dil, ancak ölçüm sonuçları ve ilgili insani duyu algılamaları bir araya getirildiği vakit deyim yerindeyse “çeşnicibaşı” rolüne soyunuyor. “Eğer aygıt doğru şekilde eğitilirse, belirli bir ürünün acılık derecesini bile saptayabilir” diye açıklıyor Dr. Andrey Legin.

Ruslar, votka türlerinin yanı sıra çoktan domates, kahve, konyak, şarap, limonata ve elmayı “e-dil” ile test etmişler. “Aygıtlarımızın çalıştığını, teste tabi tutulan insanlarla aynı sonuçları elde etmelerinden anlayabiliyoruz,” diyerek bunu doğruluyor Legin. Bu elektronik duyu organı insan için tehlike arz eden ya da teste katılan kimse için nahoş olan maddeler için de

kullanılabilir. Bu yüzden E-dil, Fransızlar ve Hollandalılar arasında, Hollanda soğanları için “Schalotte” kavramının kullanılması konusunda yaşanan tartışmaya da dahil olmuş. Aygıtın 21 adet algılayıcısı, kıyılmış, püre edilmiş ve analiz için saf suda çözülmüş yeni ürünlerin gerçekten Schalotte’nin tadına yaklaştığını, ötekilerinse daha ziyade daha sert soğanların tadında olduğunu ortaya çıkarmış.

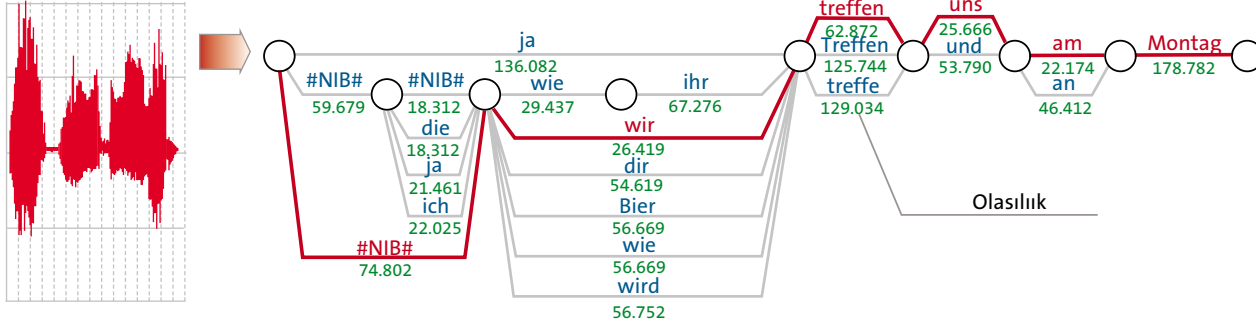
Karlsruhe yakınlarındaki Pfingsttal’daki Fraunhofer Enstitüsü Kimyasal Teknoloji araştırmacıları elektronik dilin tat alma duyusunu bilemeyi başarmış. Ürettikleri “e-dil” birden fazla elektrottan değil, yalnızca “çevrimsel volt ölçümü” denilen metodu kullanan tek bir elektrottan oluşuyor. Elektrot bir dakikalık ölçüm sırasında bir gerilim alanının içinden geçiyor ve sabit gerilimli birçok elektrotun görevini görüyor.

Süper gözün uzaydaki beş yıllık yolculuğu

Kameralar ve mikrofonlar daha şimdiden insandan çok daha iyi görecektir ve işitecek düzeye geldiler; çözünürlükleri ise insan anatomisinin erişemeyeceği frekansları da kapsıyor.

Görüntüleme teknolojisinin kapsamı, atomların mikroskopik olarak canlandırılmasından tutun da evrende teleskopla gözlem yapmaya değin uzanıyor. Bugün teknolojinin ulaştığı nokta 7 megapiksel çözünürlüklü dijital fotoğraf makinelerine izin veriyor, ancak CCD algılayıcılardan aslında çok daha fazlasını elde etmek mümkün. Avrupa Uzay Ajansı (ESA) bir milyar piksel çözünürlüklü bir “süper göz” geliştirmekle meşgul. “Gaia” adlı teleskop, 2011 Haziran’ında uzaya fırlatılacak ve Samanyolu’nun katalogunu çıkarmak üzere, güneş çevresinde bir yörüngeye oturtulacak. Bilim adamlarının umudu süper gözün beş yıllık görev süresi boyunca bir milyar yeni yıldız

Elektronik işitme ve anlama

Verbmobil ile konuşma tanıma: Kelime hipotez grafiği soldaki ses sinyalinin yola çıkarak kavramları tek tek teşhis etmeye çalışıyor. Bu kolay bir görev değil, çünkü doğal konuşmanın akışında sözcükler ses grupları halinde bir araya geliyor. Söz gelimi, Almancada “Wie” “ihr” ve “wir” sözcüklerinin

telaffuzu birbirine yakın. Bilgisayar en yüksek olasılıklara sahip çözümleri seçiyor (yeşil sayıların en düşük olanları). Kırmızı çizgi ise en olası çözümleri doğru bir cümle oluşturacak şekilde birleştiriyor: “Wir treffen uns am Montag” (pazartesi günü buluşuyoruz). #NIB# işareti ise öksürmeler, “aaa,” “ııı” gibi dilsel anlam taşımayan sesleri göstermek için.

keşfedeceği önünde. Gaia’nın üzerinde, 170 ayrı kameranın algılayıcılarının bileşimiyle muazzam çözünürlüğe ulaşabilen, birbirinin aynısı iki adet teleskop bulunacak. 170 algılayıcının her biri 9 megapiksel çözünürlüklü. Şöyle karşılaştırabilirsiniz: Böyle bir teleskop ay yüzeyinde olsaydı, dünyadaki birinin parmak tırnaklarını görüntüleyebilirdi. Gaia, uzayda insanın görebildiğinden bir milyon kat daha zayıf ışık saçan nesneleri de saptayabilecek.

Fotoğraf makineleri ve kameralar için görüntü algılayıcıların geliştirilmesinde çoğunlukla insanın görme yeteneğine yaklaşmaya büyük değer verilirken, Siemens araştırmacıları başka bir yol izlemeyi seçmiş.

Siemens, otomatik tanımayı hızlandırma alanına yönelmiş ve ürettikleri renk alanı algılayıcısı, sadece renk spektrumunu ve aydınlık derecelerini dikkate alıyor. Bu algılayıcının elde ettiği görüntü bizim gerçekliğimizden çok uzak, çünkü sadece bir nokta bulutundan ibaret; bununla beraber, böyle bir görüntünün referans kayıtlarıyla karşılaştırılması çok hızlı gerçekleşiyor. Algılayıcılarla, hızlı çalışan taşıma bantlarındaki, örneğin içki endüstrisindeki etiketler kontrol edilebiliyor. “Teşhis” yalnızca 30 milisaniye sürüyor.

Bir resmin görülmesiyle içindekilerin anlaşılması arasında daha büyük bir uçurum var. Özel optik donanımlar sayesinde insan gözünün göremediği şeyleri görmek mümkün, ne var ki anlamsal tanımda sorunlar çıkıyor: “Birçok hareketli nesnenin bulunduğu karmaşık gözlemlerde, bilgisayar çoğu zaman pas geçmek zorunda,” diyor Alman Yapay Zeka Araştırma Merkezi’nin yöneticisi profesör Wolfgang Wahlster. Otomatik resim anlama, tıpkı önceden olduğu gibi, şimdi de bilgisayarın önceden belirlenmiş modellerle karşılaştırma yaptığı modellerde iş görüyor. Söz gelimi biyometrik yüz tanımda, sadece portreleri bilgisayara kaydedilmiş kişilerin yüzünü tanımak mümkün.

Dil tanımda büyük ilerlemeler

Aynı şey, Wahlster’in uzmanlık sahası olan konuşma tanıma için de geçerli. Yalnızca daha önceden depolanmış sözcükler tanınabiliyor, ancak tanıma işlemi de yapay zeka yoluyla kontrol ediliyor.

Tanınan ses, depolanmış seslere benzemekle kalmamalı, dilbilgisi ve içerik bakımından da anlamlı olmalı. “Konuşma tanımda geçen yıllarda büyük ilerlemeler kaydedildi. Bilgisayar artık konuşmacıdan bağımsız olarak gayet büyük bir kelime dağarcığını anlayabiliyor. Ama gerçek konuşma anlama, →

Kim daha iyi: İnsan mı, makine mi?

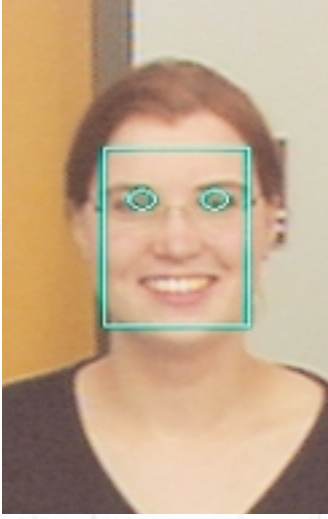

» İnsan üstün, çünkü tüm duyuları kullanıyor.

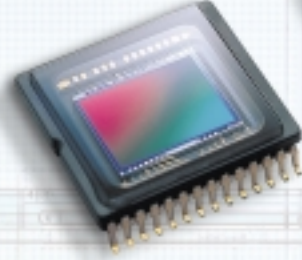
Prof. Wolfgang Wahlster, Alman Yapay Zeka Araştırma Merkezi (DFKI) yöneticisi

Toplamda makineler insanın performansına ulaşamıyor. İnsan duysal algılamada o kadar hünerli ki, birbirini karşılıklı olarak destekleyen tüm duyuları aynı anda kullanabiliyor ve bu da birbirinden ayrı izlenimlerin toplamından çok daha fazlasına karşılık geliyor. Söz gelimi, karşımdakinin sesini duymakta güçlük çekiyorsak farkında bile olmadan dudak hareketlerini takibe başlıyoruz. Yapay zeka ise şu soruyu soruyor: Alınan sinyallerin sembollere dönüşümü nasıl gerçekleşiyor? Söz gelimi mikrofon kayıtlarından nasıl dilsel içerik elde ediliyor? Koklama, tatma ve dokunmada girdi değerlerine göre az sayıda sınıf ayırt edilirken, görme ve işitmenin güçlü anlamsal etkileri var. Bu duysal izlenimler daha kolay yorumlanabiliyor. Dilsel ve görsel algılama insanda çok gelişmiş; bir o kadar da karmaşık bir anlam yapısına sahip. Oysa birden fazla duyunun bileşiminin otomatik tanıma katkısını sağlayacak bir yöntem henüz bulunmuş değil.

Bir makine işte böyle görüyor ve tanıyor:

Yüz tanıma: Modern kameraların çekirdeğini, milyonlarca piksel çözünürlüklü CCD algılayıcılar oluşturuyor (sağda). Biyometrik yüz tanıma için ayırt edici özellikler bilgisayardaki örneklerle karşılaştırılıyor.

Robot el şöyle dokunuyor

Hassasiyet: DLR'nin robot eli hassas yapıtaşlarını özenle tutuyor. Eğer elinden bir şeylerin kayıp gittiğini hissederse daha güçlü bir biçimde de kavrayabiliyor. Küçük resimde parmakların algılayıcı unsurlarını görüyorsunuz.

yalnızca kısıtlı bir çevrede mümkün,” diyor Wahlster bugünkü olanakların sınırlarını belirliyor. Eğer bir makineye daha fazla şey öğretilir ve sonra yine kısıtlı bir senaryoya geri dönülürse, tanıma performansı çok daha kötüleşiyor, çünkü karıştırma olanağı arttıkça hata kaynakları da çoğalıyor. “Bir sistem ne kadar çok şey bilirse, anlayış zorluğu da o kadar fazla olabilir,” diye yorumluyor Wahlster bu çelişkiyi. Bilim adamları henüz bu sorunu halledecek bir çözüm bulabilmiş değiller.

Otomatik sistemlerin insandan daha iyi işittiği senaryolar da mevcut: Örneğin, arkada yüksek sesli müzik çalarken sistemin konuşmayı tanıması gerektiği durumlar. Bu tip rahatsız edici sesler elektronik olarak filtrelenebiliyor. Ama sırf bu yüzden makinelerin dil yeteneğinin daha gelişkin olduğunu söylemek mümkün değil, diyor Wahlster.

Siemens'te dil teknolojisi uzmanı profesör Harald Höge de aynı fikirde. “Bugünkü konuşma tanıma ve dil sentezleme sistemleri henüz insanların kapasitesine ulaşmış değil,” saptamasında bulunuyor Höge. Onun verilerine göre, nispeten gürültülü bir ortamda, insanlar şu an “türünün en iyisi” sayılan konuşma tanıma programlarındakinden on kat daha az sözcük tanıma hatası yapıyor.

Dokunma: Yüz adet algılayıcı ile her şey el altında

İnsanın beşinci duyusu olan dokunma duyusuna da makineler çoktan hakim. Bu sahada gelişimin başını çeken robotbilim. Duyarlı algılayıcılarla donatılmış robot eller, eğer gerekiyorsa yeterince güçlü kavrayabiliyor, ancak hassas nesneleri tutarken zarar vermekten kaçınıbiliyorlar.

Alman Havaçılık ve Uzay Teknolojisi Enstitüsü'nün (DLR) Robotbilim ve Mekatronik Enstitüsü'nde geliştirilmiş bir el

bunu oldukça iyi başarıyor. Profesör Gerd Hirzinger, “Bizim robot elimiz bir insan elinin yeteneklerinden hala çok uzakta, ama gitgide daha becerikli bir hal alıyor,” diye açıklıyor mevcut durumu. Yüksek entegre devreler elin artık yüzden fazla algılayıcı sayesinde fazlasıyla “hissedebilmesini” sağlıyor. El bu sırada parmak ucu başına üç kilografa kadar bir güçle kavrayabiliyor; buna rağmen pişmemiş bir yumurtayı kırmadan tutmayı da becerebiliyor.

Mekanizma hala bir insan elinin yaklaşık bir buçuk katı büyüklüğünde ve algılayıcılar da insan derisinin hassaslığına ulaşmıyor. Hirzinger, “Bu çözünürlüğe yapay bir el ile ulaşamaz,” diyor.

Makineler dokunma, işitme veya görme duyusuyla, elektronik burun veya dil ile donatılabilir ama beş insan duyusunun birlikte işlediği yapay bir sistem kurma düşüncesi hala bir ütopyadan ibaret. Sistemin görme, işitme, koku alma, tat alma ve dokunma algılayıcılarından sökün eden bilgi selini anlamlı bir bütün halinde bir araya getirmesi şu anda mümkün değil. Robot el, dolu bir bardağı güvenli bir biçimde tutabiliyor tutmasına; ne var ki bu mekanik mucize, temkinle salladığı bardaktakinin single malt viski olduğundan tümüyle habersiz. Yine de fazladan bir ısı algılayıcısı olsa, bu içkiye buz gerekmediğini bilebilirdi.

MF/Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

www.zurich.ibm.com/st/nanoscience/artificial.html
www.electronicstongue.com
www.esa.int/export/esaSC
www.iis.fraunhofer.de
www.dlr.de/rm
www.dfki.de

İÇİNDEKİLER

202

Profesyonel Firefox
Eklentilerle daha iyi

206

Google Hacking
Gizli bilgileriniz tehlikede**Siemens 1 Gigabit/saniye değerine ulaştı**

Kablosuz iletişim hızında yeni rekor

Mobil kablosuz iletişim standartlarında bugüne kadar mümkün olmayan 1 GBit/sn hızına sonunda erişildi. Bu cep telefonlarında televizyon demek.

■ Siemens, geleceğin mobil kablosuz iletişim neslinin geliştirilmesi aşamasında, kendi araştırma laboratuvarlarında yeni bir hız rekoru elde etti. Mobil kablosuz iletişim sayesinde ilk kez saniyede bir Gigabit gibi bir hızda veri aktarımı mümkün oldu. Bu değer, günümüz UMTS ağlarındakinden yaklaşık 500 kat daha hızlı. Uzmanlar konuşmaların, veri ve çoklu ortam dosyalarının aktarımında yaklaşık 10 yıl içerisinde kapasitenin günümüzün on katına ulaşacağını öngörüyor. Siemens Communications Mobile Networks bölümünün şefi Christoph Caselitz, geleceğe yönelik beklentilerini sıralarken "Geleceğin mobil iletişim sistemleri, frekans aralığını mümkün olan en düşük gönderim performansında olabildiğince etkin biçimde kullanmalı." diyor.

Siemens, yüksek aktarım hızına ulaşmak için Orthogonal Frequency Division Multiplexing (OFDM) ile donatılmış üç verici ve dört alıcı anteninin kombinasyonundan akıllı bir anten sistemi oluşturuyor. Frekans aralığını oldukça etkin bir biçimde kullanan bu teknoloji,

UMTS'nin takipçisi olması beklenen mobil kablosuz iletişim cihazlarının çok şey vaat eden yapıtaşı görevinde.

Yüksek işlem performansı

Akıllı anten sistemleri haberleşme teknolojilerinde "Çoklu anten sistemleri" olarak da tanımlanıyor. Birden fazla anten eş zamanlı olarak farklı verileri aynı kablosuz iletişim kanalı ve frekans bandından aktarırken, mevcut bant genişliği daha etkin olarak kullanılmış oluyor. Bu yöntemde esas olan, alıcı tarafta gerek duyulan yüksek işlem performansı. Günümüz cep telefonu yongaları bu yeni teknolojinin işlem yükünü kaldırmaktan uzak ve bu kadar fazla bilgiyi eş zamanlı olarak işleyebilecek yetenekte değil. Siemens'in deneysel sistemindeyse, bu engel sinyal işlemeye yönelik geliştirilmiş algoritmalarla aşılabildi. Performansı daha yüksek işlemciler sayesinde bu aktarım belirgin biçimde hızlandırabilecek.

Bilgi için:

www.siemens.com/communications

internet

Televizyondan yemek siparişi

Yemeksepeti.com LIVE

Online yemek sipariş sitesi Yemeksepeti.com, DIGITURK platformu üzerinde 525 numaralı kanalda yayına başladı. DIGITURK aboneleri bundan böyle Digikumanda'larını kullanarak 525 numaralı Yemeksepeti kanalında yer alan restoranlardan yemek siparişi verebilecekler. Ocak ayı başında faaliyete geçen 525 numaralı Yemek Sepeti kanalında, başlangıç aşamasında 40 restorana yer veriliyor ve bu rakamın kısa bir süre içeri-

sinde 100'ü aşması hedefleniyor. 525 numaralı Yemek Sepeti kanalı dünyada bir ilk olma özelliğini de taşıyor. İnternet sitesi üzerinden yaklaşık 650 restoranla günde 5.000 kişiye hizmet veren Yemeksepeti.com, DIGITURK platformu içerisinde de benzer bir başarıyı yakalamayı amaçlıyor. Yemek Sepeti kanalında yer alan restoranların mönülerinden seçeceğiniz yemeğin pişirilme şekline kadar her türlü ayrıntıya siz karar veriyorsunuz. Siparişiniz, ilgili restorana aynen sizin verdiğiniz şekliyle ve yazılı olarak ulaştığı için de herhangi bir eksiklik ya da yanlışlık olması söz konusu değil.

Bilgi için:

www.yemeksepeti.com

Ayağınızı yorganınıza göre uzatın

AirTies download sayacı

AirTies, Türk Telekom'un Limitli ADSL tarifesini baz alarak geliştirdiği yeni bir yazılım sayesinde, tüm modem ürünlerinin içine "Download Sayacı" ekledi. Bu sayede limitli ADSL kullanıcıları, hem internetten yüklenen verilerin aylık trafik miktarını izleyebilecek hem de gerçek hızın

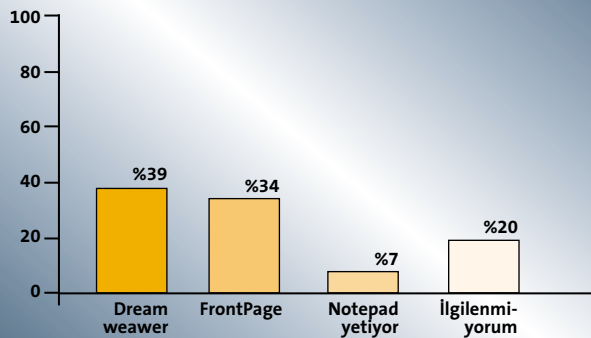
kaç Kbps olduğunu grafiksel ve sayısal olarak görebilecek. RT-210, RT-110 ve RT-101 ADSL modemlerde bulunan sayaç, modem resetlenmeleri ya da bilgisayar formatlamalarına karşın tüm trafik bilgilerini hafızada tutacak şekilde tasarlandı.

Bilgi için: www.airties.com

WEB TASARIM

Hangi web tasarım aracını tercih ediyorsunuz?

Dreamweaver üstünlüğü: Web tasarımcılarının büyük bölümünün tasarım editörü olarak Dreamweaver kullandıkları dikkat çekiyor.

BAĞLANTI ÜCRETLERİ

superonline	superonline.com (212) 310 0000
Aylık	18.9 milyon TL
tt net	ttnet.net.tr (212) 444 0145
Aylık	9.5 milyon TL
turknet	turk.net (212) 444 0077
Aylık	15 milyon TL
e-kolay	e-kolay.com (212) 478 0478
Aylık	15 milyon TL
trnet	tr.net (312) 295 9000
Aylık	13 milyon TL
işnet	iş.net (312) 306 21 00
Aylık	14 milyon TL
anet	anet.com.tr (212) 336 1919
Aylık	11 milyon TL
Webbee	webbee.com.tr
Aylık	14 milyon TL
Mynet	mynet.com.tr
Aylık	8.9 milyon TL
Kablonet	www.kablonet.com
64/16 Kbps	61 milyon TL
128/32 Kbps	116 milyon TL
256/64 Kbps	198 milyon TL
512/128 Kbps	377 milyon TL

EDİTÖRDEN NOTLAR

Cem Şancı
Haber Müdürü

Çamur at kaydı kalsın

İnternetin özgürlükler cenneti olduğunu düşünürken, özgürlük kavramının başkalarının özgürlüklerinin sınırlarıyla tanımlandığı en basit söylemi unutuverdik. Her isteyen hiçbir yaptırıma uğramayacağını bilerek internette başkaları hakkında hakarete varan yayınlar yapabildiği, geçtiğimiz ay medyada sıkça tartışıldı. Popülerleşen ve onbinlerce kullanıcısıyla "teenager"ların tanışma sitesi halini alan Ekşi Sözlük'ten itiraf.com'a kadar popüler web siteleri, çoğunluğu cezai ehliyetine sahip olmayan küçük yaşta kullanıcıların veya kimliği gizli kalacağı için içi rahat yetişkinlerin, interneti ve onun ifade ettiği özgürlüğü bir suç aletine dönüştürmelerine alet edilebiliyor. Ancak yeni hazırlanan yasalarla internet üzerindeki hakaret ve iftira yayınlarına karşı etkili bir takip ve ceza yaptırımı uygulamak mümkün olabilecek.

Cepte de "Messenger"

"chat"ınız yarım kalmasın

Turkcell yeni duyurduğu "Turkcell Messenger" servisi ile cep telefonu üzerinden şimdi gerçek zamanlı ve hızlı mesajlaşma hizmeti vermeye başlıyor.

Turkcell Messenger servisinin kullanımı, 15 Mart 2005 tarihine kadar ücretsiz olacak. Kullanıcıların kişi listelerindeki arkadaşlarına mesaj, fotoğraf, ses, video göndermesini sağlayan, hareket halindeyken de kolay, hızlı ve etkileşimli iletişim kurmalarına olanak veren Turkcell Messenger ile artık Turkcell ve Hazır Kart aboneleri kullanıcı tercihlerine göre birbirlerinin anlık durumlarını (meşgul, yerinde değil, online, vs.) sürekli takip edebilecek, kontak listelerindeki kişilere metin, fotoğraf, ses, video içeren mesajlar gönderip, birbirleriyle keyifli sohbetler edebilecekler.

Bilgi için: www.turkcell.com.tr

Microsoft Internet Explorer 7.0

Beklenen sürüm

Microsoft, internet tarayıcısı Internet Explorer'ın yeni bir sürümü üzerinde çalışıyor. Firmasının San Francisco'daki RSA konferansında konuşan yöneticisi Bill Gates, gelecek sürümün internet kullanıcılarının korsan ve virüs saldırılarından etkilenmesinin önüne geçeceğini açıkladı. Microsoft, Internet Explorer 7.0'ı Windows XP için Service Pack 2'nin bir tamamlayıcısı olarak görüyor. Gates'in açıklamalarına göre, tarayıcıya parola hırsızlığı, casusluk yazılımları

ve internet solucanlarına karşı koruma mekanizmaları dahil edilecek.

Bilgi için: www.microsoft.com

Sokak sokak ABD

Google'dan detaylı harita

Arama motoru sunucusu Google, GoogleMaps ile sadece birkaç saniye içerisinde ABD'deki istediğiniz noktayı bulabileceğiniz yeni bir internet hizmeti başlattı. ABD'yi ziyaret edeceklerin ilgisini de çekecek olan hizmet ile <http://maps.google.com> internet adresinden eyaletlerin haritaları üzerinde gezinmek mümkün. Hizmet;

bölge, cadde veya belirli dükkanlara göre arama yapmayı mümkün kılıyor. Ayrıca entegre olarak sunulan yol planlayıcısı da sadece ABD'deki iki nokta arasındaki yol güzergahını vermekle kalmıyor, aynı zamanda tüm yön değişimleri ile beraber tam yön değişimlerini de gösteriyor.

Bilgi için: maps.google.com

Firefox bastırıyor
Yeni sürüm yolda

Geliştiriciler, şu ana kadar mart ayında gerçekleşmesi düşünülen güncelleme-leri iki ay kadar geciktirmeyi planlıyorlar. Bunun nedeni olarak da Firefox 1.1'in güvenlik kalitesi gösteriliyor. Alternatif tarayıcının en son halinden önce ise bir Preview Release (ön sürüm) yayınlanması planlanıyor. Bu sürüm, son haldeki tüm işlevlere sahip olacak ve nisan ayı içerisinde yayınlanacak. Üzerinde çalışılan yeni tarayıcı sürümü ise haziran ayına kadar hatalardan ayıklanacak ve yeni bir grup işlev ile donatılacak. Screen Reader uyumluluğu sayesinde görmeyen kişilerin de Firefox'u sorunsuz bir şekilde kullanmaları sağlanacak.

Bilgi için:

www.mozilla.org/products/firefox

Intel Afrika'da
Safaride internet

Intel kablosuz internet kullanımının önemine dikkat çekmek için ilgi çekici organizasyonlar düzenliyor. Daha önce sörf tahtasını kablosuz olarak internete bağlayan Intel, şimdi de Afrika'nın en vahşi bölgelerinde kablosuz safari düzenledi. Intel yetkilileri ve beraberlerindeki ekip Intel Centrino Mobil Teknolojili dizüstü bilgisayarlar kullanarak Afrika'da, fil üzerinde, uydu kanalıyla internete bağlandılar. 11 gün süren safaride, mobil bilgi işlem uygulamasının başarısı ve kablosuz internet özgürlüğünün sınır tanımadığı kanıtlanmış oldu. Seyahat boyunca safari ekibi, Intel Centrino Mobil Teknolojisi'ne sahip dört dizüstü bilgisayar ile, Güney Afrika, Botswana, Zambiya ve Namibya'nın en vahşi bölgelerinde kablosuz olarak internete bağlandı.

Bilgi için: www.intel.com.tr

Firefox'a ince ayar

Firefox Pro

Firefox ile web'de daha hızlı ve güvenli bir şekilde sörf yapmak mümkün artık. eCHIP'te sunduğumuz akıllı eklentiler sayesinde, ateşli tilki Firefox Internet Explorer'ın gölgesinden kolayca sıyrılıyor.

Firefox, tarayıcılar arasından sıyrılan yeni bir yıldız olarak dikkat çekiyor. Yayınlanmasının üzerinden daha birkaç gün geçmeden, dünyanın en çok kullanılan tarayıcısı olan Internet Explorer'dan yüzde beşlik bir pay kapmayı başardı ve kullanımının yaygınlaşması konusunda yükselen bir grafiğe sahip. Firefox'un virüslerden ve korsan saldırılarından daha az etkilendiği de göz önünde bulundurulursa, bu hiç de şaşırtıcı değil. Ayrıca tarayıcınızın gereksiz süslemelere sahip olmaması aynı zamanda daha sağlam ve hızlı çalışmasını da sağlıyor. Firefox kullanıcılarının konforlarından ödün vermeleri de gerekmiyor, zira açık kaynak topluluğu devamlı olarak doğrudan tarayıcıya yüklenen yeni eklentiler yayınlıyor. Canınız sıkıldığında bunlardan bir çırpıda kurtulabiliyorsunuz da. Yeni gözde web tarayıcınızın ilk günkü kadar zinde, formda ve atik kalması için en iyi eklentileri aradık ve bunları CD'ye yerleştirdik. Bu sayede daha rahat, daha güvenli ve Outlook'a ihtiyaç duymadan internette gezinebileceksiniz.

Konforlu web sörfü

İnternette çok fazla vakit geçirenlerin ya da sörfte tahammülü yoktur. Aşağıdaki eklentiler ve özellikler, tabir yerindeyse Firefox'un turbosunu ateşliyor:

Birden fazla web sayfasında sörf

Aynı anda üç farklı açık artırmaya katılarken bir yandan da ligdeki en güncel haberleri takip etmek istiyorsanız "sekmeli gezinti" yani "tabbed browsing" özelliği tam size göre! Bu sayede her bir sayfa için ayrı pencere açmanız gerekmeden istediğiniz kadar sayfada gezinebilirsiniz. Tabbrowser Preferences eklentisi, sekmeli gezinti için yapılandırma seçeneklerinin sayısını ciddi şekilde artırıyor.

Kurulum sonrasında menü çubuğunda Tab adında yeni bir öğenin belirdiğini

göreceksiniz. Bu eklenti ile ilgili temel ayarlara *Tabbrowser Extensions Preference* komutunu kullanarak ulaşabilirsiniz. Buradaki *General / New Tab* altından yeni bir sekmenin açıldığında boş mu olacağını, yoksa açılış sayfasının mı yükleneceğini belirleyebilirsiniz. Bir bağlantıya tıklandığında ilişkili web sayfasının yeni bir sekme üzerinde görüntülenmesi için *Use Tab* kategorisi altındaki *Links* açılır listesinden *Links in new browser* öğesini seçmelisiniz. Bunun haricinde gelişmiş *Advanced* ayarlar altından yeni sekmenin nerede oluşturulacağını da belirleyebilirsiniz. Yeni sekme, en sağda, solda veya ilgili bağlantının bulunduğu sayfanın görüntülediği sekmenin yanında açılabilir.

Tek tıklamayla web araştırması

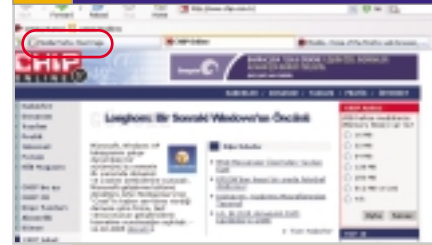
Firefox sayesinde klavyeniz artık örümcek ağı bağlayacak. Artık hiçbir tuşa basmadan doğrudan Google kullanarak internette arama yapabilirsiniz. Bunun için web belgesinden istediğiniz bir kelimeyi seçin, üzerine farenin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki *Search web for "Aranan Kelime"* komutunu çalıştırın. Firefox, standart olarak Google arama motorunu kullanıyor ve arama sonuçlarını ayrı bir sekme üzerine görüntülüyor. Aynı yöntemi kullanarak online sözlük Dictionary.com içerisinde de arama yapabilirsiniz. Ancak bunun için ilk olarak *Dictionary Search* eklentisini yüklemeniz gerekiyor. Bundan sonra bir sözcüğe sağ tuşla tıkladığınız zaman açılan kısayol menüsünde ayrıca *Search Dictionary for "Aranan Kelime"* komutu ekrana gelecek.

Fare hareketleriyle gezinti

Firefox zaten oldukça hızlı bir tarayıcı, ama fare hareketlerini kullanarak internetteki sörf hızınızı daha da artırabilirsiniz. Ancak bunun için biraz alıştırma gerekiyor. Bu yöntemde farenin sağ tuşunu basılı tutuyor ve fareyi hareket ettiriyor-

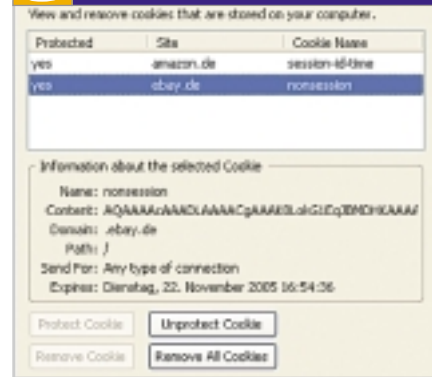
Konforlu gezinti

Sekmeler ile sörf: *Tabbed Browsing*, aynı anda birçok sayfada hızlı ve konforlu şekilde gezinmeyi sağlar.

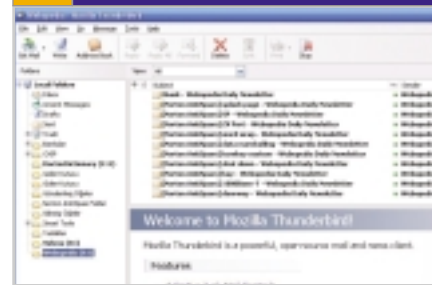
Güvenli sörf

Cookie Killer: Bu eklenti sayesinde, istenmeyen veri toplayıcılarını engelleyebilirsiniz.

Microsoft'suz e-posta

Thunderbird: Randevularınızı ve e-postalarınızı Thunderbird istemcisi ile yönetebilirsiniz.

sunuz. Bunun sonucunda tarayıcı yaptığınız hareketi tanıyor ve bununla ilişkilendirilmiş olan işlevi çalıştırıyor. Bu sayede bir fare işareti ile web sayfalarını açabilir, bir sonraki sekmeye geçebilir veya müdü-rünüz kapıda görünür görünmez online oyunlardan çıkabilirsiniz.

Mouse Gestures 1.0 eklentisini yükleyin. Tarayıcınızı bir kez kapatıp yeniden açarsanız 50'den fazla fare hareketini kullanabilirsiniz. Kullanmak istemediğiniz hareketleri temizlemek için *Tools / Extensions* komutunu çalıştırın, takip eden pencere-deki listeden *Mouse Gestures 1.0* öğesini seçin ve *Options* düğmesine tıklayın. Ardından ekrana gelen pencere-deki *Edit Mappings* düğmesine tıklayın. Artık kullanabileceğiniz tüm hareketleri ve bunlar ile ilişkilendirilmiş olan işlevleri görebilirsiniz. Kullanmak istemediğiniz fare hareketlerini ise seçtikten sonra *Remove* düğmesine tıklayarak silebilirsiniz. Söz konusu hareketlerin tamamen silinmesi ve ileride istenildiği zaman yine bu menü kullanarak etkinleştirilebilmesi ise ayrıca pratik bir çözüm olarak göze çarpıyor. Temel JavaScript bilgisine sahipseniz kendi fare hareketlerinizi de hızlı bir şekilde programlayabilirsiniz. Örneğin, sayfanın yazdırılması için. Bunun için *Edit Gesture Mappings* penceresindeki *New* düğmesine tıklayın ve takip eden pencere-deki *Function Type* açılır listesinden *Custom* öğesini seçin, *Mapping Name* olarak "Sayfa Yazdır" yazın ve ardından *Custom JavaScript Code* kutusuna kendi kodunu-zu girin:

```
window.print();
```

Şimdi de *Gesture Code* kutusuna fare hareketinizi ifade eden işaretleri girin. Örneğin, sol üst ve sağ altı ifade etmek için "73" sayısını girebilirsiniz. Burada yapılan değişiklikler web tarayıcısının yeniden başlatılmasına gerek kalmadan kullanılabilir. Eğer bu yöntem biraz karmaşık geldiyse bir de <http://optimoz.mozdev.org/gestures/gesture-exchange-temp.html> adresine göz atın. Açık kaynak topluluğu, bu adreste düzenli olarak yeni fare hareketleri yayınlıyor.

İnternette güvenli sörf

Internet Explorer ve Windows XP'nin sadece Service Pack 2 ile beraber sunabildiklerini Firefox kendi bünyesinde barındırıyor. Yani etkili bir şekilde çalışan bir

EKLENTİLER İLE YENİ FIREFOX

» Bedava 150 yeni işlev

Firefox kullanıcıları, resmi güncelleme-leri beklemek zorunda değiller. Açık kaynak topluluğu devamlı olarak yeni işlevler geliştiriyor ve bunları ücretsiz olarak sunuyor. Eklentileri aşağıdaki şekilde kullanabilirsiniz:

Hızlı kurulum: *Tools* altındaki *Extensions* komutunu çalıştırdığınızda, üzerinde sisteminizde yüklü olan tüm eklentilerin listelendiği bir pencere ekrana gelir ve bu ilk başta tamamen boştur. Pencerenin sağ altında bulunan *Get More Extensions* bağlantısına tıklayarak şu anda tarayıcı için yaklaşık 150 eklentiye üzerinde barındıran Mozilla güncelleme web sayfasına ulaşabilirsiniz. Firefox, ".xpi" uzantısına sahip olan dosyaları indirme işlemi sırasında otomatik olarak tanıyıp Mozilla Firefox'un "Extensions" klasörüne kaydeder. Eğer Mozilla sayfasından başka bir yerden eklenti yüklemek isterseniz tarayıcı, güvenlik ayarlarının standart yapılandırması yüzünden kurulum işlemini ilk başta reddeder. Kurulum yerine, Fire-

fox'un bilgisayarınızı korumak üzere söz konusu URL'den dosya indirilmesini engellediğiniz söyleyen bir mesaj ekrana gelir. Söz konusu mesajın hemen yanında bulunan *Edit Options* düğmesine tıklayın ve ardından ekrana gelen pencere-deki *Allow* düğmesine tıklayarak bu URL'den dosya indirilmesine izin verin.

Anında kaldırma: Eğer artık bir eklentiye kullanmak istemiyorsanız veya ihtiyacınız kalmadıysa bunu sadece birkaç saniyede kaldırabilirsiniz. Bunun için *Tools / Extensions* komutunu çalıştırın ve silmek istediğiniz eklentiye ekrana gelen listeden seçin. Ardından *Uninstall* düğmesine tıklayın ve *OK* düğmesini kullanarak işlemi onaylayın. Değişiklikler tarayıcı yeniden başlatıldıktan sonra etkinleşecek.

Diğer eklentileri burada bulabilirsiniz:
<https://update.mozilla.org>
<http://extensionroom.mozdev.org>
www.sourceforge.net
<https://update.mozilla.org>

Popup önleyiciye sahip. Ayrıca Active X'in de devre dışı bırakılması internette alışılmamış bir güvenlik hissi uyandırıyor. Ancak Firefox'un bazı işlevlerinin geliştirilmesi şart.

İstenmeyen Cookie'leri engellemek

İyi bir Cookie yönetiminin nasıl olabileceğini Opera tarayıcısının geliştiricileri ortaya koymuşlardı. Ancak Firefox programcıları bundan hiçbir ilham almamışlar ve tarayıcıya maalesef karmakarışık bir Cookie yönetimi eklemekle yetinmişler. Söz konusu küçük veri paketlerinin

kabul edilecekleri web sayfalarının manuel olarak girilmesi gerekiyor. Ancak Cookie Culler ile daha rahat çalışabilirsiniz. Bu eklentiye yükledikten sonra *Tools* menüsündeki *CookieCuller* komutunu çalıştırın. Şu ana kadar toplanmış olan tüm Cookie'ler listelenecek. Söz konusu veri paketçiklerini *Remove All Cookies* düğmesine tıklayarak sabit diskinizden silmeden önce, web sayfalarınızın sizi yeniden tanımlarını sağlayan belirli cookie'leri (örneğin, Amazon veya eBay *Protected* olarak →

» CD'deki en iyi programlar

CHIP, en iyi Firefox eklentilerini sizler için bir araya getirdi. Tüm programları (© eCHIP-Code FIREFOX PRO) kullanarak eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

⊙ Mozilla Firefox 1.0	www.mozilla.org	Özel ayarlara sahip internet tarayıcı
⊙ Mozilla Thunderbird 1.0	www.mozilla.org	Outlook alternatifi bir e-posta istemcisi
⊙ Tabbrowser Preferences	www.pryan.org	Sekmeler kullanarak geliştirilmiş sörf seçenekleri
⊙ Dictionary Search	http://dictionarysearch.mozdev.org	Otomatik sözlük arama işlevi
⊙ Mouse Gestures 1.0	http://optimoz.mozdev.org/gestures	Tarayıcı işlevlerinin fare hareketleri ile denetimi
⊙ Cookie Culler	http://cookieculler.mozdev.org	Firefox'un Cookie yönetimi için eklenti
⊙ Adblock	http://adblock.mozdev.org	Web sayfalarındaki reklamların engellenmesi
⊙ Secure Password Generator	http://vit-glad.chat.ru/eng.htm	Güvenilir parolaların oluşturulması
⊙ Mozilla Sunbird	www.mozilla.org	Mozilla Thunderbird e-posta istemcisi için takvim eklentisi

Araçların kurulumu: İsteddiğiniz eklentileri fare yardımıyla Firefox'un *Extensions* penceresine taşıyın. Tarayıcınızı yeniden başlattıktan sonra kurduğunuz eklentileri kullanabilirsiniz.

işaretlemeli ve böylece silinmelerini engellemelisiniz. Ardından *Don't allow sites that set removed cookies to set future cookies* seçeneğini işaretleyecek olursanız kendinizi Cookie'lere karşı tamamen koruma altına alabilirsiniz.

Reklam arası vermeden sörf

Bazı web sayfaları Las Vegas'a benzerler. Bunların her köşesinden bir şey fırlar ve eğer Flash programcısı düşüncesizse, reklam çubukları, kullanıcının onayını bile almadan müzik çalmaya başlar. Göz kırpan bu reklamların genellikle merkezi web sunucularından kaynaklanmaları ve bu sayede nispeten daha kolay engellenebilmeleri ise şanssızlığın içerisinde bir şans. Firefox, bunun için Adblock isimli eklentiyi kullanıyor. Bu, bir kere kurulduktan sonra hızlı bir şekilde öğrenmeye başlıyor. Üzerinde reklam bulunan sayfalarda, banner'ın altında veya yanında Adblock isimli bir düğme ekrana gelir. Bu düğmeye tıklayarak söz konusu sunucudan reklam alınmasını engelleyebilirsiniz. Alt bilgi satırındaki Adblock düğmesine tıklamadan dikkatli olmalısınız. Bu düğmeye tıklanınca yönlendirme fonksiyonlarına sahip GIF'ler de dahil sayfa üzerindeki tüm resimler geri dönüşü olmayan bir şekilde kaldırılacaktır. Yanlışlıkla basacak olursanız, eklentiyi kaldırıp yeniden kurmanız gerekiyor.

Güvenilir parolaların oluşturulması

E-posta hesapları veya online bankacılık için kullanılan parolaların birkaç haftada bir düzenli olarak değiştirilmesi zorunludur ve ayrıca sayı, harf ve özel karakterler kullanılarak oluşturulmaları gereklidir. Firefox, bu noktada "Secure Password Generator" eklentisi ile yardımınıza koşuyor. Bu eklentiyi, kurulduktan sonra Tools menüsü altında bulabilirsiniz. Eğer doğrudan Create düğmesine tıklayacak olursanız, tarayıcı ilk olarak altı haneli bir parola oluşturacaktır. Bu yeni parolayı

POSTA İSTEMCİSİNİN KONFIGÜRASYONU

» Outlook'tan Thunderbird'e taşınma

Aynı PC'deki istemci değişimi: Thunderbird, kurulum sırasında Outlook bilgilerini almasını isteyip istemediğini sorar. Bu işlemi ayrıca Tools / Import komutunu kullanarak da istediğiniz zaman gerçekleştirebilirsiniz.

Başka PC'deki Outlook bilgileri: Outlook (ve Outlook Express) istemcisindeki iletileri Thunderbird'e aktarmak için yeni bilgisayarda da bu Microsoft programlarından birinin kurulu olması gerekli. Adres defteri kayıtlarının ve takvim öğelerini Microsoft'ta uygulayacağınız küçük bir hile yardımıyla çıkartabilirsiniz. Outlook'taki bilgi-

leri ".csv" dosyası olarak kaydedin ve ardından bu dosyayı yeni bilgisayara aktarın. Ardından Thunderbird altında Tools / Import komutunu çalıştırın, ekrana gelen pencereden Address Books seçeneğini işaretleyin ve ardından Text File ögesini seçin. Ardından biraz önce kopyaladığınız ".csv" dosyasını seçin ve Open düğmesine tıklayın. Takvim bilgilerini aktarmak için de aynı işlemleri gerçekleştirmelisiniz ancak bunun için ilk olarak Tools / Calendar komutunu kullanarak takvimi etkinleştirmelisiniz. Alma fonksiyonunu ise File / Import komutunu kullanarak çalıştırabilirsiniz.

Copy to Clipboard düğmesiyle Windows panosuna kopyalayabilir ve ardından [Ctrl]+ [V] tuş kombinasyonunu kullanarak istediğiniz herhangi bir yere aktarabilirsiniz. Aslında ilk olarak şifre oluşturmada kullanılmasını istediğiniz kombinasyonu belirleyebilirsiniz. Kullanılacak harflerin, özel karakterlerin ve sayıların tekrarlanma sıklığını Characters sekmesi üzerinden belirleyebilirsiniz. Ayrıca benzer şekilde parolanın kaç karakterden oluşturulacağına da karar verebilirsiniz.

Microsoft'suz e-posta alışverişi

Firefox, temel olarak hiçbir fazlalığa sahip olmayan temiz bir tarayıcı. Mozilla kaynaklı yazılım ile e-postalarınızı ve randevularınızı yönetmek için gerekli olan ek araçları da açık kaynak yazılım topluluğu sunuyor. Bu sayede sadece Internet Explorer'dan değil, Outlook ve diğer e-posta uygulamalarından da rahatlıkla vazgeçebilirsiniz.

Posta istemcisinin kurulumu

Posta istemcisi eskiden Mozilla tarayıcısına entegre durumdaydı ancak daha sonra ayrılarak Thunderbird ismi altında geliştirilmeye devam edildi. Thunderbird, Outlook Express'e kıyasla çok daha geniş güvenlik ayarlarına sahip. Thunderbird, şifrelenmiş e-posta gönderebiliyor, kısa süren bir öğrenme sürecinden sonra gayet etkin çalışan entegre bir spam filtresine sahip ve birden fazla e-posta hesabı için aynı anda kullanılabilir. Ancak takvim gibi ekstra araçları sonradan kurmanız gerekiyor (bunun için bir sonraki ipucuna bakınız). Thunderbird'ün en iyi özelliklerinden bir tanesi sahip olduğu ve

kendi kullanım ihtiyaçlarınıza göre ayarlayabileceğiniz spam filtresi. Eğer bu filtresinin eğitimi için de biraz vakit ayıracak olursanız spam savaşında oldukça başarılı olabilirsiniz. Şimdi ilk olarak Tools / Junk Mail Control komutunu kullanarak filtre panelini açın. Buradan her bir posta hesabı için farklı ayarlar yapabilirsiniz. Ayrıca Adaptive Filter sekmesindeki Enable adaptive junk mail detection seçeneğini etkinleştirerek programın öğrenme sürecini başlatabilirsiniz. Ayrıca e-postaların uzaktan resim yüklemelerini engellemek için de Tools / Option komutu ile ekrana gelen penceredeki Advanced başlığını etkinleştirin ve buradan Privacy altındaki Block loading of remote images in mail messages seçeneğini etkinleştirin. İsterse- nizi kişisel adres defterinizdeki göndericileri bu engelleme dışında tutabilirsiniz.

Sunbird ile randevu organizasyonu

Thunderbird, Sunbird takvimi ile beraber tam donanımlı bir ofis organizasyon yazılımına dönüştürülebilir. Takvim, bir eklenti olarak Thunderbird'e dahil oluyor. Bunun için yapmanız gereken tek şey Thunderbird altında Tools / Extensions komutunu çalıştırmak, takip eden penceredeki Install düğmesine tıklamak ve söz konusu .XPI dosyasını seçmek. Ama isterseniz Sunbird'ü ayrı bir program olarak da kullanabilirsiniz. Tek istemcide birden fazla takvim kullanımı ise ilginç bir özellik. File / New Calendar File komutunu kullanarak tek bir bilgisayar üzerinde çalışan herkese ayrı ayrı takvimler oluşturabilirsiniz. Bu pencereyi kullanarak takvimi uzaktaki bir sunucuya da iletebilirsiniz. Bu sayede birçok kullanıcı tek bir sunucu üzerinden bu takvime ulaşabilir. ■

Google Hacking

Google ile casusluk

Korsanlar karşısında ne parolalarınız güvende, ne de kredi kartı numaralarınız ya da fakslarınızın kopyaları. CHIP'in gerçekleştirdiği bir saha araştırması, önemli bilgilere izinsiz erişimin aslında ne kadar kolay olabileceğini gösteriyor.

İnternetteki en tehlikeli web sayfası Google arama motoruna ait. Bu sayfayı bilmeyen yok, herkes bir şeyler aramak için kullanır ve aradığı hemen her şeyi de bulabilir. Ancak pek az kişinin bildiği bir şey var, o da Google'ın basit belgelerden tutun da parolalar içeren çok önemli dokümanlara kadar ağda korunmasızca saklanan tüm dosyaları indekslediği. Bunun sorumlusu, bilgileri herhangi bir koruma mekanizması kullanmadan, web sunucularında bilinçsizce saklayan dikkatsiz web sitesi yöneticileri. Her geçen gün daha çok korsanın ilgisini çeken Google Hacking, saldırganların şifreleri öğrenmek ve açık portları taramak için karmaşık araçlar kullanmasına gerek kalmadan, önemli firma sırlarına ulaşmalarına adeta davet çıkarıyor.

CHIP, bu arama motoruyla tam olarak neler yapılabileceğini araştırdı. İnternetteki gezintimiz sırasında hayal bile edilemeyecek şeyler ile karşılaştık. Bunlar arasında Enron, Sun ve Siemens gibi çok büyük kuruluşlara ait gizli Powerpoint sunumlarının haricinde, çeşitli e-posta yedekleri, en son kullanılan mektubun da

içinde olduğu faks cihazları ve özel kullanıcılara ait her türden parola ve kredi kartı numarası bulduk. Bu sırada bir kez olsun karşımıza parola engeli çıkmadı. Birkaç basit ve yaratıcı arama kriteri yeterli oldu ve Google, bulduğu sonuçları bize gümüş tepside sundu.

Karşılaştığımız güvenlik açıklarını bildirdiğimiz yetkililerin birçoğu, çalışma arkadaşlarının dikkatsizliği karşısında çok şaşırdıklarını dile getirdiler. Ancak Google dosyaları zaten uzun süredir indekslediği için bu sorun çok da yeni sayılmaz. Google Hacking konusunda önde gelen kişilerden olan Johnny Long bu sorunun varlığını, "Google Hacking, her geçen gün yeni bir numara öğrenen eski bir köpek gibi," sözleriyle dile getiriyor.

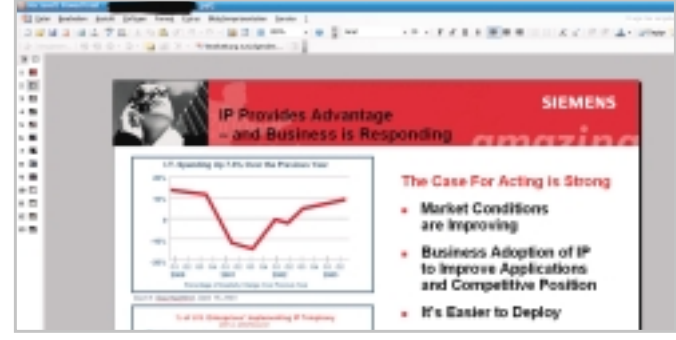
Aslında tüm bilgilerin Google'da ortaya çıkması şaşırtıcı bir sonuç değil. Arama motoru, yasal yollardan devamlı olarak internette araştırma yapan binlerce Webcrawler'a, yani Bot'a sahip. Google, ayrıca Opera gibi ortaklardan da devamlı olarak bilgi alıyor. Bu web tarayıcısının reklam ile finanse edilen sürümü, kullanıcıların girdikleri tüm adresleri Google'a

gönderiyor ve bu sonuçlar Opera'nın uygun reklam çubuklarını gösterebilmesi için burada değerlendiriliyor. Ayrıca başka bir Google Bot da girilen URL'nin veritabanına eklenebilmesi için söz konusu sayfayı ziyaret etmekle yükümlü. Buna bir de Google ana sayfasındaki destek bölümüne giderek kendi adreslerini giren site yöneticilerini ekleyin. Olmaması gerektiği halde Google indeksinde yer alan şeyleri aşağıdaki örneklerde göreceksiniz.

Firmaların ve özel kullanıcıların gizli belgeleri

Google, doğru arama kriterleri kullanıldığında çok önemli bilgileri sadece birkaç saniye içerisinde görüntüleyebilir. Bunun için gerekli tek şey arama kriterleri ve operatörlerin doğru seçimi ve bileşimi.

Bunu denemek istiyor ve firmalardaki yeni stratejilerin genellikle Powerpoint sunuları kullanılarak hazırlandığını göz önünde bulunduruyoruz. Bu dosyalar "PPT" uzantısına sahip. Buradaki bilgilerin yayınlamaması gerektiğini herkesin bilmesi için tüm slaytlar üzerinde muhtemelen "confidential" (gizli) veya "for in-

Confidential – for internal use only: Google, doğru arama kriterleri ile aslında internette bulunmamaları gereken gizli belgeleri ve önemli sunuları ortaya çıkartabilir.

ternal use” (sadece firma içi kullanım için) bilgileri bulunur. Yani aramak için bu alıntıları kullanacağız. Bu nedenle normal bir Google arama satırında aşağıdaki Hack ifadesi yer alacak:

```
ext:ppt:confidential:"for:internal-use-only"
```

Google, sadece 0,37 saniye sonra bu arama kriterlerine tamamen uyan ve aralarında Siemens, Sun ve Enron gibi dev firmaların da yer aldığı yüzlerce farklı dosya ekrana getiriyor. Ayrıca daha da kötüsü, Hack satırında yaptığımız küçük bir değişiklik ile bir topluluğa üye olan tüm kişilerin listesine de ulaşabildik. Söz konusu kurumu hemen uyardık. Gönderdiğimiz e-postalar sonrasında birçok kurum sorun ile ilgilendi, ancak henüz önlem alanların sayısı oldukça az.

Arşiv ve yedek dizinlerindeki kanunsuz MP3'ler

Google ile internette dokümanlardan fazlasına da ulaşabiliyorsunuz. Birçok web alanı sahibi interneti pratik yedekleme

çözümleri için de kullanıyor. Bunun sonucunda bazı kullanıcılar, sahip oldukları web sunucularında MP3 ve yazılımlar bulunduğu ve bunları farkında olmadan kanunlara uygun olmayan bir şekilde indirilmeye sundukları için IFPI (International Federation of the Phonographic Industry) ve BSA (Business Software Alliance) gibi korsan kopya avcılarının hedef oluyorlar.

Ağdaki klasörleri saklandıkları yerden çıkartabileceğimiz yeni bir anahtar kelime düşünüyoruz. Dokümanlardaki gibi “ext:” operatörü ile yaptığımız ilk deneme beklentilerimizi karşılamayan sonuçlar veriyor. Bu nedenle dizinlerin “Index of /” ifadesi ile başladıkları gerçeğini göze alıyoruz. Bunun sonucunda Google 20 milyonun üzerinde web sayfası buluyor. Bu nedenle aramamızı içerisinde MP3 dosyaları bulunan klasörler ile sınırlandırıyoruz ve aşağıdaki Google Hack ifadesi ile arama yapıyoruz.

```
"Index of /" + MP3
```

Şimdi Google, araştırma yapanların en

sevdikleri parçalar için değiştirebilecekleri bu ifade ile yaklaşık olarak 800.000 sayfa-dan oluşan bir sonuç listesi görüntülüyor.

Kullanıcı bilgilerini veren web mağazaları

Her geçen gün daha da akıllı hale gelen kimlik doğrulama sistemlerine rağmen birçok web mağazası aslında ardına kadar açık kapılarla dolu.

Bu sefer Google'ı kredi kartı numarası bulmak için kullanmak istiyoruz. Bunun için “Numrange” operatöründen faydalanacağız. Ancak bu operatör ile kullanacağımız aralığı bulmak için ilk olarak farklı Visa kartlarını karşılaştırdık ve Google Hack olarak kullanacağımız ifadenin “visa 4060000000000000..4060999999999999” şeklinde olmasına karar verdik. Visa kartı numaraları 4060 ile başlıyor ve takip eden “0” ile “9” arasındaki tüm rakamları kullanarak da mümkün olan tüm sayı kombinasyonlarını kontrol edebiliriz. Ancak Google kısa bir süre önce bu ifadeyi filtrelediği için aramamız başarısız bir şekilde sonuçlanıyor. Ancak hala başka imkanlar

EN ÖNEMLİ GOOGLE KOMUTLARI

» Google operatörleri ile her şey bulunabilir

allintitle: Arama sonuçlarını, tüm arama kriterleri tarayıcının başlık çubuğunda bulunan sayfalar ile sınırlandırın.

intitle: “allintitle” operatöründen farklı olarak sadece ilk arama kriteri başlık satırında aranır. Diğer kelimeler ise metin içerisinde taranır.

allinurl: Tüm arama kriterlerinin adres içerisinde bulunmasını istediğiniz durumlarda bu operatörü kullanabilirsiniz.

inurl: “intitle” operatöründe olduğu gibi sadece ilk arama kriteri adres çubuğundaki ifa-

de içerisinde aranır.

..(numrange): Sayı aramalarında isterseniz bir aralık tanımlayabilirsiniz. Örneğin, “100..150” şeklindeki bir kriter 100 ve 150 arasındaki sayıları içeren sayfaları görüntüler.

daterange: 123-456 Bu operatör ile sonuç kümesini belirli bir zaman aralığı ile sınırlandırabilirsiniz. Parametreler jüliyen takvimi biçimindedir.

ext: Bu sayede belirli bir dosya uzantısına sahip bağlantıları arayabilirsiniz. Alternatif olarak “filetype:” operatörü de kullanılabilir.

cache: Bu komutu kullanarak bulunan web sayfasını Google belleğinden çağırabilirsiniz. Şayet sunucu mevcut değilse pratik bir çözüm olabilir.

site: Bu komut, belirli bir web sayfasında arama yapılmasını mümkün kılar.

related: Google, bu ön ek sayesinde benzer web sayfalarını görüntüler.

info: Bu komut ile web sayfası hakkında kısa bir açıklama elde edebilirsiniz.

link: Girilen sayfa üzerindeki bir bağlantı ile işaret edilen tüm web sayfalarını görüntüler.

mevcut. Bunun için doğrudan veritabanlarını ve kullanıcı bilgilerinin saklandığı web sayfalarını araştırıyor ve nitekim buluyoruz da. Zararsız Google Hack ile Login'leri, yani sisteme giriş URL'lerini araştırıyoruz.

inurl:"login.asp"

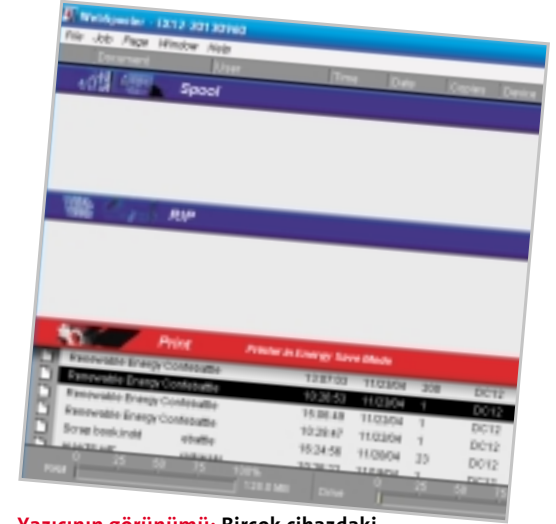
Bunun sonucunda her biri SQL Injection saldırısı için potansiyel birer kurban olan üç milyonun üzerinde web sayfası ile karşılaşırız. Sonuç listesini kısaltmak için "intitle" operatöründen faydalanyor ve bu sayede belirli web mağazası yazılımlarına göre aramalar yapabiliyoruz. Araştırmamız sırasında karşılaştığımız en vahim durum: Ünlü bir Exploit yardımıyla ilk web mağazasına rahat bir şekilde ulaşabildik ve burada yöneticilerin erişimi için kullanılan parolaların haricinde tüm müşteri bilgilerine, sipariş listelerine ve hatta kredi kartı numaralarına bile ulaşabildik.

Faks sunucusu, yazıcı ve web kamerası ile firma casusluğu

Sayırsız faks cihazı, kopyalayıcı ve hepsinden de önemlisi web kameraları parola koruması bile olmadan ağa bağlanmış durumda. Bu cihazların hangi sırları açığa çıkartabileceklerini öğrenmek istiyoruz. Bunun için "Network Attached Devices" olarak adlandırılan web kameralarını, faks cihazlarını ve kopyalayıcıları aramak için de yine "intitle" operatöründen faydalanyoruz. Bunun için aşağıdaki arama ifadesini kullandık ve internette Xerox firmasına ait yaklaşık olarak 21 adet kopyalayıcı cihazla ile karşılaştık:

intitle:"Home"·"Xerox·Corporation"·"Refresh·Status"

Hatta bazı durumlarda, kısa bir süre önce kopyalanmış olan belgeleri bile görebildik. Tabii ki web kameraları da casusluk aracı olarak kullanılabilir. Kameralar genellikle

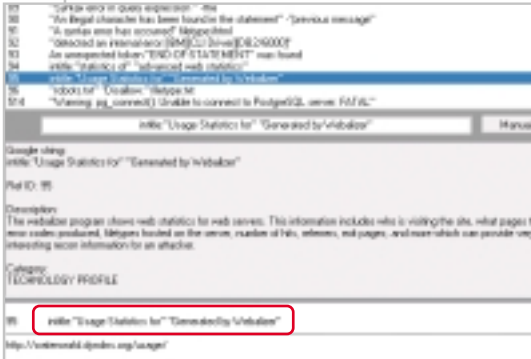
Yazıcının görünümü: Birçok cihazdaki yazdırma işleri indirilebilir ve üzerinde değişiklikler yapılabilir.

odaların ve belirli alanların gözetlenmesi için yerleştirilir. Bunun için "xpWebcam" yazılımını hedef aldık ve arama satırında ayrıca "inurl:" operatörünü kullandık.

ATÖLYE

» Google açıklarının tespiti ve web sunumlarının korunması

Eğer bir Google saldırısının kurbanı olmak istemiyorsanız Sensepost firması tarafından geliştirilen Wikto isimli ücretsiz programı kullanmalısınız. Bu program, Johnny Long'un Google Hacking veritabanını kullanıyor ve bunun yardımıyla bilinen tüm Google Hack ifadelerini tanyor. Bu aracı ve Google Hacking Database dosyasını ancak kaydolduktan sonra www.sensepost.com/research/wikto adresindeki web sayfasından temin edebilirsiniz. Bu aracı indirdikten ve bir kere tüm güvenlik açıklarını tespit ettikten sonra bunları, aşağıdaki açıklamaları takip ederek güvenilir bir şekilde kapatabilirsiniz.

İstihbarat masası: Wikto aramakla kalmıyor, aynı zamanda bulduğu açıklar hakkında da ayrıntılı bilgi veriyor.

1 Sadece 500 KB büyüklüğündeki Wikto isimli aracın kurulumu için Microsoft .NET Framework ve geçerli bir Google API anahtarı gerekli. .NET Framework'u www.microsoft.com/downloads adresinde veya Service Pack 2 CD'sindeki "dotnetfx" klasörü içerisinde bulabilirsiniz.

2 Google API anahtarı ise arama hizmetine otomatik olarak erişebilmek için şart. Bu tür bir anahtarı ücretsiz olarak temin edebilirsiniz ancak ilk olarak www.google.com/apis/ adresine kayıt olmalısınız. Buradan elde edeceğiniz anahtarı daha sonra Wikto aracında `SystemConfig / GoogleKey` komutunu kullanarak girebilirsiniz. Daha sonra `Google Hacks` komutunu çalıştırın ve `Load GHDB` altından XML dosyası ile Google Hacking Database'i yükleyin.

3 Böylece hazırlıkları tamamladınız ve çalışmaya hazır hale geldiniz. Şimdi `Target` alanına kendi alan adınızı girin ve `Start GH` ile arama işlemini başlatın. Yaklaşık olarak beş dakika içerisinde araç tüm arama ifadelerini otomatik olarak gerçekleştirilecek ve korsanların sisteme giriş kapısı olarak kullanabilecekleri tüm URL'leri gösteren bir liste ekrana getirecek.

4 Google korsanlığını engelle-

mek için ilk olarak tehlikeli dosyaları mümkün olduğu sürece sunucunuzdan mutlaka kaldırmalısınız.

5 Ancak rahatlıkla silinemeyecek olan dizin ve dosyaların da Google tarafından incelenmelerinin mutlaka engellenmesi gerek. Uzun zaman önce ortaya atılmış olan ağ üzerindeki bir davranış kuralı, bir arama robotunun ilk olarak web sunucusunun kök dizinindeki "robots.txt" dosyasını okumasını ve buna uygun hareket etmesi gerektiğini söyler. Bu dosya yardımıyla hangi dizinlerin indekslenmeyeceğini tanımlayabilirsiniz. Bununla ilgili uyulması gereken yazım kurallarını www.robotstxt.com adresinde bulabilirsiniz.

6 Web sayfası Google indeksine bir kere alındıktan sonra söz konusu sayfanın bellekten silinmesini sağlayabilirsiniz. Bunun söz konusu domain'in yöneticisinin, Google'ın www.google.com/remove.html adresindeki web sayfasında anlattığı çeşitli işlemleri yerine getirmesi gerekiyor. Buradaki en önemli nokta ise dosyanın bir daha web sunucusu üzerinde bulunmaması.

CHIP İpucu: Dosyalarınızı korumak için Java veya JavaScript kontrolleri kullanmayın. Korsanlar, bu tür istemci tabanlı kontrolleri birkaç dakika içerisinde kırabilirler. Bunun yerine web sunucusunun sizlere sunduğu parola kontrollerini kullanmalısınız.

Korsanların favorisi: ABD makamlarının kendileri bile, devamlı olarak güvenlik açıkları veren web posta sunucularını kullanıyorlar.

```
intitle:"my.webcamXP.server!"
inurl:".8080"
```

Arama sonrasında şaşırtıcı bir sonuç listesi karşımıza çıktı ve daha da önemlisi 45 web kamerasından bir kısmının parola koruması olmadan ağda bulunmasıydı. Bunlar yabancıların evlerine göz atmasına imkan tanıyor ve insanları çalışırken izlemenize izin veriyor. Johnny Long'un Google Hacker veritabanından online cihazlar ile ilgili 49 farklı Google Hack ise çok daha farklı ve geniş sonuçlar veriyor.

eMule ve diğerleri ile yabancı PC'lere erişim

Kısa bir süre önce dosya paylaşım istemcisi eMule'un da sunmaya başladığı uzaktan erişim işlevlerinden faydalanan internet kullanıcılarının sayısı her geçen gün artıyor. Bu tür programlar korsanlar için yabancı ağlara açılan kapı görevi görüyor.

Sistemlere bağlanmak için en çok rastladığımız araçlar eMule, uzaktan bakım için VNC Desktop ve Windows Remote Workplace oldu. Google korsanları, bu tür sayfaları bulmak için de her zaman olduğu gibi "intitle" ve hizmetlerin başlık çubukları ile tanımlanabilmesine imkan ta-

nıyan "allintitle" operatörlerini kullanıyorlar. Aşağıdaki arama satırı ile yaklaşık olarak binden fazla "Outlook Web Access" sayfası bulunabiliyor:

```
allintitle:microsoft .outlook .web .access .login
```

Aşağıdaki satır ile de birkaç düzine VNC Login bulmak mümkün:

```
intitle:vnc.desktop.inurl:5800
```

VNC Desktop, 5800 numaralı port üzerinden çalıştığı için arama ifadesindeki "inurl:5800" kriteri ile sadece bu port üzerinden kullanılabilecek olan sayfalar aranıyor. Birçok program hatalı arama denemelerini sınırlandırmadığı için, korsanlar bu noktada mümkün olan tüm karakter katarlarını parola olarak deneyen özel araçlardan faydalanırlar.

Spam gönderenler ve saldırganlar için posta hesapları

Uzaktan bakım aynı zamanda birçok sistem yöneticisinin rahat bir hafta sonu geçirmesini de sağlıyor. İster posta sunucusu ister yönlendirici olsun, artık çok sayıda yazılım ve donanım internet üzerinden rahatlıkla yapılandırılabilir.

Burada Argosoft firmasının posta sunucusunu arayacağız. Çünkü, e-posta sunucusundaki bir hatanın daha önce sisteme dahil olup yetkilendirilmeye gerek kalmadan yeni hesapların oluşturulabileceği web sayfasına erişimi mümkün kıldığını biliyoruz. Aşağıdaki basit Google Hack satırını kullanarak daha ilk hamlede üzerinde yeni bir e-posta hesabı oluşturabileceğimiz yaklaşık olarak 40 etki alanı ile karşılaştık:

```
"adding.new.user".inurl:adnew
user-"there.are.no.domains"
```

Söz konusu hesapların sadece iyi niyetli kişiler tarafından kullanılmayacağını, bilakis kimliğini gizleyerek Spam göndermek isteyenlerin de faydalanabileceğini göz önünde bulundurursanız bu tam bir skandal.

Google korsanlarının söylemedikleri ve ihanetleri

Belirli bölgelerin taranmasını isteyen web sayfası yöneticilerinin, seçtikleri dizinleri "robots.txt" dos-

DİĞER ARAMA ORTAMLARI

» Google alternatifleri

İllaki Google kullanmanız şart değil. En sevilen arama motoru, bir arama işlemini daha etkili kılan en iyi operatörleri sunabilir ancak Altavista gibi diğer arama motorları ve hatta Kazaa veya eMule gibi P2P programları ile de birçok şey bulabilirsiniz.

Altavista: Arama motorlarının büyükbabası, özellikle müzik dosyalarının aranmasında başarılı oluyor. Çünkü Google MP3 uzantısına sahip olan birçok arama sonucunu filtreliyor. Ayrıca dosya türü operatörü kullanılarak gerçekleştirilen aramalar da boşuna, ancak Altavista, farklı türdeki müzik dosyalarının aranması için ayrı bir başlığa sahip.

P2P alanı: P2P ağlarındaki arama işlemleri de çok başarılı ve şaşırtıcı sonuçlar ortaya koyabilir. Çünkü bazı kullanıcılar sadece belirli klasörleri değil tüm içerikleri ile beraber bütün sabit disklerini paylaşım açarlar. Bu nedenle eMule kullanarak da yüzlerce e-posta yedeğine ve gizli belgeye ulaşmak mümkün.

yası yardımıyla erişime kapatması gerekiyor. Bizimse bu dizinleri bir kez olsun incelememiz yetiyor.

Söz konusu "robots.txt", Bot'lar tarafından incelenmesi istenmeyen dizinlerin "Disallow:" anahtar kelimeleri kullanılarak ayrı ayrı satırlarda belirtildikleri basit bir metin dosyası. Bunlar, normalde doğrudan erişilebilen, ancak Google gibi büyük arama motorları tarafından incelenemeyecek olan klasörler. Ancak buna rağmen söz konusu dizinlerin neler sakladığını öğrenmek için tarayıcının adres sayfasına alan adını (örneğin www.whitehouse.gov) ardından da gizli olan klasörü (/911/patriotism/text) giriyoruz. Burada bahsedeceğimiz son Google Hack ise aşağıdaki gibi:

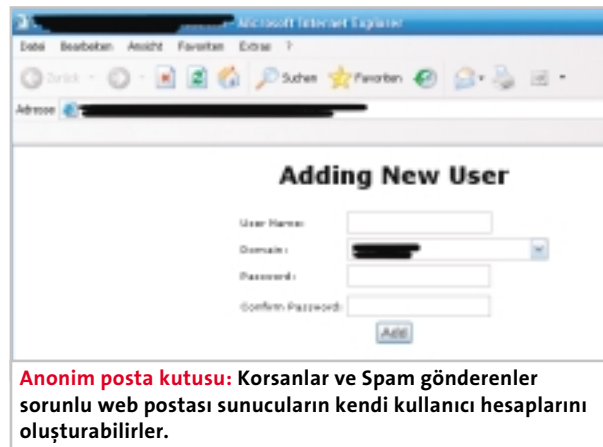
```
ext:txt robots
```

Beyaz Saray'ın burada neden vatanseverlikle ilgili çocuk mektuplarını gizlediği ise ayrı bir sır olarak kalmaya devam edecek. ■

VP / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

AYRINTILI BİLGİ

<http://johnny.ihackstuff.com>
www.google.com/apis/
www.searchlores.org

Anonim posta kutusu: Korsanlar ve Spam gönderenler sorumlu web postası sunucuların kendi kullanıcı hesaplarını oluşturabilirler.

İÇİNDEKİLER

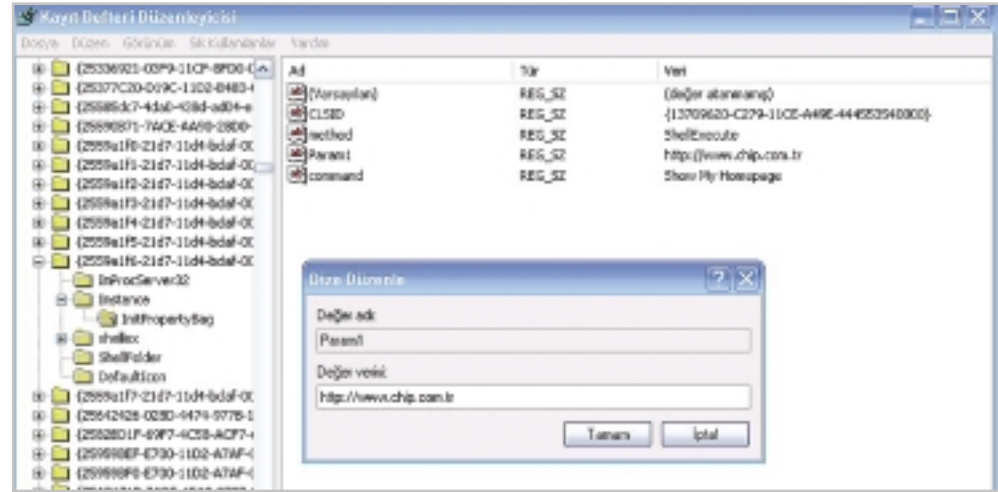
212

MCP kursu bölüm 7
Network monitor

220

Tam sürüm yazılımlar
Serif Webplus 6
Serif Photoplus 6
Ashampoo Audio Rip&Burn
CD Rom DATA eğitim CD'si

224

Tips & Tricks
Windows, uygulamalar

Başlat menüsünün özelleştirilmesi

Yeni başlat menüsü

Windows'un başlangıç noktası olan *Başlat* menüsünü, işletim sisteminin sunduğu seçeneklerin haricinde de istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

■ Windows'ta, işletim sisteminin sundukları haricinde değişiklikler yapabilmek için tüm ayarların ve özelliklerin saklandığı Kayıt Defteri ile çalışmalısınız. Örneğin, web sitenizin bağlantısını *Başlat* menüsüne eklemek için ilk olarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırmalısınız. Bunun için *Başlat / Çalıştır* komutu ile ekrana gelen pencereye *Aç* kutusuna "regedit" yazın ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Ardından takip eden pencereye "HKEY_CLASSES_ROOT\CLSID\{2559a1f6-21d7-11d4-bdaf-00c04f60b9f0}" anahtarını etkinleştirin. Sonra pencerenin sağ tarafındaki (Varsayılan) kaydına çift tıklayın ve *Dize Düzenle* penceresindeki *Değer Verisi* alanına ileride *Başlat* menüsündeki *Çalıştır* komutu altında ekrana gelecek olan simgenin ismini, örneğin "My Homepage" girin. Ardından anahtarın altındaki "DefaultIcon" öğesini seçin ve bir kez daha "(Varsayılan)" öğesine çift tıklayın. Şimdi, istediğiniz veya kendi oluşturduğunuz ICO tipindeki bir simge dosyasının tam adresini girin.

Şimdi "HKEY_CLASSES_ROOT\CLSID\{2559a1f6-21d7-11d4-bdaf-00c04f60b9f0}\Instance\InitPropertyBag" anahtarını etkinleştirin. Ardından "Param1" kaydına çift tıklayın. Şayet bu öğe mevcut değilse *Düzen / Yeni / Dize Değeri* komutunu çalıştırın. Ardından *Dize Düzenle* penceresindeki *Değer Verisi* alanına bağlantısını eklemek istediğiniz web sayfasının adresini <http://www.myhomepage.com.tr> şeklinde girin. Bu ipucunun çalışabilmesi için bir de "Command" isimli bir dize

değeri oluşturmalsınız. Bu dize değeri, *Başlat* menüsündeki yeni simgeye sağ tuşla tıkladığınız zaman açılan kısayol menüsünde ekrana gelecektir. Windows'u yeniden başlattığınız zaman yeni simgeniz *Başlat* menüsünde ekrana gelecek ve istediğiniz web sayfasına hızlı bir şekilde ulaşmanızı sağlayacak.

! DİKKAT: Windows'un kalbi sayılan Kayıt Defteri'nde yaptığınız değişikliklerin çoğu zaman geri dönüşü olmadığı için dikkatli olmalısınız.

Oturumu Kapat düğmesinin kaldırılması

Bilgisayarınızda tek bir kullanıcı hesabı kullanmanıza rağmen yanlışlıkla *Oturumu Kapat* düğmesine basmaktan sıkıldıysanız bu düğmeyi rahatlıkla kaldırabilirsiniz. Bunun için Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ndeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer" anahtarını etkinleştirin. Farelin sağ tuşunu kullanarak sağ taraftaki boşluğa tıklayın, nesne menüsündeki *Yeni / DWORD Değeri* komutunu çalıştırın ve yeni öğeye isim olarak "StartMenuLogoff" verin. Ardından bu yeni öğe üzerine çift tıklayın ve *DWORD Değerini Düzenle* penceresindeki *Değer Verisi* alanına "1" girin. Bilgisayarınızı yeniden başlattığınız zaman *Başlat* menüsündeki *Oturumu Kapat* düğmesinin artık olmadığını göreceksiniz.

Ayın Hatası

Sorunlu USB sabit disk

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin. CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6 Blok B 34349 Gayrettepe/İstanbul veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin

PROBLEM: Okuyucumuz yeni aldığı kendi güç kaynağı olan harici USB sabit disk alışıktı. Bilgisayarına bağladığı zaman büyük bir şaşkınlık yaşamış. Çünkü sahip olduğu Acer Travelmate bir anda, herhangi bir uyarı vermeden kapanmış. Ardından daha fazla bir şey olmamış ve ekran kararır durmuş. Ancak söz konusu sabitdisk masaüstü bilgisayarda sorunsuz bir şekilde çalışmaya devam etmiş.

Aşırı yükleme: Yonga yüzeyindeki küçük çıkıntı aşırı yüklemeye oturtu meydana gelmiş olabilir.

HATA TESPİTİ: Test laboratuvarımızda dizüstü bilgisayarın tüm parçalarını kontrol ettik ve herhangi bir sonuç elde edemedik. Hatta cihazın her bir parçasını ayırmamız bile ilk etapta sonuç vermedi. Çıkarılabilen tüm bileşenler, kontrol etmek üzere taktığımız ikinci bir dizüstü üzerinde sorunsuz bir şekilde çalışıyorlardı. Normalde bu soruna neden olabilecek bir şey ile karşılaşmadık. Ancak yonga setinin güney köprüsünde bir çıkıntı dikkatimizi çekti. Yonga açıkça yanmıştı. Yani bilgisayar ancak anakartı değiştirildiği zaman çalışabilecekti. Ardından sorunun nedenini tespit etmek için sabit disk inceleme altına aldık. Aslında disk, "kazadan" önce ve sonra sorunsuz bir şekilde çalıştığı için burada herhangi bir şeyle karşılaşmayı beklemiyorduk. Osiloskop yardımıyla cihazın çektiği gücü tespit etmeye çalıştık. Sabit disk çalışırken yaklaşık olarak 520 miliamperlik bir akıma

ihtiyaç duyuyordu. Bu, USB şartnamesinin üzerinde bir değer ve bu nedenle harici bir güç kaynağının kullanımı gerektiriyor. Ancak bu, yonganın yanması için bir sebep değil. Ardından açılış akımını ölçtüğümüzde ve disk tekrar takıp çıkartmaya çalıştığımızda sorunun kaynağı ortaya çıktı.

ÇÖZÜM: Cihazın gerilim düzenleme sistemi bazı takma ve çıkartma işlemleri sırasında düzensiz çalışmıyor. Bunun sonucunda akım çekimi kısa bir süre için (yaklaşık olarak yarım milisaniye) 2 ampere kadar çıkıyor ki bu da USB şartnamesinde izin verilenin maksimum yükün neredeyse dört katı kadar bir değer demek. Aslında USB bağlantılarının kısa devre yapmaları gerekirdi ancak bu Travelmate modelinde böyle bir şey olmamış. Yonga setine de bu hasar vermiş olabilir.

OKUYUCU İPUCU

Norton Antivirus ve Office Uyuşmazlığı

Word veya Excel 2003'ün açılışında Norton Antivirus does not support the repair feature. Please uninstall and reinstall uyarı mesajı ile

Uyuşmazlık: Office dokümanlarını koruyan özelliği devre dışı bırakabilirsiniz.

karşılaşıyorsanız Norton Antivirus'un Microsoft Office entegrasyonunda bir sorun var demektir. Bunun için ilgili Office eklentisini devre dışı bırakmanız yeterli. İlk olarak Norton Antivirus program penceresini açın. Ancak virüs koruma aynı zamanda Norton Internet Security'nin de bir parçası olabilir. Ardından ekrana gelen penceredeki *Options / Norton Antivirus* komutunu çalıştırın. Takip eden pencerenin sağ tarafındaki *Miscellaneous* başlığını etkinleştirin. Artık sağ taraftan *How to keep Microsoft Office documents protected* altındaki *Enable Office Plug-in* seçeneğindeki işareti kaldırabilirsiniz. Son olarak yaptığınız değişiklikleri *Ok* düğmesine tıklayarak onaylayın.

SÜRPRİZ YUMURTA

► **Mozilla'nın Seyir Defteri:** İnternet Explorer'da adres çubuğuna "about:mozilla" yazılıp [Enter] tuşuna basıldığında Windows'un çökmesini andıran bir mavi ekran görünüyordu. Firefox geliştiricilerinin bu şakaya cevabı ise gecikmedi. Bunun için Firefox 1.0'ın adres çubuğuna "about:mozilla" yazmanız ve [Enter] tuşuna basmanız yeterli. Ekrana gelen metin ise Türkçeye şu şekilde çevrilebilir: "Ve en sonunda canavar düştü ve inanmayanlar sevindiler. Ancak her şey bitmemişti, küllerden büyük bir kuş yükseldi. Kuş, inanmayanların tepelerinden baktı ve üzerlerine ateş ve yıldırımlar düşürdü. Canavar için yenilenmiş olarak yeniden doğdu ve maddi hırsın peşinden gidenler korkuya kapıldılar"

AYIN KİTABI

Java uygulamaları

Platform bağımsız bir programlama dili olan Java, internetten cep telefonlarına kadar birçok alanda kullanılıyor. David Flanagan'ın kitabıyla öğrenmeyi kolaylaştıran 164 pratik örnek ve 82 çalışan uygulama içeren, 612 sayfalık dev bir kaynak. Programlamaya ister yeni adım atıyor olun, isterse bu konuda belli bir yere gelmiş olun bu kitaptan faydalanmanız mümkün. Kitap, temel Java fonksiyonelliği, I/O, kanallar, güvenlik, temel Java API'leri, Java'nın grafiksel kullanıcı arabirimi, Swing, Java 2D, JavaBeans, uzak metod çağırımı (RMI) veritabanı bağlanabilirliği (JDBC), servlet'ler, Java Server Pages (JSP), XML dahil kurumsal Java API'leri gibi konulara değiniyor.

Bilgi için: Pusula Yayıncılık
Tel: 0212 252 42 80

Network Monitor

Ağ trafiğini izleyin

Network Monitor, ağ trafiğini gerçek zamanlı olarak izleyebilmemizi sağlayan Windows 2003 Network Yönetim ve İzleme araçlarından biridir. Yazı dizimizin bu bölümde bir ağı düzeltmek için windows 2003'ün ne gibi seçenekler sunduğunu öğreneceksiniz

HAKKINDA

» Netron

Netron, Bilgi İletişim Teknolojileri, bilgisayar ağları, sistemler ve yazılım geliştirme konusundaki yoğun "know-how" kaynaklarını bilişim sektörünün hizmetine açmak amacıyla kurulmuştur.

Avrupa'nın en iyi 5 Microsoft ve Cisco Yetkili Teknik Eğitim Merkezinden biri olan Netron, hem kurumlara, hem de bireylere yönelik sunduğu Microsoft, Cisco ve Netron sertifikasyon programları ile ülkemizdeki bilişim eleman açığını kapatmaya çalışmakta; bu alandaki çalışmaları ile bireylerin dünya çapında uzmanlar olmasını sağlayarak kariyer gelişimlerine büyük destek olmaktadır.

www.netron.com.tr

0216 327 98 88

Burada aktarılan bilgiler, Netron Teknoloji dahilinde bulunan Netron Kurumsal Çözümler danışmanlarının gerçek hayat bilgilerinin yansımasıdır (Proje örnek çalışmalarını www.netron.com.tr adresinde de görebilirsiniz). Ayrıca Netron'da uygulama laboratuvarları sırasında burada aktardığımız örnekleri yaşama şansına sahip olacaksınız.

Network Monitor, ağ trafiğini gerçek zamanlı olarak izleyebilmemizi sağlayan Windows 2003 Network Yönetim ve İzleme araçlarından biridir. Network Monitor üzerine kurulu olduğu bilgisayarın ağ kartından ağdaki diğer bilgisayarların ağ kartlarına giden sinyaller, ağ trafiğini oluşturur. Network Monitor ile izlediğimiz trafik akışından edindiğimiz bilgiler, ağda oluşan sorunları anlamamıza ve çözmeye yardımcı olur. Network monitor ile trafik akışı anlık olarak yakalanır (capture). Bu sayede o anda ya da daha önce cap-

ture edilmiş LAN'daki ya da WAN'daki TCP/IP protokolü ile gerçekleşen tüm iletişim akışı analiz edilebilir, sorunlar çözülebilir ya da çıkabilecek sorunlara müdahale imkanı doğar.

Network Monitor, network trafiğinde belli durumlar ortaya çıktığında otomatik olarak uyarı vermesi için de konfigüre edilebilir. Trigger opsiyonu sayesinde capture işlemi otomatik durdurulabilir, istenen bir komut çalıştırılabilir ya da sadece bir sinyal göndermesi sağlanabilir.

Filtre ayarları sayesinde Capture edilen bilgilerin tipi ve hangi verilerin görüntüleneceği önceden belirlenebilir. Capture edilen veriler ve ekran görüntüleri daha sonra analiz edilmek üzere saklanabilir ya da basılabilir.

Microsoft Windows Server 2003 işletim sistemi ile birlikte bir network bileşeni olarak gelen Network Monitor, kurulduğu makine üzerinde gelen ve giden network paketlerini capture edebilirken, Microsoft

System Management Server ile birlikte gelen Network Monitor, agent yazılımı sayesinde uzaktaki bilgisayarların network trafiğini de capture edebilir.

Network Monitor'un capture ettiği network paketleri frame'lere bölünerek incelenir. Bu frame'ler, paketin gönderildiği ve paketin geldiği bilgisayarın adresini ve protokol bilgilerini içeren en küçük veri paketleridir. Bir network kartı kendi MAC adresinin olduğu frame'leri kabul ederken diğerlerini kabul etmez, yani drop eder ve işleme sokmaz. Multicast ya da Broadcast paketlerini ise kabul eder.

Source address: Frame'in geldiği bilgisayarın network adaptörünün MAC adresidir.

Destination address: Frame'i kabul edeceği düşünülen bilgisayarın network adaptörünün MAC adresidir. Bu adres tek bir network adaptörüne ya da bir grup adaptöre ait olabilir.

Header information: Frame'i gönderirken kullanılan her bir protokol bilgisi burada bulunur.

Data: Gönderilmek istenen data.

Network Monitor Kullanım Alanları

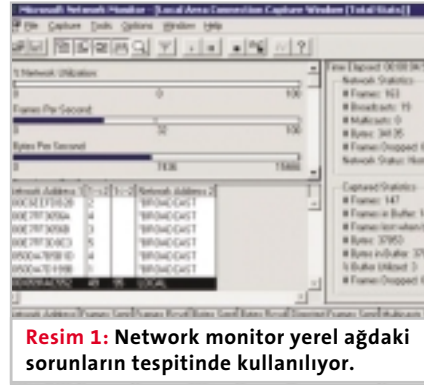
Network Monitor'u kullanabileceğimiz en önemli nokta yerel ağımdaki problemlerin tespiti ve ağdaki network trafiğinin izlenmesidir. İki bilgisayar arasındaki network bağlantısındaki problemleri Network Monitor kullanarak bulabiliriz. Ayrıca ağdaki network trafiğini izleyerek frame'lerin içindeki bilgileri görebiliriz. Diğer bir kullanım alanı da network trafiğimizin performansını kontrol etmek ve sorunları ortaya çıkarmaktır. Fakat bunun için yukarıda belirttiğimiz gibi Microsoft System Management Server ile birlikte gelen Network Monitor'u kullanmamız gerekir.

Özetle Network Monitor'un kullanım alanlarını şu başlıklar halinde sıralayabiliriz:

1. Client-Server bağlantı sorunlarının bulunması ve çözümü
2. Network'te gereksiz yere ve fazla sayıda servis talebinde bulunan bilgisayarları ayırt etmek için
3. Network'teki paketleri (frame) yakalamak ve monitor etmek

4. Yakalanan paketleri filtrelemek, göstermek ve analiz etmek
5. Network'teki yetkisiz kullanıcı ve bilgisayarları ayırt etmek

Network Monitor Kurulumu

Network Monitor'un iki ayrı versiyonu olduğuna yukarıda değinmiştik. Bu iki versiyon, "Promiscuous Mode" ve "Nonpromiscuous Mode" olarak adlandırılır.

1. Promiscuous Mode'da network adaptörü sadece kendisine gelen ya da kendisinden giden paketleri değil, fiziksel olarak bağlı olduğu network'teki tüm paketleri okur ve izlemeye alabilir. Promiscuous Mode'u kullanmadan önce şirketimizdeki ya da organizasyonumuzdaki güvenlik politikalarının böyle bir aracı kullanmamıza izin verip vermediğini araştırmamız tavsiye edilir.

Network Monitor'u Promiscuous Mode'da kullanmak için bu modu destekleyen bir network adaptör'e ihtiyacımız vardır. Genellikle çoğu adaptör bu modu desteklemektedir.

Daha önce de belirttiğimiz gibi sadece System Management Server (SMS) ürünü içerisinde çıkan Network Monitor aracı Promiscuous Mode'u desteklemektedir. Windows Server 2003, Windows 2000 Server ve Windows NT Server işletim sistemleri ile birlikte gelen Network Monitor ise güvenlik gereklilikleri yüzünden Promiscuous Mode'u desteklememektedir.

Kurulum Aşamaları

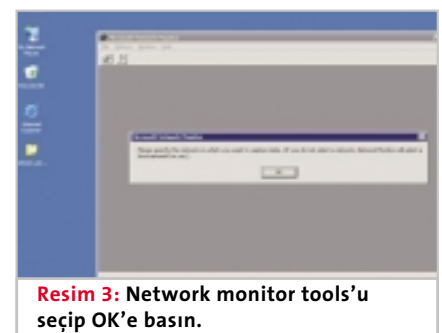
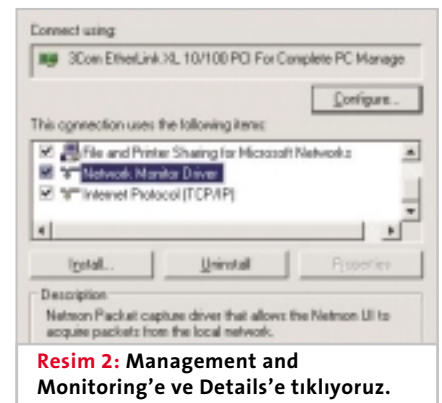
1. Network Monitor'u kuracağımız bilgisayara Local Administrator kullanıcı hesa-

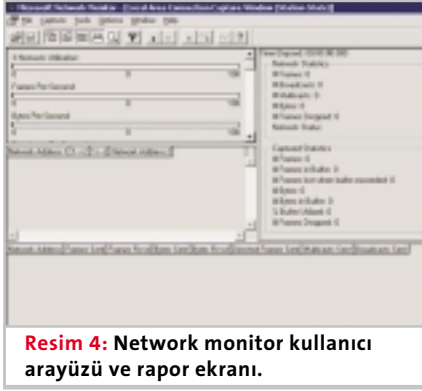
bı ile Log-on olunur.

2. Control Panel'deki *Add or Remove Programs* tıklanır.
3. *Add or Remove Programs* penceresinde *Add/Remove Windows Components* kutusu tıklanır ve beklenir.
4. Windows Components Wizard diyalog kutusunda sırasıyla *Management and Monitoring Tools* ve *Details* bölümleri tıklanır.
5. *Subcomponents of Management and Monitoring Tools* bölümünde *Network Monitor Tools* seçilir ve OK'e tıklanır.
6. *Next'e* tıklanır ve Windows Server 2003 CD'si takılarak kurulumun tamamlanması beklenir.

Network Monitor Driver Kurulumu

1. *Start / Settings*'ten *Network Connections* açılır.
2. *Network Connections* bölümünde Local Area Network Connection sağ tıklanıp *Properties* seçilir.
3. *Local Area Connection Properties* diyalog kutusunda *Install* sekmesi seçilir.
4. Select Network Component Type diyalog kutusunda, sırasıyla *Protocol* ve *Add'e* tıklanır.
5. *Select Network Protocol* diyalog kutusunda *Network Monitor Driver* seçilir ve OK'e tıklanır.
6. Kurulum dosyalarının yeri istendiğinde işletim sisteminin kurulum CD'si takılıp ilgili path seçilir (\i386).

Resim 4: Network monitor kullanıcı arayüzü ve rapor ekranı.

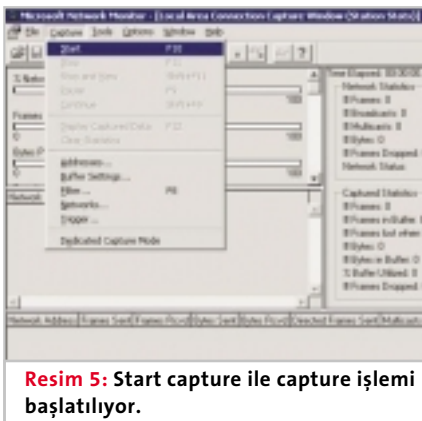
Network Trafikinin Monitor Edilmesi Aşamaları

1. Network trafiğinin fotoğrafının çekilmesi: Capture
2. Spesifik paketlerin seçilerek capture işleminin bunlara göre yapılması: Capture Filtreleme
3. Paketlerin farklı protokollere göre çözülmesi
4. Network istatistiklerinin derlenmesi

1. Network Paketlerinin Yakalanması (Capture)

Network Monitor, frame'leri yakalarken bunları kendi mantıksal dizilişine dönüştürerek bizim bu veriyi analiz edebilmemizi sağlar. Bir LAN kartına gelen ve giden frame'lerin yakalanarak kopyalanmasına "capture" denir. Network Monitor ile network kartına gelen tüm paketleri yakalayabileceğimiz gibi, önceden belirlediğimiz filtreler (capture filter) sayesinde belli frame topluluklarını da capture edebiliriz. Capture işlemi network kartının algıladığı belli event'ler için de tetiklenebilir, örneğin network kartına gelen belli bir frame seti için bilgisayarımızın kapanmasını sağlayabiliriz.

Network Monitor kullanarak capture işleminin başlatılması:

Resim 5: Start capture ile capture işlemi başlatılıyor.

1. Network Monitor açılır.
2. Kullanılmak istenen network adaptörü seçilir.
3. Toolbar'daki **Start Capture** butonuna basılarak capture işlemi başlatılır.
4. Capture işlemini durdurmak için önce **Stop**'a ardından da **View Capture**'a basılır.
5. Capture penceresi kapatılmaz.

Network Monitor Capture işlemi komut satırından da kullanılabilir. Örneğin ftp_capture.cf gibi bir filtre dosyası oluşturmuş olalım bu hazır filtreyi kullanarak capture işlemini başlatmak için;

```
start netmon /capturefilter
c:\captures\http.cf
```

komutunu çalıştırmamız yeterlidir.

Network Monitor'ü kullanarak herhangi bir network'te deneme amaçlı bile olsa yapacağımız bir capture işlemi sonunda en son capture işlemine ait özet bilgiler **Network Monitor Capture Summary** penceresinde (Özet Bilgi Ekranı) görüntülenir.

Özet bilgi ekranı Capture edilen frame'lerin kronolojik bir listesini gösterirken her bir frame için ayrıntılı olarak aşağıda açıklanan bilgileri de listeleyebilmektedir.

Frame: Capture işlemi sonucunda yakalanan Frame sayısı.

Time: Frame'in Capture işlemi için geçen süre (saniye olarak).

Src MAC Addr: Frame'in geldiği yöndeki network adaptörünün MAC adresi ya da eğer çözümlenebilmiş ise NetBios adı. Network Monitor'ün kurulu olduğu bilgisayar için bu adres LOCAL olarak görülür.

Dst MAC Addr: Frame'i alan yöndeki network adaptörünün MAC adresi ya da eğer çözümlenebilmiş ise NetBios adı.

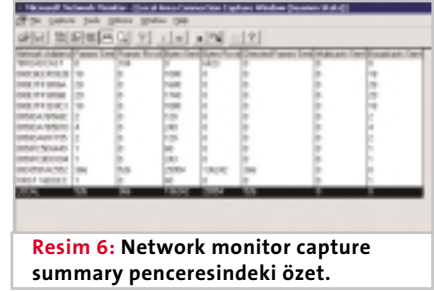
Protocol: Frame'deki baskın protokol. Her bir Frame OSI Modeli'ndeki her bir katman için sıralanmış tüm protokollerin oluşturduğu bilgileri içerebilir.

Description : Frame'in amacı. Protokol bölümündeki bilgiyi kullanarak oluşturulur.

Src Other Addr: Frame'i gönderen yöndeki bilgisayarı ayırt etmemizi sağlayan başka bir bilgisayar var ise bu bilgisayarın adresi.

Dst Other Addr : Frame'i alan yöndeki bilgisayarı ayırt etmemizi sağlayan başka bir bilgisayar var ise bu bilgisayarın adresi (IP adresi olabilir).

Type Other Addr Src Other Addr ve Dst Other Addr: Bölümlerdeki adreslerin tiplerini belirten bölüm.

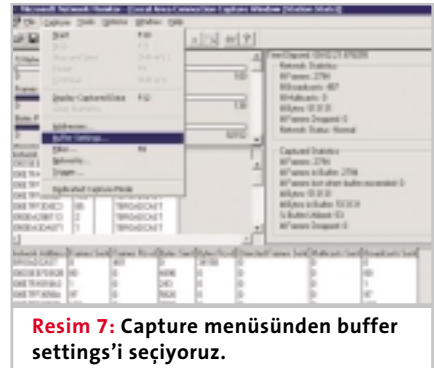

Resim 6: Network monitor capture summary penceresindeki özet.

"Capture Buffer" Ayarları

1. Network Monitor açılır.
2. Default olarak capture edilen local network connection verisi seçilir.
3. **Capture** menüsünden **Buffer Settings** seçilir.
4. Maksimum Capture buffer büyüklüğü seçilir. Eğer gerekliyse Capture edilecek maksimum frame büyüklüğü de buradan belirlenebilir, **OK**'e basılır.
5. Bu task'ı gerçekleştirebilmek için Local Administrators Grubunda ya da Active Directory Domain ortamında Domain Admins grubunda olmak gerekir.

Önemli: Eğer buffer ayarları sistemdeki available memory'i aşar ise frame'ler drop olabilir.

Resim 7: Capture menüsünden buffer settings'i seçiyoruz.

Network Monitor Pencere ve İstatistikleri

Capture işlemi sonucu elde edilen data, Network Monitor'de grafiksel ve istatistik bilgileri olarak görülür. Şimdi bu ekrandaki pencerelerin her birini ve istatistiklerin ne anlama geldiğini ayrıntılı olarak inceleyelim;

A. Graph: Bilgisayarımıza gelen ve bilgisayarımızdan giden frame'leri grafiksel olarak gösteren bölüm.

Network Utilization

Capture işlemi için kullanılan network adaptörünün performans kriterlerinden biridir. Bu yüzde, network adaptörün fra-

me'leri alıp gönderme oranının frame'leri işlediği maksimum orana bölümü ile bulunur.

Frames Per Second

Network adaptörün her bir saniyede capture ettiği frame sayısıdır.

Bytes Per Second

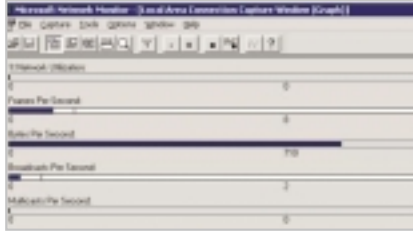
Network adaptörün her bir saniyede capture ettiği byte miktarıdır.

Broadcasts Per Second

Network adaptörün her bir saniyede capture ettiği broadcast'lerin sayısıdır.

Multicasts Per Second

Network adaptörün her bir saniyede capture ettiği multicast'lerin sayısıdır.

Resim 8:
Bilgisayarınıza gelen
ve giden frame'lerin
grafiksel görünümü.

B. Session Statistics: Farklı oturumların istatistiklerinin gösterildiği bölüm. Network Monitor yalnızca ilk 100 farklı oturumun istatistiklerini çıkartabilir. Bu yüzden spesifik bir client makinesi için bir capture filtresi dizayn etmemiz gerekir. İstatistikleri sonraki 100 farklı oturum içinde çıkartabilmek için mevcut istatistikleri reset'lememiz gerekir. Sonraki oturumları reset'lemek ve bu oturumlarla ilgili bilgileri görebilmek için *Capture* menüsünden *Clear Statistics* komutuna tıklamamız yeterlidir.

Genel olarak bütün network adaptörleri aşağıdaki istatistik bilgilerini gösterebilmektedirler. Eğer bazı istatistik bölümlerinde değer olarak Unsupported görünüyorsa network adaptörünün bu istatistiği desteklemediği anlamına gelir.

Network Address 1

Bir network oturumunda taraflardan birincisine ait network adresidir.

Network Address 2

Bir network oturumunda taraflardan ikincisine ait network adresidir.

1 --> 2

Network Address 1 kolonunda listelenen adreslerden **Network Address 2** kolonunda listelenen adreslere gönderilen frame'lerin sayısıdır.

1 <-- 2

Network Address 2 kolonunda listelenen adreslerden **Network Address 1** kolonunda listelenen adreslere gönderilen frame'lerin sayısıdır.

C. Station Statistics: Bilgisayarımıza gelen ve bilgisayarımızdan giden frame'lerin istatistiklerini gösteren bölüm.

Network Address

Frame'lerin capture edildiği bilgisayarın network adaptör adresi.

Frames Sent

Network Address sütununda listelenen adreslerden biri tarafından gönderilen frame'lerin sayısı.

Frames Rcvd

Network Address sütununda listelenen adreslerden biri tarafın→

dan alınan frame'lerin sayısı.

Bytes Sent

Network Address sütununda listelenen adreslerden biri tarafından gönderilen byte'ların sayısı.

Bytes Rcvd

Network Address sütununda listelenen adreslerden biri tarafından alınan byte'ların sayısı.

Directed Frames Sent

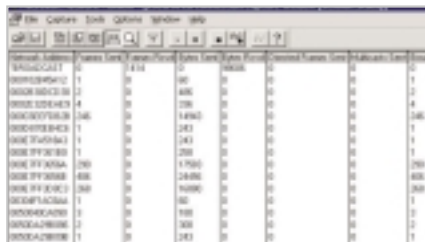
Network adresinden gönderilen Broadcast ve Multicast olmayan frame'lerin sayısı.

Multicasts Sent

Network Address sütunundaki adreslerin "FFFFFFFFFFFF" kullanarak belli bir grup bilgisayara gönderdikleri frame'lerin gönderilme sayısı.

Broadcasts Sent

Network Address sütunundaki adreslerin network'teki bilgisayarlara gönderdikleri frame'lerin gönderilme sayısı.

Resim 9: Gelen ve giden frame'lerin istatistikleri.

Network Card	Bytes Sent	Bytes Rcvd	Directed Frames Sent	Multicasts Sent	Broadcasts Sent
Network Card 1	1	1	1	1	1
Network Card 2	1	1	1	1	1
Network Card 3	1	1	1	1	1
Network Card 4	1	1	1	1	1
Network Card 5	1	1	1	1	1
Network Card 6	1	1	1	1	1
Network Card 7	1	1	1	1	1
Network Card 8	1	1	1	1	1
Network Card 9	1	1	1	1	1
Network Card 10	1	1	1	1	1
Network Card 11	1	1	1	1	1
Network Card 12	1	1	1	1	1
Network Card 13	1	1	1	1	1
Network Card 14	1	1	1	1	1
Network Card 15	1	1	1	1	1
Network Card 16	1	1	1	1	1
Network Card 17	1	1	1	1	1
Network Card 18	1	1	1	1	1
Network Card 19	1	1	1	1	1
Network Card 20	1	1	1	1	1
Network Card 21	1	1	1	1	1
Network Card 22	1	1	1	1	1
Network Card 23	1	1	1	1	1
Network Card 24	1	1	1	1	1
Network Card 25	1	1	1	1	1
Network Card 26	1	1	1	1	1
Network Card 27	1	1	1	1	1
Network Card 28	1	1	1	1	1
Network Card 29	1	1	1	1	1
Network Card 30	1	1	1	1	1
Network Card 31	1	1	1	1	1
Network Card 32	1	1	1	1	1
Network Card 33	1	1	1	1	1
Network Card 34	1	1	1	1	1
Network Card 35	1	1	1	1	1
Network Card 36	1	1	1	1	1
Network Card 37	1	1	1	1	1
Network Card 38	1	1	1	1	1
Network Card 39	1	1	1	1	1
Network Card 40	1	1	1	1	1
Network Card 41	1	1	1	1	1
Network Card 42	1	1	1	1	1
Network Card 43	1	1	1	1	1
Network Card 44	1	1	1	1	1
Network Card 45	1	1	1	1	1
Network Card 46	1	1	1	1	1
Network Card 47	1	1	1	1	1
Network Card 48	1	1	1	1	1
Network Card 49	1	1	1	1	1
Network Card 50	1	1	1	1	1
Network Card 51	1	1	1	1	1
Network Card 52	1	1	1	1	1
Network Card 53	1	1	1	1	1
Network Card 54	1	1	1	1	1
Network Card 55	1	1	1	1	1
Network Card 56	1	1	1	1	1
Network Card 57	1	1	1	1	1
Network Card 58	1	1	1	1	1
Network Card 59	1	1	1	1	1
Network Card 60	1	1	1	1	1
Network Card 61	1	1	1	1	1
Network Card 62	1	1	1	1	1
Network Card 63	1	1	1	1	1
Network Card 64	1	1	1	1	1
Network Card 65	1	1	1	1	1
Network Card 66	1	1	1	1	1
Network Card 67	1	1	1	1	1
Network Card 68	1	1	1	1	1
Network Card 69	1	1	1	1	1
Network Card 70	1	1	1	1	1
Network Card 71	1	1	1	1	1
Network Card 72	1	1	1	1	1
Network Card 73	1	1	1	1	1
Network Card 74	1	1	1	1	1
Network Card 75	1	1	1	1	1
Network Card 76	1	1	1	1	1
Network Card 77	1	1	1	1	1
Network Card 78	1	1	1	1	1
Network Card 79	1	1	1	1	1
Network Card 80	1	1	1	1	1
Network Card 81	1	1	1	1	1
Network Card 82	1	1	1	1	1
Network Card 83	1	1	1	1	1
Network Card 84	1	1	1	1	1
Network Card 85	1	1	1	1	1
Network Card 86	1	1	1	1	1
Network Card 87	1	1	1	1	1
Network Card 88	1	1	1	1	1
Network Card 89	1	1	1	1	1
Network Card 90	1	1	1	1	1
Network Card 91	1	1	1	1	1
Network Card 92	1	1	1	1	1
Network Card 93	1	1	1	1	1
Network Card 94	1	1	1	1	1
Network Card 95	1	1	1	1	1
Network Card 96	1	1	1	1	1
Network Card 97	1	1	1	1	1
Network Card 98	1	1	1	1	1
Network Card 99	1	1	1	1	1
Network Card 100	1	1	1	1	1

D. Total Statistics: Capture işleminin başlamasından bu yana bilgisayarımıza gelen ve bilgisayarımızdan giden frame'lerin özet istatistiklerini gösteren bölüm.

Network Statistics

Capture işlemi başlatıldığından beri Network Monitor'un kurulu olduğu bilgisayardan gönderilen ve bu bilgisayara gelen toplam trafiğin sayısı ile ilgili istatistiklerdir.

- Local makine için gönderilen ve gelen frame'lerin sayısı.
- Local makine için gönderilen ve gelen broadcast'lerin toplam sayısı.
- Local makine için gönderilen ve gelen multicast'lerin toplam sayısı.
- Local makine için gönderilen ve gelen toplam byte'ların sayısı.
- Drop olmuş frame'lerin toplam sayısı.
- Network durumu; Ethernet network'lerinde her zaman için Normal durumundadır. Token Ring network'lerinde ise local olarak token'ın durumunu gösterir.

Captured Statistics

Mevcut Capture işlemine toplam istatis-

tikleri gösterir.

- Capture edilmiş toplam frame'ler.
- Geçici olarak kullanılan Capture dosyasındaki frame'lerin toplam sayısı.
- Buffer size'ı aştığı drop olmuş toplam frame'lerin sayısı.
- Capture edilmiş toplam byte.
- Geçici olarak kullanılan Capture dosyasındaki frame'lerin toplam byte'ı.
- Kullanılan Buffer alanının yüzdesi.
- Network Monitor'un drop ettiği frame'lerin sayısı.

Per Second Statistics

Capture edilen Frame'ler için saniye başına düşen ortalama istatistikleri gösterir. Bu ekrandaki istatistikler Capture filter tarafından dışlanan frame'ler dahil bütün frame'leri içerir.

- Capture işlemi başladığından beri saniye başına düşen ortalama frame sayısı.
- Capture işlemi başladığından beri saniye başına düşen ortalama byte sayısı.
- Capture işlemi başladığından beri saniye başına düşen ortalama broadcast mesajlarının sayısı.
- Capture işlemi başladığından beri saniye başına düşen ortalama multicast mesajlarının sayısı.
- Network Monitor'un yüzde kullanım istatistikleri. Bu istatistik o andaki Capture işleminin network adaptörünün kapasitesinin yüzde olarak ne kadarını kullandığını gösterir.

Network Card (MAC) Statistics

Bu istatistikler Capture işlemi başladığından beri network adaptörüne gelen bütün network aktivitesini gösterir.

- Network adaptörü tarafından detect edilmiş toplam frame'ler.
- Network adaptörü tarafından detect edilmiş broadcast'ler.
- Network adaptörü tarafından detect edilmiş toplam multicast'ler.
- Network adaptörü tarafından detect edilmiş toplam byte.

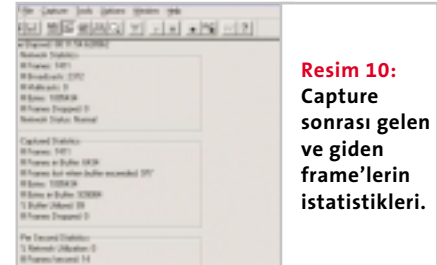
Network Card (MAC) Error Statistics

Bu istatistikler Capture işlemi başladığından beri network adaptörünü ilgilendiren bütün error'ları network aktivitesini gösterir.

- Cyclical redundancy check (CRC) için olması gereken size'in gelen CRC size ile uyuşmadığı durumlarda oluşan hataların sayısıdır.
- Network adaptörün detect ettiği fakat Network Monitor yeterli buffer alanı

sağlayamadığı için drop olan frame'lerin sayısı.

- Network adaptörün detect ettiği fakat hardware problemlerinden dolayı drop olan frame'lerin sayısı.

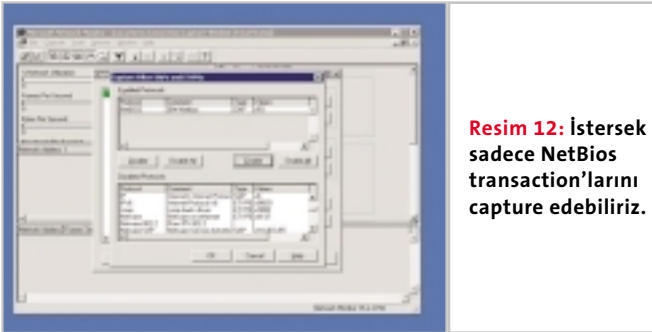
Resim 10: Capture sonrası gelen ve giden frame'lerin istatistikleri.

Network Card	Bytes Sent	Bytes Rcvd	Directed Frames Sent	Multicasts Sent	Broadcasts Sent
Network Card 1	1	1	1	1	1
Network Card 2	1	1	1	1	1
Network Card 3	1	1	1	1	1
Network Card 4	1	1	1	1	1
Network Card 5	1	1	1	1	1
Network Card 6	1	1	1	1	1
Network Card 7	1	1	1	1	1
Network Card 8	1	1	1	1	1
Network Card 9	1	1	1	1	1
Network Card 10	1	1	1	1	1
Network Card 11	1	1	1	1	1
Network Card 12	1	1	1	1	1
Network Card 13	1	1	1	1	1
Network Card 14	1	1	1	1	1
Network Card 15	1	1	1	1	1
Network Card 16	1	1	1	1	1
Network Card 17	1	1	1	1	1
Network Card 18	1	1	1	1	1
Network Card 19	1	1	1	1	1
Network Card 20	1	1	1	1	1
Network Card 21	1	1	1	1	1
Network Card 22	1	1	1	1	1
Network Card 23	1	1	1	1	1
Network Card 24	1	1	1	1	1
Network Card 25	1	1	1	1	1
Network Card 26	1	1	1	1	1
Network Card 27	1	1	1	1	1
Network Card 28	1	1	1	1	1
Network Card 29	1	1	1	1	1
Network Card 30	1	1	1	1	1
Network Card 31	1	1	1	1	1
Network Card 32	1	1	1	1	1
Network Card 33	1	1	1	1	1
Network Card 34	1	1	1	1	1
Network Card 35	1	1	1	1	1
Network Card 36	1	1	1	1	1
Network Card 37	1	1	1	1	1
Network Card 38	1	1	1	1	1
Network Card 39	1	1	1	1	1
Network Card 40	1	1	1	1	1
Network Card 41	1	1	1	1	1
Network Card 42	1	1	1	1	1
Network Card 43	1	1	1	1	1
Network Card 44	1	1	1	1	1
Network Card 45	1	1	1	1	1
Network Card 46	1	1	1	1	1
Network Card 47	1	1	1	1	1
Network Card 48	1	1	1	1	1
Network Card 49	1	1	1	1	1
Network Card 50	1	1	1	1	1
Network Card 51	1	1	1	1	1
Network Card 52	1	1	1	1	1
Network Card 53	1	1	1	1	1
Network Card 54	1	1	1	1	1
Network Card 55	1	1	1	1	1
Network Card 56	1	1	1	1	1
Network Card 57	1	1	1	1	1
Network Card 58	1	1	1	1	1
Network Card 59	1	1	1	1	1
Network Card 60	1	1	1	1	1
Network Card 61	1	1	1	1	1
Network Card 62	1	1	1	1	1
Network Card 63	1	1	1	1	1
Network Card 64	1	1	1	1	1
Network Card 65	1	1	1	1	1
Network Card 66	1	1	1	1	1
Network Card 67	1	1	1	1	1
Network Card 68	1	1	1	1	1
Network Card 69	1	1	1	1	1
Network Card 70	1	1	1	1	1
Network Card 71	1	1	1	1	1
Network Card 72	1	1	1	1	1
Network Card 73	1	1	1	1	1
Network Card 74	1	1	1	1	1
Network Card 75	1	1	1	1	1
Network Card 76	1	1	1	1	1
Network Card 77	1	1	1	1	1
Network Card 78	1	1	1	1	1
Network Card 79	1	1	1	1	1
Network Card 80	1	1	1	1	1
Network Card 81	1	1	1	1	1
Network Card 82	1	1	1	1	1
Network Card 83	1	1	1	1	1
Network Card 84	1	1	1	1	1
Network Card 85	1	1	1	1	1
Network Card 86	1	1	1	1	1
Network Card 87	1	1	1	1	1
Network Card 88	1	1	1	1	1
Network Card 89	1	1	1	1	1
Network Card 90	1	1	1	1	1
Network Card 91	1	1	1	1	1
Network Card 92	1	1	1	1	1
Network Card 93	1	1	1	1	1
Network Card 94	1	1	1	1	1
Network Card 95	1	1	1	1	1
Network Card 96	1	1	1	1	1
Network Card 97	1	1	1	1	1
Network Card 98	1	1	1	1	1
Network Card 99	1	1	1	1	1
Network Card 100	1	1	1	1	1

meyeceğimiz sayıda çok sistem tarafından gönderilen frame'leri yakalamış oluruz. Bu analizimizi oldukça zorlaştırır ve vakit kaybına neden olur. Oysa ki, sadece NetBios trafiğini takip etmek üzere yaratacağımız bir filtreleme sayesinde spesifik olarak sadece NetBios transaction'larını Capture edebiliriz.

Bunun için sırasıyla şu konfigürasyonu yapmamız yeterlidir;

1. Network Monitor açılır.
2. *Capture* menüsü üzerinde *Filter* seçeneği tıklanır.
3. Network Monitor'ün nonpromiscuous versiyonu (Windows Server 2003 ile beraber gelen) kullanılıyorsa Microsoft Network Monitor security dialog kutusunda OK'e basılır.
4. Açılan pencerede SAP/ETYPES=Any SAP or Any ETYPE tıklanır.
5. *Edit / Disable All* tıklanır ve default olarak seçili olan tüm protokollerin disable olması sağlanır.
6. *Disabled Protocols* listesinde *NetBios* seçilir ve *Enable* tıklanır.
7. *Capture Filter SAPs and ETYPES* diyalog kutusunu kapatmak için OK'e tıklanır.
8. *Capture Filter* diyalog kutusunu kapatmak için OK'e tıklanır.
9. *Start*, *stop* ve *View the Capture* butonlarına basılarak Capture filtreleme işlemi gerçekleştirilir.
10. The Network Monitor Capture Summary penceresi Capture edilen frame'lerin özet bilgilerini gösteren penceredir.

Resim 12: İstersek sadece NetBios transaction'larını capture edebiliriz.

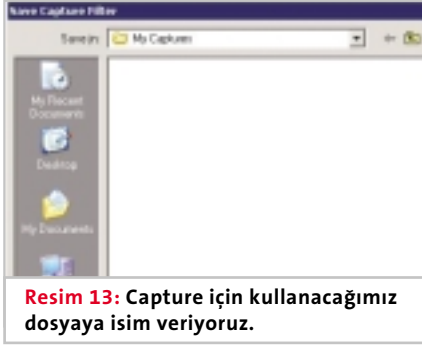
b) Adres ile Filtreleme

Kendi bilgisayarımızdan diğer bilgisayarlara giden ya da diğer bilgisayarlardan bizim bilgisayarımıza gelen network trafiğini de Capture filtreleme ile monitor edebiliriz. Bunun için Adres bazında Capture Filtreleme kullanılır. Bu şekilde 4 adres çiftini aynı anda monitor edebiliriz.

Bir adres çifti yaratmak için şu bilgilere sahip olmamız gerekir.

1. Aralarındaki network trafiği monitor edilecek olan 2 bilgisayarın adresleri.
2. Monitor edilmek istenen trafiğin yönü (örneğin; 1. bilgisayardan 2. bilgisayara)
3. INCLUDE veya EXCLUDE seçenekleri, Network Monitor'ün birden fazla filtreleme söz konusu olduğunda hangisini baz alarak nasıl bir sonuç vereceğini belirlemek için kullanılır.

Capture Filtre kutusunda hangi opsiyon görünürse görünsün, *Exclude* seçeneği her zaman önceliklidir. Bu yüzden *Exclude* ve *Include* seçeneklerinden her ikisini de içeren filtreleme işleminde bir frame exclude durumu ile karşılaşır, bu frame exclude edilerek *Include* durumu göz ardı edilir. Örneğin comp1 makinesinden gelen trafiği Capture etmek istersek ama comp1 makinesinden comp2 makinesine giden trafiği bu Capture işleminin dışın→

Resim 13: Capture için kullanacağımız dosyaya isim veriyoruz.

da tutmak istersek, *Address Expression* bölümünde şöyle bir ayarlama yapmamız gerekir.

```
include Comp1 <----> Any
exclude Comp1 <----> Comp2
```

Eğer INCLUDE seçeneğini kullanmayı tercih etmez isek , Comp1 <----> Any implicitly (dolaylı) olarak kullanılmış olur.

MAC Adresini Öğrenmek (Media Access Control Address)

Monitor edilecek bilgisayar çalışır durumda iken,

1. MS-DOS tabanlı network istemcilerinde, istemci bilgisayarında komut satırında MSD çalıştırılarak.

2. Windows for Workgroups 3.11 (TCP/IP kurulu), komut satırında IPCONFIG /ALL komutu çalıştırılarak.

3. Windows 95 kurulu bilgisayarlarda komut satırında WINIPCFG komutu çalıştırılarak.

4. MacOS, işletim sistemine sahip bilgisayarlarda Appletalk Control Panel'i açılır, Edit menüsünden *User Mode* seçilir ve *Advanced* olarak değiştirilir. Appletalk Control Panel'deki *Info* butonu kullanılabilir hale gelir. MAC adresi bu butondan öğrenilebilir.

5. Windows NT'de, local konsolda şu opsiyonlardan biri sayesinde öğrenilebilir:

a. Komut satırında NET CONFIG SERVER komutu çalıştırılarak.

b. Komut satırında IPCONFIG /ALL komutu çalıştırılarak.

c. Komut satırında IPXROUTE config komutu çalıştırılarak.

d. Komut satırında arp -a komutu çalıştırılarak.

e. Windows NT Resource Kit'te Getmac.exe çalıştırılarak.

f. WinMSD

g. Windows NT'de uzaktan Windows NT Resource Kit'teki Getmac.exe çalıştırılarak.

c) "Data Pattern" ile Filtreleme

Spesifik bir data pattern'i belirleyerek, bu spesifik pattern'i oluşturan hexadecimal ya da ASCII data'ları içeren frame'leri Capture edebiliriz. Frame'ler için arama yapılırken bu spesifik pattern'i kullanabiliriz.

"Pattern Match" penceresi

Bu pencerede belirlenen hexadecimal ya da ASCII data değerleri sayesinde sadece bu data pattern'lerini içeren frame'ler Capture edilebilir. Bu belirlenen pattern'in frame'in başlangıcında mı yoksa başlangıçtan itibaren kaç byte'tan sonra geldiği bilgisi buraya girilir. Buradaki controller şunlardır.

Pattern (Şablon): Frame'leri Capture ederken kullanılacak Hexadecimal ya da ASCII data pattern'idir.

Hex: Belirlenen pattern'in Hexadecimal formatta olması durumunda kullanılır. Varsayılan seçenektir.

ASCII: Belirlenen pattern'in ASCII formatta olması durumunda kullanılır.

Offset (in hex): Aramanın başlayacağı Hexadecimal sayıdır. Network Monitor bu sayıyı From Start Of Frame ya da From End Of Topology Header seçeneğine göre dikkate alır.

From Start of Frame: Belirlenen pattern Frame'in başlangıcından itibaren aranacaktır. Bu default seçenektir.

From End of Topology Header: Belirlenen pattern Topoloji Header'ının sonundan itibaren aramaya başlanır.

WAN Ortamındaki Bilgisayarları İzlemek

LAN ortamında Network Monitor'ün kurulu olduğu bilgisayardan bu bilgisayar ile bağlı olduğu tüm fiziksel networkteki bilgisayarlar arasındaki trafiği monitor edebiliyorduk. Ancak bazı durumlarda bizden Router'lar ile ayrılmış iki ayrı network'ü (WAN) izlememiz beklenebilir. Bu durumlarda biz IT profesyonellerinin yapması gereken Network Monitor'ün kurulu olduğu bilgisayar ile bu bilgisayara en yakın Router arasındaki trafiği analiz etmektir. Analiz sonucu paketlerin Router'lar arasında drop olduğu sonucuna varırsak bunu önlemek ve her iki Router üzerinden tracing yapabilmek için her iki bilgisayar üzerindeki sistem saatlerini senkronize etmemiz gerekecektir. Aşağıdaki sistem saatlerinin senkronizasyon adımları sıralanmıştır:

1. Sistem saatinin senkronize olacağı karşı

bilgisayar seçilir.

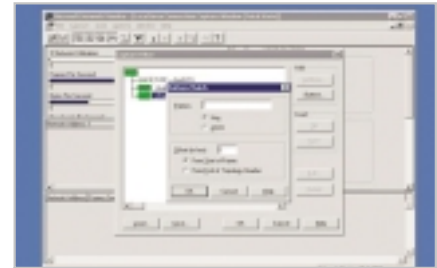
2. Diğer bilgisayar üzerindeki komut satırında şu komut çalıştırılır:

```
net time \\ComputerName /set
/yes
```

"ComputerName" adım 1. deki karşı bilgisayarın adıdır.

3. Her iki bilgisayarın komut satırında Time komutu çalıştırılarak sistem saatlerinin senkronize olduğu kontrol edilir.

4. Trace işlemine yeniden başlanır.

Resim 14: Sadece belli data pattern'lerini içeren frame'ler capture ediliyor.

3. Capture Triggers

Capture Trigger yani Capture Tetikleme işlemi Network Monitor'ün networkteki herhangi bir event'e otomatik olarak cevap vermesidir. Default kurulumda herhangi bir Trigger ayarlanmış değildir. Capture Trigger kullanıcının ihtiyaçlarına göre daha sonradan ayarlanabilen bir opsiyondur.

Trigger Tipleri

Network Monitor, Capture buffer'ın ne kadarının dolduğunu, belli bir şablon data (pattern) monitor edilip edilmediğini algılayabilir. Bu ve benzeri kriterleri Capture Trigger sayesinde oluşturabilir ve Network Monitor'ün bu kriterlere göre otomatik hareket etmesini ve işlemler yapmasını sağlayabiliriz. Örneğin Network Monitor sizin daha önceden belirlediğiniz bir şablona uygun bir Frame ile karşılaştığında yine önceden belirlenen bir trigger'ın çalışmasını sağlayabilirsiniz. Bu şablon bir ASCII ya da bir hexadecimal string içerebilir. Capture buffer büyüklüğünün belli bir orana geldiğinde devreye giren bir trigger da konfigüre edebiliriz. Network Monitor'ün frame'lerde belirlediğiniz şablonlar için arama yaparken frame'in başından ya da sonundan aramaya başlaması için de ayarlamalar bulunmaktadır. Default olarak Network Monitor şablonları frame'in tümünde arar.

Trigger İşlemleri

Belirlediğimiz Trigger kriterlerine uygun durumlar ortaya çıktığında hangi eylemlerin devreye gireceğini seçebiliriz:

- Bilgisayarın beep sesi vermesi
- Network Monitor'ün Capture işlemini sona erdirmesi
- Önceden belirlenen bir komutun çalıştırılması

Bir programın çalışmasını tetiklemek için programın ismi ve çalıştırılacağı path'i girmemiz gerekir ya da bu işlemi browse penceresini kullanarak programın dosyasını gösterebiliriz. Copy gibi bir MS-DOS komutunu kullanabilmek için ise CMD /K ile birlikte kullanmak istediğimiz komutu yazabiliriz.

Capture Trigger ayarları

1. Network Monitor açılır
2. Kullanılmak istenen network adaptörü seçilir.
3. *Capture* menüsündeki *Trigger* tıklanır.
4. Aşağıdaki Trigger kriterlerinden biri seçilir:
 - Belli bir ASCII veya hexadecimal string'in capture edilen frame'de bulunması halinde trigger'ın çalışmaya başlaması için Pattern match seçilir. Pattern kutusuna Network Monitor'ün algılamasını istediğiniz şablonun hexadecimal veya ASCII string'i girilir. Eğer istenirse Network Monitor'ün şablonu nerede arayacağı da belirtilebilir.
 - Buffer doluluk oranı yüzde olarak belli bir seviyeye ulaştığında trigger'ın devreye girmesini sağlayabiliriz. Bunun için diyalog kutusundaki Buffer Space bölümünde buffer doluluk oranı yüzde olarak belirlenir.
 - Network Monitor'ün buffer doluluk oranı belli bir seviyenin üstüne çıktıktan sonra bir frame içerisinde daha önceden belirlediğimiz bir şablonu aramaya başlamasını istiyorsak Buffer Space ve Pattern Match bölümlerini buna uygun olarak istediğimiz şekilde doldurabiliriz.
 - Arama sonucu spesifik bir Pattern, frame içerisinde bulunduktan sonra Buffer oranı full olduysa bu durum için de Network Monitor için bir trigger ayarlayabiliriz.

Ayarladığımız bu Trigger'lerden vazgeçmek için ayarları set ettiğimiz bölümde *Nothing*'i tıklamamız yeterlidir.

Trigger Eylemleri

- Bilgisayardan bip sesi gelmesi için *Audible Signal Only* seçilir.
- Capture işlemini durdurmak için *Stop Capture* seçilir
- Bir programın çalışmasını tetiklemek için programın ismi ve çalıştırılacağı path'i girmemiz gerekir ya da bu işlemi browse penceresini kullanarak programın dosyası gösterilir. Copy gibi bir MS-DOS komutunu kullanabilmek için ise CMD /K ile birlikte kullanmak istediğimiz komutu yazılır.

Murat Bayraktar, murat.bayraktar@netron.com.tr

İlker Sabuncu, ilker.sabuncu@netron.com.tr

» 5 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Ashampoo Audio Rip & Burn 1.60

Dönüştür, CD'ye bas

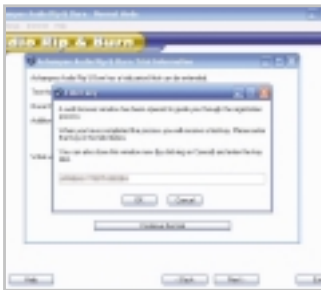
Müzik CD'lerinin sabit diske aktarılması, dosyaların farklı biçimlere dönüştürülmesi, müzik veya MP3 CD'lerinin oluşturulması bu program sayesinde, sorun olmaktan çıkıyor.

■ CHIP'in sizler için tam sürümünü sunduğu Ashampoo Audio Rip & Burn, yukarıda bahsettiğimiz işlemlerin tamamını tek bir çatı altında ve oldukça kullanışlı bir şekilde sunuyor. Müzik dosyalarını almak, yazmak ve dönüştürmek için kullanabileceğiniz Ashampoo Audio Rip & Burn sahip olduğu anlaşılır arayüzü ve çalışma modları sayesinde hem ileri seviyeli hem de yeni başlayanlar için kullanışlı. Normal Mode yeni başlayan kullanıcılar ve Expert Mode ise adından da anlaşılabilirceği gibi ileri seviyeli kullanıcılar için uygun. Program Extract, Burn ve Convert olmak üzere toplam üç modüle sahip. Bunlardan *Extract audio files from an Audio CD* komutunu kullanarak müzik CD'lerini doğrudan sabit diskinize kaydedebilirsiniz. İkinci olarak *Burn an Audio CD or MP3 CD* ile de herhangi bir CD çalardaki dinleyebileceğiniz müzik ve MP3 CD'leri oluşturabilirsiniz. Bunun haricinde WAV, MP3, Ogg Vorbis ve Flac biçimindeki dosyaları da herhangi bir eklentiye gerek kalmadan müzik CD'lerine yazabilirsiniz. *Convert Files* ise Ashampoo Audio Rip & Burn'un en önemli işlevi. Bunu kullanarak müzik dosyalarının biçimini, bit oranı ya da frekansı gibi parametrelerini değiştirerek saklayabilirsiniz.

Ashampoo Audio Rip & Burn'un tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1 Tam sürüm anahtarı ve çalışma modları

Tam sürüm anahtarı için, internet bağlantısı kuruluken *Internet / Get Full Version Key For Free*'i seçin ve *Obtain a FREE full version key* komutuna tıklayın. Gelen web sayfasında formu doldurun. Ancak buraya gireceğiniz e-posta adresinizin doğru olmasına dikkat etmelisiniz. E-posta ile gönderilen ürün anahtarını, *Internet / Get Full Version Key For*

Free / Enter Key komutu ile ekrana gelen pencereye girmeli ve *Tamam* düğmesine tıklamalısınız.

Ashampoo'yu iki farklı çalışma modunda kullanabilirsiniz: *Settings* menüsünden değiştirebileceğiniz ve bu modlardan "Normal" ile çalışırken ayrıntılı açıklamalar ekrana gelir. Bu, daha çok müzik dosyaları ve farklı biçimler ile parametreleri hakkında bilgisi olmayan kullanıcılar için uygun. "Expert" modunda ise daha az açıklama ekrana geliyor ve seçenekler daha az. Eğer tecrübeliyse Expert modunda çalışmalısınız.

2 Müzik CD'lerinin kaydedilmesi

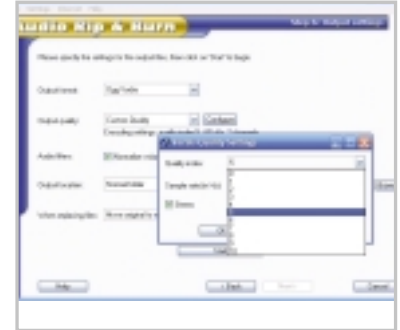
Extracting Audio File fonksiyonu müzik CD'lerindeki parçaların alınmasını ve bunların farklı biçimlerde sabit diske (WAV, Ogg Vorbis veya FLAC) kaydedilmesini sağlar. Şimdi müzik CD'nizi sürücüye yerleştirdikten sonra *Extract audio files from an Audio CD* düğmesine tıklayın. İlk adım olan okuma seçeneklerinde kullanılacak olan sürücüyü ve okuma hızını belirlemelisiniz. Ayrıca *Fetch CD information from internet music database* seçeneğini kullanarak şarkıcı ve şarkı isimleri gibi bilgilerin de otomatik olarak kaydedilmesini sağlayabilirsiniz. İki kere *Next* düğmesine tıklayarak CD'nin incelenmesini ve şarkı bilgilerinin internetten alınmasını sağlayın. Açılan pencereden istediğiniz parçaları seçtikten sonra bir kere daha *Next* düğmesine tıklayın. Şimdi karşınıza gelen çıkış seçenekleri başka bir başlık altında inceleneceği için burada atlıyoruz. Son olarak çıkartılan parçaların kaydedilecekleri yeri de seçtikten ve ayarları son bir kere daha kontrol ettikten sonra *Start* düğmesine tıklayarak işlemi başlatabilirsiniz.

3 Dosyaların kaydedilme seçenekleri

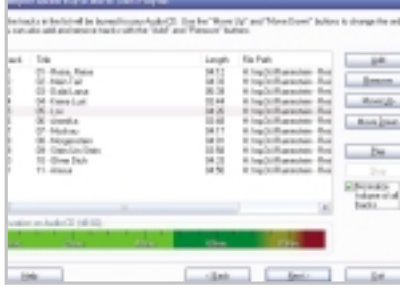
İlk adım CD'deki parçaların hangi biçimde kaydedileceğini belirlemek. Ogg Vorbis, MP3 ile aynı boyutta ama daha kaliteli dosyalar sunarken, eklenti gerektiriyor. WAV ise mükemmel kalitesi ve büyük boyut demek. FLAC, WAV ile aynı kalitede, ancak daha küçük dosyalar oluşturuyor ve eklenti gerektiriyor.

İkinci adım kalite seçimi. En yüksek kalite CD Quality, ardından Good Quality ve Medium Quality geliyor. Low Quality'de ise dosyada büyük bozulmalar olabilir. Sonuncu seçenekte *Sample Rate* ve *Quality Index* değerlerini kendiniz belirleyebilirsiniz. Kalite indeksi, kodlama kalitesini belirtiyor ve "5" derecesi yeterli. *Sample Rate* için de benzer bir durum geçerli. *Stereo* seçeneğinin ve *Next*'e basıp ulaşabileceğiniz *Normalize volume* seçeneğinin işaretli olmasına dikkat edin.

4

Müzik ve MP3 CD'si yazarken

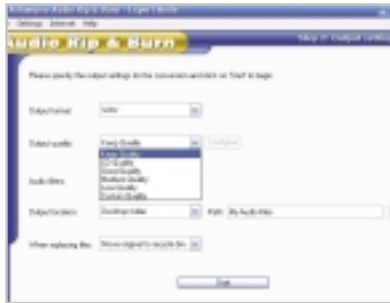

Burn an Audio CD and MP3 CD komutunu kullanarak standart bir CD oynatıcıda dinleyebileceğiniz müzik CD'leri veya MP3 desteğine sahip CD veya DVD oynatıcılarda çalışabileceğiniz MP3 CD'leri oluşturabilirsiniz. Kullanacağınız MP3'lerin kalitelerine göre

değişiklik gösterse de standart değerler ile bir CD'ye yaklaşık olarak 12 saat müzik kopyalayabilirsiniz. Müzik CD'si oluşturmak için *Create An Audio CD* düğmesine tıklayın. Şimdi ekrana gelen pencereden CD'ye yazmak istediğiniz şarkıları seçmek için *Add* düğmesine tıklayın ve takip eden pencereden seçin. Ardından şarkıların sıralarını değiştirmek için *Move Up* ve *Move Down* düğmelerini kullanabilir ve yanlışlıkla eklediğiniz bir parçayı listeden çıkartmak için de seçtikten sonra *Remove* düğmesine tıklayabilirsiniz. CD'deki tüm parçaların ses şiddetlerinin eşitlenmesi için *Normalize volume of all tracks* seçeneğini de işaretlemeyi unutmayın. Son olarak şarkı listesini ve pencerenin altındaki süre çubuğunu kontrol ettikten sonra *Next* düğmesine tıklayın. Şimdi ekrana gelen pencereden yazma seçeneklerini ayarladıktan sonra *Write CD* düğmesine tıklayarak yazma işlemini başlatabilirsiniz.

5

Dosya biçimleri arasında dönüşüm

Program, WAV, Ogg Vorbis ve FLAC biçimleri arasında dönüşüm yapabiliyor. Ayrıca WMA biçimindeki dosyaları da yukarıda bahsedilen biçimlere dönüştürebiliyor ancak tam tersini yapamıyor. Ayrıca müzik dosyalarını, sadece parametrelerini değiştirerek aynı

biçimde de saklayabilirsiniz. Müzik dosyalarınızı sadece 5 adımda farklı bir biçime dönüştürebilirsiniz ancak çıkış biçimi için *Custom Quality* seçeneğini kullanacak olursanız bir adım fazla olacaktır. Buradaki seçenekleri ve anlamlarını 3. adım olan *Dosyaların kaydedilme seçenekleri* altında bulabilirsiniz. Bunun için ilk olarak *Convert Files* düğmesine tıklayın ve *Add* düğmesini kullanarak dönüştürmek istediğiniz şarkıları seçin. Ardından yukarıda anlatıldığı gibi çıkış biçimini, çıkış kalitesini, ses şiddetinin normalizasyonu ve yeni dosyaların kaydedilecekleri yeri belirleyebilirsiniz. Programın, dosyayı kaydetmeye çalıştığı sırada aynı isimli farklı bir dosya karşılaşırsa ne yapması gerektiğini ise *When Replacing Files* açılır listesindeki seçeneklerden belirtebilirsiniz. Buna göre orijinal dosyanın silinmesini veya adının değiştirilmesini sağlayabilirsiniz.

» 6 ADIMDA KOLAY ÇÖZÜM

Serif PhotoPlus 6

Eksiksiz resim editörü

Pahalı programların sınırlı deneme sürümlerini kullanmaktan bıktıysanız ve ücret ödmeden kullanabileceğiniz profesyonel bir resim editörünün eksikliğini hissediyorsanız CHIP'in tam sürümünü verdiği PhotoPlus'ı kesinlikle denemelisiniz.

■ İster cep telefonu ile ister fotoğraf makineleri ile olsun, dijital fotoğraf teknolojisinin artık hemen her eve girmesi ile beraber tüm bilgisayarlar bir masaüstü yayıncılık merkezine dönüştü. Bilgisayara rahatlıkla aktarılabilen bu resimler üzerinde çeşitli değişiklikler yapmak, hataları düzeltmek ve yayınlamak için kullanabileceğiniz Adobe Photoshop ve Jasc PaintShop Pro başta olmak üzere birçok program var. Ancak bunların hemen hepsi oldukça pahalı programlar ve sadece ev kullanımı için bu kadar yüksek meblağlar ödemeniz gereksiz. Bir resim düzenleme yazılımına para ödmeden veya ücretsiz ama amatör programlar ile vakit kaybetmeden önce CHIP'in tam sürümünü verdiği Serif PhotoPlus 6'yı mutlaka denemelisiniz.

Evde, okulda veya işyerinizde kullanabileceğiniz bu program ile web, multimedya veya kağıt baskısı için hazırlayacağınız fotoğraflar veya resimler üzerinde çalışabilirsiniz. Ayrıca sahip olduğu entegre TWAIN desteği ile de tarayıcı veya kameralardaki fotoğrafları doğrudan programa aktarabilirsiniz. Yukarıda bahsettiğimiz profesyonel resim editörleri ile hemen hemen aynı kullanıcı arayüzüne sahip olması sayesinde alışmakta herhangi bir zorluk çekmeyeceğiniz PhotoPlus 6, sunduğu işlevler sayesinde de bu programları aratmıyor. Programda bulabileceğiniz özelliklerden bazıları ise şunlar:

Resim verme optimizasyonu, resimlerinizi kaydetmeden önce nasıl görüneceklerini kontrol etmenizi sağlar. Web animasyon aracı internette yayınlayabileceğiniz animasyonlar hazırlamanıza imkan tanır. Metin fonksiyonları, bir resim üzerine yazı eklemenizi ve bunu istediğiniz gibi biçimlendirmenize izin verir. Resim geliştirme sayesinde karanlık oda türünde renk ve histogram ayarlamaları yapabilirsiniz. Özel efekt filtreleri ile resimlerinizi üzerinde birçok değişiklik yapabilir ve deformasyon araçları ile bir seçimi veya katmanı yönlendirebilir, boyutlarını veya şeklini değiştirebilir ve perspektif kazandırabilirsiniz. Özellikle web için hazırlanan grafikleri parçalara bölebilir ve bunların her birine kendi bağlantısını veya açılır metnini ekleyebilirsiniz. PhotoPlus, bunun için gerekli olan HTML kodunu oluşturup doğrudan web tarayıcınızda görüntülemenize imkan tanıyor. Programın sahip olduğu fonksiyonların hepsi tabii ki bu kadar değil. PhotoPlus ile neler yapabileceğinizi görmek için program ile çalışmaya biraz vakit ayırmalısınız.

Serif PhotoPlus 6'nın tam sürümünü eCHIP'ten hemen yükleyebilirsiniz.

1

Resim editörüyle tanışma

Programı kullanabilmek için ilk olarak kayıt olmalısınız. Bunun için ilk çalıştırdığınızda ekrana gelen pencerede ki formu eksiksiz bir şekilde doldurun. Ardından buraya girdiğiniz e-posta adresine gönderilen ürün anahtarını girin. Artık Serif PhotoPlus 6'yı sınırsız bir şekilde kullanabilirsiniz. Programı çalıştırdığınız zaman bir sihirbaz penceresi ekrana gelir. Bunu kullanarak daha önceden kaydettiğiniz bir işi açabilir, yeni bir resim veya animasyon oluşturabilir, TWAIN arayüzünü kullanarak bağlantılı cihazlardan resim alabilir, program örneklerini görebilir veya online kaynaklara ulaşabilirsiniz. Bu açılış sihirbazına ayrıca *File / New* komutunu kullanarak da ulaşabilirsiniz. Şimdi yeni bir resim dosyası oluşturmak için *Create New* düğmesine tıklayın ve açılan pencereden yeni resmin boyutlarını çözünürlüğünü ve arka plan rengini ayarlayın. Kullanıcı arayüzü diğer resim editörleri ile oldukça benzerdir. Burada da yaygın olarak kullanılan araçların bulunduğu bir çubuk ve bunun haricinde araç özellikleri, renk paleti ve katman yöneticisi olarak adlandırabileceğimiz ayrı yönetim pencereleri de mevcut.

2

Resimler üzerinde çalışma

Bir resmi PhotoPlus ile açmak için *File/New* komutu ile ekrana gelen pencereden seçebilir veya doğrudan Sürükle - Bırak yöntemini kullanarak program penceresine taşıyabilirsiniz. PhotoPlus ile eski ve hasarlı bir resmi temizleyebilir, arka planda görünmesini istemediğiniz bir nesneyi silebilir veya resmi farklı yayın ortamları için hazır hale getirebilirsiniz. Resim üzerinde istenmeyen bir alanın kesilmesinin en kolay yolu *Crop* aracını kullanmak. Bunun için yapmanız gereken tek şey ise araç çubuğundan *Crop* simgesine, ardından seçili olan bu alana çift tıklamak. Parlaklık ve kontrast değerlerinin değiştirmek için de *Adjust / Brightness / Contrast* komutu ile ekrana gelen pencereyi kullanabilirsiniz. Resim üzerinde istediğiniz değişiklikleri yaptıktan sonra *File / Save As* komutunu kullanarak programın kendine has "SPP" veya *File Export* komutunu kullanarak herhangi bir biçimde kaydedebilirsiniz. Ancak bunun yerine *File / Export Optimizer* komutunu kullanmanız ve seçtiğiniz saklama biçimiyle ilgili ayarları yapmanız ve resme etkilerini gördükten sonra daha iyi olacaktır.

3 Resmin tamamının veya bir kısmının işlenmesi

Tüm resim editörlerinde çizim araçları kadar önemli olan bir şey varsa o da seçim araçlarıdır. Bu sayede resmin sadece belirli bölümleri üzerinde çalışabilirsiniz. PhotoPlus dörtgen, elips, serbest el ve poligon gibi standart seçim araçlarının haricinde uygulanabilir seçim araçları olarak da adlandırılan kalpten oka, dalgadan konuşma bulutuna kadar 16 farklı seçim aracına sahip. İlk olarak kullanmak istediğiniz araçlardan birini seçin, daha sonra bunun ayarlama noktalarını kullanarak istediğiniz nesneyi seçin ve son olarak üzerine çift tıklayarak seçim işlemi tamamlayın. Bunun haricinde resim üzerindeki bir rengi kullanmak üzere seçebileceğiniz *Color Selection* ve metin şeklinde seçim yapabileceğiniz *Text Selection* araçları bulunur. Seçim üzerinde hassas değişiklikler yapmak için *Select / Modify* alt menüsündeki komutları kullanabilirsiniz. Artık seçtiğiniz alan üzerinde

de istediğiniz her türlü değişikliği yapabilirsiniz. Ayrıca bu alanı [Ctrl]+[C] tuş kombinasyonunu kullanarak kopyalayabilir, [Ctrl]+[X] ile kesebilir, [Ctrl]+[V] ile yeni bir resim olarak veya [Ctrl]+[L] yardımıyla yeni bir katman olarak yapıştırabilirsiniz.

4 Özel efektler ile orijinal sonuçlar

Image menüsü altında, Brightness/Contrast, Gamma, Negative Image, Hue/Saturation/Lightness, Threshold & Grayscale gibi çok sık başvurulmuş renk ayarlama fonksiyonları mevcut ve bunları seçili bir alan veya katmana uygulayabilirsiniz. Programın sunduğu efektleri de yine *Image* menüsü altında bulabilirsiniz. Bunlar: Distortion, Noise, Emboss, Blur & Sharpen, Render, Mosaic, Edge, Solarize & Posterize ve dijital fotoğraf makinesi kullanıcılarının çok ihtiyaç duydukları Fixing Red Eye.

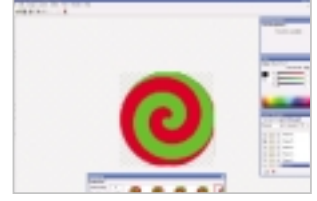
Ancak programın asıl dikkat çekici özelliği özel efektlerin hazırlanmasına imkan tanıması. Kullanıcı tanımlı filtreler, her bir resim pikselinin parlaklık değerini değiştirmek için Convolution olarak adlandırılan bir işlem kullanıyor. Filtreyi tanımlarken girdiğiniz eklenti numaraları her bir piksel tam olarak nasıl değişeceğini ve komşu piksel değerlerinin bu durumdan nasıl etkileneceğini belirler. Ancak filtrelerinizin başarılı olması için biraz zaman ayırmalı ve sonuçları adım adım kontrol etmelisiniz. Ayrıca PhotoPlus, Adobe Photoshop uyumlu eklentileri de destekliyor. Programın "Plugins" klasörü içerisinde bulunan tüm eklentiler de *Image* menüsünde ekrana

gelecektir.

5 PhotoPlus ile etkileyici animasyonlar

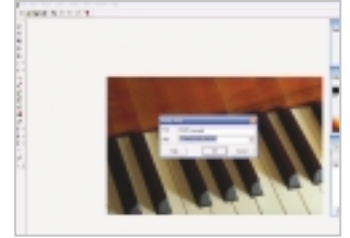
PhotoPlus ile çok kareden oluşan resimler oluşturabilir, bunlar üzerinde çalışabilir ve web tarayıcıları tarafından görüntülenebilecek hareketli GIF resimleri biçiminde kaydedebilirsiniz.

Standart çok katmanlı PhotoPlus resimleri oluşturmak için tam olarak aynı araçları ve arayüzü kullanıyorsunuz ancak animasyon önizlemesi, özel efektler ve çerçeve ayarı gibi ek kontroller için ayrı bir pencere daha ekrana geliyor. İlk olarak bir animasyon dosyası oluşturun ve ardından yeni bir çerçeve oluşturmak için *New Frame* düğmesine tıklayın. Animasyonun farklı durumlarını gösteren yeteri kadar çerçeve oluşturduktan ve bunları bir sıraya soktukten sonra dosyayı ilk olarak standart SPP dosyası olarak kaydedin ve daha sonra *Export Optimizer* aracını kullanarak GIF biçiminde kaydedin. Hazırladığınız animasyon ile ilgili tüm ayarları *Animation* penceresi üzerinden gerçekleştirebilirsiniz. Ayrıca animasyonlarınıza da çeşitli efektler uygulayabilirsiniz. Bunun için ilk olarak *Effects* düğmesine tıklayın, listeden bir efekt seçin ve istediğiniz değişiklikleri uygulayın. Son olarak animasyonunuzun sonsuz döngüde mi yoksa belirli bir sayıda mı tekrar edileceğini belirleyebilirsiniz.

6 Resimlerin internet ortamına hazırlanması

PhotoPlus, web'de yayınlanacak olan animasyonlar ve resimler için yaygın olarak kullanılan GIF, JPG ve PNG dosya biçimlerini tam olarak destekler ve *Export Optimizer* penceresi üzerinde sunduğu özel seçenekler ile istediğiniz sonuca rahatlıkla ulaşmanızı sağlar. Ancak programın en önemli web fonksiyonu ise özellikle navigasyon çubukları ve web için tıklanabilir resimler oluşturulmasını sağlayan *Image Slicing* ve *Image Maps*'tir.

Bir resmi dilimlemek için ilk olarak araç çubuğundaki *Image Slice Tool* düğmesine tıklamalısınız. Resminizi yatay dilimlemek için doğrudan, dikey olarak dilimlemek için de [Shift] tuşu basılı durumdayken tıklamalısınız. Her bir dilim için ayrı ayrı URL ve açıklama metni girmek için de üzerine sağ tuşla tıklamanız yeterli olacaktır. *Image Map* oluşturmak için de araç çubuğundaki *Image Map* aracına tıklamalı ve buradan istediğiniz bir biçimi seçmelisiniz. Son olarak istediğiniz bölümün üzerine sağ tuşla tıklayarak ve gerekli değişiklikleri yapabilirsiniz. Ancak bu tür resimleri kaydederken *Export* iletişim penceresindeki *Create HTML for Image Maps* seçeneğinin işaretli olmasına dikkat etmelisiniz.

CHIPUCU KATALOG
MART 2005

WINDOWS

224

- 1 **Windows XP:** Sistem saatinin güncel tutulması
- 2 **Windows 2000, XP:** Hatalı Aygıt Yöneticisi'nin tamiri
- 3 **Windows 2000, XP Pro:** Hizmetlerin kaynaklarının tespiti
- 4 **Windows 2000, XP:** Başboş hizmetlerin kaldırılması
- 5 **Windows XP:** Açılış menüsü ile Güvenli Kip

UYGULAMALAR

226

- 6 **Karakter Tablosu:** Metin içerisinde müzik notası kullanımı
- 7 **Access 2000, XP, 2003:** Veritabanının donatılar ile korunması
- 8 **Office XP, 2003:** Outlook kişilerindeki adreslerin Word'e aktarımı
- 9 **Excel 97, 2000, XP, 2003:** Senelik harcamaların hesaplanması
- 10 **Outlook XP, 2003:** 7 günden fazla takvim özizlemesi

İLETİŞİM&İTERNET

229

- 11 **Mozilla, Firefox:** Medya oynatıcısının doğrudan tarayıcıdan kullanımı
- 12 **Internet Explorer:** Dosyaların otomatik olarak açılmaması
- 13 **Internet Explorer:** Saklanmış parolaların başka sisteme taşınması
- 14 **Mozilla, Firefox:** Tarayıcı penceresindeki standart yazı büyüklüğü
- 15 **Firefox:** Favicons'un devamlı saklanması

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

1 Windows XP

Sistem saatinin güncel tutulması

Çalar saatinizle karşılaştırdığımız zaman görev çubuğundaki Windows XP saatinin, zaman bilgisinin düzenli olarak bir saat sunucusu ile eşitlenmesine rağmen yanlış olduğunu gördünüz.

İPUCU: Sistem tarihiniz yanlış ayarlanmış olabilir ve düzeltilmesi gerekir. Çünkü tarihin normal olmadığı durumlarda saat sunucusu ile senkronizasyon mümkün olmayacaktır. Göz önünde bulundurulması gereken ikinci bir neden ise gerekli bağlantının bir güvenlik duvarı nedeniyle kurulamaması. Söz konusu senkronizasyon işlemi için Network Time Protocol, NTP gereklidir. İlk olarak güvenlik duvarınızın bu protokole izin vermesini sağlamalısınız.

Bu iki hata kaynağının üzerinden geçtikten sonra ilk olarak saatinizin doğru olması için bir kere de manuel olarak senkronize edin. Bunun için görev çubuğundaki saat simgesine çift tıklayın ve açılan penceredeki *Internet Saati* sekmesini

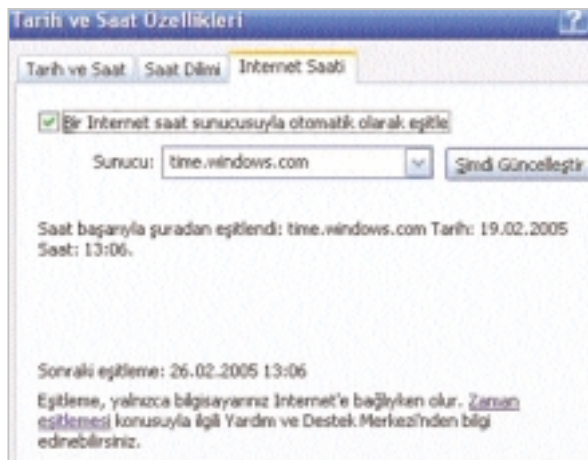
etkinleştirin. Buradaki *Bir Internet saat sunucusuyla otomatik olarak eşitle* seçeneğinin işaretli olması gerekiyor. Buradaki listeden istediğiniz bir sunucuyu kullanabilirsiniz. Son olarak, internet bağlantısı kurduktan sonra *Şimdi Güncelleştir* düğmesine tıklayarak senkronizasyon işlemi ni gerçekleştirin.

2 Windows XP

Hatalı Aygıt Yöneticisi'nin tamiri

Sisteminizdeki Aygıt Yöneticisi içi boş olarak ekrana geliyor veya çalışması için gerekli olan işlevlerin bulunamadığına dair bir hata mesajı veriyor. Muhtemelen Aygıt Yöneticisi program dosyası eskimiştir.

İPUCU: Bu durum, Aygıt Yöneticisi program kütüphanesi kayıtlarının bozulması veya Tak-Çalıştır hizmetinin kapatılması sonucunda ortaya çıkar. Çözüme kavuşturmak için ilk olarak Aygıt Yöneticisi'nin Kayıt Defteri bilgilerini güncellemelisiniz. Bunun için *Başlat* menüsündeki *Çalıştır*

1 Saat ayarı: Windows saatinizin internetteki bir saat sunucusuyla senkronizasyonunu buradan gerçekleştirebilirsiniz.

7 Access 2000, XP, 2003**Veritabanının donatılar ile korunması**

Veritabanınız için bir parola koruması kullanıyorsunuz. Ancak MDB dosyasının içeriğini görüntülemek için sadece Not Defteri bile yeterli oluyor.

İPUCU: Veritabanı dosyasını şifreleyin. Bunun için *Araçlar / Güvenlik / Veritabanı Şifrele / Şifre Çöz* komutunu çalıştırın. Ekranı gelen *Veritabanını Farklı Şifrele* penceresinden şifrelenecek olan dosyanın ismini ve saklanacağı konumu belirleyin. Eğer burada eski veritabanını seçecek olursanız *Evet* tuşuna basarak onaylamanız gereken bir uyarı penceresi ekrana gelecektir. Eğer başka bir dosya seçerseniz şifrenlenmemiş olan orijinal dosya korunacaktır.

Şifrenlenmiş bir veritabanını Access ile alıştığınız gibi kullanabilirsiniz. Ancak veriler, yazma ve okuma işlemleri sırasında şifrelenecekleri veya şifreleri çözüleceğinden dolayı bilgisayarınızın performansını olumsuz yönde etkileyebilir ve ayrıca dosyaların boyutları da daha büyük olacaktır. Ancak yazacağınız bir VBA kodu yardımıyla dosyanın şifresinin açılırken otomatik olarak çözülmesini ve kapanırken de şifrenmesini sağlayabilirsiniz. Bu durumda sadece programın açılışı ve kapanışı biraz uzun sürecektir.

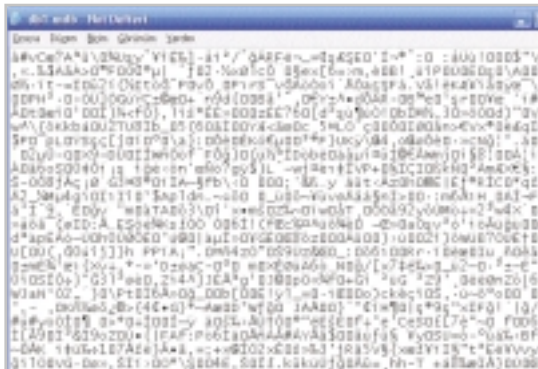
İlk olarak kaynak veritabanınızın bir güvenlik yedeğini alın. DAVET.MDB adında yeni bir dosya oluşturun. Bunun içerisinde bir form oluşturun ve bunu *Araçlar / Başlangıç / Form / Sayfa Görüntüle* açılır listesinden seçin. Formun üzerine sağ tuşla tıklayın, açılan kısayol menüsündeki *Olay Oluştur* komutunu seçin, takip eden penceredeki *Kod Oluştur* öğesini seçin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Şimdi açılan VBA Düzenleyicisi penceresine aşağıdaki kaynak kodu girin. Burada

ki "strDBSifreli" ve "strDBSifresiz" değişkenlerinin değerlerini kendi veritabanınıza uygun bir şekilde değiştirmelisiniz:

```
Option Compare Database
Dim appAccess As Access.Application
Dim strPassword As String
Const strDBSifreli = "C:\Data\Gizli.mdb"
Const strDBSifresiz = "C:\Data\GizliAcik.mdb"
Private Sub Form_Close()
On Error GoTo Err_Form_Encrypt
appAccess.CloseCurrentDatabase
appAccess.Quit
Err_Form_Encrypt:
On Error GoTo Err_Form_Close
If strPassword <> "" Then
If Dir(strDBSifreli) <> "" Then
Kill strDBSifreli

DBEngine.CompactDatabase
strDBSifresiz, strDBSifreli,
";pwd=" & strPassword, dbEncrypt
Kill strDBSifresiz
End If
Exit_Form_Close:
Set appAccess = Nothing
Exit Sub
Err_Form_Close:
MsgBox Err.Description
Resume Exit_Form_Close
End Sub
Private Sub Form_Open(Cancel As Integer)
On Error GoTo Err_Form_Open
strPassword = InputBox(Password)
If strPassword <> "" Then
Set appAccess = New Access.Application
If Dir(strDBSifresiz) <> "" Then
Kill strDBSifresiz
DBEngine.CompactDatabase
strDBSifreli, strDBSifresiz,
";pwd=", dbDecrypt, ":pwd=" & strPassword
Kill strDBSifreli
appAccess.OpenCurrentDatabase
```

7 Karakter salatası: Entegre şifreleme işlevi Access verilerinin okunmasını imkansız hale getirir.


```

strDBSifresiz, False
appAccess.Visible = True
Else
MsgBox "Parola girmediniz!"
End If
Exit_Form_Open:
Exit Sub
Err_Form_Open:
strPassword = ""
MsgBox Err.Description
Resume Exit_Form_Open
End Sub

```

Ardından VBA düzenleyicisini kapatın ve DAVET.MDB dosyasını kaydedin. Bu dosyanın bir sonraki açılışında açılıştaki olay prosedürü ve ilişkili olan script çalışır. Bu, kaynak veritabanı parolasını çözer ve bunu global strPassword değişkenine yazar. Bu prosedür şifreyi çözmek için "DBEngine.CompactDatabase strDBSifreli, strDBSifresiz, ";pwd=", dbDecrypt, ";pwd=" & strPassword" prosedürünü kullanır. Ardından "Kill" komutu ile şifrelenmiş olan kaynak dosya silinir ve "appAccess.Open CurrentDatabase strDBSifresiz, False" satırını kullanarak şifresi çözülmüş olan veritabanını açar.

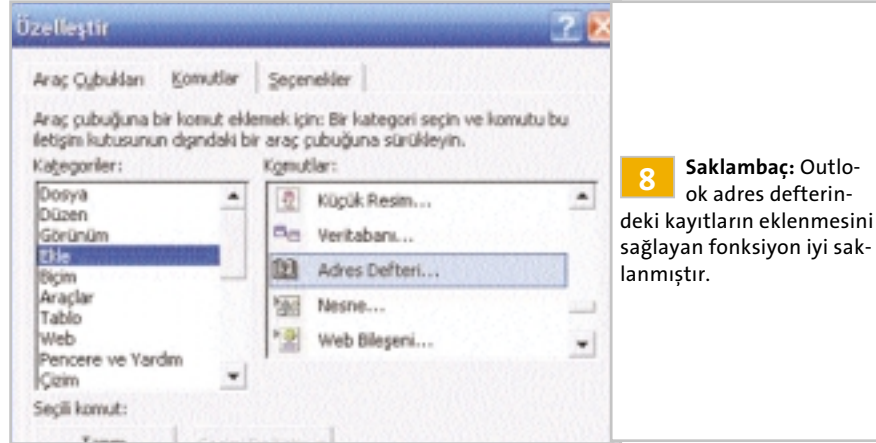
Kapanıştaki olay prosedürü ise veritabanını "DBEngine.CompactDatabase strDBSifresiz, strDBSifreli, ";pwd=" & strPassword, dbEncrypt" komutunu kullanarak otomatik olarak şifreler ve ardından herhangi bir güvenlik riski oluşturmamak için şifrelenmemiş olan kaynak dosyasını siler.

8 Office XP, 2003

Outlook kişilerindeki adreslerin Word'e aktarımı

Adres defteri olarak Outlook'u kullanıyor ve bunları, mektuplara adres olarak eklemek üzere doğrudan Word'e aktarmak istiyorsunuz.

İPUCU: Office, Windows adres defterinin yerine Office programlarında Outlook adres defterinin kullanılmasına imkan tanır. Ancak bu fonksiyon gerçekten iyi bir şekilde gizlenmiş. İlk olarak yeni bir Word dokümanı açın ve menü çubuğundaki boş bir alana farenin sağ tuşunu kullanarak tıklayın. Açılan kısayol menüsündeki **Özelleştir** komutunu çalıştırın ve takip eden iletişim penceresindeki **Komutlar** sekmesinde **Kategori** listesinden **Ekle** başlığını seçin. Ardından **Komutlar** listesinden

den **Adres Defteri** ögesini bulun, üzerine tıklayın ve farenin tuşunu bırakmadan araç çubuğu üzerinde istediğiniz bir alana taşıyın. Daha sonra **Kapat** düğmesine tıklayarak iletişim penceresini kapatın.

Bundan sonra yeni eklediğiniz bu düğmeye tıkladığınızda Outlook adres defteri açılacaktır. Buradaki kayıtlardan istediğiniz bir tanesini seçin ve **Tamam** düğmesine tıklayarak açık olan Word belgesine ekleyin. İleride düğmenin hemen yanında bulunan aşağı yönlü ok üzerine tıklarsanız, daha hızlı ulaşabilmeniz için en son kullandığınız adreslerin bulunduğu bir liste ekrana gelecektir.

Şayet Outlook'a eklediğiniz kişi kayıtları Outlook adres defterinde görünmüyorsa, Outlook altında söz konusu kişiler klasörüne sağ tuşla tıklayın ve **Özellikler** komutunu çalıştırın. Ekrana gelen penceredeki **Outlook Adres Defteri** sekmesini etkinleştirin ve buradaki **Bu klasörü elektronik posta Adres Defteri olarak görüntüle** seçeneğini işaretleyin.

Eğer yeni eklediğini bu simgeyi ileride kaldırmak isterseniz yine **Özelleştir** penceresini açın ve **Sürükle&Bırak** yöntemini kullanarak iletişim penceresi üzerindeki boş bir alana taşıyın.

9 Excel 97, 2000, XP, 2003

Senelik harcamaların hesaplanması

Ekonomik durumunuzu tespit etmek için harcamalarınızı tarihleri ile beraber bir tablo içerisinde saklıyorsunuz. Şimdi toplam giderinizi senelik olarak hesaplamak istiyorsunuz ve bunun için tarih bilgisinin tamamı gerekli değil.

İPUCU: BBU hesaplamayı TOPLA.ÇAR-PIM fonksiyonunu kullanarak otomatik hale getirebilirsiniz. Bu sayede, liste içeri-

sinde birden fazla yıl tutuyor olsanız bile belirli bir sene içerisinde ne kadar para harcadığınızı hızlı bir şekilde tespit edebilirsiniz. Aşağıdaki değerlendirme için örnek olarak "A" sütununda her bir harcamanın tarihi ve "B" sütununda ise değerinin bulunduğunu farz ediyoruz. Ayrıca "A" sütunundaki hücre içeriklerinin Tarih olarak biçimlendirilmiş olmaları gereklidir ve görüntülenme biçimi önemli değildir. Ardından 2004 senesi içerisindeki tüm değerlerin hesaplanması için yeni ve boş bir hücreye aşağıdaki fonksiyonu girmeniz yeterli olacaktır:

```
=TOPLA.ÇAR-
PIM((YIL(A1:A100)=2004*(B1:B100))
```

Bu fonksiyon veri matrisini işler. Burada ilk olarak tarih bilgilerindeki sene kısmının verilen değer ile aynı olup olmadığı kontrol edilir. Buradaki ilk matris Doğru veya Yanlış değeri ile ikinci sütundaki değer matrisi ile çarpılır. Son olarak fonksiyon 2004 senesi içerisinde gerçekleştirilen tüm harcamaları toplar. Eğer buradaki ikinci çarpan olan "(B1:B100)" ifadesini "(B1:B100<>" şeklinde değiştirirseniz boş olmayan değerleri, yani harcama sayınızı da tespit edebilirsiniz.

10 Outlook XP, 2003

7 günden fazla takvim özizlemesi

Outlook Bugün sayfasındaki takvim özizlemesi standart olarak beş günlük randevularınızı gösterir. Bu süreyi Outlook Bugün Özelleştir üzerinden yedi güne kadar çıkartabilirsiniz. Ancak siz iki haftalık bir periyodu görüntülemek istiyorsunuz.

İPUCU: İlk olarak **Başlat / Çalıştır / "rege-**

dit" / Tamam yolunu izleyerek Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve Office XP için buradaki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Office\10.0\Outlook\Today" anahtarını etkinleştirin. Office 2003'teki sürüm numarası ise "11.0" olacaktır. Ardından pencerenin sağ tarafındaki "CalDays" kaydına çift tıklayın ve ekrana gelen Dize Düzenle penceresindeki Değer Verisi kutusuna istediğiniz gün sayısını, örneğin iki hafta için "14" girin. Eğer "CalDays" kaydı mevcut değilse Düzen / Yeni/Dize Değeri komutunu kullanarak oluşturabilirsiniz. Ardından Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapatın ve Outlook'u yeniden çalıştırın. Geliştirilmiş takvim görüntüsü anında ekrana gelecektir.

11 Mozilla, Firefox

Medya oynatıcısının doğrudan tarayıcıdan kullanımı

Sörf sırasında genellikle medya oynatıcınız ile müzik dinliyorsanız, bir çağrı aldığınız zaman ilk olarak medya oynatıcısı penceresini etkinleştirmeli, hemen parçayı durdurmalı veya sesini kısmalısınız. Bu nedenle söz konusu fonksiyonları doğrudan tarayıcı üzerinden gerçekleştirmek istiyorsunuz.

İpucu: Bu isteğinizi yerine getirmek için FoxyTunes isimli eklentiden faydalanabilirsiniz. FoxyTunes sayesinde yaygın olarak kullanılan tüm medya oynatıcılarını tarayıcınız üzerinden rahatlıkla kontrol edebilirsiniz. Kurulum için ilk olarak Firefox'u çalıştırın ve www.iosart.com/foxytunes/firefox/index.html adresindeki web sayfasını görüntüleyin. Şimdi sayfanın sağ üst tarafında bulunan "Install FoxyTunes 1.0" bağlantısına tıklayın.

11 Uzaktan kumanda: E11. Uzaktan kumanda: FoxyTunes eklentisini kullanarak medya oynatıcınızı doğrudan Mozilla veya Firefox'un durum çubuğundan denetleyebilirsiniz.

Şayet Firefox dosya indirme işlemini engelleyecek olursa adres çubuğunun altında sarı fonlu bir uyarı mesajı ekrana gelecektir. Buradaki *Edit Options* ve ardından söz konusu web sayfasını seçtikten sonra da *Allow* düğmesine tıklayın. İndirme işlemini yeniden başlatın ve takip eden penceredeki *Install Now* düğmesine tıklayın. Şimdi eklentinin sadece sizin profilinizde kurulabilmesi için *Ok* düğmesine tıklayın. Eğer bu aşamada *Cancel* düğmesine tıklarsanız, eklenti program klasörüne kurulacak ve tüm kullanıcıların hizmetine sunulacaktır. Artık *Tools / Extensions* komutunu kullanarak FoxyTunes'un kurulup kurulmadığını ve etkin olup olmadığını kontrol edebilirsiniz.

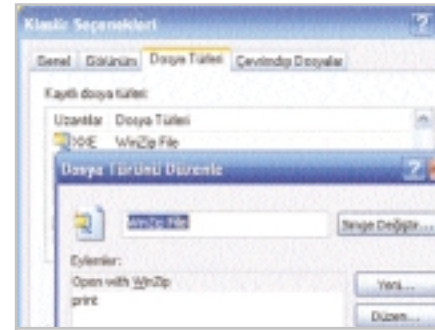
Firefox ve Mozilla'nın daha eski sürümlerinde, bunun yerine *Tools / Options* komutu ile açılan penceredeki *Extensions* kategorisini etkinleştirmelisiniz. Tarayıcı yeniden başlatıldıktan sonra FoxyTunes'un denetim elemanları sağ alt köşede tarayıcının durum çubuğu üzerinde ekrana gelecek. Uzaktan kumandanın ana menüsüne buradaki ikili nota simgesine tıklayarak ulaşabilirsiniz. Buradaki *Player / Select* komutunu çalıştırın ve kullandığınız oynatıcıyı ekrana gelen uzun listeden seçin. Ayrıca ses yüksekliğini ayarlayabileceğiniz çubuğun ekrana gelmesi için de hoparlör simgesinin yanındaki küçük üçgen şeklindeki simgeye tıklamalısınız.

Yukarıyı gösteren ok şeklindeki düğmeye tıkladığınızda medya oynatıcısı başlatılır ve ön planda görüntülenir. Bir şarkı listesi veya müzik CD'si gibi bir müzik kaynağını doğrudan olarak medya oynatıcısından seçmelisiniz. Ardından medya oynatıcısını ekrana kaldırmak için de aşağı yönlü ok simgesine tıklamalısınız. Geri kalan düğmeleri kullanarak da standart denetim fonksiyonlarını yerine getirebilirsiniz.

12 Internet Explorer

Dosyaların otomatik olarak açılmaması

Sörf yaparken bir ZIP dosyası ile ilişkilendirilmiş bir bağlantıya tıkladığınızda tarayıcınız bunu otomatik olarak geçici dosyalar klasörüne açıyor ve çalıştırıyor. Bu durumu engellemek ve bir sonraki işleme karar vermek için dosya indirme penceresinin görünmesini istiyorsunuz.

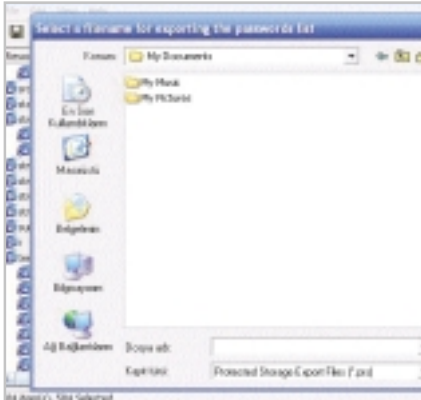
12 Onaylı: Yüklenen dosyaların açılmadan önce onayınıza başvurulmasını buradan sağlayabilirsiniz.

İpucu: Güvenlik bölgelerinizde tanımlanmış olan sayfalar Kayıt Defteri içerisinde saklanır. Söz konusu konfigürasyonu saklamak için ilk olarak bu bilgileri almanız gerekir. Bunun için *Başlat / Çalıştır / Regedit* yolunu izleyerek Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın. Şimdi "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Internet Settings\ZoneMap\Domains" anahtarını etkinleştirin. Her bir web sayfası için burada ayrı bir alt anahtar bulunur. Burada "www" adında başka bir alt anahtar içerisinde "http" isimli bir DWORD değerinin bulunup bulunmaması, sitenin güvenli mi yoksa yasak mı olduğunu belirtir. O andaki konfigürasyonunuzu kaydetmek için *Domains* anahtarına tıklayın ve *Dosya / Ver* komutunu çalıştırın. Takip eden pencere üzerinde *Seçili dal* seçeneğinin işaretli olması gereklidir. Bunun haricinde hemen altındaki kutuda seçili olan anahtar görebilirsiniz. Son olarak bir dosya ismi verin ve *Kaydet* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda oluşturulan REG dosyasını ileride kullanmak üzere saklayın.

Şimdi bu dosyayı hedef veya işletim sistemini yeni kurduğunuz bilgisayara taşıyın ve çalıştırmak için Windows gezginindeki simgesine çift tıklayın. Bunun sonucunda Windows, dosya içerisindeki bilgileri Kayıt Defteri'ne geçirecektir. →

13 Internet Explorer**Saklanmış parolaların başka sisteme taşınması**

Tek başınıza kullandığınız bir bilgisayarda bazı web sayfalarına erişim bilgilerini Internet Explorer'da sakladınız. Yeniden kurulum sonrasında veya yeni bir bilgisayar satın aldıktan sonra bu verileri tek tek girmek yerine kaydettiğiniz parolaları doğrudan yeni PC'nize taşımak istiyorsunuz.

13 Her şey ortada: PSPV, Internet Explorer'ın otomatik tamamlama bilgilerinin şifrelerini çözüyor.

İPUCU: Söz konusu bilgiler Kayıt Defteri'ndeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Protected Storage System Provider" anahtarı altında şifrelenmiş oldukları için dışarıdan yardım almadan bu isteğinizi gerçekleştiremezsiniz. Ücretsiz olarak dağıtılan Protected Storage PassView aracı verilerin şifrelerini sizler için çözebilir ve bir metin dosyasına kaydetmenize imkan sağlayabilir. Sadece 26 KB büyüklüğündeki bu aracı www.nirsoft.net/utills/pspv.html adresinden temin edebilirsiniz. İnternette indirdiğiniz ZIP dosyasını bir klasöre açtıktan sonra hiçbir kurulumla gerek kalmadan PSPV.EXE dosyasını çalıştırabilirsiniz. Bunun sonucunda şifreleri çözülmüş olan tüm değerler ile elde edilen kayıtların bir listesi ekrana gelir. Buradaki listeden istediğiniz satırları tek tek veya *Edit / Select All* komutunu kullanarak tümünü tek bir seferde seçebilirsiniz. Kaydetmek için de *File / Import / Export / Export Selected Items* komutunu çalıştırın. Artık biraz önce kaydettiğiniz PRS dosyasını seçebilir ve *Aç* düğmesine tıklayabilirsiniz. Bunun sonucunda tüm kayıtlar yeniden entegre edilecek ve parolalar ile daha önceden olduğu

gibi çalışabileceksiniz. Eğer bilgisayarınızı başka insanlar ile beraber kullanıyorsanız online bankacılık için PIN numaraları gibi önemli erişim bilgilerini kaydetmemelisiniz. Burada da anlattığımız gibi bu bilgiler PSPV.EXE aracı yardımıyla rahatlıkla çözülebilir.

14 Firefox 1.0**Tarayıcı penceresindeki standart yazı büyüklüğü**

Dizüstü bilgisayarınız yüksek bir ekran çözünürlüğüne sahip ve bu nedenle web sayfalarındaki metinler oldukça küçük görünüyor. Bu nedenle yazı tipi görünümünü büyütüyorsunuz ancak Firefox başka bir sekme veya pencereye geçtiğinde eski haline dönüyor. Yazı büyüklüğünü kalıcı olarak değiştirmek istiyorsunuz.

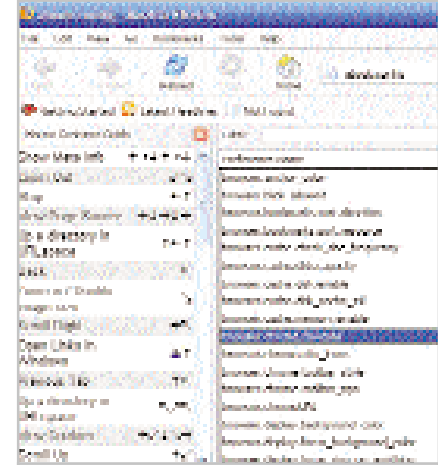
İPUCU: Yazı büyüklüğü için standart ayarları program seçeneklerinden değiştirebilirsiniz. Bunun için *Tools / Options* komutunu çalıştırın, takip eden penceredeki *General* kategorisini seçin ve buradaki *Fonts & Colors* başlığı altında bulunan aynı isimli düğmeye tıklayın. Buradaki *Fonts For* değerini olduğu gibi yani *Turkish* olarak bırakın. Bu ayarı sadece Japonca gibi farklı bir dil kodlaması kullanacağınız zaman değiştirmelisiniz. Artık sağ üst köşede bulunan *Size (Pixels)* kutusunu kullanarak yazı büyüklüğünü değiştirebilirsiniz. Örneğin, yazıların biraz daha büyük görünmeleri için 18 değerini seçebilirsiniz. Bu pencereyi kullanarak ölçekli yazılar için kullanılan yazı tipini ve sabit genişlikli yazı tiplerini belirleyebilirsiniz. Son olarak yaptığınız değişiklikleri *Ok* düğmesine tıklayarak onaylayın.

14 Yeni standart: Metinlerin hangi büyüklükte görüntüleneceğini program seçeneklerinden belirleyebilirsiniz.

15 Firefox**Favicons'un devamlı saklanması**

Bazı web sayfaları, sık kullanılanlar kayıtlarında sayfayı belirtmek için ve adres çubuğunda görünen Favicons'u kullanırlar. Ancak bunları, tarayıcının her açılış kapanışında kaybolmasınlar diye kalıcı olarak kaydetmek istiyorsunuz.

15 Tarayıcı konfigürasyonu: Eski Firefox sürümlerinin Favicon'ları doğru gösterebilmesi için değişiklik şart.

İPUCU: Favicons davranışları tarayıcı sürümüne göre değişir. Firefox 1.0'dan itibaren söz konusu Favicons sık kullanılanlar dosyası *bookmarks.html* içerisine kaydedilir. Ancak daha eski sürümler için ilk olarak bu fonksiyonun etkinleştirilmesi gerekli. Konfigürasyon için adres çubuğuna "about:config" yazın ve [Enter] tuşuna basın. Ardından konfigürasyon sayfasında "browser.chrome.favicons" değerini bulun, üzerine sağ tuşla tıklayın, açılan nesne menüsündeki *Modify* komutunu çalıştırın ve değerini "True" olarak değiştirin. Benzer şekilde "browser.chrome.site_icons" değerini de "True" olarak değiştirin.

Ardından "browser.chrome.load_tool_bar_icons" değerine de sağ tuşla tıklayın ve tekrar *Modify* komutunu çalıştırın. Şayet bu tür bir değer mevcut değilse oluşturun. Bunun için browser penceresinde istediğiniz bir yere sağ tuşla tıklayın ve kısayol menüsündeki *New / Integer* komutunu çalıştırın. Bu yeni değere isim olarak yukarıdaki ifadeyi girin ve *Ok* düğmesine tıklayın. Ardından bunun değerini "2" olarak değiştirin ve *Ok* düğmesine tıklayın. Bu ayar, tarayıcının her açılışta söz konusu simgeleri yüklemesini sağlar.

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

ISSN: 1300-9419

K Ü N Y E

Yayın Koordinatörü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Gökhan Sungurtekin sgokhun@chip.com.tr
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul

Yazı İşleri Şefi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.tr
İlkay Zaman, ilkay@chip.com.tr

CHIP Test Merkezi Ecevit Biktım, ecevitb@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr
Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CD Asistanı Sinan Yorulmaz, sinan@chip.com.tr

CHIP Online Sorumlusu Selçuk İslamoğlu, sislamoglu@chip.com.tr

CHIP Online Uğur Seven, Onur Seven, uguronur@chip.com.tr

Redaksiyon Barış Alkim, balkim@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Garo Antikacıoğlu, M. Gökhan Ahi, Uğur Seven, Onur Seven, Mete Pınar, Zeynep Bilmaz, Ozan Ali Dönmez, (DW) Daniel Wolff, (DB) Daniel Bader, (MF) Manfred Flohr, (RF) Ronald Freist, (AH) Andreas Henstchel, (MS) Markus Schmidt, (VP) Valentin Pletzer, (SG) Stephan Goldmann

Görsel Yönetmen Fatoş Teymur, fatos@chip.com.tr

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Güler Okumuş

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Nihan Özkasap, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş. adına sahibi
Hermann W. Paul
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul

VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr

Müşteri Temsilcisi Zühal Söylemez, zuhal@vogel.com.tr
Özden aliyagci, ozdena@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayrımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti.
Demirbaş Sokak. No:4 Oto Sanayi
4.Levent - İstanbul Tel:(212) 283 84 38
Dağıtım DPP A.Ş.

Yönetim Yeri Adresi VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş.:
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr

Yayın Türü Yaygın, süreli, aylık

REKLAM İNDEKSİ

AJANS PRESS	169	MERT	109
AMD	37	MEY (TEKEL)	19
ASUS	45-47-49	MİNTON	Ö.K.İ.
AVRASYA	153	MORS	129
CREATIVE	A.K.İ.	MULTIMEDYA	111
ÇAĞRI	147	NOKIA	35
ÇÖZÜM	29-31-103	OKEY	32-33
DATAGATE	25	ÖZEL	27-141
DATATEKNİK	43	PASİFİK	131
DENGE	163	PENTA	155
DİJİTAL TREND	121-123	PERA BİLGİ İŞLEM	91
EGEMEN	135	PHILIPS	13-A.K.
ELEMENT	115	QUATROTECH	189
ELKOTEK	195	RANTEKS	159
EMN	161	RONESANS	171
EPSON	57	S.ERICSSON	201
EVREN ELEKTRONİK	185	SAKARYA TELEKOM	81
GOLDAŞ	179	SEÇKİN	137
H.MESSE	205	SİBERSTORE	127
HEPSİ BURADA	53	SKY	39
HIZLI SİSTEM	16-17-59-71	SYMANTEC	21
HTP	75	SONY	15
INSELBERG	89	TEKNOTÜRK	175-177
ITD	183	TELLİOĞLU	151
İZ İNTERNET	97	TETRİS	139
JOLLY	181	TOYS'R'US	193
KEMERBURGAZ	67-69-99	TURANLI	217-219-221
KETS	227	TURKCELL	23-83-84-85-86
KINGMAX	215	US ROBOTICS	79
KOMTEL	63-65	VEGA	93
KONT	60-61-133-197	Z BİLİŞİM	199
KOYUNCU	7-9-113	MARKET	235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246
LOGO SEMPA	107		
MAKROTEK	95		
MASCOM	55		

DÜNYADA CHIP

► CHIP'in yayınlandığı diğer ülkeler:

	Almanya		Çek. Cum.		Çin
	Endonezya		Hindistan		İtalya
	Romanya		Rusya		Singapur
	Slovakya Cumhuriyeti		Ukrayna		Yunanistan
	Tayland				

Merkezi Almanya'da bulunan ve Almanya'nın en çok satılan aylık bilgisayar dergisi olan CHIP, Türkiye ile birlikte 17 ülkede yayınlanmaktadır.

İş dünyası ve hukuk için yeni bir dönem

Elektronik imza

Elektronik İmza Kanunu'nun yürürlüğe girişiyle birlikte elektronik ortamda üretilen belgeler ve yapılan anlaşmalar da en azından kağıt üzerindeki kadar geçerlilik kazanıyor.

Bankacılık, finans, sigortacılık, iş dünyası ve hukuk için yeni bir dönem: Elektronik imza.

Bankacılık, finans, sigortacılık, sanayi ve ticaret alanında artık zorunlu hale gelen elektronik imza konusu da ülke gündemine girmiş, kanun koyucular da bu konuda bir düzenleme yapma ihtiyacı hissetmişlerdir. "Elektronik İmza Kanunu" adındaki yeni kanun 23.01.2004 tarihli ve 25355 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmış, yürürlük tarihi ise 23.07.2004 olarak belirlenmiştir. Kanunun yayınlanması ile yürürlüğe girmesi arasındaki altı aylık süre ise, birtakım yönetmeliklerin hazırlanabilmesi amacıyla öngörülmüştür. Kanun, elektronik imza başlığını taşısa da, aslında düzenlenmiş olan sayısal imzadır.

§

İmza kavramı

Dijital ya da sayısal imza, nitelik olarak, tükenmez kalemle bir kağıda atılan bildiğimiz imzadan farklı değildir. Yani hukuki

bakımdan aynı sonucu doğururlar. Aralarındaki tek fark, birinin kağıt üzerinde olması, diğerinin de elektronik ortamda bulunmasıdır.

Birçok işlemde kullandığımız imzanın bazı sonuçları vardır. İmza, kişinin kimliğini teyit ettiği gibi, altına imza atılan metnin de okunduğunu, anlaşıldığını, bu metinden kendisine yüklenen birçok sorumluluğun kabul edildiğini ve kendisini hukuken bağladığını teyit eder. Kısacası, imza, atıldığı belgenin her tür sonucunun kabul edildiğini gösterir. Bu belge, mektup, talimat, çek, senet, sözleşme, başvuru formu yahut bunlara benzer her tür belge olabilir. Bu belgelerin farklı bir şekilde olması, imzanın niteliğini ortadan kaldırmaz. İmzayla onaylanan her tür belge, her türlü tartışmaya kapatılmıştır. Bu sebeple, imzalanan içerik imza sahibi tarafından her tür sonucuyla kabul edilmiş sayılır ve bunun aksinin başka şeylerle, örneğin tanık anlatımıyla ispat etmenin imkanı yoktur. Bu sebepten dolayı, Medeni Usul Kanunu'na göre, imzalı bir belgeye karşı

ancak o belgenin aksini iddia eden başka bir imzalı belge getirilerek iddia çürütülebilir. O halde, imza, ispat bakımından oldukça önemlidir. Borçlar Kanunu'nun 13. maddesine göre, yazılı olarak düzenlenen her tür sözleşmede, taahhütte veya beyanda bulunan herkesin imzası bulunmalıdır. Yine aynı kanunun 14. maddesine göre imza el yazısıyla atılmalıdır. Mühür veya buna benzer şekillerde oluşturulan imzalar el yazısı niteliği taşımadıklarından imza olarak kabul görmeyecektir. Bu husustaki tek istisna, çokça üretilen hisse senetleri ve benzeri evraklardır. Elektronik İmza Kanunu'yla birlikte Borçlar Kanunu'nun 14. maddesine ek yapılmış, güvenli elektronik imzaya, el yazısıyla atılan imzayla aynı ispat gücü tanınmıştır.

Elektronik İmza Kanunu'ndan önce, elektronik ortamda üretilen ve karşı tarafa ulaştırdığımız belgeler, hukukumuzda delil olarak itibar görmemekteydi. Bunun iki sebebi vardı: Birincisi, kanunda yazılı olan şekil şartına göre sadece ıslak imza bulunmak zorundaydı; ikincisi, elektro-

nik ortamda üretilen belgelerin her zaman için manipüle edilmesi (kötü niyetli olarak kendisi veya bir başkası tarafından değiştirilme) riski taşımasıydı. Bu ikinci halde de karşımıza güvenlik problemleri çıkmaktaydı. Karşı tarafa ulaşmasını istediğimiz bir beyanı, bir sözleşmeyi, internet ortamında ulaştırdığımız takdirde, bu beyanın bir başkası tarafından değiştirilme riski her zaman için varolabilecekti. Bu risk, hem gönderici hem de alıcı için aynı olmakla birlikte, ikisi için de işlem güvenliğini zedeleyebilecek nitelikteydi. Varolan diğer bir risk de, gizli olması gereken belgelerin her zaman için bir başkası tarafından ele geçirilmesi ihtimali idi. Ancak, yeni kanunla, sayılan bu riskler bertaraf edilmiştir.

Sayısal İmza, tanımı ve çalışma şekli

Hemen belirtelim ki, sayısal imza, elektronik imza çeşitlerinden sadece birisidir. Elektronik imza, günümüz teknolojisinde çeşitli şekillerde olabilmektedir. Halen kullanılan imza dosyaları, biyometri tekniği (kullanıcının parmak ya da el izi, göz retinası vb. kişiye has özellikler) ile oluşturulan imzalar ve sayısal imzalar en çok bilinen ve tartışılan elektronik imza çeşitleridir. Hatta, çoğu kişi ve kurumların, fiziki ortamda imzaladıkları belgeleri tarayıp bilgisayara aktarmak ve sonra da karşı tarafa göndermek şeklinde elektronik imza uygulaması yaptıkları da sıkça görülmektedir. Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesinde kurulmuş Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu Hukuk Raporu'na göre: sayısal imza; "Elektronik imzanın özel bir çeşidi olup, bir anahtar çifti (açık ve gizli anahtarlar) ile elektronik ortamda iletilen veriye vurulan bir mühürdür. Sayısal imzalar göndericinin kimliğinin açık ve net bir biçimde teyidini, elektronik dokümanın orijinallliğini ve güvenilirliğini mümkün kılar. Gönderici için ve mesajın gönderildiği taraf için tek olan sayısal imzalar doğrulanabilir ve inkar edilemez." diye tanımlanmaktadır.

Sayısal imza, bir imzacının imzalanacak metni şifreleme ve sıkıştırma mantığıyla çalışan, açık ve gizli iki anahtarlı kriptoloji tekniği ile sayısal karakterlere dönüşmüş özeti şifreli olarak belge altına eklemesidir. Ancak, bu işlem tek başına yeterli olmamakta, bir de arada onay makamı denilen ve kimlik doğrulaması yapan bir kuruluş bulunmaktadır. Bu kuru-

luşun diğer bir görevi de gönderilen belgelerin bir kopyasını kimsenin ulaşamayacağı şekilde saklamasıdır. Onay makamı, önceden kişinin kimlik bilgilerini teyit edip kayıt altına almaktadır.

Mesaj gönderici ve alıcılarının kimliklerinin belirlenmesi için üçüncü kişi veya kurumlarca elektronik sertifika düzenlenmesi gereklidir. Bu sertifikaları düzenleyen kurumlar, "Sertifika Otoritesi", "Onay Makamı" ya da "Onay Kurumu" olarak adlandırılmaktadır. Sertifika, Onay Makamı tarafından düzenlenerek, sayısal olarak imzalanır. Sertifika; kullanıcı ismi ile onun açık anahtarını ihtiva eden ve gizli anahtarının kullanıcıya ait olduğunu doğrulayan elektronik dokümandır.

Sayısal imzanın sağladığı yararlar

Buraya kadar anlatılanlar dahilinde, sayısal imzanın yukarıda sayılan riskleri bertaraf edici ve aynı zamanda pratik fayda sağlayıcı beş özelliği ortaya çıkmaktadır.

- 1- Bir kullanıcı tarafından gönderilen bilgilerin veya verilerin kesinlikle o kişi tarafından gönderildiği teyit eder. Kısacası, başkası tarafından gönderilmediğini garanti eder. Dolayısıyla, klasik imzadaki gibi taklit edilme olasılığı da ortadan kalkar. Gönderici göndermediğini, alıcı da almadığını iddia edemez.
- 2- Bir kullanıcı tarafından gönderilen bilgilerin veya verilerin bir başkasının eline geçmesini veya değiştirilmesini engeller.
- 3- Gönderilen bilgi ve verilerin içeriği, gönderici tarafından veya alıcı tarafından inkar edilemez. Çünkü, değil başkası, kendileri dahi gönderimden sonra içeriğini değiştiremez. Kaldı ki, bir uyumsuzluk halinde elektronik belgenin bir kopyası da onay kurumundadır.
- 4- Gönderilen verilerin tarih açısından damgalanmasını sağladığı gibi, arşivleme kolaylığı sağlar.
- 5- Gönderilen verilerin çabuk ulaşmasını sağlar, baskı, kağıt, posta ve arşivleme maliyetlerini en aza indirir.

Sayısal imzanın diğer ülkelerdeki hukuki durumu

1997 yılından beri birçok ülkede sayısal imzanın hukuki çerçevesi hakkında çalışmalar yapılmıştır. Yine çoğu ülkenin sayısal imza düzenlemelerinde UNCITRAL model yasaları ve Avrupa Birliği direktifleri rol oynamıştır. (13 Aralık 1999 tarihli

Avrupa Konseyi Elektronik İmza Direktifi ile Birleşmiş Milletlerin 14 Haziran 1996 tarihli Elektronik Ticarete İlişkin Model Kanunu) AB üyesi ülkelerin yanı sıra, ABD, Kanada, Arjantin, Brezilya, Japonya, Singapur, Hindistan, Rusya, Çin, Tayvan, İsrail ve Avustralya'da sayısal imza kanunlaşmıştır ve elektronik ticarete hız ve güvenilirlik kazandırılmıştır.

Türkiye'de şu anki hukuki durum

Kanun 6 aydan beri yürürlüğe girmiş de olsa, elektronik imza ve sertifika sağlayan kurumların hukuki durumları yeni yeni netlik kazanmıştır. Bu konuda çalışma yapmakla görevli olan Telekomünikasyon Kurumu, Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcıların (ESHS) kuruluşu ve çalışması için gerekli şartları ve teknik detayları içeren bir yönetmeliği ve tebliği Ocak ayı içinde yayınlamıştır. Yönetmeliğe göre, ESHS'ler gerekli şartları sağlayıp Telekomünikasyon Kurumu'na bildirim yaptıktan sonra 2 ay içinde faaliyetlerine başlayabilecekler. Çok yakın bir zamanda, elektronik ticaret, elektronik bankacılık ve sermaye piyasası işlemlerinde hız ve güvenilirlik artacaktır. Sayısal imza sahibi olmak isteyen kuruluşlar, kimliğini ve mesleklerini belgelendirerek ESHS'lerden sertifika alarak sayısal imza kullanabilir hale gelebileceklerdir.

Sayısal imzanın kamu kurumları arasındaki yazışmaları ve dolayısıyla bürokrasiyi de azaltması beklenmektedir. Nitekim, kamu kurumları da ESHS olabilecek ve bakanlık, valilik, genel müdürlük gibi kamusal makamlara sayısal imza verilebilecektir. Böylece, kurumlar arası yazışmaların süresi saniyelere inebilecektir. Belki, birkaç ay içinde büromuzdan ve evimizden dilekçelerimizi ve başvurularımızı yazabilecek, ikametgah kağıdı sunmadan, fotoğraf ve belgeleri ekleyerek internet üzerinden birçok bürokratik işlemlerimizi halledebileceğiz. ■

BİLİŞİM HUKUKU DANIŞMANIMIZ

Avukat M. Gökhan Ahi her ay bilişim hukuku konusundaki gelişmeleri sizlere aktarıyor ve somut problemlerinize pratik çözümler getiriyor. Yazılarına yön verecek olan soru ve düşüncelerinizi hukuk@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

Donanım: Firmware Güncellemeleri

Yeni bir firmware, yeni donanımları daha hızlı, uyumlu ve işlevsel yapıyor. CHIP, üreticilerin destek sayfalarının altını üstüne getirdi, test merkezinde cihazlara flash güncellemeleri yaptı ve en iyi 111 firmware güncellemesini ortaya çıkardı.

Pratik

Doğru USB Stick kullanımı

Minik bellek deponuz sadece veri saklamaktan çok daha fazlasını başarabilir. CHIP, USB belleğinizi daha verimli nasıl kullanabileceğinizi açıklıyor.

VE DİĞERLERİ...

- **Profesyonel Dosya Paylaşımı**
BitTorrent'in daha verimli kullanımı
- **XP Sorun Giderme**
Windows hatalarının tespiti ve çözümü
- **Süper Bilgisayarlar**
Dünyanın en hızlı bilgisayarları

GELECEK SAYI

KAPAK KONUSU:

Group Policy'nin karanlık yüzü
GP ile ilgili en çok yaşanan problemleri, bu problemleri tespit etme ve çözmeyi hedefleyen iki kategori halinde topladık.

Bunları bilelim

Windows Update Services ve Windows XP Starter Edition hakkında bilmek istediğiniz her şey...

Sisteminize bir nöbetçi mi gerekli?

JFFNMS ile SNMP üzerinde sisteminizin genel durumunu tek merkezden görüntüleyebilir ve raporlayabilirsiniz.

Güvenlik ayar sihirbazı

Windows 2003 SP1'in aktif sunucu güçlendirme aracı ile çalışmaya alışı.

KOBİ'ler için Firewall uygulamaları

En uygun fiyatlı ve en yüksek performanslı çözümler.

Esnek bir otomatik yedekleme çözümü

Script yazma deneyimi olmayan kullanıcılar için NTBackup'tan çok daha yetenekli bir çözümü adım adım iletıyoruz.

Açık kapı bırakmayın

Firmanızın IT politikaları ve servislerinin sağlık durumunu nasıl ölçersiniz?

VMware VirtualCenter 1.1

Merkezi bir konsoldan tüm VMware sanal makineleri kontrol edin.